

ЛИЗ ТРЕНОУ

ЗАБРАВЕНАТА ШИВАЧКА

Превод от английски: Веселин Лаптев, 2015

chitanka.info

На Дейвид, както винаги постоянен в своята обич и подкрепа

От медицинския управител на „Хелена Хол“

2 април 1970 г.

Драги доктор Медоус,

Благодаря за писмото относно вашата студентка Патриша Мортън. Ние винаги сме готови да подкрепим благотворителните научни проекти и с удоволствие ще ѝ предоставим контактите и информацията, от които се нуждае.

Но преди да дадем разрешение, бихме желали да получим Вашето писмено съгласие, че тя ще се съобразява със следното:

1. Всички интервюта трябва да бъдат анонимни, като в окончателната публикация не бива да фигурира никаква информация за самоличността на пациента или болничния персонал.

2. Пациентите не бива да бъдат интервюирани без предварителното им информирано съгласие, подкрепено от техния психиатричен консултант и (при възможност) от член на семейството им.

3. Всеки служител в лечебното заведение трябва да има предварителното писмено съгласие на своя пряк мениджър.

Що се отнася до бивши служители и пациенти, върху които Психиатричната служба в Ийстчестър няма юридически права, бихме искали да получим Вашите уверения, че госпожица Мортън ще контактува с тях по начините, описани по-горе. Аз съм убеден, че тя ще отчете и факта, че сегашните и бивши пациенти не са най-достоверните източници на информация, особено по отношение на чисто медицинския аспект. Повечето от тях,

ако не всички, са страдали от тежки заболявания, които неизбежно са се отразили на техните мнения и убеждения — често пъти нямащи нищо общо с реалния живот.

Вие разбирате, че лекарската конфиденциалност ще ни попречи да ви дадем сведения за конкретни пациенти, но аз ще бъда благодарен, ако госпожица Мортън приеме моите указания за някои от съгласуваните интервюта. Моля Ви да й предадете телефонния номер на секретарката ми, изписан по-горе, с оглед да определим ден и час за една скорошна среща помежду ни.

С най-добри пожелания,

Д-р Джон Уотс, Медицински управител на болница
„Хелена Хол“, Ийстчестър

1.

Касета №1, страна „А“

— Казаха ми, че искате да чуете моята история, за да разберете как съм стигнала дотук. Е, това е подозрителният въпрос, който си задавам вече петдесет години. Разбира се, аз мога да ви разкажа как попаднах тук и какво се случи с мен. Но защо? Това вече е пълна загадка.

(Дълбок и гърлен глас на пушач със силен източнолондонски акцент. В него може да се долови и нещо като усмивка, която сякаш всеки момент ще избухне в астматичен смях.)

— Вероятно вече са ви предупредили за мен. Казали са ви, че историята ми е пълна измислица. Няма как да мине без подобен опит от страна на онези фокусници.

(Друг глас, старателно модулиран с интелигентността на по-млада жена.)

— *Фокусници?*

— Съжалявам, миличка, но едно време така му викахме на нашия психиатър. Той казваше, че склонността да се разказват истории — наричаше ги „приказки“ — е отговор на някакви „незадоволени нужди“.

— Тук сте прав — отговарях му аз, предлагайки му номера с пърхащите клепачи. — Почти цял живот съм затворена на това място и в резултат ми се натрупаха доста незадоволени нужди.

Но той само се усмихваше.

— Трябва да се концентрираш в посока на оздравяване, драга — казваше той. — Да гледаш напред, а не назад. Но повторението на тези фантазии е просто регресивно поведение, което трябва да бъде прекратено. В противен случай ще бъдем принудени да те преместим оттук.

— Това е положението, миличка. Или ми вярваш, или не. Но имам нужда да разкажа историята си.

— *А пък аз с удоволствие ще я чуя. Нали затова съм тук?*

— Много мило от твоя страна, скъпа. Когато човек е извън реалния живот в продължение на толкова много години, какво друго да прави, освен да си спомня младостта, ежедневните срещи с нови хора, които са му разрешавали да има чувства и да се усеща жив? Нищо. Това беше единственото ми развлечение, ако не броим шиенето и нещата, които съм създала. По тази причина съм готова да разкажа историята си на всеки, който има желание да я чуе. Не ме интересува, че някои хора ме наричат фантазьорка. Спомените за него и изгубеното ми дете са единственият начин да поддържам връзка с действителността. И тъй, откъде искаш да започна?

— *Най-добре от самото начало. Лентата вече се върти.*

— Ще трябва да бъдеш търпелива с мен, скъпа. Някои неща са се случили толкова отдавна, че ще трябва да си ги припомня. Тази година навърших седемдесет и четири, а паметта ми не е това, което беше. Но въпреки това ще се опитам. Нали нямаш нищо против да си шия, докато говоря? Това ми помага да се концентрирам и да се отпусна. Не съм щастлива без игла между пръстите си. В момента шия една апликация с илик за копче — нещо съвсем просто, което обаче помага на плата да не се разцепи.

(След тези думи я обзема спазматична кашлица. Дълбока и грапава кашлица на пушач.)

— Хрр... Така вече е по-добре. Можем да започваме.

— Казвам се Мария Романо и вярвам, че майка ми е родена в Рим — въпреки че никога няма да разбере какво я е накарало да смени това красиво и слънчево място със стария и мрачен лондонски Ийст Енд. Дали всички те не остават дребнички? Имам предвид хората, които живеят в Италия. Чувала съм, че мама е била буквално миниатюрна, а аз в най-добрия случай не съм надхвърляла метър и петдесет. А днес със сигурност съм се смалила още повече. Когато човек е с такъв ръст, той няма шанс да спечели ръкопашна схватка и затова трябва да има бързи крака — точно като мен. Едно време много обичах да танцувам, но за съжаление това ми се случваше рядко. Освен това бягах по-бързо от вятъра. Но в живота ми се случиха някои неща, от които така и не успях да избягам. Това място е едно от тях.

Странното е, че когато ни позволиха да се махнем оттук след всичките дълги години, през които именно това беше мечтата ни, повечето от нас пожелаха да се върнат обратно. Може би защото се чувствахме на сигурно място. Лично аз го приемах като свой дом. Тук бяха приятелките ми. Когато започна да се говори, че ще ни разпръснат да живеем в чужди къщи, аз изтръпнах от страх. Не можех дори да си го представя. А какво ли са изпитвали истинските луди? Как изобщо са се справяли навън? Ти си социолог, нали? Какво *мислиш*?!

— *За това ще говорим по-късно, ако нямате нищо против. Но сега говорим за вас и затова ви моля да продължите.*

— Добре, след като настояваш. Въпреки че изобщо не мога да си представя какво толкова интересно намираш в живота на една дребна възрастна жена. За какво говорехме?

— *За майка ви.*

— О, да, за моята бедна майчица. Друга причина да я мисля за италианка, е цветът на кожата ми. Днес вече съм посивяла и побеляла, но едно време, особено през лятото, кожата ми ставаше толкова тъмна, че хората ми се смееха и казваха, че съм се намазала с катран. Но всички момичета в сиропиталището ми завиждаха за лъскавите черни къдрици. Нора ми каза, че момчетата ме харесват, а аз се научих да въртя големите си кафяви очи, карайки ги да се изчервяват от срам и да поглеждат встрани.

— *Сиропиталището?*

— О, да. Мама почина, докато бях още бебе. На не повече от две години. Не съм сигурна от какво е умряла, но по онова време в тази част на града върлуваха какви ли не болести, а доктори нямаше. Поне за хора като нас. Нямаше нито антибиотици, нито ваксини. Днес е трудно да се повярва на това, но аз говоря за далечното минало — за годините в началото на века.

Доколкото ми е известно баща ми си е направил удоволствието, а след това е изчезнал. Не съм чувала нито за баби, нито за дядовци. И когато тя умря, аз се озовах в Замъка. Наричахме го така, защото беше огромен и мрачен, с триъгълни прозорци, оградени от тухлени первази и зигзагообразни орнаменти на стените — чак до мястото, където би трябвало да бъде покрива.

— *Бойници?*

— Беше истинска крепост. С високи железни порти и дебели тухлени стени. Да ни пазят от лошите хора. Това все пак беше лондонският Ийст Енд. Но всички ние знаехме, че е точно обратното — държаха ни там, за да не избягаме. Вътре нямаше градина, нямаше дори едно дръвче или цвете. Само гол павиран двор, където при хубаво време ни пускаха да си играем.

Стените вътре бяха от тъмно дърво, а подът беше покрит с каменни плочи. Едно широко стълбище водеше до третия, или четвъртия етаж. Докато се качвахме по него, за да си легнем, аз имах чувството, че малките ми крачета ме отвеждат чак до небето. Сега това звучи малко трагично, но истината е, че не си спомням да съм се чувствала нещастна на това място. Не познавах друго. Там беше топло, а храната — добра. Освен това си имах голяма компания, а с някои момичета станахме истински приятелки.

Докато бяхме малки, монахините ни изглеждаха наистина страшни със своите дълги черни одежди и широки ръкави, които се развяваха като крилете на прилеп докато ни гонеха по коридорите, за да ни накажат. На практика обаче повечето от тях бяха добри, въпреки че от време на време ставаха своенравни. Но това беше нещо нормално за жени без мъж в живота, а на всичкото отгоре и натоварени да се справят с непослушни деца.

В общи линии това беше по-добър старт в живота в сравнение с онзи, който имах с бедната ми майка. Жалко, че не продължи по същия начин.

Но както и да е. Единствената цел в живота на тези монахини беше да научат малките чудовища в наше лице на добри маниери и на елементарно четене и писане, а след това и на някои практически умения като готвене, чистене и шиене, за да бъдем готови за някаква работа, като станем достатъчно големи. Тук трябва да посоча, че с мен се случи точно това. Най-много обичах да шия и бродирам. Бях добра, а тази работа изостряше вниманието ми.

Дар от Бога, казваха сестрите, но аз не им вярвах. Според мен дължах всичко на тънките си пръстчета, освен това се трудех повече от останалите и се научих да шия наистина както трябва. Все пак разполагахме с всичкото време на света, нали?

Вие шиете ли, госпожице?

— *Не. По-скоро съм човек на словото.*

— Трябва да опитате. Няма нищо по-хубаво от това да започнеш с част от старо вълнено одеяло, което никой не иска дори да докосне, и да го превърнеш в прекрасно палто, което ще топли някое дете много зими поред. Или да съединиш няколко шарени парчета от стари чаршафи, превръщайки ги в мека и удобна кувертюра за легло, която придава съвсем друг вид на спалнята.

В шивалнята на Замъка имаше дълги и тесни маси, а прозорците бяха толкова високо, че никой не можеше да надникне през тях. Там прекарвахме основната част от времето си. През зимата се гушихме около старата печка в ъгъла, а през лятото се събирахме на групички като патици, за да можем да клюкарстваме далеч от ушите на монахините, които имаха изключително остър слух.

Отбележете, че ставаше въпрос единствено за шиене на ръка. По онова време нямаше шевни машини. На десетгодишна възраст вече знаех каква игла и конец да използвам за различните тъкани и владеех дузина шевове — от обикновен и обратен бод до сложни бродерии като „каменарче“ и френски възли. Обичах да ги правя максимално гладки и равни, сякаш недокоснати от човешка ръка. Сестра Мери беше добър учител и обичаше работата си. Предполагам, че е успяла да ни предаде своя ентузиазъм. Не след дълго аз вече можех да разпознавам различните видове плат със затворени очи, само с докосване. Правех разлика между креп и батиста, хасе и лен, памучно и вълнено трико, кадифе и плюш. Освен това знаех кой от тях за каква работа става.

Всъщност, ние няхаме достъп до много фини тъкани. Работехме главно с обикновен памук и вълна, голяма част от които бяха втора употреба, свалени от стари дрехи и мебели. Но от време навреме близката галантерия ни отпускаше по някой топ щампован памучен или вълнен плат, застояли се по щандовете. А може би го правеха от състрадание към нас, бедните сирачета, а и към другите бедни сирачета, за които шиехме дрехи.

Изглеждате учудена? Извинявайте, отдадох се на спомени.

Истинската причина да шием толкова усилено в Замъка бяха изтънчените дами от Лондонското шивашко дружество, които постоянно молеха нашите монахини за помощ при подготвянето на своите модели, които също бяха предназначени за бедни хора. Това ни

караше да се чувстваме специални, тъй като нямахме нищо друго, освен своите умения. И бяхме доволни, че помагаме на деца като нас.

Пристигането на платовете от галантерията беше истински празник. Нещо като рожден ден и Коледа, обединени в едно. Обзети от радостно нетърпение, ние сваляхме опаковката на топовете, разглеждахме цветовете и шарките и вдъхвахме миризмата на новия плат, все едно че беше простряно да съхне пране. Нищо не можеше да се сравни с това. Дори и сега е така. Когато дрехите ни остаряваха, сестрите ни позволяваха да използваме памучните изрезки и цели парчета, от които си шиехме нови поли и рокли. Двете с Нора винаги си избирахме най-ярките десени. На практика не виждахме много цветя и това ни даваше някакво свежо усещане за пролет.

— *Нора? Още тогава ли се познавахте?*

— О, да. Тя беше най-добрата ми приятелка. Бяхме горе-долу на една възраст, винаги спяхме в едно и също помещение, наричахме се сестри — като в семейство, не като монахините, и се кълняхме, че никога няма да се разделим. Разбира се, изобщо не приличахме на семейство — тя беше руса, а когато станахме на четиринайсет, вече стърчеше доста над мен — метър и шейсет и пет, с големи, вечно препъващи се крака и силен заразителен смях, който караше дори сестрите наоколо да се усмихват. Ръцете ѝ също бяха големи, поне два пъти по-големи от моите, но това не ѝ пречеше да бъде добра шивачка. И двете бяхме доста палави, но ни прощаваха, защото работехме здраво.

Както вече споменах бях щастлива, тъй като не познавахме друг живот. Същевременно растяхме. Разбира се, моите гърди и задни части бяха плоски като бебешко дупе, но Нора вече имаше оформен бюст и окосмение там, долу, а също така и под мишниците. Синът на градинаря и момчето от пекарната не пропускаха да ни заглеждат, издебвайки момент, в който монахините гледаха в друга посока.

Един ден в шивалнята се появи изтънчена дама с широка шапка с пера, придружавана от цяла група ахкаци и охкаци приятелки. Беше нещо като кралска визита. Дамата се наведе над мен и възкликна: „Прекрасна бродерия! Къде си се научила да шиеш толкова добре, мила?“.

— Това е бод „маргаритка“, госпожо — поясних аз. — Искате ли да ви покажа как става? — Без да чакам отговор направих още три

шева, разположени в съвършен кръг, а след това прибавих към тях стебло и листо, които се получиха доста добре, въпреки че потните ми пръсти леко трепереха от притеснение. Дамата мълчаливо ме изчака да свърша, а след това промълви със сочен глас, в който се долавяше лек чуждестранен акцент: „Прекрасно, мила. Направо невероятно! Продължавай в същия дух“. После се прехвърли на следващото момиче, оставяйки след себе си невероятната миризма на майска градина с рози. Никога преди това не бях вдъхвала подобен аромат.

По-късно я чух как разпитва сестра Мери за мен и Нора. Дали сме добри момичета и прочие. Разбира се, скоро забравихме за нея. Няколко месеца по-късно, точно на рождения ми ден през януари 1911 г., когато ставах на петнадесет, двете с Нора, чийто рожден ден беше няколко дни преди моя, бяхме извикани при Беатрис, главната сестра на сиропиталището. Обикновено това се случваше, когато някоя от нас беше направила провинение — прекалено често споменаване на името Божие, или заспиване по време на молитва. Можете да си представите какво изпитвахме двете с Нора докато се качвахме по стълбите и поемахме по дългия, покрит с червен персийски килим коридор, за да спрем пред масивната, обсипана с изящна дърворезба дъбова врата. Аз бях на ръба на припадъка, а Нора правеше отчаяни усилия да потисне желанието си да избухне в смях — специфичната ѝ реакция, когато е нервна.

Сестрата ни покани да влезем и ни настани на столове с кожени седалки, които бяха толкова високи, че краката ми изобщо не докосваха пода. С усилие потиснах желанието си да ги разклатя, тъй като знаех, че възрастните адски се дразнят от това.

Тя се обърна първо към мен.

— Днес не е ли вашият рожден ден, госпожице Романо?

Бях толкова стресната от обръщението „госпожице“, че едва успях да кимна с глава и да промърморя:

— Да, госпожо.

— Бог да те благослови, дете мое — почти се усмихна тя. — Пожелавам ти още много щастливи дни.

— Благодаря, госпожо — отвърнах аз, опитвайки се да не обръщам внимание на Нора, която се тресеше до мен.

— Госпожице Федърстоун? — погледна я главната сестра. Знаех, че ако отвори уста, Нора със сигурност щеше да избухне в смях, но тя

само кимна и наведе глава. Сестра Беатрис се направи, че не забелязва странната ѝ реакция.

— Доколкото ми е известно, вие двете сте добри приятелки, нали? — добави тя, изчака ме да кимна и продължи: — Чувам хубави неща за вас, особено за уменията ви с иглата. В тази връзка имам вълнуващи новини.

Оказа се, че важната дама, която беше посетила сиропиталището няколко месеца по-рано, е херцогиня и председател на Лондонското шивашко дружество, решила да инспектира нашата работа в полза на бедните деца. Останала толкова впечатлена от мен и Нора, че възложила на своята лична икономка да ни интервюира за работа в дружеството.

Херцогиня! Можете да си представите колко бяхме развълнувани. И уплашени, разбира се. Нямахме никаква представа какво можем да очакваме и въображението ни заработи на високи обороти. Представихме си, че ще живеем в хубава къща с голяма градина и ще шием дрехи за наистина важни хора. В хода на този процес Нора вероятно щеше да се влюби в някой от шофьорите, но моите цели бяха малко по-високи — гвардеец с червена униформа, или може би градски джентълмен с изящно бомбе. Но и в двата случая искахме да живеем в собствени съседни къщи, с малки цветни градинки отпред, да се радваме на добра храна и да имаме много деца, които ще си играят заедно.

(Пауза. Тя шумно прочиства гърлото си.)

— Извинявай, госпожице, но ще имаш ли нещо против да запаля една цигара?

— *Не, разбира се. Запалете. Нека направим малка почивка.*

— Не. Предпочитам да запаля и да продължа, иначе ще изгубя нишката.

(Отваря се пакет цигари, щраква запалка. Дълбоко смукване, шумно изпускане на дима. После жената прочиства гърлото си и продължава.)

— Никога няма да забравя посещението на икономката на херцогинята. Позволиха ни извънредно къпане, след което облякохме най-хубавите си рокли, а сестра Мери ни помогна да приберем косите си в нещо като кок, типичен за домашните помощнички. А отгоре си сложихме по една малка бяла шапчица с дантели.

В единадесет часа отново ни извикаха в кабинета на сестра Беатрис. Тя внимателно ни огледа, а след това ни изнесе цяла лекция за поведението ни в присъствието на важната гостенка — да не я зяпаме нахално, но винаги да я гледаме в очите, когато ни говори, да вземаме думата само когато се обръща към нас, да отговаряме на въпросите ѝ кратко и ясно. После дари Нора със строг и дори заплашителен поглед и членоразделно произнесе една кратка фраза: *ни-как-во* кискане!

— От поведението ви тази сутрин зависи вашето бъдеще, млади дами — добави тя. — Не изпускате своя шанс.

Даде ни още напътствия, в случай че бъдем одобрени. Посъветва ни да работим по най-добрия начин, да не се оплакваме и да не възразяваме, а след това ни предупреди, че много лесно можем да се окажем на улицата, тъй като веднъж напуснали Замъка, няма как повече да се върнем там. Фантазиите ми моментално се изпариха. Бяхме толкова нервни, че Нора дори забрави за кикота си.

Икономката се оказа огромно женище, широко почти толкова, колкото беше високо. Имаше зловни очички, наподобяващи черни копчета и говореше така, сякаш командваше цял полк по време на бой.

Пожела да види още наши работи, тъй като сме щели да шием за най-високопоставената личност в страната.

— „Най-високопоставената личност“? — прошепна Нора, докато бързахме към шивалнята да си вземем нещата. — Какво за бога означава това?!

— Нямам представа — отговорих. Чувствах се изплашена до смърт и мозъкът ми блокираше.

Заповядаха ни да оставим работите си върху бюрото на сестра Беатрис, след което чудовището ни засипа с въпроси: Как се казва платът, какви игли и конци сме използвали, защо сме избрали точно този бод, какво мислим за крайния резултат от нашата работа. Отговаряхме толкова добре, колкото можем. Кратко и ясно, но според сестра Беатрис, не особено умно. Едно от нещата ми беше покривка в начална фаза. Бях успяла да завърша около две дюзини шестоъгълници, но вече изпитвах задоволство от начина, по който се разгъваше бродерията. Показах на гостенката целия дизайн, изрисуван с цветни моливи върху квадратен лист хартия.

— Това дете притежава и талант на художник — похвали ме тя.

— Разбира се — гордо се усмихна сестра Беатрис. — Госпожица Романо е една от най-добрите ни шивачки.

Лицето ми пламна от гордост.

Икономката седна и горкият стар стол жалостиво изскърца под тежестта ѝ. Докато сестра Беатрис поднасяше чая, кикотенето на Нора се завърна с пълна сила и раменете ѝ започнаха да се тресат. Отбележете, че за нас чай не се предвиждаше. Просто стояхме прави и чакахме. Сърцето ми блъскаше в гърдите толкова силно, сякаш бях изкачила тичешком стълбите до четвъртия етаж. Междувременно дамите се заеха с чая си. Елегантно и изтънчено. Докато ни обясняваше как трябва да *подхождаме*, както се изрази чудовището — в случай че бъдем поканени да се присъединим към домакинството на херцогинята, женището успя да излапа цели четири бисквити. Разбира се, правилата бяха същите: да не отговаряме, да не закъсняваме за вечеря, да не пушим, никакви момчета, съвестни грижи за униформите, чисти ръце, измито лице, винаги изправени, никакви провиснали дрехи.

Когато свърши, настъпи малка пауза. Аз понечих да я използвам като кажа „ние сме добри и покорни момичета, госпожице“, но тя изведнъж стовари чашата и чинийката си на масата, скочи на крака и се обърна към сестра Беатрис.

— Мисля, че тези двете ще се справят много добре. Вдругиден нашият кочияш ще дойде ги вземе.

О, боже, пътуването с карета беше толкова вълнуващо! Не забравяйте, че почти през целия си живот не бяхме мърдали от Замъка. Не знаехме какво е карета, не бяхме ходили дори до близкия Ййст Енд. През цялото време се кокорехме към прекрасните неща, покрай които минавахме. Гледахме как хората пазаруват или простират прането си, докато децата им играят наоколо. Минахме покрай някаква фабрика, чието работно време току-що беше свършило. Изведнъж се оказахме сред тълпа от мъже на велосипеди, които приличаха на някакви гигантски насекоми. Бяха страшно много, просто не можеха да се преброят. Някои от тях ни забелязаха в каретата и започнаха да ни махат. Други бързо се присъединиха към тях. Чувството, че сме забелязани, беше странно. За пръв път в живота си престанахме да бъдем невидими.

Беше хубаво, че толкова много нови неща привличат вниманието ни. Защото, когато се сбогувахме със Замъка, очите и на двете ни бяха плувнали в сълзи. Странно, нали? Прекарваш години наред на едно място с единственото желание да се махнеш, но когато най-после го сториш, искаш само да се върнеш обратно? Лично аз не хранех особено топли чувства към Замъка. Но сега, когато отново се озовах тук, изведнъж ми стана приятно.

— *Много мило, че си направихте труда да разговаряте с мен.*

— Няма за какво да ми благодариш, мила. Нора казваше, че всеки ден навън е хубав ден. Докъде бях стигнала?

— *До раздялата ви със Замъка.*

— А, да. Май споменах, че сестрите бяха много добри, но едновременно с това и безкрайно сдържани. Извинявай за пропуските на стария ми мозък... Те никога не разкриваха истинските си чувства. Но в последната минута преди да тръгнем, сестра Мери и сестра Беатрис ни стиснаха в прегръдките си, тикайки някакви малки пакетчета в ръцете ни. Аз почти се задуших в широките им черни одежди, а след това се разплаках. Защото най-после се уверих, че тези строги жени всъщност ни обичат. Махнахме за сбогом към децата, които гледаха през прозорците, а след това се качихме в каретата заедно с послушницата Емили, която, според сестра Беатрис, щеше да изпълнява ролята на придружителка.

След няколко пресечки мръсните улици на Ийст Енд отстъпиха място на широки и чисти пътища с алеи за пешеходците и високи хубави къщи от двете страни.

— Не знаех, че отиваме в провинцията — прошепна Нора, махайки с ръка встрани от пътя. Виждаха се безкрайни зелени поляни с кацнали сред тях дървета и храсти, около които някакви мъже яздеха коне. Сред тревата бяха нацъфтели красиви цветя с невероятно богата палитра. Бяха по-ярки дори от щампования памучен плат, който толкова много обичахме.

— Това е Хайд Парк, глупачке обади се Емили, демонстрирайки острия си слух. — Тук идват на чист въздух изтънчените дами и джентълмени, които или се разхождат, или яздат.

Тези думи ни накараха да утихнем, неспособни да възприемем идеята, че човек може да се разхожда на воля из тези красиви поля. Не след дълго каретата се плъзна покрай дълга и висока стена и намали

ход пред висок портал, охраняван от униформена стража. Насочихме се към задната част на голяма и невероятно висока сграда. Наложихме се да легна на седалката, за да видя покрива ѝ.

После спряхме.

Бяхме пристигнали.

(Гласът млъкна. Лентата продължи да се върти още известно време, после спря, стигнала ограничителя в касетката. Магнетофонът издаде остър метален звук и се изключи.)

2.

Лондон, януари 2008 г.

— Паника, мила. Хората от „Коузи Хоумс“ идват другата седмица, а аз трябва да почистя таваните преди тях. Съседът Питър щеше да ми помогне, знаеш го — онзи, който пръв предложи цялата работа. Но той си е наранил гърба и няма да дойде, а аз не знам какво да правя...

Майка ми Елеонор е на седемдесет и три и главата ѝ не е съвсем наред. По тази причина много малко ѝ трябва да се разстрои. Освен това винаги е нервна, когато говори по телефона.

— По-полека, мамо — прошепнах аз, недоволна, че ме търси в службата. В офиса цареше необичайна тишина, както винаги в дните след Коледа, когато всички са мрачни и само се преструват, че работят, докато на практика се озъртат за някоя нова служба. — Започни отначало, защото искам да разбера за какво става въпрос. Какво е „Коузи Хоумс“?

— Фирмата за изолации. Работят напълно безплатно за хора над седемдесетте, представяш ли си? Обещават да ми намалят сметката за отопление с една четвърт, а цената на газта в момента е такава, че аз просто не мога да им откажа. Сигурна съм, че вече ти казах това...

Напрегнах паметта си. Може и да ми е казала, но след всичко, което се случи през последните няколко дни, явно бях забравила. На първия работен ден след празниците получихме имейл, в който ни съобщаваха за още съкращения. Честита Нова година! Моралът в службата спадна до рекордно ниско ниво, но в замяна на това машината за слухове работеше на пълни обороти. И, о, радост, следващата седмица всички щяхме да бъдем интервюирани от онези самодоволни и високоплатени бизнес консултанти, наети от компанията.

Всъщност, няхах никакво желание да бъда тук. Продължавах да считам тази работа за „временна“, исках да събера достатъчно пари и да реализирам старата си мечта — собствена фирма за интериорен

дизайн. Но мъжкарската работна среда, всекидневните очаквания за удар под кръста и невъзможно късите срокове ставаха изненадващо приемливи в момента, в който очите ми попадаха на цифрите в месечния ми фиш, най-вече на сбора с годишните премии. Финансовото ми възнаграждение беше твърде съблазнително, за да се откажа от него. Особено сега, когато отново бях сама и с огромна ипотека на плещите.

— Всичко е наред, мамо — промърморих аз, докато механично превъртах на екрана дългия списък с агенции за наемане на работа. — И без това мислех да прескоча да те видя през уикенда. Изчакай ме и ще си изясним нещата.

В слушалката прозвуча въздишка на облекчение.

— О, наистина ли, мило момиче? Страшно много ще ми олекне!

На практика моето мини знае и на сън пътя до Роуън Котидж, постоянния ми дом през първите осемнадесет години от живота ми. Родителите ми са се преместили тук през 60-те, веднага след сватбата си, а баща ми беше получил назначение в новия университет, наскоро открит в покрайнините на Ййстчестър. По онова време той беше надхвърлил петдесетте, с двадесет години по-възрастен от мама. Бяха се запознали в лондонския Юнивърсити Колидж, където той й е бил научен ръководител. Направили много хубава сватба, а пет години по-късно съм се родила и аз, за огромна радост и на двамата.

Когато съм била тригодишна, той и дядо ми загинали при челен удар в ужасна пътна катастрофа на магистрала А12, причинена от гъста мъгла. От тази ужасна нощ си спомням само двама огромни полицаи на входната врата и една жена в униформа, която придържаше припадналата мама. Тази жена ме хвана за ръката и ме поведе по алеята към съседите — така, както си бях по пижама и чехли, притиснала любимото си плюшено мече.

Дядо ми заемаше сравнително висок пост в местната полиция, а баща ми вече си беше извоювал име на уважаван учен. По тази причина катастрофата получи широка гласност, но причините за нея така и не бяха оповестени. Когато навърших седемнадесет и започнах да вземам уроци по кормуване, аз попитах мама кой е бил зад волана в

онази нощ, замесени ли са други хора, чия е била вината. Но тя ме погледна с потъмнели очи.

— Никога няма да разберем това, скъпа. Случило се е преди много години и най-добре да не ровим кокалите на мъртвите.

Това беше всичко, което ми каза.

Благодарение на застраховката му тя успяваше да поддържа къщата и да пази духа му жив с помощта на много снимки, окачени из стаите. Често говореше за него. Той изглеждаше като типичен учен от шейсетте, с очила със златни рамки и торбеста тъмнозелена жилетка от рипсено кадифе с парчета кожа на лактите, най-често щракнат с книга или списание в ръце. Мама винаги казваше, че най-много си е падала по очите му — наситено сини и толкова блестящи, че когато я поглеждал, тя се чувствала потопена в някакво вълшебно сияние.

И ето го тук, замръзнал във времето. Пали лулата си, играе крикет по време на семеен пикник или седи в колата с нашето малко кученце Скоти на коленете. На снимките беше винаги усмихнат, но в живота често проявяваше невъздържание и склонност да командва — недостатъци на характера, които за съжаление беше предал и на мен. Бях наследила от него и слабата фигура, русата коса, сините очи и светлата кожа, но не и гените, които го бяха превърнали в блестящ учен. По характер приличах повече на майка ми — винаги малко замечтана и доста разсеяна.

Парите със сигурност ни стигаха. Не живеехме в лукс, но винаги се бях чувствала щастлива и обичана. Не особено притеснена от отсъствието на баща в живота ми. Мама така и не създаде нова връзка. Или поне не ми е казвала, че има такава.

— Защо не се свържеш с някоя агенция за запознанства — подхвърлих ѝ по някое време аз. Вече бях тийнейджърка и подобни възможности ми се струваха адски екзотични и привлекателни.

Но тя моментално ме отряза.

— Глупава идея. Защо ми е нова връзка? Имам си къща, добро здраве и достатъчно приятелки, мога да пея. Освен това имам и теб, моето прекрасно момиче. На моята възраст нямам никаква нужда от нови връзки.

Излязох от A12 и поех по плъзгавия, почти пуст път. След градската суматоха и непривлекателните пътища на лондонските предградия, Северен Есекс ми се струваше тих, провинциален и красив. По това време на годината браздите на оголелите ниви събираха дъждовна вода, в която се отразяваше небето, а огромните брястове и дъбове стърчаха някак самотно, въпреки многобройните, шумно грачещи врани, накацали по голите им клони.

Всяко от тукашните селца имаше прекомерно голяма каменна църква с висока, сякаш забита в небето камбанария, построена още през Средновековието от заселници, вадещи си хляба с животновъдство и продажба на вълна, твърдо убедени, че този поминък ще им осигури място в рая. В днешно време селцата продължаваха да предлагат убежище на заможни и богати градски хора, привлечени от наскоро електрифицираната железопътна линия, която водеше директно до Ливърпул стрийт. Те се кланяха на великия Бог, който им предлагаше тлъсти годишни бонуси, а представите им за рая се изчерпваха с модерната кухня, джакузито на верандата и спортната кола в двойния гараж.

В далечния край, пътя имаше плитка зелена долчинка между два заоблени хълма. Там бяха струпани десетина хижи и селски къщи, отдавна превърнати в безбожно скъпи жилища от отегчените си собственици. Роуън Котидж — някога двойка къщи с плоски покриви и дървени капаци на прозорците, беше кацнала на самия ръб на горичката. Без съмнение най-скромният имот в долчинката, който обаче беше в пълна хармония с околната среда, сякаш отдавна се беше превърнал в част от нея.

Когато бях тийнейджърка, аз мразех уединението на къщата и най-вече абсурдния факт, че последният автобус за близкото градче тръгваше едва в девет вечерта. Но на мама това ѝ харесваше. След шокиращо ранното си овдовяване, тя обърна гръб на собствените си академични амбиции и си намери работа като училищна секретарка, вероятно за да има достатъчно време за мен. Когато навърших десет, тя започна да чете лекции в местната политехника на половин работен ден. Тогава баба ми ме вземаше от училище, водеше ме в своя дом и ме черпеше с шоколадови бисквити.

Баба Джийн, майката на баща ми, беше будна и стегната старица с железни възгледи, която изчиташе „Таймс“ от първата до последната

страница, решаваше кръстословицата, а след това се прехвърляше на някоя от книгите, с които не пропускаше да се заобиколи — разбира се, в комплект с неизбежните бележник и писалка. Е, понякога хващаше и иглата, за да бродира или да подгъне някоя дреха.

Аз обичах да ходя в дома ѝ, въпреки че тя категорично отказваше да си купи телевизор. След неизбежния чай, баба ми четеше най-хубавите книги от детската класика: „Вятър сред върбите“, „Просто истории“ и — любимата ми „Алиса в страната на чудесата“. Разбира се, тогава все още бях твърде малка, за да схвана сюрреалистичния хумор на Луис Карол, но в замяна на това обичах илюстрациите — най-вече онези, на които Алиса е пристегнала дългата си коса с прословутото парче плат, а облеклото ѝ се състоеше от бяла престилка, блузка с набрани ръкави и дълги сини чорапи. Боже, как мечтаех да имам дълга коса и чифт яркосини чорапи!

Когато станах достатъчно голяма, баба ме научи да шия — главно бродерия и някои съвсем прости дрехи. Един знаменателен уикенд, когато бях някъде на около дванайсет и абсолютно луда по последните модни тенденции, двете с нея ушихме една минипола от някаква изкуствена материя. Още помня как се срамувах от нашето творение, но това все пак се случи някъде през 80-те. Обожавах поличката си, но така и не посмях да я облека. Абсолютно сигурна съм, че реших да уча мода единствено заради влиянието на баба.

Но когато тя почина и останахме само двете с мама, настъпи периодът „Мама и Карълайн срещу целия свят“. Той се характеризираше с плътна, почти херметична близост помежду ни, в резултат на която се сдобих с прекомерно развито чувство за дълг и един постоянен страх да не я разочаровам. Работата ѝ никак не беше лека, тъй като трябваше да се разправя с буйни и войнствено настроени хлапаци. Понякога все още се питам дали стресът на самотния работещ родител, комбиниран с мъката по изгубените съпруг и свекър, не са отключили промените в главата ѝ, които много години по-късно се превърнаха в начало на коварната и трагична деменция.

Мама ме позна със секунда закъснение и лицето ѝ светна.

— Карълайн, милото ми момиче! — възкликна тя и протегна сухите си костеливи ръце. — Много се радвам да те видя!

Някога беше висока жена с къдрава тъмна коса и румени бузи. Но сега се беше смалила, с почти бяла коса и бледа кожа. Изглеждаше така, сякаш наистина се топи.

— Влизай, влизай! — покани ме тя и тръгна към кухнята, облицована с оранжево-кафяви тапети в стил 80-те. — Ей сега ще сложа кафето. — След изнасянето ми Роуън Котидж не се беше променил много, а интересът ми към интериорния дизайн със сигурност не беше пробуден от липсата на усещане за уют от страна на родителите ми. Те мислеха за по-възвишени неща. На кого му пука как изглежда къщата им отвътре? Или колко стари са мебелите, след като са удобни и продължават да вършат работа?

Като тийнейджър се срамувах толкова много от липсата на вкус у родителите си, че никога не канех гости. Но постепенно разбрах, че мама се чувства удобно тук и едва ли някога ще промени нещо. Цветовете и шарките се преплитаха в радостно изобилие, свободно падащите басмени покривки се биеха със строго геометричните възглавници, персийските килими лежаха редом с черги от 60-те — които, между другото, напоследък бяха много модерни. Евтините дървени етажерки се огъваха под тежестта на безразборно нахвърляните книги, а някои от мебелите — най-вече столовете „Паркър-Нол“ и ниската масичка за кафе, бяха толкова старомодни, че отново пробуждаха желанието да бъдат притежавани.

Двете спални бяха разположени в подпокривното пространство и имаха капандури. Това лишаваше къщата от класически таван, но пространството между стените и наклонения покрив беше заето от дълги ниски шкафове с триъгълна форма и плъзгащи врати, пред които човек нямаше как да застане прав. Макар и със странна форма, тези шкафове бяха достатъчно големи, за да поберат боклуците, събирани цял живот. А почистването им несъмнено щеше да изисква гигантски усилия.

Първоначалният ми план беше да помогна на мама първо да подберем нещата, които ѝ трябват, а после да изхвърлим останалите. Но тази идея се оказа твърде оптимистична и бързо разбрах, че ще отнеме прекалено много време. Накрая се задоволихме да опразним шкафовете и да струпаме съдържанието им в някогашната ми спалня, превърната в нещо като стая за гости.

Не след дълго построихме една малка пирамида, състояща се от кашони с книги и вестници, стари играчки, куфари с дрехи, които бяха твърде запазени, за да бъдат изхвърлени, но и прекалено демодне, за да бъдат носени. В допълнение имаше няколко стари ролки тапети и дори два-три чифта кънки със старомодни кожени обувки, които можеха да влязат в употреба, ако езерото замръзне, както някога през 70-те. Успях да убедя мама, че ще направим подборката по-късно, след като фирмата „Коузи Хоумс“ си свърши работата.

Влаченето и преместването на тежки кашони в схлупеното пространство се оказа трудна работа. Два часа по-късно пирамидата се превърна в планина, която запълваше почти цялата стая. Ръцете ми почернях от прах, а косата ми стана лепкава от паяжините.

— Как успя да натрупаш толкова много неща? — попитах.

— Не всички са мои — остро отвърна тя. — Част от тях са твои, най-вече играчките и детските книжки, които не ми позволи да изхвърля. Надявам се, че скоро ще се преместиш в истински дом, където ще имаш достатъчно място за тях.

Още не бях й казала, че перспективата за „нов дом“ с място за детските книжки и играчките, изглежда много далечна и почти невъзможна. Няколко седмици по-рано, в навечерието на Коледа, двамата с приятеля ми Ръсел стигнахме до съгласие, че петгодишната ни връзка няма да ни отведе доникъде, след което той се изнесе. Бях тъжна, разбира се, но едновременно и облекчена от това взаимно решение. Чувствах се готова за новия си статут на необвързана жена. Или поне опитвах да убедя себе си, че наистина е така. Ако трябва да бъде откровена докрай, ще призная, че ми трябваше подходящ мъж, независимо кой. На трийсет и осем чувах съвсем ясно безпощадното тиктакане на биологическия си часовник.

— Освен детските неща, аз ти пазя и много вещи на баба ти — подхвърли мама.

— Вече получих книгите, стенния часовник и столовете за трапезария, която тя много държеше да ми подари — отвърнах аз. — Нима има и други неща?

— Имаше един кувертюра — кимна тя и се огледа. — Трябва да е в някой от тези сакове...

— Онази с различните парчета, съшити заедно, с която покриваше свободното легло? — попитах аз. — Обичаше да ми

разказва разни истории, свързани с нея.

— Къде ли е изчезнала? — промълви мама и притеснено огледа планината от вещи.

— Дай да не се разсейваме — предложих аз. — Остава ни още малко и ще приключим.

След тези думи отново се пъгнах в шкафа и запълзах към дъното му. Едно от последните неща вътре се оказа стар куфар от бежова кожа. Издърпах го навън, изтупах го от прахта и пред очите ми се появиха три инкрустирани в капака букви.

— Кой е А. М. М., мамо? — попитах.

— Трябва да е дядо ти, Артър Мередит Медоус — отвърна след кратко замисляне тя. — Чудя се какво ли има вътре... — Напъна се да щракне закопчалките, но те очевидно бяха ръждясали.

— Защо не си починеш? — предложих аз. — Ще отворя куфара по-късно, а ти слез долу и си направи чай. Останаха само няколко кашона, с които мога да се справя и сама...

Когато таванът най-после беше разчистен, аз смъкнах куфара в дневната и се заех с ключалките. Те бързо се предадоха и отскочиха нагоре, победени от една отвертка и малко сила. Вътре имаше купчина платове, покрити с пожълтяла покривка.

— Това са само стари чаршафи — подвигнах към кухнята аз. — Да ги предам ли за благотворителност?

Мама остави подноса с чая и надникна в отворения куфар.

— Това е тя — обяви със светнало лице тя. — Кувертюрата, за която говорихме.

Беше права. Измъкнах я от куфара и разстлах дясната ѝ част върху масата за хранене. Светлината от прозореца падна върху прекрасните мотиви, изрисувани с ослепително ярки цветове. На места бяха леко избледнели, но повечето от съшитите парчета грееха като скъпоценни камъни. Обикновен текстил, лъскав сатен, плътно кадифе, матиран памук — всичко това беше аранжирано в сложни комбинации. Извезани триъгълници бяха подредени във формата на вентилатор, полукръгчетата приличаха на морски вълни, а светлите и тъмни квадрати се превръщаха в триизмерна стълба, чезнеща в безкрайността.

В средата на покривката имаше елегантно избродиран любовен възел, заобиколен от удължени шестоъгълници и рамка от апликации — толкова фини, че шевовете изобщо не си личаха. Но въпреки деликатната работа с иглата, покривката изглеждаше някак разпиляна.

Съединените парчета плат бяха толкова различни и контрастиращи помежду си, сякаш бяха дело на няколко чифта ръце, работили дълго и по различно време.

— Баба ли е ушила всичко това?

— Не мисля — поклати глава мама, докато си наливаше чай. — Тя обичаше да шие, но никога не съм я виждала да бродира или да съшива отделни парчета плат.

— А защо кувертюрата е останала скрита толкова дълго време?

— Не съм сигурна. Може би защото на времето ти я обяви за старомодна и отказа да покриеш леглото си с нея.

— Но сега мога да я занеса у дома, нали?

— Разбира се, мила. Тя винаги е искала да ти я подари. Забелязах нещо на обратната страна едва когато сгънах покривката с намерението да я върна в куфара. Два ръкописни реда, избродирани върху парче плат, зашито като мостра в края хастара. Част от шевовете се бяха нагънали от старост, но това не ми попречи да разчета думите:

В тази покривка заших своята любов. Нежно, прецизно, с гордост.

Теб вече те няма, но аз продължавам да живея и ще бъда близо до теб благодарение на това, което успях да сътворя.

— Стих — промълвих аз и го прочетох на глас, за да го чуе мама. — Дали баба го е посветила на дядо? Или на татко?

— Чакай, чакай — промърмори тя и разтърка слепоочията си. — Опитвам се да си спомня... Не мисля, че тази покривка е била ушита от Джийн. Веднъж ми спомена нещо, но...

Изчаках известно време, опитвайки се да бъда търпелива към дупките в паметта ѝ.

— Беше нещо за болница...

— „Ийстчестър Дженерал“?

— Не, другата. Май беше за човек, с когото се е запознала там...
— От гърдите ѝ се изтръгна тежка въздишка: — О, колко отдавна беше това... Беше преживяла нещо като, хм, нервно разстройство... Още когато баща ти е бил малко момче. Бедната жена...

— Баба е имала нервно разстройство? Никога не съм чувала за подобно нещо. И са я вкарали в болница?

— Не задълго, само докато се оправи. Беше недалеч оттук...

— И там се е запознала с човек, който е имал нещо общо с тази покривка? — притиснах я аз, но това не ми донесе нищо добро. Личеше си, че мама е напълно изтощена. Оставих я на спокойствие и се заех с обичайните неща, които вършех, преди да си тръгна от дома ѝ: основно почистване на кухнята, подреждане на продуктите в хладилника, изхвърляне на боклука и приготвянето на един сандвич за вечерята ѝ.

Когато се върнах в дневната, тя беше заспала. Завих я с одеялото и нежно я целунах по челото. Сърцето ми се късаше, като я гледах толкова стара и беззащитна. След което бавно си дадох сметка, че съвсем скоро тя няма да е в състояние да се грижи за себе си.

Когато се прибрах в лондонския си апартамент, аз разстлах кувертюрата върху вече свободното съседно легло и започнах да я оглеждам и от двете страни, за да бъда сигурна, че не съм пропуснала нещо. После отново прочетох извезаните стихове, сякаш очаквах да ми разкрият своята тайна. Едно обаче беше ясно: те в никакъв случай не бяха дело на моята мила, нахакана бабичка.

3.

Касета №1, страна „В“

— Прекрасен чай, мила, много ти благодаря. Имах нужда от него. Докъде бяхме стигнали?

— *Вие и Нора започвате работа и току-що сте пристигнали в голямата сграда.*

— О, да! Какъв ден, Господи! Бяхме вцепенени от ужас, разбира се. Свалиха ни от каретата и ни вкараха в някакво мазе, където беше служебният вход. По-далеч от очите на хората, живеещи горе, разбираш ли? Може би час останахме в някакъв тъмен кънтящ коридор, докато някакви хора викаха други хора. Най-накрая дойде една камериерка, която каза, че ще ни заведе в стаята ни.

Ние с Нора се сбогувахме с Емили и помъкнахме торбите си по стотиците стъпала нагоре. В стаята имаше четири легла, но двете пред камината вече бяха заети. Оставихме багажа си на другите две и зачакахме някой да дойде и да ни каже какво ще правим. Стаята беше гола, а леглата — тесни и твърди, но това не ни вълнуваше кой знае колко, тъй като не познавахме нищо по-различно. Докато чакахме, отворихме пакетчетата на сестра Беатрис и хапнахме от бисквитите, които бяха в тях — овесен кейк, посипан с кафява захар. Вкусът им ми напомни за Замъка и аз отново се разциврих.

После се появи камериерката и ни каза да побързаме, защото госпожа Харди не обичала да чака. Оказа се, че госпожа Харди е същата огромна икономка, която ни беше интервюирала. Кабинетът ѝ се намираше под стълбите — не много голям, или по-скоро направо малък, когато тя се намираше в него.

— Къде се губите вие двете? — прогърмя тя. — Елате да си получите униформите!

Аз понечих да отвърна „никъде не сме се губили, госпожо“, но Нора ме смушка в ребрата и сложи пръст на устните си, напомняйки ми, че не бива да отговаряме и не можем да правим нищо друго, освен да бъдем чисти, спретнати, трудолюбиви и покорни. Но сестрите в

Замъка казваха това тихо и спокойно, докато жената насреща ни крещеше с пълно гърло. По-късно разбрахме, че тя разговаря по този начин с всички, които са по-низшестоящи от нея.

Сравнително бързо свикнахме с живота на новото място, което не се оказа чак толкова лошо. Разбира се, в него липсваше приятелската атмосфера на Замъка, но ние нямахме време да се замисляме за подобни неща. Униформите ни бяха светлосини рокли, в комплект с черни чорапи и чисто нови черни обувки. Изпитахме огромно облекчение да се отървем от предишните си дрехи, които и без това ни бяха станали малки.

Прислугата наброяваше стотици, при това без хората, обслужващи горните етажи. Почти нямахме време да си поговорим с камериерките, с които живеехме в една стая, тъй като те ставаха много рано, за да палят печките в обслужваните от тях помещения. Иначе се държаха любезно, но доста затворено, особено през първите няколко седмици.

Двете с Нора прекарвахме времето си в шивалнята, където кърпехме дрехите на персонала и спалното бельо, което се нуждаеше от поправка. Бяхме само трите — ние с Нора и старшата шивачка. Помещението беше малко, боядисано в бяло. В него имаше три маси за кроене и три стола с твърди седалки. Прозорците бяха големи, а подът, който почиствахме всеки ден, също беше бял. Нямаше нито огнище, нито печка, вероятно защото саждите щяха да пречат на нашата работа. Вместо тях използвахме тръбите на централното отопление, които минаваха през работилницата. Когато беше студено, ние просто стъпвахме върху тях.

Старшата шивачка госпожица Гартуейт със сигурност беше най-грозната жена, която бяхме виждали. Не беше толкова огромна като госпожа Харди, но компенсираше с няколко пласта гуша, плюс брадавици по ръцете и клепачите. Тя правеше неимоверни усилия да ги скрие, но всеки път, щом ни докоснеше, ние потръпвахме и намирахме начин да отскочим до тоалетната, за да се измием. Просто за всеки случай. В замяна на това, гласът ѝ беше истинско чудо — тих, мек и любезен. Ние с Нора се чудехме къде се е научила да говори така и как е попаднала в тази шивалня. Допускахме, че е родена в добро семейство, но грозотата ѝ е попречила на близките ѝ да ѝ намерят

съпруг и по тази причина са я изпратили тук — просто за да се отърват от нея.

В началото се отнасяше с нас като с боклуци от улицата, но няколко дни по-късно омекна — особено когато се увери, че наистина сме добри с иглата. Разбира се, това изобщо не ни попречи да я вземем на подбив: Нора съобщаваше, че е намерила жаба в езерцето на парка, която със сигурност ще я излекува. „Това е моят принц — обявяваше с престорена тържественост Нора. — Кога ще се оженим?“ — След което даряваше жабата (навит чорап или игленик) с влажна целувка. После аз поемах ролята на жабата и отговарях с дрезгав глас: „Може би ще успея да те излекувам, госпожо, но никога няма да се ожения за теб — със или без брадавиците“. Смеехме се до припадък, може би защото се чувствахме сами срещу целия свят...

Хранехме се три пъти на ден в помещението за прислужници на втория етаж, а вечер получавахме по чаша какао. Храната беше по-добра от тази в Замъка. Вечер пред огъня се събираха всички, които бяха приключили с готвенето и обслужването на стаите. Четяха, пушеха, или просто клюкарстваха. Именно от тях научихме за кого работим и къде живеем.

Може и да не ми повярвате, защото психиатърът твърди, че фантазирам, но се оказа, че грандамата, собственичка на голямото имение, не е херцогиня, а принцеса — благодарение на факта, че беше успяла да се омъжи за принц Джордж, наследник на престола след смъртта на баща си. Крал на Англия! А на всичкото отгоре голямата къща, в която живеехме, се оказа Бъкингамският дворец! Когато за пръв път чухме всичко това, за малко не паднахме от столовете си.

(Тя избухва в дрезгав смях, бързо преминал в кашлица.)

— Извинявай за кашлицата. Нали нямаш нищо против да запаля един фас? Винаги ме успокоява.

— *Нямам, разбира се. Запалете, Мария.*

(Шумолене на пакетче цигари, щракане на запалка, шумно поемане и изпускане на дима, което наистина успокоява кашлицата.)

— Разбира се, аз не очаквам, че ти ще ми повярваш, драга. Малцина са го правили. Звучи малко вероятно, че дребна и незначителна бабичка като мен е работила в Бъкингамския дворец,

нали? Но можеш да попиташ Нора, която също беше там. Честно казано, отначало и ние не повярвахме. Помислихме, че не сме разбрали добре, но по-късно се уверихме, че това е самата истина. Беше фантастично! Нора и аз работехме за бъдещата кралица на Англия! Името ѝ беше Мей, а ние бяхме единоподушни, че това е най-красивото име на света. По-късно, вече в разгара на пролетта, когато ни позволяваха да се разхождаме из алеите на Сейнт Джеймсис Парк, ние си правехме корони от маргаритки и танцувахме сред глоговите храсти, превъплъщавайки се в кралицата, носеща името на най-хубавия пролетен месец.

Всъщност, дворецът си остава в центъра на събитията, които предстоят да се случат: коронацията през юни, по време на която Мей ще се превърне в кралица Мери, а малко по-късно най-големият син Дейвид ще се превърне в Уелския принц Едуард. За нас беше загадка защо всички тези хора продължават да сменят имената си. Какво лошо има, ако си останат кралица Мей и принц Дейвид?

Разбира се, ние не видяхме никой от двамата, тъй като живеехме и работехме в приземието и нямахме участие в изработването на различните официални одежди, поверени в ръцете на прочути дизайнери и костюмиери, а след това ушити в кралските покои, където аз и Нора нямахме шансове да попаднем, когато и да било. Но вълнението и напрежението от предстоящите събития се усещаше навсякъде в двореца, а присъствието на толкова много гости увеличаваше значително и нашата пряка работа, свързана главно с кърпене на чорапи, зашиване на разпрани шевове и подгъви, свиване или отпускане на пенсове.

Никога не знаехме чии дрехи поправяме — госпожица Гартуейт предпочиташе да запази тази информация за себе си, — но не беше трудно да разберем, че това са предимно дрехи на прислугата. Разбира се, не на камериерките и външната прислуга, а на икономките, домакинята, пиколата и личните асистентки на дамите. Вършехме това вместо тях, тъй като те нямаха време за дребни поправки на облеклото, но същевременно трябваше да бъдат облечени безупречно при всяка своя поява на горните етажи.

След известно време госпожица Г. започна да ни се доверява повече и ни възлагаше по-сложна работа върху интересни тъкани, които вероятно принадлежаха на лордове и важни дами — меки,

красиви и с дизайн на картини, които човек би си сложил на стената. Имената им бях странни за нашите уши — брокат, черен камгар, шифон, китайски крепон, кашмир — и започнаха да придобиват някакъв смисъл едва след като госпожица Г. ни обясни, че повечето коприни имат френски имена, станали популярни у нас благодарение на тъкачите, прекосили Ламанша преди много години.

От време на време я привикваха горе по спешност, за да оправи някой подгъв или пенс, за който прислужниците на дамите не са имали време. Това я побъркваше в буквалния смисъл на думата. Връщаше се зачервена и раздразнена, готова да избухне в мига, в който някой дръзне да я заговори. Трябваше ѝ най-малко час, за да се върне в нормалното си състояние.

С приближаването на деня на коронацията работата ни ставаше все повече и госпожица Г. беше постоянно привиквана горе. Скоро състоянието ѝ се влоши толкова много, че ние се уплашихме дали няма да припадне от силния стрес. Така и не сподели какво прави там и на кого помага, а на нас ни беше забранено да задаваме въпроси. Но моето любопитство беше толкова силно, че заприличах на чайник с кипяща вода, който всеки момент ще се пръсне. Двете с Нора избухвахме в смях в мига, в който оставахме сами, а понякога ставахме от масата и започвахме да подскачаме като луди, за да изпуснем парата.

Когато големия ден настъпи, дори дребните риби като нас получиха разрешение да зяпат през един от прозорците на четвъртия етаж, който гледаше към портала на двореца и главната алея, прекосяваща парка Сейнт Джеймс. Признавам, че никога не бях виждала толкова хора, струпани на едно място — нито преди, нито след това. Трябва да бяха милиони, както когато неволно настъпиш мравуняк и насекомите се пръскат във всички посоки. С тази разлика, че хората се бяха наблъскали толкова близо един до друг, че не можеха да помръднат. Бяха в състояние само да стоят на място и да махат с ръце.

Видяхме дълга процесия от конници в златистоалени униформи, а също така и горната част на каретата, наподобяваща корона. От мястото си на четвъртия етаж нямаше как да зърнем кой се вози в нея, но ни беше обяснено, че това са принц Джордж и принцеса Мей, които щяха да напуснат двореца като крал Джордж и кралица Мери. Тълпата

посрещна каретата с гръмовен рев, като от настъпваща буря. Той утихна едва когато процесията изчезна в сградата, а ние трябваше да се върнем на работа.

Вечерта стана ясно, че предстои банкет с десет блюда за стотина гости. По тази причина готвачите и кухненския персонал бяха толкова заети, че ние благоразумно внимавахме да не им се изпречваме на пътя. След вечеря ни наредиха да се връщаме на работа, тъй като госпожица Г. непрекъснато отскачаше до горе в помощ на личните камериерки за спешни поправки на бални рокли и смокинги.

Суматохата продължи и на следващия ден — нещо, което можеше да се очаква при визитата на толкова много кралски особи. Храната ни беше доста странна, но изключително вкусна — явно от остатъците на банкета. За пръв път в живота си опитах сърнешко и то много ми хареса. Изгубих апетит едва след като ми казаха, че е от красивите животинки, които наблюдавахме рано сутрин в парка.

През този ден научихме доста неща от разговорите, които се водеха в помещенията на прислугата — главно за предстоящия рожден ден на принца, който, макар и престолонаследник, трябваше да почака до смъртта на баща си, за да поеме трона. Спореше се за кого ще се ожени той — за германска, или за руска принцеса. Спомням си, че ми стана мъчно за него, защото не проумявах как е възможно животът на един човек да бъде програмиран по такъв начин. Разбира се, тогава все още няхах представа, че и самата аз няхах никаква власт над това, което щеше да ми се случи. Представях си, че като всяко младо момиче ще се влюбя и омъжа за човек, когото харесвам, а той ще разполага с достатъчно пари, за да си създадем свой дом и аз бързо ще забравя помещенията за прислугата. Но тогава все още няхах представа каква шега ми е подготвил животът.

Два дни след коронацията, непосредствено след закуска, госпожа Харди събра цялата прислуга и ни предупреди да обърнем внимание на облеклото си и да излъскаме обувките си, тъй като предстои да бъдем призовани. Няхахме представа какво означава това, но се развълнувахме много, като пред някакъв празник. Точно в единайсет ни събраха в Тронната зала, до която се добрахме след доста блъскане нагоре по стълбището, тъй като все пак бяхме почти двеста души. Там пред нас се разтвори една врата, която ни въведе в друг свят — светът на дебелия килими, високите тавани, огромните прозорци и на

невероятните по своите размери картини, изобразяващи мигове от живота на велики хора. Само си представи как двеста души се озовават едновременно в една огромна зала, но това става абсолютно безшумно, тъй като стъпките им потъват в дебели цяла педя килими! Хората около мен ме смушкаха, защото бях зяпнала от смайване при вида на планините от блестящ кристал, увиснали от високия таван. По-късно научих, че се казват полилеи. Излишно е да споменавам какво впечатление ми направиха яркочервените тапети на златисти цветя, които свършваха чак там, където започваше тавана. Изпитах чувството, че съм попаднала в рая, а не просто в нечий дом. Но какво друго можеше да се очаква от бедно сираче като мен?

След това се озовахме в зала с размерите на футболно игрище, където ни строиха в редици. Като най-ниска, аз се озовах отпред, а Нора остана точно зад гърба ми. Миг по-късно в залата се появи главната икономка госпожица Харди, следвана от новите крал и кралица и техните деца, придружавани от дойка. Зяпах ги с ококорени очи, особено най-голямото момче — някъде около шестнадесетгодишно, средно на ръст и русо като гръцки бог, с дяволито изражение на лицето.

Спряха пред нас. Посрещнахме ги с реверанси, както ни бяха учили. Аз обаче сбърках кракът, който трябваше да плъзна назад, закъснях да се поправа навреме и залитнах. Слава богу, че Нора бързо ме подхвана, тъй като в противен случай просто щях да се просна на пода. Когато посмях да вдигна глава, бузите ми пламтяха. Срещнах погледа на русокосото момче, чиято усмивка беше като на ангел, който ме благославя. Не се сдържах и отвърнах на усмивката му, но строгият поглед на дойката бързо ме принуди да сведа очи към обувките си.

Кралят произнесе речта си с неясен глас, сякаш имаше сливи в устата. Той ни благодари за упоритата работа, благодарение на която коронацията им беше преминала по наистина безупречен начин. Кралицата (нашата Мей) каза горе-долу същото, след което височайшата двойка се насочи към вратата. Но малко преди да стигнат до нея Мей се обърна, закова поглед в Нора и мен и тихо попита:

— Вие двете сте моите малки сирачета — шивачки, нали?

Лицата ни станаха червени почти колкото килима на пода, но Нора беше тази, която се окопоти първа.

— Точно така, ваше величество — отговори с лек реверанс тя.

— Надявам се, че сте се настанили добре — добави Мей.

Този път бях подготвена и успях да се включа:

— Много сме щастливи, госпожо, благодаря.

— Радвам се, радвам се — каза с усмивка тя и последва останалите.

Можете да си представите, че двете с Нора бяхме на седмото небе в продължение на дни. Тя, защото кралицата беше разговаряла с нас, а аз — защото бях безнадеждно влюбена в русокосото момче. Разбира се, давах си сметка, че това е глупаво, но след като другите момичета обожествяват разни мюзикхол изпълнители, защо аз да си нямам свой идол?

През следващите няколко дни, използвайки заобиколни въпроси научих, че това е същото момче, на което отпразнуваха рождения ден веднага след коронацията и което щеше да стане крал, след като се ожени за някоя германска или руска принцеса. То беше завършило военноморското училище и щеше да стане принц на Уелс — нещо, което намирах за доста любопитно. Уелс е част от Великобритания, защо му трябва да има собствен принц? И защо не Шотландия или Ирландия? Бях сериозна объркана.

След оживлението и бъркотията на коронацията настъпиха няколко спокойни седмици. И слава богу, защото Лондон беше завладян от летните жеги и ние здравата се потяхме в шивалнята с нейните високи прозорци, които почти не пропускаха свежия ветрец. Госпожица Г. беше най-зле, тъй като беше принудена час по час да бърше ръцете си с голяма кърпа, за да не изцапа с пот материала, върху който работеше. Един ден тя просто не се появи на работа и ние с Нора бяхме принудени да поемем сами внушителната купчина дрехи за поправка. Но въпреки това бяхме щастливи, защото можехме да си бърбим на воля и да играем на любимата си игра „щастливо бъдеще“.

Нора постоянно сменяше ролята си, която най-често включваше брак с някой мъж, за когото пишеше във вестниците, търкалящи се навсякъде в общото помещение за прислугата. Той най-често трябваше да бъде звезда на мюзикхола или някой изследовател като Шакълтън, или Скот, от когото тя очакваше да има шест деца, да живее в голяма и удобна къща в провинцията и да бъде обслужвана от прислуга, която никога да не я одумва, както го правехме ние.

Моите мечти за бъдещо щастие също бяха свързани с вестниците: исках да бъда суфражетка като Емелин Панкхърст и да спечеля уважението на всички жени в страната, убеждавайки министър-председателя да им разреши да гласуват наравно с мъжете, а след това — вече известна, да се омъжи за принц Едуард и да стана кралица. Колебаех се дали не е по-добре първо да стана кралица, а след това да променям законите както си искам.

Госпожица Гартуейт не се появи нито на следващия, нито на последващия ден. Обясниха ни, че е зле с нервите и известно време ще трябва да се лекува. Въпросното „известно време“ се проточи една седмица, после втора. Ние с Нора работехме извънредно, но не се оплаквахме, тъй като никой не се занимаваше с нас — свобода, за която дори не бяхме сънували.

Една вечер, когато току-що се бях тръснала в леглото като чувал с картофи, на вратата се почука и в стаята се появи старшата икономка госпожа Харди, в компанията на джентълмен с лакейска униформа, чието лице ми беше бегло познато от общото помещение за прислугата.

— Госпожице Романо, господин Финч се нуждае от помощта ти — обяви тя. — Облечи се веднага, по най-добрия възможен начин. Ще те чакаме тук.

Ако лицето ѝ не беше толкова сериозно, щях да си помисля, че си прави някаква шега. Обзе ме ужас. Затръшнах вратата и започнах да се обличам, а Нора изобщо не ми помогна с подмятанията си, че вероятно имам среднощна среща с любовника си.

— Вземи си комплекта за шиене — заповяда госпожа Х., след като се приготвих. — Отиваш с господин Финч и ще изпълняваш точно това, което ти нареди. Не забравяй куртоазията, когато бъдеш представена. Ще говориш само когато се обръщат към теб, няма да го гледаш в очите и ще изпълняваш безпрекословно всичко, което се поиска от теб. Можеш да говориш само ако искаш някаква помощ от господин Финч. — Кимнах, че разбирам, но нямах никаква идея къде ще ме водят. Дали пък няма да видя самия крал? Сърцето ми се качи в гърлото. Бях сигурна, че няма да запомня нищо.

Господин Финч се обърна и тръгна към стълбището, а аз подтичвах след него. Насочихме се към шивалнята в крилото за прислугата, откъдето взехме това, което госпожица Г. наричаше

„кошница с неща от първа необходимост“, а след това се изкачихме обратно по стълбите и преминахме през вратата, която водеше към самия дворец по познатия дълъг, покрит с дебели килими коридор. Не след дълго стигнахме широкото мраморно стълбище с лъскави медни парапети и огромни картини от двете страни. После се озовахме в друг коридор, от двете страни, на който имаше толкова много врати, че им обърках бройката. Наоколо беше пусто. Не се виждаха нито камериери, нито други прислужници или членове на фамилията.

През това време господин Финч се зае да ми обяснява за какво става въпрос.

— Нужна е спешна поправка на един от неговите костюми, госпожице Романо — започна той, а аз опитах да си спомня къде бях чувала подобни думи, с надеждата да получа някаква представа къде отиваме. — Въпросният костюм е дело на дворцовите шивачи, но Негово Кралско Височество не е доволен от него. Аз се опитах да пооправя някои неща, но това не помогна. Той иска да бъдат стеснени крачолите на панталоните му. Платът обаче е толкова фин, че се набръчква при всеки шев. Надявам се, че вашите малки ръчички ще се справят по-добре от моите. Слушате ли ме, госпожице Романо?

Най-после ми светна при кого отиваме, но не бях сигурна, че няма да припадна, преди да стигнем дотам.

— Да, сър — изпуснах въздуха си аз. — Ще направя всичко по силите си, за да задоволя желанието на принца.

— Не на принца, а на Негово Кралско Височество! — отвърна с уплашен шепот той. — Освен това вие не бива по никакъв повод да се обръщате директно към него.

— Разбрано, господин Финч — кимнах аз, молейки се да запомня потоците от инструкции, с които ме заливаше.

— Отиваме в неговите частни покои, но вие не трябва да споделяте това с абсолютно никого, ясно?

— Да, сър — успях да промърморя аз миг преди да пристигнем. Господин Финч приглади косата си и изпъна пешовете на ливреята, а аз опипах косата си и проверих дали роклята и престилката ми са наред. След това той отвори вратата.

(Край на касетата.)

Днес по обед се срещнах с доктор Уотс, за да се възползвам от „насоките“ му, както настояваше професора. Главно по въпроса за срещите ми с бивши пациенти, което, казано с други думи, означаваше, че иска да се срещам с хора, които ще говорят това, което им бъде наредено.

Честно казано, този човек изобщо не ми хареса. Говори с мен като с малко дете и ме нарича „мила“. Но аз не съм му мила. Все пак току-що се бяхме запознали. Може би се отнася така с всички жени, но в края на разговора много ми се искаше да го зашлевя.

Уотс нямаше възражение срещу останалите трима пациенти в списъка, но по отношение на Мария Романо беше абсолютно категоричен. Започна с обичайните предупреждения за конфиденциалността между лекар и пациент, а след това, нарушавайки собствените си правила, взе да ми разправя колко отдавнашна пациентка е тя, страдаща, по неговите думи, от „хронична мания с параноидни налудности“. В потвърждение на думите си дори прочете тази диагноза от личния ѝ картон, сякаш държеше на всяка цена да докаже нещо. Разбира се, аз пропуснах да му кажа, че вече съм започнала да я интервюирам!

По едно време се появи секретарката, която прошепна няколко думи в ухото му. Той се надигна и ме помоли да го извиня за минутка. Разбира се, забави се далеч по-дълго и аз започнах да се разхождам из кабинета му и да надничам през прозорците. После забелязах болничния картон на М., забравен върху бюрото му.

Прелистих го набързо, но той се оказа пълен с технически описания, за които нямаше как да си направя записки. Това ми напомни, че си носех фотоапарата, извадих го и започнах да щракам. Заснех една-две страници, след което се изнервих и реших, че е достатъчно. Доктор У. се появи след около четвърт час, весел и

жизнерадостен. Побъбрихме си още малко, след което аз станах да се сбогувам.

Но възникна нов проблем: как да проявя снимките на медицинския картон, без да разкрия лична информация? Не мога да ги връча на „Алхимика Буутс“, нали?

4.

Лондон, 2008 г.

По-късно същата седмица бях съкратена, въпреки безупречните ми отговори на тъпите въпроси, които ми зададоха така наречените „консултанти“. Наредено ми беше да опразня бюрото си в рамките на един час. Бях наясно, че незабавното ми уволнение няма нищо общо с оценката им за моята честност, тъй като тези типове мислеха единствено за защитата на търговските си тайни. Но въпреки това се почувствах така, сякаш бях получила юмрук в зъбите. Осъзнах, че напразно съм пропиляла четири години от живота си, скъсвайки се от работа за тъпата им фирма.

— Вече не знам коя съм — простенах аз, докато си сипвах трета чаша „Пино“, обръщайки се към Джо, която се беше появила надвечер. — Каква тъпотия, Господи. Изгарях от нетърпение да се махна от тази скучна работа, но приемам съкращението си като доказателство, че те не оценяват нищо от това, което съм вършила за тях в продължение на четири години. Излязох си оттам с чувството, че не съм човек.

С Джо бяхме близки приятелки още от модния колеж. В първите години спяхме една до друга на твърдите нарове и бяхме буквално залепени една за друга. После пътищата ни се разделиха и всяка от нас пое към избраната кариера. Все още пазя една фотография от деня на дипломирането ни, направена от гордата ми майка. Решила да бъде любезна, Джо присвиваше очи срещу обектива, а аз зяпах в пространството, замечтана за нещо, или просто отегчена от цялата патърдия. Разбира се, и двете отказахме да облечем традиционните престилки и да се окичим с четвъртитите абсолвентски шапки. Бяхме твърде напредничави за тези неща. Вместо тях избрахме някои от най-модерните си произведения с парцаливи краища и изрисувани със спрей цветни мотиви. Доколкото си спомням, бяхме ги кръстили „шикозни графити“, или нещо подобно. Когато погледна тази снимка, буквално потръпвам. На нея Джо е висока и груба, с кичур немига коса над очите. Аз съм с цяла глава по-ниска, но доста по-стройна, а косата

над кръглото ми лице стърчи във всички посоки, в бунтовническия стил ретро пънк, който я правеше да прилича на рус игленик. Този външен вид съвсем не ме ласкаеше и аз го зарях в момента, в който започнах да си търся работа и се сблъсках с презрителните погледи на костюмираните босове, които се опитвах да впечатля.

Тя открай време си падаше по старите тъкани и започна работа като консерватор на платове, докато аз прекарах първата си година след колежа, едва свързвайки двата края като стажант без заплата в различни фирми за интериорен дизайн. Но схлупената и задушаваша атмосфера в техните офиси бързо ме разочарова, най-вече поради арогантността на богатите им и самомнителни клиенти. В крайна сметка реших да напусна.

Когато постъпих в банката, волю-неволю трябваше да се примиря с общоприетата униформа в Сити — тъмно костюмче, високи токчета, изрусена; подстригана като на елф коса, и плътен слой грим, подновяван няколко пъти дневно. Обзета от огромно презрение към подобна уравновилка, Джо продължаваше да ходи на работа с протъркани джинси и ръчно изрисувани или бродирани тениски, които въпреки странния си вид, все пак си оставаха тениски. Аз никога не съм завиждала на елементарния ѝ начин на живот, но в същото време изпитвах уважение към желязната решителност, с която бранеше този живот. И най-вече старата страст, която изпитваше към платовете. Но това уважение не срещаше взаимност: Джо не криеше отвращението си към начина, по който се бях „продала“ на банките, а на всичкото отгоре открито презираше т.н. „бонуси“, които въпросните институции раздаваха на своите служители и които бяха единственото нещо, което ме привличаше в този свят.

Но въпреки различния ни начин на живот, ние си останахме близки приятелки. Макар и силно разочарована и отчаяна от решението на Джо и приятелят ѝ Марк да се преместят в далечните южни квартали на Лондон заради по-поносимите цени на недвижимите имоти, аз продължавах да се срещам с нея при всеки удобен случай. Тя беше единственият човек на света, с когото можех да споделям личните си тайни и към когото можех да се обърна, когато всичко около мен се объркваше. А във въпросната вечер тя реши да остане при мен, тъй като Марк беше извън града по работа.

Седнала на пода със свити колене и тъмни къдрици, падащи над очите ѝ, тя ми напомняше за първите ни дни в колежа, когато не можехме да си позволим дори столове.

— Нека погледнем на нещата от оптимистичната страна — подхвърли Джо. — Това може би ще се окаже стимулът, който ще те тласне обратно към интериорния дизайн. — Ще можеш да правиш каквото си поискаш. И най-главното — неща, които ти носят радост.

Беше права, разбира се. Отдавна бях решила да спестя малко пари и да открия собствена фирма, но как да го направя, когато изведнъж останах без добре платената си работа, без перспектива да си намеря нова и най-вече с тежка ипотека на гърба?

Едно време притежавах умения и страст, но бях ги потискала и игнорирала толкова дълго, че те навярно отдавна си бяха събрали багажа и емигрирали завинаги.

— А на всичкото отгоре се разделих и с Ръсел — плачливо изграчих аз.

Двамата с Ръсел си казахме сбогом по-скоро тъжно, отколкото гневно. Той беше мъж с абсурдно перфектни черти — толкова перфектни, че привличаха като магнит всички женски погледи. На всичкото отгоре, сякаш това не беше достатъчно, той се радваше на звездна кариера, като съвсем наскоро беше приет за най-младия партньор в своята юридическа фирма. Според наши приятели бяхме перфектната двойка, но външният вид много често лъже. Виждала съм двойки за завиждане, направо перфектни, но знае ли някой какво се случва между тях, когато са насаме?

Извън сексуалния ни живот, който беше страхотен, ние с Ръс имахме много малко общо. Той изобщо не се интересуваше от изкуство и интериорен дизайн, а аз предпочитах да гледам как боята съхне, вместо да ходя по ръгби мачове — неговата голяма страст през свободното време. Той беше ненаситно месоядно и не можеше да разбере защо месото предизвиква у мен толкова голямо отвращение; вегетарианците присъстваха в неговия живот с единствената цел да бъдат превърнати в месоядни или в най-добрия случай да бъдат изкушавани да го сторят.

За него идеалната ваканция бяха ските, ветроходството и рафтинга, докато аз предпочитах художествените галерии и старите къщи или просто да лежа на плажа с книга в ръце. В ръцете на Ръсел

рядко можеше да се види друга книга, освен дебелия томове правна литература или някой боклучав трилър. За него разпускането беше да се натряска в някой бар в петък вечер и да спори на висок глас с колегите си адвокати. Никога не оставяше мотора си да изстине и не гледаше с добро око на забегките ми със стари приятелки от университета. Изглеждаше ужасен от мисълта, че някой ден ще зарежа банкерството, за да се върна при художествените си корени, ще започна отново да рисувам, ще изровя ръчно боядисаните вратовръзки и големите обици от 80-те и ще започна да сервирам всяко ядене с екологични подправки.

Въпреки различията помежду ни, изкарахме няколко хубави години заедно. После изведнъж открихме, че искрата вече я няма и нищо не може да я върне, макар да полагахме усилия. Може би защото дълбоко в себе си знаехме, че просто не сме един за друг. Признахме си го една сълзлива ноемврийска вечер. И двамата бяхме съкрушени, но въпреки това се съгласихме, че поне временно трябва да се разделим.

Аз изчислих, че заплатата ми ще покрива ипотечните вноски за апартамента, след което, точно преди Коледа, той се изнесе. Прекарахме заедно една пиански — сантиментална Нова година, а на другия ден, натъпкала се с хапчета против махмурлук, аз си обещах, че това ще бъде моята година, през която ще преоткрия страстта си към приключенията и свободният си дух. Не бях далеч дори от мисълта да си взема дълъг отпуск и да предприема онова околосветско пътешествие, за което мечтаех на двайсет години, но така и не осъществих, тъй като бях прекалено безпарична или просто плаха. А след като се прибера, ще започна да кроя планове за фирмата по вътрешен дизайн, която отдавна мечтаех да открия, но все не ми стигаше кураж.

Джо вече беше прекарала няколко вечери при мен, опитвайки да ме утеши след раздялата; и сега, както винаги, неизчерпаемите резерви на взаимната симпатия се оказаха основната валута на отношенията помежду ни. Тя стана от пода, прехвърли се на дивана при мен и ме прегърна.

— Наистина преживяваш гаден момент, но само след няколко седмици няма да повярваш, че си говорила такива неща — успокоително промърмори тя. — Ще си намериш друга работа, ще се

срещаш с нови хора. Ти си толкова надарена, че можеш да правиш каквото си искаш.

— Например скъпа компаньонка?

— Не, кретенче — усмихна се Джо. — Имах предвид нещо, свързано с дизайна. Нещо, което ще ти доставя удоволствие, а не само пари. Освен това има купища мъже, които чакат да бъдат свалени. Сигурна съм, че няма да останеш дълго сама, просто защото си твърде хубава и забавна.

Отпих поредната яка глътка вино. Джо продължаваше да пие само вода.

— Току-що започнах да изплащам ипотеката — въздъхнах аз. — Дали ще издържа? Просто не мога да си представя, че мога да загубя това място!

Преди две години двамата с Ръс намерихме този слънчев и просторен апартамент на последния етаж в тих и зелен квартал на Северен Лондон. Разбрах, че това е моят дом в мига, в който прекрачих прага. Боядисахме стените в кремаво, бежово и гълъбовосиньо, възстановихме красивите мраморни камини и гипсовите розетки по тавана, обзаведохме го с минималистични скандинавски мебели и похарчихме цяло състояние за паркет и меки дебели килими.

— Извинявай, че съм такава ревла — добавих. — Наистина се радвам, че си тук, с мен.

— Това е най-малкото, което мога да направя за теб — сви рамене тя. — Но съм сигурна, че ще оцелееш!

Изпуснах една дълбока въздишка и смених темата.

— Както и да е. Я ми кажи какво ново има в звездния свят на тъканната консервация?

Лицето ѝ се проясни.

— Поднових си договора с Кенсингтън Палас. Това означава минимум две години сигурност, а освен това ми възложиха някои доста интересни проекти. Планират нова обща изложба и се нуждаят от всякаква работна ръка, а това е добра новина за мен. — На лицето ѝ се появи загадъчна усмивка. — Но явно ще имаме нужда от повечко пари...

— Продължавай — подканих я аз. — Какво не си ми казала?

— Двамата с Марк сме на мнение, че можем да си го позволим — сведе очи тя, след което побърза да добави: — Той има постоянна

работа, а аз си поднових договора... Сега му е времето да помислим за едно бебче...

— Страхотно, Джо! — възкликнах аз. — Мислех си, че той не обича бебешки колички в антрето, но много се радвам, че е променил мнението си.

Още докато изричах тези думи усетих познатата меланхолична болка, която прониза корема ми. Тя се появяваше всеки път, когато някоя приятелка ми съобщаваше „голямата новина“ и аз трябваше да се стегна докрай, за да вляза за подарък в някой магазин за бебешки стоки, откъдето обикновено излизах с чифт миниатюрни обувчици „Уелингтън“, които буквално ми разтапяха сърцето.

Разбира се, Джо беше наясно с всичко това.

— Извинявай — промълви тя. — Знам колко ти е трудно да приемеш подобна новина точно когато си скъсала с Ръс.

— Нямаш грижи — отвърнах пресилено небрежно аз. — Просто се радвам за теб. Обещавам, че ще бъда най-добрата бавачка на света.

Станах да прибера чашите.

— Тази покривка не съм я виждала преди — подвикна от съседната стая Джо. — Твоят ли е?

— Току-що я донесох от къщата на мама. Открихме я на тавана. Била е на баба ми — Посочих извезаното стихче на подплатата. — Я виж това.

— Много странно — промърмори Джо. — Виждала съм различни текстове върху покривки, но никога избродирани върху подплатата по този начин. Знаеш ли кой го е направил?

Поклатих глава.

— Според мама това е дело на някакъв странен приятел или приятелка на баба, с която са се запознали в болницата. Истинска загадка.

— Нека ти покажа още нещо — продължи Джо. — Това тук виждаш ли го? — Пръстът ѝ сочеше към фона на бродерията в средата на покривката. — А това? Можеш ли да уловиш мотивите под формата на цветя, вплетени в броката?

Наведох се и напрегнах взор.

— Не съм сигурна, но това ми напомня за нещо, което прочетох наскоро — добави тя и почтително докосна материята с върха на пръста си. — За „Мей Силкс“.

— „Мей Силкс“?

— Шивашка фирма от началото на ХХ век, работила изключително за кралското семейство. Мисля, че това са били Джордж и Мери. Кралицата е известна с подкрепата си за британските производители и дизайнери. Това нещо тук е било закупено от лондонско студио, собственост на Артър Силвър. Много известно студио по онова време.

В ръката ѝ се появи мъничка лупа с месингова рамка.

— Погледни през това — подаде ми я тя. — Ще видиш роза, паламида и цял ред детелини — символи на нациите, съставляващи Обединеното кралство.

— Ами уелските нарциси? Онези, които приличат на лук?

— Тези цветя в центъра наподобяват нарциси, но не съм сигурна — призна с въздишка Джо. — Но какво ще кажеш за сребърните конци? Не са ли изключителни?

Напрегнах взор и веднага разбрах за какво говори. Кремавата коприна сякаш беше пронизана от метални нишки, образуващи деликатни фигурки на цветя и листа, свързани едни за други като гирлянди.

— Дали няма да получа едно малко състояние, ако предложи тази кувертюра на търг в Сотбис?

— Едва ли ще ти покрие ипотеката — изсмя се тя. — Но от историческа гледна точка несъмнено ще предизвика интерес. — Взе лупата и се зае да изследва и други части на кувертюрата. — Вероятно си забелязала, че са използвани интересни тъкани, но и тези шевове са великолепни. — Пръстът ѝ беше насочен към сложните фигурки, образуващи нещо като плетеница. С двойни, изключително фини шевове, свършени дори в извивките си. — Апликациите са изпълнени с много тънки конци. Никога не съм виждала толкова виртуозна работа с иглата. Без съмнение това е дело на изключителна шивачка — завърши Джо и започна да се изправя. — Дали пък не е била твоята баба?

— Не, баба действително шиеше дрехи, но никога не сме я виждали да бродира. Според мама кувертюрата е дело на някоя нейна приятелка.

— Няма чак толкова голямо значение, но ми е любопитно откъде са се сдобили с тези платове. Те са уникални и са били пазени

изключително строго, защото само кралицата е имала право да ги използва.

Поклатих глава. Баба беше бунтарка и в никакъв случай роялистка. Винаги се гневеше, когато говореше за трудностите, преживени от дядо по време на Първата световна война. „Лъвовете, водени от магарета“, често повтаряше тя. Веднъж я попитах какво означава това и тя обясни, че става въпрос за генералите с благороднически произход начело на армията, които нямали никаква представа на какво са подложени обикновените войници в окопите.

— Преди малко спомена за някаква болница?

— Лекувала се е известно време в психиатрия, веднага след края на войната. Единственото нещо, което мама успя да си спомни, че кувертюрата има някаква връзка с тази болница. Или с човек, когото баба е срещнала там.

— Може би болницата е имала някаква връзка с двореца или най-малкото с фабриката, в която е била произведена коприната — подхвърли Джо.

— Сега ще проверим — кимнах аз, включих компютъра и набрах „Психиатрична болница, Ийстчестър“. Екранът се изпълни почти незабавно. — Това е! — възкликнах аз, когато прочетох заглавието: *Историята на „Хелена Хол“*.

Джо надникна зад рамото ми. Започнахме да четем заедно.

Този уебсайт е посветен на лекарите, сестрите, консултантите и всички останали, работили в Психиатрична болница „Хелена Хол“, а също така и на хилядите пациенти, лекували се тук през всичките 84 години самоотвержена служба на лечебното заведение в полза на обществото.

При откриването на болницата през 1913 г. тя се е наричала Приют „Хелена Хол“. В разцвета на дейността ѝ там се лекуват над 1800 пациенти, обслужвани от стотици учени и медицински персонал. На сайта ще забележите архитектурните промени, започнали в началото на ХХ век — отначало се строят големи болнични сгради във военен

стил, но по-късно се появяват и други — повечето от тях малки вили в колониален стил.

През 70-те години болницата започва да се освобождава от пациентите си, а окончателно затваря врати през 1997 г. Оттогава насам сградите ѝ преживяват няколко пожара, най-вече тази с аулата и квартирата на управителя. Теренът предстои да бъде обновен, а сградите на администрацията и самата болница ще бъдат преустроени за жилищни нужди.

На черно-белите снимки с ниско качество „Хелена Хол“ приличаше на добре окомплектовано учреждение. На стъпалата пред главния вход с високи пилони от двете страни гордо позираха няколко стройни и спретнати медицински сестри; изтупани с костюми градинари шетаха из безупречно подстриганите тревни площи с пръснати по тях добре поддържани цветни лехи. Но имаше и друга, по-сурова действителност: снимки на дълги пусти помещения с празни, боядисани в бяло рамки на болнични легла, видимо объркани пациентки в торбести дрехи, демонстриращи беззъби усмивки пред камерата; мъже със сбръчкани лица и приведени рамене, примигващи срещу слънцето на една от градинските пейки.

— Мили боже, виж това! — ахна Джо, сочейки снимка на струпани около едно болнично легло лекари и сестри, държащи в ръце опасно изглеждащ апарат с дълги кабели, насочени към невидимия пациент.

— Прилича ми на електрошок — потръпнах аз, представяйки си как баба е била лекувана с подобни неща.

Разделът за пациентите предлагаше по-нови и доста по-ведри цветни фотографии: танцова забава в Централната зала — помещение с куполообразен покрив в синьо и златно, огромни полилеи и голяма сцена с тежки завеси от пурпурно кадифе. Усмехнати хора играеха крикет, бадминтон, тенис или бiliarд, имаше снимки на големи стаи с лъскав паркет и персийски килими. Една от снимките с надпис „Дамска шивалня“ показваше няколко жени край дългите маси в просторна и слънчева стая, заети с шиене и бродирание.

— Мислиш ли, че тази жена шие пачуърк^[1]? — подхвърли Джо.

— Възможно е — отвърнах аз, присвила очи към екрана. — Но не мога да бъда сигурна. Не познавам никоя от жените на тази фотография. — Лицата им бяха почти напълно скрити, но никое от тях не приличаше на лицето на баба.

По всичко личеше, че дебатите за закриването на болницата са продължили няколко десетилетия. През цялото това време плановете за бъдещото преустройство почти не са слизали от първите страници на местния вестник. Най-спорният въпрос си оставал планираното разрушаване на Голямата зала, използвана от местните аматьорски театри и хорове дълго време след затварянето на болничните отделения. Голяма част от материалите по тази тема бяха подписани от „нашия старши репортер Бен Суитмън“.

— Тоя трябва да е нещо като експерт — подхвърли Джо. — Може би знае дали това място е поддържало някакви връзки с двореца, или ще те свърже с някой, който знае — най-вероятно бивш служител в болницата...

— Мислиш ли, че това е толкова важно?

— Фамилно наследство под формата на уникална кралска коприна? Това е зашеметяващо! Ти сама ще решиш какво да правиш с него, но аз наистина бих искала да я покажа на моя куратор.

— Отговорничката за кралските костюми? Нали беше по-зла и от дракон?

— Такава е, но аз все пак успях да я размекна до степен да ми удължи договора. — Джо погледна часовника си и се прозя: — Уф, минава един, а утре съм рано на работа.

— Много ти благодаря, че дойде — топло промълвих аз. — Вече се чувствам далеч по-добре.

— Ще се справиш, няма страшно — сладко се усмихна тя. — Това може да се окаже началото на нещо много вълнуващо.

— Имаш предвид кувертюрата? — обърках се за момент аз.

— Тя също — засмя се Джо. — Но исках да кажа, че пред теб се разкриват шансове за истинска кариера. Ще прегазиш „Москино“ и „Стефанидис“, а „Медоус“ ще ти дишат прахта.

— Аз пък съм повече загрижена за новото ти приключение — отвърнах и махнах към корема ѝ.

— Дишай нормално — отвърна тя. — Още сме в началната фаза. Прегърнахме се за лека нощ и тя си тръгна.

През нощта спях зле. Сякаш на прозорците имаше евтини пердета, пропускащи твърде много светлина. Опитвах се да осмисля събитията от последните два дни. Въпреки че ме съкратиха от работа, аз продължавах да изпитвам възбуда, сякаш очаквах да ми се случи нещо хубаво. Джо беше права: може би наистина бях изправена пред нов и вълнуващ етап от живота си, с добри шансове да се занимавам с нещо коренно различно.

Постепенно задряхах. После, все още в полубудно състояние, дълбоко в подсъзнанието ми внезапно се оформи ясен и отчетлив спомен. Бях горе-долу четиригодишна. Бяха ме оставили да преспя в къщата на баба, на леглото с четири лъскави месингови топки в стаята за гости. То беше толкова голямо, че спокойно можех да се побера странично на матрака. На всичкото отгоре беше и високо и можех да се покатеря отгоре му само с помощта на стол. Сякаш бях изправена пред огромна планина. В онези години имах чувството, че къщата ѝ е огромна, особено в сравнение с дома на родителите ми, който беше с ниски тавани и тесни врати.

Кувертюрата беше разстлана върху леглото. В онази нощ, вместо да ми прочете обичайната приказка, баба реши да ми разкаже как хората правят пачуърк, съшивайки парчета различни платове по различни начини, опитвайки се да създадат красиви шарки и комбинации. В повечето случаи това са бедни хора, които не могат да си позволят дори обикновено одеяло, или пък просто обичат да шият с идеята да се получи нещо красиво. От нея научих, че някои покривки се шият по специални поводи — раждането на дете, сватба, коронация (не бях много сигурна какво означава последното, но не исках да я прекъсвам), или просто в памет на изгубени близки.

Докато тя говореше, аз докосвах с пръсти ивиците плат, покрити с триъгълници и квадратчета. Някои от тях бяха гладки като собствената ми кожа, а други — по-груби и някак грапави. Повечето блестяха като скъпоценни камъни и пулсираха като живи с наситените си цветове.

Тя ми показва първоначалния дизайн от квадратчета, всяко следващо по-голямо от предишното — нещо като картина в картината, но въпреки това отделна рисунка с отделна рамка, различна от

следващата по дизайн и колорит, а също така и по плата, върху който е същата. Заедно се чудехме на неизброимото количество миниатюрни късчета плат, използвани при направата на покривката. Опитът ми да ги преброя приключи на числото двайсет, просто защото до него стигаше границата на познанията ми. После тя предложи да играем играта „сравни парчетата“ и благодарение на нея открихме, че групичката триъгълници в горната част на кувертюрата е идентична с тази в долната, а редицата щамповани парчета памучен плат, пришита в квадратчетата, е идентична с тази в противоположния край.

Дизайнът на външните части представляваше просто оцветени форми, част от тях наподобяващи пръчки и стъпки, а други приличаха на изгряващи слънца. Харесваше ми да докосвам с пръсти грапавата повърхност на бродериите в централния панел, представяйки си, че съм попаднала в лабиринт от високи храсти.

Но най-много ме интригуваше частта с апликираните фигурки. Започвах от горния край с малка патица и продължавах надолу с ябълка, цигулка, зелено листо и бълващ пламъци дракон. А долу се свързваха с мишка, жълд, заек, наподобяващо лилия цвете и някаква котва.

— Защо патицата опитва да изяде ябълката? — попитах.

Баба са разсмя по онзи непринуден начин, който винаги ме караше да се чувствам в безопасност.

— Виждала ли си някога как патиците ядат ябълки? — попита тя. — Трудно им е да пробият кората със заобления си клон и ябълката постоянно им бяга. — Това обяснение беше придружено от свити под формата на клон пръсти на едната ръка, които напразно опитвах да стигнат дъното на другата ѝ шепа, оформена като ябълка. — Налага им се да чакат появата на още някоя птица с по-остър клон, която да пробие кората.

Посочих дракона в долната част на кувертюрата.

— Защо от устата му излитат пламъци?

— Може би иска да подплаши патицата и да ѝ вземе ябълката — отвърна баба.

Усетила, че неизбежното гасене на лампата приближава, аз удвоих усилията си да поддържам разговора.

— Мама каза, че когато порасна още малко, ще мога да си имам истинско зайче — точно като това.

— Това само тя може да го реши, моя малка Карълайн — отвърна баба. — А сега заспивай, защото утре е важен ден за теб. Ще имаш едно много важно посещение.

Макар че отдавна беше минало полунощ, аз скочих от леглото и направих опит да си запиша всичко, което бях запомнила от този странен сън. Част от детайлите му все още бяха живи в съзнанието ми, ярки като слънчев пролетен ден. Но имаше и други, които ми се губеха. Някакъв мъгляв спомен, който някак си беше свързан с нещо наистина важно — за съжаление погребан твърде дълбоко, за да бъде изваден на повърхността.

---

[1] Patchwork — от patch — крѝпка и work — работа (англ.) — вид рѝкоделие, пришиване на отделни парчета плат от различни материи и цветове. — Б.пр. ↑

5.

Касетка №2, страна „А“

— Работи ли тази машинка?

(Почукване на чаша, оставена обратно в чинийката.)

— Много хубав чай. Благодаря, мила. Имах нужда от него. И тъй, докъде бяхме стигнали?

— *До поправката на крачолите на принца...*

(Отново дълбокият дрезгав смях, достигащ чак до дробовете ѝ и последван от тежката кашлица на заклет пушач. Трябваше ѝ малко време, за да я овладее.)

— Изречени на глас, тези думи звучат малко странно, нали? Нищо чудно, че всички ме обвиняват в измислици. На практика никой не ми повярва, знаеш... И защо да го правят, след като през цялото време са заобиколени от луди жени с болно въображение? Например една Ада, която се мислеше за бременната Дева Мария и постоянно пъхаше възглавници под роклята си... Отношението им към мен беше абсолютно същото като това към нея — „я стига с тези глупости!“. Най-гаден беше психиатърът, който седеше насреща ми като пудинг с изписана на лицето му въпросителна.

— Това съществува само в твоето въображение, скъпа — казваше ми той. — Колкото по-бързо осъзнаеш, че в приказките ти няма нищо реално, толкова по-скоро ще излезеш оттук.

Ами бедната стара Уини? Непрекъснато я вкарвах в карцера, защото си лягаше с други жени или крадеше храна направо от чиниите на болните. Тя твърдеше, че върши това, следвайки инструкциите на гласовете в главата си, но и на нея не ѝ вярвах. В началото и аз се опитвах да споря като нея, но след известно време престанах да твърдя, че казвам истината. Стана ми ясно, че е по-добре да си мълча и да ги оставя да си мислят, че всичко е плод на въображението ми.

Но ако ти имаш желание да ме изслушаш, аз съм готова да продължа...

— *Моля, направете го. Това е причината да съм тук. Когато сте готова, разбира се... Ставаше въпрос за крачолите на принца.*

— А, да. Хррр. Не зная как съм си представяла една кралска спалня, но стаята беше толкова огромна, че ако не бяха килимите по пода, със сигурност щях да я взема за бална зала. На всичкото отгоре нямаше и легло. Трябва да е в съседната стая, рекох си. Пред огледалото в дъното се беше изправил мъж, облечен като мим. Никога не бях виждала мим на живо, но винаги обръщах внимание на плакатите пред музикалните театри. Този беше облечен с панталони от бял сатен с големи розетки на коленете, а нагоре носеше къс, едва достигащ бедрата му жакет. Върху всичко това имаше дълго палто и червена велурена шапка с периферия от нестригана кожа. По-късно научих, че се нарича хермелин.

— Най-после, Финч! — ядосано промърмори принцът и се обърна да ни погледне, Финч се поклони, а аз направих най-хубавия си реверанс. Доста бях потренирала преди това.

— Това е госпожица Романо, Ваше Височество. Най-добрата шивачка в двореца. Тя ще направи поправките, които пожелахте.

Всичко това беше изречено с мазен глас, а аз потръпнах от комплимента.

— Много добре, много добре — кимна принцът и ме огледа с такова любопитство, че аз се запитах дали не съм завързала престилката си на обратно. Държах очите си сведени надолу, точно според протокола, но през клепачите си все пак видях, че намръщаното му изражение се смени със закачлива усмивка.

— Реверансът ви е много подобрен в сравнение с онзи от последната ни среща, госпожице Романо — подхвърли принцът. — Надявам се, че и уменията ви с иглата са на същата висота.

След това ме дари с прекрасната си усмивка — същата като онази при първата ни среща, когато обърках реверанса. Усетих как бузите ми пламват от спомена, а сърцето ми ускори ритъма си. Явно и принцът ме беше запомнил.

— А сега, сър — делово започна Финч. — Може би ще обясните на госпожица Романо какво точно искате да направи.

— Проклетите крачолы — изръмжа принцът и дръпна бричовите си, които стърчаха непосредствено под жакета. — Такова нещо би отивало на някой посредствен балетист, но не и на мен. За съжаление

няма какво да направим с останалата част от това абсурдно облекло, но все пак искам поне да ми стесните проклетите крачоли. Без да се впиват в бедрата ми, разбира се.

— Бихте ли показали на госпожица Романо точно с колко да ги стесни, Ваше Височество? — обади се Финч. — А тя ще си го отбележи с карфици.

Разрових кошничката на госпожица Г. за кутийката с карфиците. После коленичих пред принца, който хвана плата и го изпъна встрани. Ръцете ми трепереха толкова силно, че едва успях да маркирам нужните места, без да го убода с карфиците. През цялото време правех неимоверни усилия да не изпадна в истерия от необичайния ход на събитията, принудили ме да коленича на сантиметри от интимните части на бъдещия английски крал.

(След тези думи тя избухва в типичния си дрезгав смях, а интервюиращата се присъединява към нея. Двете се държат все по-непринудено помежду си и минава известно време, преди да се овладеят.)

— Мили боже! До смъртта си няма да забравя тази случка, повярвай ми! Оттогава насам тя ме разведрява и в най-трудните моменти от живота ми, които, вярвай ми, съвсем не бяха малко.

Но както и да е. Успях да маркирам плата, без да нанесе поражения върху височайшите интимни части. Той отстъпи крачка назад и дълго се оглежда в правоъгълното огледало. Най-накрая обяви, че крачолите му изглеждат много по-добре, подхвърли едно късо „благодаря“ и невъзмутимо смъкна панталоните си, оставайки само по долно бельо.

Разбира се, аз извърнах очи и се изчервих до корените на косата си. За пръв път в живота си виждах мъж по долни гащи, но на Финч това му се струваше съвсем нормално. По-късно, когато имах възможност да обмисля на спокойствие тази необичайна случка, стигнах до заключението, че личните камериери са свикнали да виждат господарите си разсъблечени, Финч просто ми направи знак да вдигна панталона и каза:

— Благодаря ви, сър. Утре рано сутринта всичко ще бъде готово. Позволете да ви напомня, че репетицията в Карнарвон започва точно в шест следобед. Това ли е всичко?

— Да, господин Финч — кимна принцът. — Благодаря и на малката госпожица Романо.

Финч се поклони, а аз направих поредния реверанс, след което го последвах заднешком към вратата, за да не обръщам гръб на Негово Кралско Височество. Бях толкова възбудена от всичко това, че буквално летях по коридорите към шивалнята. Имах чувството, че краката ми изобщо не докосваха пода. Какъв ден, Господи! Току-що се бях озовала на сантиметри от сърдечната си тръпка — момчето, което един ден щеше да бъде крал на Англия! На всичкото отгоре Финч ме беше обявил за най-добрата шивачка в двореца!

Решена да докажа, че наистина е така, аз прекарах по-голямата част от нощта приведена над кралските панталони. Наложих се да отстраня коленните кантове в комплект с розетките, за да стигна до страничните шевове. Сатенът беше толкова фин, че всеки бод заплашваше да го скъса. Това ме принуди да използвам най-тънките игли с единичен копринен конец, правейки най-ситните бодове в живота си. Давах си сметка, че и най-малката грешка ще означава край на работата ми в двореца, аз внимателно изрязвах излишния плат, а след това направих двоен шев на мястото. После, за всеки случай, покрих защитото със здрава самозалепваща лента, приших обратно коленните кантове и върнах розетките точно на предишните им места. Те не биваше да стърчат или да бъдат наклонени, или — не дай боже! — да паднат по време на тайнствената репетиция в Карнарвон!

След всичко това изгладих шевовете с гореща ютия, внимавайки да не ги прогоря. Само по този начин те щяха да стоят перфектно върху красивите крайници на принца. Големият стенен часовник в шивалнята отмерваше минутите с тревожна бързина, но въпреки това успях да приключа в пет без десет. Увих панталоните в парче бяла батиста и отидох да потърся господин Финч в стаята за прислугата.

През следващите няколко дни не се случи нищо. Това означаваше, че корекцията, която направих, беше задоволила принца. Според слуховете в стаята на прислугата, събитието преминало перфектно. Времето се задържало хубаво, без дъждове, а принцът произнесъл словото си на уелски без никакви грешки и кралят останал много доволен. Във вестника имаше няколко снимки. Честно казано, въпреки корекциите, които бях направила, принцът изглеждаше малко глупаво в копринените си бричове. Но аз бях направила всичко

възможно. След вълненията през онази нощ се чувствах малко разочарована, че никой не забеляза моите усилия и не ми благодари за тях.

Докато един следобед в шивалнята не се появи господин Финч с лист хартия в ръка. Той мълчаливо ми го подаде и остана да чака на прага докато го разгръщах. Сърцето ми се сви, тъй като предния ден бях се озъбила на старшата икономка и това най-вероятно беше възмездието.

Бележката нямаше подпис, но най-отгоре на листа беше изрисуван гербът на Уелския принц:

Драга госпожице Романо, нуждая се от още някои поправки на дрехите си. Моля ви да дойдете в апартамента ми довечера, точно в десет.

Процедурите от онази нощ се повториха, Финч се появи пет минути преди десет. От начина, по който крачеше пред мен и най-вече от мълчанието му, аз стигнах до заключението, че е крайно недоволен от факта, че в този късен час е принуден да придружава някаква шивачка по просторните коридори на двореца.

Този път принцът беше облечен със сако от червено кадифе и панталони от туид, ушити в „Харис“. Изглеждаше много по-спокоен и отпуснат, излегнал се на малко канапе пред камината с цигара в едната ръка и вестник в другата. При нашето влизане той вдигна глава и ни дари с щедра като пролетно слънце усмивка.

— Засега това е всичко, господин Финч — каза той. — Госпожица Романо ще се оправи и сама, след като приключим тук. Няма смисъл да я чакате.

Усетих колебанието на Финч, който пристъпваше от крак на крак. След кратко мълчание той прочисти гърлото си и промърмори:

— Извинете ме, сър, но... Сигурен ли сте? — Нова пауза, в търсене на подходящите думи: — Може би госпожица Романо не е добре запозната с...

Принцът ме погледна с престорена строгост, но устните му продължаваха да се усмихват.

— Сигурен съм, че госпожицата познава обратния път до помещенията за прислугата — подхвърли той. — Нали така, госпожице Романо?

Какво можех да отговаря? Нямах как да противореча на принца, независимо от проблемите с Финч, които без съмнение ме чакаха по-късно.

— Мисля, че да, сър — промърморих.

— Много добре, много добре — рече той и махна по посока на камериера: — Благодаря за загрижеността, господин Финч, но това *наистина* е всичко. Ще се видим утре сутринта.

Следващите няколко часа преминаха като сън. Дори днес не мога да възприема онова, което се случи, въпреки че, повярвай ми, аз съм мислила за това всеки Божи ден от живота си. В „Хелена Хол“ ни тъпчеха с лекарства, за да забравим, но аз не исках да забравя нито миг от това, което се случи през онази нощ. И затова отказах да ги взимам. Какво друго имах, освен спомените си?

Попитах го какво има за шиене, а той се засмя:

— Тази вечер няма да правим никакви поправки, малка моя. С изключение може би на нещичко в тъжния ми живот, който се нуждае от малко радост. А той наистина е тъжен, след като ме принудиха да напусна военноморското училище, където останаха всичките ми приятели. Поканих ви тук, защото имам нужда да разговарям с нормални хора. Най-вече с вас, може би заради очарователната ви усмивка.

Бях обзета от колебание. Наистина. Сърцето лудо блъскаше в гърдите ми от необичайната ситуация, в която се бях озовала. Не ми беше работа да си бърбям с принцове, особено пък по време, когато всички други спят.

— Сигурен ли сте, сър... извинете, Ваше Кралско Височество? — заекнах аз. — Искам да кажа, че аз съм съвсем обикновено момиче, което дори не е придворна дама. Когато госпожица Г. се върне на работа, най-вероятно...

— Точно по тази причина искам да разговарям с вас, малка моя — прекъсна ме той. — Елате да седнете при мен и ми разкажете за живота си.

След което добави, че иска да знае всичко за мен.

Изобщо не знаех откъде да започна, просто защото нямах никакъв опит в разговори с принцове. В същото време си давах сметка, че ще бъде глупаво да навлизам в подробности, затова съвсем накратко му разказах за сестрите — монахини, за посещението на майка му в Замъка, когато все още беше само херцогиня, за начина, по който двете с Нора търсехме поводи да се посмеем. Той слушаше внимателно, сякаш омагьосан от всяка моя дума. През цялото време прекрасните му сини очи не слизаха от лицето ми, усмихващи се на смешните неща и потъмняващи при тъжните. Това е най-добрият слушател на света, бързо реших аз, въпреки че дотогава не бях имала кой знае колко слушатели.

Разказах му за госпожица Г., която мечтае за целувката на принц, за да излекува брадавиците си. Той се разсмя толкова силно, че положително събуди останалите членове на семейството си, където и да спяха те. Когато престана, прекрасните му сини очи станаха сериозни. Дланта му легна върху ръцете ми, тялото му се приведе. После ме целуна по бузата. Аз почти подскочих, шокирана от докосването на устните му.

— Ето — усмихна се той. — Една целувка от принц за госпожица Романо, която ще я направи още по-красива.

— О, сър! — прошепнах аз, изчервила се от главата до петите.

Той повдигна брадичката ми с пръст, извърна лицето ми към себе си и отново ме целуна — този път по устните. Това беше първата целувка в живота ми. Почувствах се прекрасно. Дъхът му миришеше на градинска ружа, ванилия и горена захар. Искаше ми се това да продължи вечно, но няколко секунди по-късно той рязко се отдръпна, скочи на крака и се насочи към камината, с гръб към мен. Вероятно бях си задържала дъха през цялото време, тъй като главата ми се замая и имах чувството, че всеки момент ще припадна. Погледнах надолу към скута си, надявайки се, че стаята ще престане да се върти пред очите ми.

— Съжалявам — обади се след продължителна пауза принцът. — Май се поувлякох. Моля да ме извините.

— Няма за какво, сър. Грешката беше моя, защото проявих нахалството да ви занимавам с незначителния си живот.

— Но нима не виждате, че точно за това става въпрос? — отвърна той, върна се обратно при мен и взе ръцете ми в своите. — Аз

искам да опозная живота на обикновените хора. Моето семейство не е нормално и никога няма да бъде. Но много ми се иска да знам какво би могло да бъде.

След тези думи пусна ръцете ми, помогна ми да се изправя и ме прегърна. Толкова здраво, че телата ни буквално се залепиха едно за друго. Изглежда ръцете ми знаеха какво правят и нежно се заключиха около кръста му. Той не беше особено високо момче, но въпреки това бузата ми се оказа притисната в гърдите му. Ноздрите ми уловиха аромата на скъп сапун за бръснене и наскоро изпран туид, които сякаш имаха за цел да усилят световъртежа ми от този необикновен развой на събитията.

Долавях съвсем ясно тупкането на сърцето му, чувах ускореното му дишане. Пръстите му лекичко погалиха тила ми, краката ми се подкосиха. Исках да остана притисната в него завинаги, чак до края на живота си. Никой досега не ме беше прегръщал толкова здраво, с изключение на Нора.

После той се отдръпна, сякаш след цяла вечност.

— По-добре си върви, малка моя — прошепна. — В противен случай със сигурност ще бъде изкушен да те целуна отново. Надявам се разбираш, че не трябва да споменаваш за тази вечер на никого, включително и на приятелката си Нора. На това място слуховете се разпространяват с бързината на горски пожар.

— Да, сър — кимнах аз, отново осъзнала кой стои пред мен. После направих един малък реверанс, въпреки че изглеждаше прекалено официален за двама души, които само допреди миг са чували туптенето на сърцата си.

Той ми отвори вратата.

— Наляво, после надясно по протежение на коридора. След третата врата вдясно излизаш на стълбището, още веднъж надясно и ще стигнеш помещението за прислугата. — На лицето му изплува усмивка. — Разбра ли?

Понечих да тръгна в указаната посока, но той хвана ръката ми и я целуна.

— Приятни сънища, малка моя. Надявам се, че пак ще дойдеш да ме видиш, нали?

Ръката ми пламна от влудяващото докосване на устните му. В момента, в който се озовах в леглото, направих опит да възстановя в

съзнанието си всеки миг от тази среща — приятния разговор, смеха му, сладостта на целувката и дългата нежна прегръдка. Тялото ме болеше от желание да бъда още веднъж с него. После изведнъж се сковах от страх, че това може би няма да се случи никога повече.

Но тревогите ми се оказаха напразни. Той ме покани още няколко пъти — понякога денем, което позволи на лакеите да ме запомнят, докато прекосяха двореца на път за покоите му. За пръв път в живота си се почувствах важна.

Когато влизах, той ме посрещаше с лъчезарна усмивка. Всичко наоколо сякаш се къпеше в нея и това ме караше да се чувствам най-важното момиче на света. Докато разговаряхме, той ми наливаше два пръсти шери. Странно тръпчив в началото, вкусът на алкохола бързо ми хареса — най-вече защото ми помагаше да забравя необичайната ситуация, в която се намирахме. Разговаряхме с часове. Той ми държеше ръката и ме целуваше, а правеше и някои други неща, за които може би се досещаш.

Но не си създавай лошо мнение за мен, госпожице. Когато си позволяваше волности, аз бях съвсем наясно, че те са осъдителни, но изпитвах толкова силен глад за тях, че изобщо не му пречех да разкопчае дрехата ми и да опре буза в извивката на гърдите ми. Не реагирах и когато галеше задните ми части през тъканта на памучната униформа или пък ми вдигаше полата, за да докосне голия ми крак под жартиерата. Макар и още твърде наивна, аз все пак не пропусках да отбележа как му се отразяваше всичко това. И го желяех още по-силно.

Направих всичко възможно да не казвам на Нора. Честно. Но с нея бяхме приятелки от години и тя ме познаваше много добре.

— Мълчи — предупреди ме на втората вечер тя, когато се промъквах към леглото си по чорапи, за да избягна скърцането на дъските. — Не искам да зная нищо.

На сутринта, малко след като хванахме иглите, тя вдигна глава и тихо попита:

— Става въпрос за него, нали? — Не получи отговор и добави: — Няма да ходиш повече там! Знаеш колко бързо се разпространяват клюките в двореца. Разбере ли се какво правиш, ще се озовеш на улицата още преди да отвориш уста да се защитиш!

— Но аз не мога да му откажа, нали? Той все пак е бъдещият крал на Англия!

Изрекох тези думи с хаплив и леко надменен тон. Едва днес осъзнавам, че общуването с принца ми беше дало неоправдано високо самочувствие.

— Ако поиска шивачка, ще отида аз! — отсече Нора. — И това ще сложи край на всичко!

Понечих да обясня, че той едва ли ще пожелае да целува огромно женище като Нора, което е доста по-високо от него, но вместо това само поклатих глава.

— Ако ме повика, аз съм длъжна да отида.

— В такъв случай прави каквото си намислила! — изфуча Нора, захвърли дрехата, която държеше в ръце, и се втурна навън. Не си проговорихме до края на следобеда, а атмосферата в шивалнята остана напрегната и през следващите няколко дни.

Бях призована горе след около една седмица. Но този път не бях посрещната от лъчезарната му усмивка и аз веднага разбрах, че се е случило нещо лошо.

— Моето мило момиче — промълви той и ме стисна в прегръдката си, но веднага след това се отдръпна.

— Какво се е случило, сър? — попитах аз, усещайки как сърцето ми слиза в петите. — Не изглеждате добре.

— Седни тук за малко — отвърна той, потупа ложето до себе си и стисна ръката ми между дланите си. — Може би знаеш, че нямам право да решавам собствената си съдба. А може би не знаеш... — След тези думи лицето му се сгърчи в жалостива гримаса. — Кралят е издал указ да се върна обратно във флота. Утре заминавам за Саутхемптън.

— Но това не е много далеч, нали?

— Няма да бъда в Саутхемптън, скъпа — все така тъжно поясни той. — Ще бъда на борда на някой кораб, който отива Бог знае къде. А след като се върна, трябва да замина за Норфолк, където ще се подготвям за приемните изпити в Оксфорд. Татко явно желае да не му се изпречвам на пътя. Или си въобразява, че оставането ми в Лондон ще му донесе неприятности. — Клепачите му отново примигнаха по необичаен начин.

Имах чувството, че целият ми свят се изплъзва като скъсан конец от вцепенените ми пръсти. Но той отново ме взе в прегръдките си.

— Ще ти пиша, когато мога — прошепна в ухото ми. — Освен това със сигурност ще отскачам и до Лондон. А сега предлагам да си устроим малко пиршество, за да отпразнуваме последната си нощ заедно. Искаш ли?

Дали искам, Господи?! Имах чувството, че се целуваме и гушкаме часове наред, дълго след като стенните часовници отмериха полунощ. После той най-после се отдръпна и ме погледна право в очите.

— Ще го направим ли?

Кимнах с глава. Прекрасно знаех какво иска, а самата аз го желяех дори повече от него, въпреки страховете ми, че ще припадна от ужас. Той ме помоли да го разкопча, но пръстите ми трепереха толкова силно, че не успях да преодоля дори едно копче. Наложих му се да се справя сам. Това, което последва, беше тромаво и прибързано, но аз никога няма да забравя щастливото изражение на лицето му, когато свършихме. Той ме взе в прегръдките си и ме целуна толкова нежно, че сърцето ми щеше да се разтопи.

Оказа се, че и на него му е за пръв път. Беше на осемнадесет, а аз току-що бях навършила шестнайсет.

Знаех, че това, което направихме, не е редно. Разбира се, че знаех. Би трябвало да се запазя чиста за бъдещия си съпруг. Виждам, че се усмихваш. Вероятно ме мислиш просто за една малка развратница.

— *Не, Мария, аз не те съдя. Усмивам се, защото се радвам, че още съвсем млада си преживяла нещо толкова хубаво.*

— О, да. Наистина беше хубаво. На всичкото отгоре открих, че никак не е трудно да прогоня угризенията си. Вече бях влюбена до полуда в моето красиво синеоко момче, което заминаваше задълго, а може би и завинаги. Кой би могъл да знае дали изобщо щяхме да имаме друг шанс?

Освен това, коя съм аз, че да откажа на бъдещия крал на Англия?
(Касетката щракна и се изключи.)

6.

Лондон, 2008 г.

В първия ден от своята безработица се събудих с някакво ново чувство за целеустременост и си съставих списък:

да си подредя финансите и да говоря с някой специалист по ипотечи

да напиша бизнесплан и да си създам уебсайт
среща в банката с цел рекредитиране?

работен обяд с Луис, Джеймс, Сузи и Фред на тема
създаване на контакти в областта на интериорния дизайн

След като взех един разкошен продължителен душ, окачих в гардероба чиновническата си униформа и измъкнах дрехите, които обличах през уикендите: удобни, плътно прилепнали черни джинси, тишърт и суитчър с качулка. Така вече е по-добре, промърморих на глас — сякаш исках да убедя себе си, че това е пълната противоположност на унижилното съкращение. Всяка сутрин прекарвах пред огледалото поне десет минути, за да съм сигурна, че пред света ще се представи една наистина безупречна персона. Сега обаче това нямаше значение. Можех да бъда просто себе си, каквото и да означава това. С малко късмет бих могла да разбера.

В крайна сметка все пак прекарах известно време пред огледалото, питайки се как трябва да изглежда новото ми аз. Корените на косата ми се нуждаеха от известни манипулации, но защо да си правя този труд? Защо да не я пусна да расте в нормалния си русоляв цвят? Веждите ми бяха малко по-залесени, но на практика аз харесвах леко бухналата им форма — истинско облекчение в сравнение с мазните восъчни линии.

Без тежестта на грима върху клепачите усещах очите си по-леки и по-бдителни, а синьото в тях беше решително по-ярко в отсъствието

на внимателно нанесените сенки. Е, без обичайната основа бръчките ми личаха малко повече, а старият и доста странен белег встрани на лицето ми се виждаше по-добре, но в крайна сметка реших, че нищо не е чак толкова страшно.

Изпънах рамене, погледнах се и поех дълбоко дъх. Това бях новата аз — естествената и неразкрасена Карълайн. Силна, независима и, о, да: бъдещ интериорен дизайнер на свободна практика, обречен на успехи. Това беше планът.

Беше ми странно, че няма да ходя на работа, нямам насрочени спешни срещи, за които времето никога не достига, никой не ми диша във врата с въпроса кога ще бъде готов докладът. Календарът ми беше празен.

Преместих холната маса до прозореца, за да имам гледка към малкия парк срещу новия ми „офис“. Оттам позвъних на банката и поисках среща с техния бизнес експерт, а след това изпратих имейли на неколцина приятели от дизайнерския бранш, на които подхвърлих, че няма да е зле да похапнем заедно. После подредих архивите си, почистих апартаментата и изпих още няколко чаши кафе.

Смених чаршафите на резервното легло, пренесох кувертюрата в хола и я разпънах върху дивана. Както винаги през зимата, когато дърветата са оголени, лъчите на ниското слънце свободно нахлуваха през прозорците. Част от тях попаднаха върху кувертюрата и прекрасните сребърни шевове, направени с копринен конец, буквално засияха.

Отново прочетох малкото стихче, въпреки че вече го бях запомнила наизуст. Кой го беше написал, кой беше нейната изгубена любов? Как авторката на тази вещ се е добрала до кралската коприна? Откъде е познавала баба? Може би от психиатричната болница, както предположи мама? Отново заковах поглед върху апликираните фигурки, сякаш очаквах да получа някакъв сигнал, но патицата и зайчето запазиха гробно мълчание.

Загадките бяха твърде интригуващи, за да не им обърна внимание. Придърпах листа и добавих една последна точка в него:

да потърся журналист, който да разкрие връзката между кувертюрата, болницата и кралското семейство

Той се обади следобед, докато пазарувах в супермаркета.

— Може ли да говоря с Карълайн Медоус?

— Кой се обажда, моля?

— Бен Суитмън от „Ийстчестър Стар“.

— О, здравейте, аз съм Карълайн — заекнах аз, изненадана от бързата му реакция. Може би днес новините във вестника бяха малко.
— Благодаря, че ме потърсихте.

— Какво мога да направя за вас? — попита Суитмън.

— Надявах се на малко информация за „Хелена Хол“. Както бях споменала в имейла, трябва ми човек с познания за въпросната институция.

— Журналистите знаят по нещо за много неща, но не са експерти. — Гласът му беше баритон, имаше гърлен смях. Представих си го като мъж с наднормено тегло и олисяла глава, прекарал десетилетия в редакцията на вестника. — Мога ли да попитам защо ме потърсихте?

— Баба ми е била пациентка в тази болница. Почина преди няколко години.

— О — беше реакцията на Суитмън, после настъпи продължителна пауза. — Съжалявам да го чуя. Какво точно искате да откриете? Може би архивите, които винаги са поверителни?

— Наследих от нея една ръчно правена пачуърк кувертюра, която едва ли е нейно дело. Мисля, че е направена от друга жена, с която са се сприятелили в болницата. Надявах се да откроя повече подробности за това, което са шиели там.

— Тази кувертюра е нещо специално, така ли?

— Специално за мен — отвърнах аз, разколебана от директните въпроси. — Вижте, благодаря, че се обадохте, но...

— Мислите си, че гоня някаква сензация, нали? — довърши вместо мен той.

— Предполагам — признах аз. — Все пак сте журналист, нали?

— Регионалните вестници наистина са доста ограничени по отношение на сензациите, но една такава кувертюра няма шанс да се появи на първа страница дори и в Ийстчестър. — В слушалката отново се разнесе гърленият му смях. Но след кратка пауза гласът му отново

стана сериозен: — Всъщност, може би ще мога да ви помогна. Познавам една жена, която дълго време е била медицинска сестра там. Едва ли ще има нещо против да си поговори с вас.

— Много мило от ваша страна, но не бих искала да ви ангажирам — отвърнах. — Вероятно ще се окаже, че гоня вятъра...

— Не се притеснявайте. При нас гоненето на вятъра си е работа като всяка друга. Скоро пак ще ви потърся.

Обади се два дни по-късно.

— Моята позната с удоволствие ще разговаря с вас — обяви той. — Казва се Пърл Бейкън. Интервюирал съм я преди години, непосредствено след затварянето на „Хелена Хол“. Вече е доста възрастна, но е работила в женското отделение, откъдето пази някои доста интересни спомени. Искате ли да ви уредя среща?

— Достатъчно е да ми продиктувате телефонният ѝ номер.

— Тя никога не вдига, защото е глуха — отвърна Суитмън. — Но е доста добра в четенето на устни. Ще трябва да я посетите лично. Наблизо ли живеете?

Какво толкова, по дяволите. И без това няма с какво да си запълвам времето, си казах след миг колебание. Нямахме какво да губя, но може би щях да науча нещо повече за кувертюрата.

— Аз живея в Лондон, но майка ми има къща близо до Ийстчестър. В събота ще ходя да я видя. Това върши ли работа?

Кратка пауза, после:

— Събота е добре. Ще трябва да заведе момчето си на тренировка по футбол, но след четири съм свободен. А сега трябва да проверя дали това време е удобно и за Пърл.

Преди две години, когато поставиха диагнозата на мама, аз бях буквално опустошена. Но сега я намерих доста жизнерадостна.

— Поне съм наясно какво става — подхвърли тя, докато се връщахме от болницата. — То вече си има име. А ти не се тревожи за мен, мила. Рано или късно всички си отиваме...

Но не и по този начин, помислих си аз. Чрез бавна и депресираща ерозия на личното достойнство. Допреди не много време тя водеше активен и независим живот — обикаляше с колата си цяла Източна Англия, за да се среща с приятели, тренираше йога, четеше

много и пееше в църковния хор. Но сега бързо губеше самоувереност. Престана да шофира от страх да не се загуби, романите престанаха да я интересуват, тъй като не успяваше да запомни героите, а от време навреме дори забравяше да се храни. В същото време обаче категорично прогонваше пристъпите на самосъжаление и упорито отказваше да промени независимия си начин на живот, отхвърляйки всички мои предложения да го направим по-лесен.

По едно време Ръсел и аз бяхме решили да наемем съседната къща до тази на баба, но и двамата нямахме възможност да избегнем всекидневния кошмар на дългото и финансово разоряващо пътуване дотам и обратно. Освен това обичахме градския живот, а мама нямаше никакво намерение да напусне селото, в което беше живяла петдесет години. Там бяха приятелките ѝ, там можеше да се занимава с малкото приятни неща, от които все още не се беше отказала.

Миналата зима тя имаше сериозни проблеми с белите дробове и по тази причина посетихме два жилищни комплекса за възрастни хора, препоръчани от наши приятели. И двата бяха много приятни — топли, уютни, с любезен, макар и леко разпуснат персонал. Мама прояви съдържан интерес, но категорично отказа всякакви разговори в тази посока.

Постепенно ежедневните телефонни разговори и съботните пътувания до Есекс станаха рутинна част от живота ми. Често разговаряхме за онези отдавна отминали времена, но този път имах конкретна цел — да измъкна от нея всичко, което имаше някаква връзка с баба и кувертюрата. След като обядвахме, аз станах и измъкнах старите албуми, забравени в шкафчето под телевизора.

Най-старите снимки — всичките черно-бели — бяха толкова неясни, че трябваше да напрегна зрението си докрай, за да различавам лицата.

— Това е миличкият Ричард като бебе — започна с обясненията мама. — А пък тук е в компанията на Джийн и Артър... — Тригодишното момченце с ангелско лице и руса коса, облечено в дантелени дрешки, гледаше в камерата с дяволита усмивка, докато родителите му сковано го държаха за ръцете и явно се страхуваха да помръднат, за да не развалят фотографията.

По-нататък имаше снимки от първия му учебен ден, други, на които позираше с различни спортни трофеи, и накрая — една от моите

любими фотографии, на която той, вече като тийнейджър, копираше Джеймс Дийн, облегат на някаква спортна кола със залепнала на долната устна цигара. По-нататък го видях изтупан за връчването на дипломите и притеснено надничащ изпод пискюла на квадратната шапка, стиснал някакъв фалшив пергамент, вероятно нарочно тикнат в ръката му от фотографа.

Специално внимание обърнах на снимките на баба, направени горе-долу по онова време — висока сериозна жена, с подобие на усмивка на лицето. Изглеждаше спокойна и ведра, без следа от предстоящ или наскоро преживян психически срив.

— О, ето ме и мен! — възкликна мама, обърнала другата страница.

— Това е от нашата сватба, скъпа. — Момичето, увиснало на ръката на татко с взетата под наем булчинска рокля, приличаше по-скоро на негова дъщеря. И на практика беше точно така.

— Изглеждаш толкова влюбена, мамо — прошепнах аз, пронизана от лека завист.

— И двамата бяхме влюбени, миличка — отвърна тя. — Направо не вярвах на късмета си! Той беше изключително хубав мъж. Ами очите му? По-сини от водите на Средиземно море и толкова дълбоки, че човек можеше да се удави в тях!

По-скорошните албуми бяха задръстени със снимки от моето детство, вече цветни. С умиление си спомнихме за първото ми зъбче, за първия ден в училище, за бандата приятели и за бунтовната девойка, в която се бях превърнала.

— Голяма мъка беше — промърмори мама.

— Но въпреки това станах човек, нали? — контрирах я аз.

Без гадже, с огромна ипотека и съкратена от работа.

— Разбира се, миличка — потупа ме по ръката тя. — Справи се много добре.

Миг преди да затворя албума зърнах две цветни снимки, скрити зад няколко празни страници. Никога не бях ги виждала. Вероятно бяха правени някъде през 70-те. На едната бях аз, около тригодишна, седнала на коленете на баба. Лицето ѝ не се виждаше, но в ръцете си държеше книга, от която ми четеше. На другата беше само баба. Седеше на дивана с тетрадка в ръце и гледаше право в обектива. Вниманието ми беше привлечено от нещо ярко в самия ъгъл на

снимката. Прехвърлено през облегалката на дивана. Напрегнах взор, а след това почти изкрещях:

— Това е кувертюрата, мамо! Онази, която намерихме на тавана!

— Тя много я обичаше — отвърна мама. — Редовно застилаше свободното легло с нея. Чудя се как е попаднала на тази снимка.

Зад гърба на баба се очертаваше неясната фигура на възрастна жена, която фотографът явно беше хванал на влизане или на излизане от стаята. С дребна като на дете фигура, но със сива, късо подстригана коса. Малката ѝ ръчичка беше протегната към топката на бравата, а усмихнатото ѝ лице беше извърнато в обратна посока на камерата — сякаш гледаше към нещо забавно в коридора.

— Коя е тази жена, мамо?

Тя напрегна взор към снимката и тихо въздъхна.

— Лицето ми е познато, мила, но съм забравила името ѝ. — Дълга пауза, после: — Би трябвало да е Мария...

— Мария? Домашната помощница на баба?

Никога не бях обръщала голямо внимание на жената, която беше живяла известно време при баба, а след това беше изчезнала толкова внезапно, колкото се беше появила.

— Много странна старица — поклати глава мама. — Не се държеше като домашна помощница, а по-скоро като гостенка. Беше безнадежден случай — не можеше да направи дори чаша свестен чай. Доколкото си спомням, Джийн се запознала с нея в болницата. Не даваше да се каже лоша дума за нея, защото имала много труден живот. Помня я с вечната игла в ръка...

— Може би тя е ушила кувертюрата?

— Възможно е, мила. Много загадъчна беше тази Мария. Живя при Джийн само няколко години, докато не я отнесе сърдечен удар. Мама се прозя, раменете ѝ увиснаха.

— Приключихме ли, скъпа? — попита тя. — Мисля, че е време за следобедната ми дрямка.

Сложих я да си легне на дивана и я завих с одеялото. После ѝ направих сандвич за чая и тръгнах за срещата си с Бен Суитмън.

Кафето в Ийстчестър беше претъпкано с изнервени клиенти. Пред касата имаше голяма опашка от хора, които искаха да бъдат

обслужени. Пробих си път сред тях и се насочих към вътрешния салон, обзаведен с мека мебел. Веднага забелязах един мъж, който седеше сам, забил нос във вестника си.

Спрях пред него и прочистих гърлото си.

— Господин Суитмън? Тъъ, Бен?

— Карълайн? — изправи се мъжът и ми протегна ръка. Беше по-млад, отколкото си го бях представяла. С по-малко шкембе и повече коса. — Драго ми е да ви видя. Седнете и ми кажете какво ще пиете.

Беше внушителен мъж, висок близо метър и деветдесет, широкоплещест и гладко избръснат, не особено дебел, но все пак закръглен. По моя преценка беше някъде около четиридесетте, с гъста кестенява коса, започнала да се прошарва по слепоочията. Решително не беше мой тип, въпреки прямия поглед и откритото момчешко лице. Но ми хареса.

Докато го наблюдавах как напредва на опашката, изведнъж се запитах каква ли е жена му. Вероятно дребна и хубавичка, на която много ѝ харесва да бъде под закрилата на своя съпруг — мечок. После си представих семейството му — синът — спортист в тийнейджърска възраст, който вероятно си имаше и по-малка сестра. Едно перфектно семейство.

— Благодаря, че ми отделихте време в почивния си ден — казах аз, когато той се върна с напитките.

— Иначе щях да си стоя у дома пред телевизора и да се ядосвам от поредната загуба на „Ийстчестър Юнайтед“ — засмя се той и лицето му светна. — На практика обаче не съм направил кой знае какво — просто смених един диван с друг...

— Как се справя синът ви на футболното игрище?

Лицето му светна от горда бащина усмивка, в ъгълчетата на очите му се появиха ситни бръчици.

— Отборът на Томас загуби, но той е само на десет и бързо го преодоля. Току-що го заведох при баба му да пие чай, макар и да съм убеден, че тя ще го натъпче със сладкиши.

Улових отражението си в стъклото зад гърба му. На ярката луминесцентна светлина в кафето и без грим изглеждах бледа и уморена.

На всичкото отгоре бях облечена с дрехите за почистване у мама — избеляла тениска и най-старото си яке. Защо не се погрижих да

изглеждам по-добре, преди да тръгна?

Той отпи глътка кафе и се облегна назад.

— И тъй, Карълайн... Нали мога да ви наричам така?

— Разбира се.

— Какво е причината да проявявате толкова силно любопитство към „Хелена Хол“?

— Преди да почине, баба ми остави в наследство една кувертюра, ушита от нея или от някой друг, докато е лежала там. Искам да науча повече за нея — най-вече кой я е ушил. — Поколебах се за момент, стресната от вниманието в кафявите му очи, изпъстрени със светли точки. — Надявам се, че няма да използвате чутото от мен в някоя вестникарска статия.

Едната му вежда леко се изви, а устните му започнаха да се разтеглят в усмивка.

— Признавам, че ако не бях заинтригуван, едва ли щях да ви предложа тази среща — отвърна той и разпери ръце. — Но сама виждате, че не нося нито магнетофон, нито бележник. Мисля, че засега всичко ще си остане между нас.

Оказа се изключително добър слушател, а аз открих, че въпреки предупредителните звънчета в главата ми, му разказвам доста повече от първоначалните си намерения — как баба е била пациентка в „Хелена Хол“ за сравнително кратко време и как в края на живота ѝ при нея е дошла да живее жена на име Мария, по професия шивачка; как майка ми, която много забравя, допуска, че кувертюрата има нещо общо с „Хелена Хол“. После извадих снимката и му я показах.

— Това е баба ми, а зад гърба ѝ се вижда част от кувертюрата. Жената в дъното най-вероятно е Мария...

Бен окачи на носа чифт очила за четене и се наведе над снимката.

— Разкажете ми повече за тази кувертюра. В нея трябва да има нещо много специално, което е пробудило любопитството ви. — Забелязал колебанието ми, той наклони глава и ме дари с лъчезарната си усмивка: — Има, нали?

Добър въпрос: защо всъщност проявявам такъв интерес към тази кувертюра? Заради странното стихче на подплатата, заради интереса на Джо към кралските коприни, или заради откъслечната информация за Мария и психиатрията, която мама успя да си спомни. Но не само

това ме привличаше. Имаше и нещо друго, което все още не можех да определя, нещо, което ме караше да търся и в крайна сметка ме доведе тук, в това претъпкано кафе, за да разговарям с един абсолютно непознат човек.

Той погледна телефона си.

— Вижте какво, не е нужно да отговаряте на въпросите ми още сега, но бившата медицинска сестра от „Хелена Хол“ ще ни чака в четири и половина. Искате ли да отидем при нея?

Поехме направо през модерния, но безличен търговски център, минахме през изрисуван с графити подлез и се озовахме в малка занемарена градинка, отвъд която започваше спокоен жилищен квартал от къщи във викториански стил с големи тераси. Бен разпалено ми обясняваше как поколения градски архитекти бяха успели да ликвидират средновековният градски център, построен върху древно римско селище.

— Живяла съм тук цели осемнадесет години, но за пръв път чувам тези неща — рекох. — А вие дори не сте тукашен, нали?

— Може да се каже, че съм от далечния север — отвърна той, наблягайки на тесните гласни за по-голям ефект. — Но практически живея тук от много години.

— Колко?

— Поне двайсетина. Започнах като стажант-репортер, давах дежурства в централния печат, но много бързо се разочаровах от корупцията и задкулисието. После ми предложиха позицията старши репортер, ожених се и останах тук. Животът ми не е чак толкова лош.

— А какво ви задържа на това място? Аз мечтаех да се махна още като тийнейджър.

— Рано или късно на всеки му писва, но когато работиш за местен вестник, неизбежно вземаш присърце проблемите на хората. И без да се усетиш започваш да ги защитаваш с цялата си душа. Така стана и с „Хелена Хол“. Няма спор, че болницата трябваше да бъде закрыта, но биха могли да запазят сградите и на даден етап да ги превърнат в жилища. Много хора се обявиха в подкрепа на този план, а аз станах един от най-пламенните му защитници. Там имаше прекрасна и функционална театрална зала — с въртяща се сцена и

великолепни кристални полилеи, която за съжаление беше почти унищожена от вандали и инцидентни пожари. Стои си и до днес, като тъжен спомен за онези дни. Някой ден трябва да отидете да я разгледате, защото скоро ще я сринат до основи.

Свърнахме в уличка с малки терасирани къщички и спряхме пред една врата, водеща директно към павиран двор. Някаква котка възмутено ни наблюдаваше през дантелените пердета. После изщрака резе и вратата се отвори. На прага се появи закръглена стара дама с розово лице, която объркано присви очи срещу нас.

— Здравей, Пърл, аз съм Бен Суитмън от „Ивнинг Стар“, помниш ли ме? — Тези думи бяха изречени с преднамерено висок глас, следващите — също: — Работя с Джули, която каза, че мога да се отбия да те видя. Това е моята приятелка Карълайн.

Объркването бавно отстъпи място на разпознаването и възрастната жена се усмихна, разкривайки два реда снежнобели изкуствени зъби, които бяха прекалено големи за устата ѝ.

— О, да — кимна тя. — Джули наистина ме предупреди, че ще дойдете. — Обърна се към мен и игриво добави: — Ти си приятелката му, нали?

— Н-не — заекнах аз. — Запознахме се едва преди час.

— Значи няма да се бием за него — изкиска се като малко момиченце тя. — Но защо стоим на прага? Влизайте, влизайте. Добре сте дошли.

Озовахме се в малка дневна, подредена като сценичен декор от 40-те: тапети на цветя, камина с решетка от ковано желязо и часовник в стил ар деко над нея. В ъгъла имаше бюфет със стъклени вратички, претъпкан с порцеланови фигурки на животни. Имах приятели, които си падаха по подобни фигурки и със сигурност биха предложили сума пари, за да ги притежават.

— Искате ли чай или да ви предложи пресен портокалов сок? — попита домакинята и заситни към кухнята.

— Остави на мен — спря я Бен.

— О, много мило от твоя страна. Чаша портокалов сок ще ми се отрази много добре.

След тези думи тя доволно се отпусна на прекомерно голям, тапициран с шарена дамаска диван, украсен с бродирани покривчици.

Потупа мястото до себе си, посегна към прашните бифокални очила на масичката и ме погледна през тях.

— Как ти беше името, мила? Ще трябва да говориш по-високо с извърнато към мен лице. Малко съм оглушала, знаеш.

— Карълайн, госпожо Бейкън — отвърнах аз, стараейки се да артикулирам ясно. — Карълайн Медоус. От Бен разбрах, че сте била медицинска сестра в „Хелена Хол“.

— Наричай ме Пърл, моля — отвърна тя и свали очилата си. — Да, работих там в продължение на десетилетия и познавам мястото като десетте си пръста. Какво искаш да знаеш?

— От баба си наследих една пачуърк кувертюра. Тя е прекарала известно време в „Хелена Хол“, където според нас е била изработена въпросната кувертюра. От нея или нейна близка, с която са лежали заедно. — Подадох ѝ снимката и продължих: — Това е баба ми Джийн, а кувертюрата е на облегалката на дивана. В дъното се вижда жената, с която се е запознала в болницата, казва се Мария.

Пърл отново си сложи очилата и се наведе над снимката.

— Съжалявам, скъпа, но не познавам тези жени — поклати глава тя. — Във всеки случай не си спомням малките им имена. Не знаеш ли фамилиите им?

— Баба ми се казваше госпожа Джийн Медоус.

Тя отново поклати глава.

— Това име нищо не ми говори. Разбира се, навремето съм обслужвала хиляди жени. Няма как да съм запомнила имената на всички.

Бен се върна с поднос, върху който се поклащаха чаши с някаква мътна течност. Подаде ни по една, а след това се настани на някакъв стол, който изглеждаше твърде малък за едрата му фигура.

— Сигурна ли си, че са били пациентки в „Хелена Хол“? — попита Пърл и отново заби нос във фотографията.

— Така твърди майка ми. Баба е страдала от нервно разстройство и е била хоспитализирана за няколко седмици. Не знаем защо Мария е била там, нито пък колко време е престояла.

— Много жени бяха в подобно състояние. Вкарваха ги без основателни причини, просто защото семействата или съпрузите им искаха да се отърват от тях. — Пърл мрачно поклати глава: — Вероятно защото болницата беше най-подходящото място...

Бях чувала за подобно отношение зад фасадите на викторианските къщи, но останах шокирана от факта, че това се е случвало и по времето на Пърл. Беше напълно възможно баба ми да е лежала в „Хелена Хол“, докато тя все още е работела там.

— С какво се занимаваха по цял ден?

— Онези, които бяха зле и наистина трябваше да са там, не правеха нищо, освен един час упражнения на чист въздух дневно. Разбира се, натъпкани до гуша с лекарства.

— Упражнения на чист въздух?

— Става въпрос за оградени вътрешни дворове, където ги изкарваха да подишат въздух — поясни Пърл. — Като животни в зоопарк, горкичките. Късметлиите получаваха работа в пералнята, ставаха чистачки или ги изпращаха в някоя работилница, включително и в шивалнята. Някои от тях бяха доволни от живота си. Там се чувстваха в безопасност от всичко, което ги е заплашвало навън. Беше топло, хранеха ги редовно, имаха приятелки. Познавам няколко, които отказаха да бъдат изписани.

— Разкажете ми за шивалнята — подканих я аз. — Каква работа вършеха там?

— Шиеха дрехи — отвърна Пърл. — Както за останалите пациенти, така и за продажба.

Обзеха ме опасения, че това ще бъде всичко, но в същия миг лицето на домакинята се проясни.

— Спомням си нещо, мила — обяви тя. — Имаше една жена, за която всички твърдяха, че е изключителна шивачка. Как ѝ беше името... — Почука слепоочието си с пръст и добави: — Хайде, мозък, действай! Ето, ето... О, да! Наричаха я Куини^[1]. Точно така!

Жената отпи глътка портокалов сок и започна да си мърмори нещо. След известно време престана и вдигна глава:

— Имаше халюцинации. Много от тях бяха станали жертва на фантазии и самовнушения. Разбира се, никой не им вярваше, защото това беше част от заболяването. Някои се мислеха за Дева Мария или за Бодика, а имаше и една „Лейди Годайва“, която постоянно се събличаше гола. Ние не им обръщаме внимание, защото това би означавало да ги поощряваме. Но Куини? Опитвам се да си спомня... Най-вероятно, защото се мислеше за кралица. Не, не беше така... По-скоро беше *работила* за кралицата. — От устата ѝ излетя хрипков

кикот: — Вероятно са ѝ го казвали гласовете, които е чувала... Но всички я наричаха Куини.

Една тръпка прониза главата ми.

— Разкажете ми още нещо за нея — помолих аз, опитвайки да запазя равнодушен тон.

— Беше жена с характер, но не създаваше проблеми. Имаше една-две приятелки в шивалнята. Всеки ден ходеха там, за да изкарат някое пени за цигари или чорапи. Животът им беше тих и монотонен, но те изглеждаха доволни. След няколко години пребиваване в болницата такива като Куини получаваха разрешение да се разхождат навън.

— Не се ли опитваха да избягат? — попита Бен.

— Къде? — леко се усмихна Пърл. — Те нямаха семейства или поне ние не знаехме за такива. Освен това харесвах „Хелена Хол“. За много от тях болницата беше единствен и истински дом.

— Очевидно прякорът ѝ е бил Куини, но случайно да знаете истинското ѝ име? — попитах аз.

— Съжалявам, мила, но това беше толкова отдавна — поклати глава Пърл. С крайчеца на окото си видях, че Бен посяга да си вземе сакото.

— Един последен въпрос — бързо казах аз, след което направих малка пауза, за да подбера подходящите думи. — Имало ли е в болницата посещения на членове на кралското семейство или някаква друга връзка с двореца, за която си спомняте?

— Никакъв шанс за подобни визити, мила — изсумтя тя. — Тогавашните психиатрични болници работеха на принципа „далеч от очите, далеч от сърцето“. Може би и сегашните се придържат към него. Нас рядко ни посещаваше дори местният кмет, да не говорим за кралски особи. — Подаде ми снимката обратно, свали очилата и разтърка очите си. — Съжалявам, мила. Не ти бях от особена полза, нали?

— Беше много интересно — уверих я аз и се наведох да стисна ръката ѝ. — Благодаря ви много!

— Искате ли нещо за пийване или хапване, преди да си тръгнете? — попита ме Бен, докато се отдалечавахме от къщата на Пърл. Идеята ми се стори добра. Бях гладна, а ме чакаха два часа зад кормилото.

Викторианската кръчма на пресечката между три улици с терасирани къщи беше отдавна съсипана от някакво заведение за евтини полуфабрикати, а в момента беше лишена и от последните намеци за някакъв стил. Еднаквите маси и столове от имитация на дъб бяха плътно притиснати една до друга, газовите пламъци в камината мъждукаха едва-едва, а черната дъска на входа предлагаше обичайното лишено от въображение меню, префасонирано като местни специалитети: шунка по есекски с яйца от свободно отглеждани кокошки (каквото и да означаваше това), рибарски пай от остров Блекуотър и пържола с пържени картофи. Нищо подходящо за вегетарианка като мен.

Двамата с Бен бяхме единствените клиенти, ако не се брои една възрастна двойка в ъгъла.

— Съжалявам, но нямах представа, че това място е толкова мрачно — прошепна Бен, докато чакахме да ни обслужи един пъпчив тийнейджър, който явно обсъждаше важни международни въпроси по мобилния си телефон. — Явно е било ремонтирано след последното ми идване тук. Искате ли да отидем някъде другаде?

— Не, не, всичко е окей — отвърнах аз, надявайки се усмивката ми да изглежда убедителна. Но не беше. Това беше едно от местата, които циментираха решението ми да избягам от Ийстчестър, без да се обръщам назад. То излъчваше онова мрачно примирение и ниски очаквания, които са типични за малкия град и които в момента съвпадаха напълно с унилото ми настроение. Спомените на Пърл за „Хелена Хол“ ме натъжиха, най-вече при мисълта за милата ми бабка, принудена, макар и за кратко, да търпи подобно отношение. Освен това не открих нищо, което да ме приближи до Мария. Двамата с Бен отпихме от питиетата, които най-после ни бяха сервирани.

— Съжалявам, че Пърл не ви помогна с нищо съществено — подхвърли той. — Имате ли други нишки за проследяване?

— Само снимката и спомените на мама.

— Защо попитяхте за евентуална височайша визита?

— Пърл е много симпатична стара дама и историите ѝ наистина са интересни, но се страхувам, че само ви загубих времето — избягнах отговора аз. — В крайна сметка става въпрос само за една стара кувертюра.

— В кафето казахте друго — отвърна той. Усмивката му беше достатъчно любезна, но в гласа му се долови раздразнение. — Казахте, че тази кувертюра е скъпа семейна реликва.

— Наистина е такава — заекнах аз, хваната в крачка. — Не ме разбирайте погрешно, Бен. Наистина съм благодарна за времето, което ми отделихте, но започвам да си мисля, че от връзката с болницата няма да излезе нищо.

— Моля за извинение. Имам лошия навик да задавам твърде много въпроси.

— Тогава нека и аз да ви задам няколко — отвърнах аз, опитвайки да запълня неудобното мълчание. — Разкажете ми за семейството си. С какво се занимава съпругата ви?

Той промърмори нещо от сорта „нищо интересно“ и „малко е сложно за обяснение“, после отново млъкна. След известно време направихме опит за малък безсмислен разговор на теми като закриването на психиатричните болници, викторианската архитектура и страстната му подкрепа за местния футболен отбор, който явно беше пълен със слабаци. След което вечерята най-сетне пристигна.

Кашкавалът на препечения ми сандвич имаше яркооранжев цвят и вкус на гума, а няколкото жалки листенца в края на чинията изглеждаха жилави и увехнали. Неговият рибарски пай беше очевидно притоплен в микровълнова — изгорял по краищата и лепкав в средата. Погледах известно време как го боцка с вилицата си, а после захапах сандвича. Кашкавалът обаче се изплъзна от клисавите препечени филийки и цопна върху предницата на блузата ми.

— О, не, за бога! — простенах аз, проклинайки своята несръчност. Отместих чинията и направих опит да махна от скута си гадната мазна купчинка. Успях да почистя бъркотията с помощта на няколко книжни салфетки, но след това се наложи да отскоча до дамската тоалетна, за да приведа в ред и себе си.

Когато се върнах на масата, Бен ме гледаше с широка усмивка.

— Днес май не ти е ден, а? — подхвърли той, зарязвайки официалностите.

— Май си прав — намусено отвърнах аз, а след това изведнъж избухнах в смях, най-после схванала комичното в цялата ситуация. — Предавам се!

— И аз — направи гримаса той. — Никога не съм опитвал потвратителен рибен пай от този. Съжалявам, че те доведох точно тук. Искаш ли да пробваме другаде?

— Не, благодаря. Все пак ме чака дълъг път. Ако не възразяваш, мисля да потеглям...

На вратата се сблъскахме в усилията си да намерим най-подходящия жест за сбогом: ръкостискане, прегръдка и/или целувка по бузата? Лицето ми стигаше едва до гърдите му. Следователно прегръдката щеше да бъде доста неудобна, защото той трябваше да се наведе. Но от друга страна, ръкостискането беше прекалено официално. В крайна сметка решихме дилемата с общи усилия: той се наведе напред, а аз се повдигнах на пръсти. Резултатът беше странна и в общи линии мимолетна целувка по бузите.

— Ще поддържаме връзка — рече той. — Обади ми се, щом научиш нещо ново за кувертюрата.

---

[1] Queen — кралица. — Б.пр. ↑

7.

Касета №2, страна В

— Нова касета, госпожице? Не мога да разбера защо си правиш труда и разходите да записваш брътвежите на една откачена старица!

— *Вашата история е важна за изследването ми. Тя ще ни помогне да вникнем в историческия контекст на психиатрията.*

— Какво означава исторически контекст? Аз бих я нарекла тъжна история на един похабен живот, но щом настояваш... И така, докъде бях стигнала?

— *До паметната нощ, която сте прекарали с принца.*

(Познатият дрезгав астматичен смях.)

— След всичките тези години, лекарства и манипулации мозъкът ми често блокира и аз не помня дори собственото си име, но нищо не е в състояние да замъгли спомена от онази нощ. Наречи ме изкуфяла стара глупачка, но аз му повярвах и въпреки всичките тези години нямам причини да се съмнявам в неговите думи.

Продължителна пауза, после:

— *В какво точно повярвахте?*

(Отговорът прозвуча тихо, почти безгласно.)

— Че ме обича, драга. Точно както го каза.

(Дори проскърцването на въртящата се касета не е в състояние да наруши последвалата дълбока тишина. После гласът отново подема — отначало малко несигурен, но след това по-силен и по-предизвикателен.)

— О, да, драга, виждам го в очите ти. Гледаш ме точно както онези фокусници, медицински сестри и терапевти: всички те убедени, че става въпрос за фантазиите на една побъркана жена. Не ги обвинявам. Ако ние с теб си бяхме разменили местата, вероятно и аз щях да мисля така. Дори Нора, която знае истината, тъй като беше там казва, че съм била измамена от момче, което е мислило как да задоволи себе си и нищо друго. „Нали видя какво направи — казваше тя. — Обърна гръб на родината си и се съюзи с враговете й.“

Но единственото, което можех да кажа, беше, че за пръв път в краткия си живот бях се почувствала обичана. Истински обичана, заради самата себе си. Трудно е да обърнеш гръб на такива чувства — дори и когато осъзнаеш, че всичко е било измама.

Той остана верен на думата си, поне за известно време. Писа ми няколко пъти. Разбира се, пликите бяха адресирани от друга ръка — вероятно от някой негов приятел. Разказваше ми за морските си пътешествия, за отегчението, което е изпитвал в Сандрингъм и Норфолк — места, които ми звучаха безкрайно далеч. Но някъде през пролетта на 1912 г. писмото му пристигна от Париж, където беше заминал да учи френски.

От клюките в трапезарията научих, че през септември се беше върнал в двореца за няколко дни, но явно е бил прекалено зает, за да намери време за мен. По-късно дочух, че е отишъл „горе в Оксфорд“. С доста голямо закъснение разбрах, че не става въпрос за град, кацнал на някой висок хълм, а за университет. След което писмата секнаха. Нора се беше сближила с камериерките и прекарваше по-голямата част от времето си с тях. Чувствах се много самотна. Движех се само между спалнята и шивалнята, опитвайки да излекувам разбитото си сърце.

Месеците се нижеха един след друг, за да се превърнат в цяла година. Госпожица Г. така и не се върна на работа. Седмица преди да навърша седемнайсет ме повишиха в старша шивачка — едно от най-важните събития в живота ми. За пръв път вече не бях никой, — напротив, бях някой, дори началник на други хора. Това се отрази най-вече на отношенията ми с Нора, която явно не можеше да ми прости повишението. На нейно място и аз бих се почувствала по същия начин. Тя беше толкова увлечена от новите си приятелки, че започна да работи през пръсти. Веднъж или два пъти се наложи да й направя забележка, което влоши отношенията ни още повече. След тези случаи тя почти престана да ми говори.

Докато се случваше всичко това, аз ставах все по-самотна. В един момент дори започнах да мисля за бягство. Но какво бих правила навън? Най-вероятно щях да се превърна в уличница. Но, въпреки че след всичко казано дотук, ти най-вероятно няма да ми повярваш, аз просто не бях такова момиче.

Един ден, докато се ровех в шкафа за някое веревно парче с точно определен цвят, случайно попаднах на кутия с изрезки от

платове. Всякакви платове — вълнени и памучни, сатенени и кадифени, включително няколко копринени броката на миниатюрни цветчета, извезани със сребърни конци. Госпожица Г. вероятно е имала причина да ги запази, но повечето парчета бяха толкова малки, че не виждах за какво могат да бъдат използвани. После си спомних за кувертюрата, която бях започнала да шия в Замъка и която така и не взех със себе си. Гледайки тези красиви лентички и квадратчета, изведнъж ми хрумна, че бих могла да започна нова покривка, просто за да бъда заета с нещо, когато се почувствам особено самотна...

Понечих да напълня джобовете си с шарените късчета плат, но изведнъж получих нещо като нервна криза.

Ами ако някой ме види? Като нищо могат да ме обвинят в кражба!

Няколко дни по-късно започнах да разсъждавам по-трезво. Дори ако госпожица Г. се върне на работа, тя със сигурност ще е забравила за кутията. И тъй, започнах да пренасям парченцата по малко, скрити под униформената престилка. Намерих им място в торбата под леглото. Постепенно се сдобих с цялото съдържание на кутията и започнах да обмислям дизайна на бъдещата покривка. За това може би помогна и безкрайно дългата зима, която ме караше да се чувствам още по-самотна. Дойде време за нарязване на парчетата плат в точно определени форми. Поставях ги в книжни шаблони, готови да бъдат съшити в подходящи мотиви.

В началото на пролетта на 1914 г. успях да завърша централното каре, избродирано в така наречения „любовен възел“ — двойна редица бледолилави шевове върху красива копринена дамаска, съшита от четири отделни квадрата. Оформила средата по този начин, аз прибавих към нея четири големи триъгълника, които запълваха ъглите така, че да образуват нов квадрат. Бях си втълпила в тъпата глава, че създавайки символ на своята любов към принца, аз по някакъв начин я поддържах жива. А в хода на този процес дори мечтаех, че някой ден ще спим заедно под тази прекрасна кувертюра.

Вече трети месец Нора излизаше с един лакей на име Чарли и беше толкова щастлива, че нямаше как да не го сподели. По време на работа говореше само за него. Момчето изглеждаше добро, въпреки че лицето му беше обсипано с петна като пудинг със стафиди и това го

принуждаваше да си слага дебел слой пудра по време на дежурство — просто, за да не плаши онези горе.

Аз бях толкова щастлива да си върна приятелството на Нора, че нямах нищо против да бъда втора цигулка след Чарли. В качеството си на лакей, той се хранеше в общото помещение за прислугата и чуваше клюки от по-първа ръка в сравнение с нас, низшите служителки в двореца. По този начин успях да разбера, че принцът се е завърнал в Лондон за своя първи „сезон“. Бях чувала тази дума единствено във връзка с разгонването на кучета, но Нора се погрижи да ми разясни, че тя се използва и за хора. „Това е процес, при който изтънчени млади господа се представят на изтънчени млади дами, като крайната цел е евентуален годеж“, уточни тя. Стана ми тъжно да слушам за безкрайните балове и партита, за страстта на принца към танците и за тълпите млади и красиви дами, които се трупат около него.

Раната в сърцето ми отново се отвори и започна да кърви. А когато в края на юли Великобритания обяви война на Германия, започнаха да кървят и сърцата на много хора по света. Чарли беше намислил да се запише доброволец, а Нора отчаяно се опитваше да го спре.

През ноември, абсолютно неочаквано, Финч се изправи на прага на пустата шивалня и ми заповяда незабавно да се явя в покоите на принца. Разбира се, аз моментално се обърках и започнах да проверявам дали имам всичко необходимо в преносимата си „кошница“.

Когато се изправих пред вратата му в ранния следобед — едно доста необичайно време за подобни визити, аз започнах да хапя устни и да щипя бузите си, за да им придам някакъв цвят. Сърцето ми блъскаше в гърдите като оглушителен топ, а нервите ми бяха толкова опънати, че като нищо можех да припадна още преди да прекрача прага. Крепеше ме единствено проклетото чувство за самонаблюдение и самоконтрол, което никога не ме напускаше. Просто отказвах да ме открие в безсъзнание на пода, когато отвори вратата.

От последната ни среща бяха изминали почти две години, но на него дори не му мигна окото от този факт.

— Милата ми Мария, моята любима шивачка! — извика той. — Каква прекрасна гледка! Влизай, влизай, толкова се радвам да те видя!

— Беше станал още по-красив отпреди — по-малко момче, повече мъж. Мъхът по брадичката му се беше превърнал в остра, доста по-тъмна от косата му четина.

Опитах се да направя реверанс, но краката ми бяха омекнали.

— Какво мога да направя за вас, Ваше Величество?

Очите ми бяха сведени надолу, страхуващи се да срещнат неговите. Давах си сметка, че ако го сторя, напълно ще си изгубя ума.

— Зарежи формалностите, малка моя — отвърна той, хвана ръката ми и ме поведе към ложето. — Имам някаква работа за теб, но преди това искам да чуя как върви живота ти.

— Нищо особено, сър, както винаги — храбро отговорих аз. — Ако не броим повишението, което получих, животът ми тече далеч по-спокойно в сравнение с този на един принц. Ние, прислужниците, не ходим на толкова много партита и балове като вас, сър.

Предполагам, че долови остротата в гласа ми, защото направи тъжна физиономия.

— О, малка моя — промълви той. — Предполагам, че си дала ухо на слуховете, нали?

Кимнах с глава. Бузите ми поруменяха от срам.

— В такъв случай би трябвало да знаеш, че аз не съм господар на съдбата си. От мен се очаква да изпълнявам тези функции, но това съвсем не означава, че ги харесвам. А жените — ах, тези жени! Наистина са много красиви, но и страшно кухи! — Настъпи малка пауза, по време на която се опитвах да разбера какво означава това. — Непрекъснато се умилкват — помогна ми той. — Знаят кой съм и по тази причина се трупат около мен, скимтят и се кикотят. Понякога ми се иска да избягам в морето при моите приятели от флота. Те пет пари не дават кой съм аз. — Буйният му смях беше толкова заразителен, че стопи леда, карайки ме на свой ред да се изкискам.

— Нима не разбираш? — изведнъж стана сериозен той, извърна лицето ми към себе си и ме прониза с омайните си очи. — Те не са нормални като теб, моята малка хубавице. Те са момичета от висшето общество и се държат като актриси — точно както са ги учили майките им, за да си хванат някой богат съпруг.

За миг си помислих, че ще ме целуне, но той тихо въздъхна и пусна ръката ми.

— Уви, днес нямам никакво време за забавления. Налага се да ти възложат една наистина спешна задача. — След тези думи отиде при гардероба и се върна с три чифта панталони в цвят каки.

— Проблемът е в дължината им — подаде ми ги той. — Знам, че това не те интересува, миличка, но за момчетата като мен е въпрос на чест да не ги връщаме за поправка на официалните шивачи. Тези тук трябва да бъдат скъсени с пет сантиметра, но така, че изобщо да не личи. Можеш ли да го направиш?

— Разбира се, сър — отвърнах с равен глас аз. Опитах да звуча делово, въпреки разочарованието, от което буквално ми призляваше. — Това е сравнително лесна работа, с която ще се заема веднага. За кога трябва да бъдат готови, сър?

— Възможно ли е да станат още тази вечер? След вечеря, да речем в десет?

— Считайте, че ще бъдат готови, сър — отвърнах аз, след като направих някакви бързи изчисления в главата си.

— Ще те помоля да ги донесеш лично, за да мога да проверя дали всичко е наред — добави той. Това беше изречено с официален тон, но познатата усмивка в ъгълчетата на очите му моментално пробуди глупавите ми надежди.

— Разбира се, сър, след като това е вашето желание — отвърнах аз и леко сведох глава, за да скрия руменината по бузите си.

— И ще си поговорим както някога, нали? — намигна ми принцът. По всичко личеше, че наистина вярва в това, въпреки че от последната ни среща бяха изтекли две дълги години. Не, рекох си аз. Ще бъде хладна и дистанцирана. Няма да му позволя никакви интимности, които отново ще разбият бедното ми сърце. Но въпреки това твърдо решение по обратния път имах чувството, че буквално летя по безкрайните коридори.

— Чии са тези дрехи? — гневно се втренчи в мен Нора.

Вместо отговор, аз започнах да търся шивашкият си метър.

— Зачервена си — отбеляза тя. — Къде беше?

Отново не отговорих, но това ѝ беше достатъчно.

— Горните етажи са обитавани от един-единствен човек, който отива на война — обяви тя и втренчено ме погледна: — Той е, нали?

Едва тогава си дадох сметка, че панталоните в ръцете ми са наистина военни. Как беше възможно да не направя връзката?!

Паниката ме стисна за гърлото. Той отиваше на фронта!

— Не позволявай да се случи отново, за бога! — остро добави тя.

— *Какво* да се случи? — невинно попитах аз, опитвайки се да прикрия червенината, заливаща лицето ми.

— Прекрасно знаеш какво! — Тя посегна да издърпа дрехите от ръцете ми: — Аз ще върна обратно проклетите панталони!

— Не, Нора, той държи да ги получи от мен — отвърнах аз, стиснала ги с такава сила, сякаш от това зависеше животът ми. Какво ще си помисли принцът, ако вместо мен в спалнята му се появи Нора? Това би било непростима обида за него! След нея никога вече нямаше да ме повика в покоите си!

— Добре, прави каквото искаш! — кресна в лицето ми Нора. — Но не очаквай отново да ти съчувствам, патка такава!

След тези думи се втурна навън и затръшна вратата зад гърба си.

Почуках на вратата му точно в десет. Но още преди да му покажа старателно направените подгъви — далеч по-добри от небрежната работа на военния шивач, той ме притегли към себе си и впи устни в моите. Добрите ми намерения да се съпротивлявам отлетяха на секундата. Веднага усетих, че беше придобил опит от контактите с красивите жени около себе си, но това нямаше никакво значение. Бях като глина в ръцете му. Единственото ми желание беше ласките ни да продължават вечно.

Разбира се, че беше глупаво да му позволя всичко това, но веднага ще добавя, че не съжалявам. Няма да навлизам в подробности, драга, просто за да ти спестя неудобството. Само ще ти кажа, че разбрах много добре защо онази уелска дама не пожела да го изпусне и се бори за него, докато той най-сетне се отказа от короната. Защото след нашите малки закачки със сигурност бе понаучил някои трикове...

(Пореден пристъп на астматичен смях, който я принуждава да прочисти гърлото си, преди да продължи.)

— После той замина, разбира се. Преди това сподели с мен, че няма да му позволят да се бие в окопите, но той щял да направи всичко възможно, за да се озове на фронта. Обеща да ми пише всеки ден, а аз, глупачката, му повярвах. И започнах да чакам, почти спирайки да

дишам, когато госпожа Харди или някоя от помощничките ѝ се появяваха на закуска с купчина писма в ръце. Но за мен, разбира се, не пристигаше нещо.

Все пак, шест безкрайни седмици по-късно, тя ми подаде един плик. Аз почервнях като рак под погледите на всички на масата, но нямах никакво намерение да се издавам. Избягах в тоалетната и с разтуптяно сърце отворих писмото. Беше от него, разбира се, въпреки че беше направил опит да изкриви почерка си.

Беше кратко, без почти никакви подробности, но той ме наричаше „моя любов“ и твърдеше, че мисли за мен всяка нощ. Това беше достатъчно да подхранва надеждите и мечтите ми в продължение на месеци. Централната част на моята кувертюра беше готова. Неотдавна бях завършила красивия бордюро около нея, изработен от ромбоидни копринени и сатенени шестоъгълници, които имаха предназначението да скрият завинаги тайната на моята любов.

Но вестите от него секнаха. Сърцето ми отново започна да кърви — ден след ден, къс по къс. Отчаянието ме обземаше с нова сила. Чарли, любимият на Нора, се прибра за кратък отпуск по Коледа. Разкажете му за това, което се случваше в окопите, бяха трудни за вярване. Сърцето ми се свиваше от тревога, но продължавах да вярвам, че все някой ще има грижата за бъдещия крал на Англия. Отчаянието ме победи, когато войната навлезе в третата си година.

Някъде около Коледа на 1917 г. плъзна слух, че след новата година принцът ще се върне в Англия за инспекция на военните заводи и най-вероятно ще остане в Лондон за няколко дни. През една мразовита февруарска нощ Нора получи новината за Чарли. Оказа се, че няколко седмици по-рано той е бил ранен при Камбраи, а по-късно е починал в болницата. Тя беше неутешима. Не ставаше от леглото, отказваше храна и вода и плачеше с часове. Накрая започнах сериозно да се тревожа за здравето ѝ.

Когато на вратата се почука, аз си помислих, че това е някоя от приятелките ѝ камериерки или дори старшата икономка госпожа Харди, решила да провери състоянието ѝ. Затова бях доста изненадана, когато зърнах Финч, който сковано чакаше в коридора.

— Негово Величество желае да ви види, госпожице Романо — процеди през зъби той.

Не ми се искаше да оставя Нора, но нямаше как да откажа на принца.

(Запалката щраква под поредната цигара, последвана от дълбока въздишка.)

— Моля за извинение, драга, но тези спомени ме разстройват. Понякога си мисля, че ако бях останала при Нора като всяка истинска приятелка, животът ми щеше да протече по друг начин. Но тогава, все така млада и глупава, аз хукнах към покоите му. Знаех какво ще се случи, но не ми пукаше.

(Нова тежка въздишка.)

— Никога няма да забравя тази нощ. Когато седнах, той тикна някаква малка кутийка в ръцете ми и каза да я отворя.

— Подарък за теб — рече. Очите му буквално ме изгаряха.

Отворих кутийката с треперещи ръце. Вътре имаше малко плоско шишенце във формата на джобен часовник, върху етикета му бяха изписани цифрите 4711 и някакви думи на непознат език.

— Това е френски парфюм — поясни принцът. — Нарича се одеколон и леко мирише на лавандула. Хайде, сложи си малко зад ушите... — Забелязал недоумението ми, той взе шишенцето от ръцете ми, разви малката златна капачка и навлажни тила ми с върха на пръстите си. После се наведе към мен и вдъхна аромата с пълни гърди.

— Перфектно — рече. — Знаех, че ще е подходящ за теб. Лавандулата винаги ми напомня за слънчев летен ден. — Можеш да си представиш как се изчервих като цвекло, а след това лицето ми разцъфна в усмивка. Чувствах се невероятно леко в неговата компания. Пийнахме си шери и той започна да ми разказва за войната, за компанията на „истински хора“, за авторитета и признанието, които си беше създал със своите бойни умения и упорита работа, а не само защото е принц, за неудовлетворението си от факта, че не го допусkali до фронтвата линия. След това изрази увереност, че нещата ще се обърнат в наша полза в момента, в който американците се включат във войната. Беше абсолютно сигурен, че до края на годината всичко ще приключи.

После се целунахме и той ме попита дали искам. А аз, глупачката, кимнах с глава. Видя какво се случи с бедния Чарли, рекох си. Затова трябва да се отдаваме на удоволствията, докато все още можем, без да мислим за последиците. Безразсъдство — това е думата,

обобщаваща всичко, което изпитвах в онази нощ. Някъде в подсъзнанието ми продължаваше да мъждука мисълта, че след края на войната той ще трябва да се ожени за своята принцеса. Тогава защо да не се възползваме от шанса си, докато слънцето все още свети?

Този път го направихме както трябва, в леглото му, без дрехи. Изпитвах чувството, че не бяха минали месеци и години и, въпреки че приближаваше двацет и първия ми рожден ден, отново сме предишните млади и невинни любовници. Той беше мил и галантен, нежен и внимателен, пренасяйки ме в един свят, където различията не съществуват. Имах чувството, че стоя на ръба на висока скала и се готвя да скоча, без да мисля за последиците. Знаех, че този екстаз трябва да има край, но въпреки това не исках да свърши.

Много съм мислила за тази нощ. Защо го направих след толкова дълга раздяла, по времето на която той дори не си направи труда да ми пише? Защо не си извлякох поука? Защо отказах да се изправа с лице срещу фактите? Не бях чак толкова загубено момиче, но не познавах живота извън сиропиталището и двореца и вероятно това ме правеше наивна. Обзета от желание за саморазруха, както биха го определили тукашните доктори. Но в интерес на истината подобни мисли никога не ми бяха минавали през главата. Вероятно защото той беше единственото момче, демонстрирало някакви чувства към мен — чувства с магическата сила на наркотик, който желяех с цялата си душа. И който, като всеки пристрастен към дрогата, нямаше сила да отхвърля.

Не го видях никога повече, защото скоро след въпросната нощ той се върна във Франция. Дните ми отново започнаха да се нижат бавно и тъжно, а Нора беше прекалено обсебена от собствената си мъка, за да ми обръща внимание.

Няколко седмици по-късно осъзнах, че късметът наистина ме е напуснал. Месечният ми цикъл спря, горещите бани и джинът не помагаха. В един момент ми притъмня и се хвърлих надолу по стълбите, но инцидентът приключи само с изкълчено рамо, насинено око и тридневен главоболие. Молах се пламенно, но три месеца по-късно ми стана безпощадно ясно, че, образно казано, бях „надула корема“...

(Продължителното мълчание се нарушава от един тих глас: „Добре ли си, Мария? Да ти донеса ли нещо — може би чаша чай?“.)

— Просто ми дай малко време, драга. Може ли да спрем това нещо, докато си поема дъх?

Работният дневник на Патси Мортън

През целия ден интервюирах М. Каква мила старица! Разказът ѝ е толкова убедителен, че на няколко пъти се просълзах. Но как да повярвам, че е имала интимна връзка с Уелския принц? Защо в името на Бога един мъж, в чиито крака лежи светът на лондонското висше общество, решава да съблазни едно скромно слугинче?

Но тя е толкова сладка и забавна, че аз с удоволствие я оставям да говори. Някой ден може би ще я използвам като героиня в бъдеща книга. Вече съм твърдо решена да я включа в своето изследване, независимо от мнението на доктор Уотс. Втората касета е почти запълнена, ще трябва да си купя още.

Вече свалих част от записите — една трудна и досадна работа. Освен това се сблизих с един от техниците в университетската лаборатория, който обеща да прояви снимките, които нащраках. Наложих се да го поухажвам и дори да го целуна по бузата. Само за да прояви едно филмче, по дяволите! Но си струваше, защото не исках да се обръщам към Буутс.

Ето и началната страница на медицинското ѝ досие, която успях да фотографирам:

Госпожица Р. беше приета в „Хелена Хол“ преди три седмици с диагноза хронична мания с параноидни налудности. По всяка вероятност е била на служба (като шивачка) в някаква голяма резиденция, но когато се оказва, че няма живи роднини, нейният работодател е принуден да поиска освидетелстването ѝ. При постъпването си в болницата госпожица Р. демонстрира буйно поведение с многобройни прояви на абсурдни фантазии и прави опит за самоубийство, излагайки на опасност не само себе си, но и

много пациенти и хора от обслужващия персонал. Това наложи да ѝ бъде сложена усмирителна риза и лечение с паралдехид, което се оказа частично успешно.

Успешно или не, аз твърдо продължавам с М.

8.

Лондон, 2008 г.

След безплодната среща с Пърл реших да зарежа загадките около кувертюрата и да концентрирам усилията си върху изграждането на новия си бизнес, свързан с интериорния дизайн. Но Джо все още държеше да докаже теорията си за коприните и ми уреди среща със своята шефка Анабел Смит-Далциъл, старши куратор по костюмите в кралския дворец.

Старият кожен куфар беше прекалено тежък, за да го превозвам с метрото. По тази причина бях принудена да сваля от гардероба съвсем сак на колелца, да го подплатя със стар чаршаф, а след това да положа в него внимателно сгънатата кувертюра с пачуърка навътре. Стана чудесно. Размерите на сака сякаш бяха направени специално за покривката.

Денят беше ясен и студен, а дворецът Кенсингтън блестеше под косите лъчи на януарското слънце. Аз нетърпеливо чаках появата на Джо в главното преддверие, заобиколена от тълпи превъзбудени деца и изтормозени учителки. Тя се появи от някаква трудно забележима врата в подножието на задното стълбище, преведе ме през няколко тъмни коридора и ме покани в просторна, добре осветена стая с голяма маса в средата.

Госпожица Далциъл се оказа точно толкова властна, колкото предполагаше името ѝ. По моя преценка беше надхвърлила петдесетте, висока и дългокрака, с издължено лице, рамкирано от обилно напръскана с лак коса, стегната от кадифена кърпа, която сякаш беше изскочила право от страниците на списание Татлър. Ръкостискането ѝ беше здраво като дърводелско менгеме, а гласът ѝ звучеше тихо и някак заплашително. Веднага разбрах защо всички изпитват страхопочитание от тази жена.

Джо ми подаде чифт бели памучни ръкавици, които аз нервно навлякох на обратно — с кутрето на мястото на палеца. С крайчеца на окото си забелязах, че приятелката ми с усилия се въздържа да не се

изкикоти. Наложих се да сваля ръкавиците и да опитам отново, докато двете стояха и чакаха.

— Е, да видим какво ни носите — енергично подхвърли госпожица Далциъл.

Докато я разгъвахме на голямата маса, кувертюрата изглеждаше бледа, протъркана и някак не на място под ярката изкуствена светлина на стерилното помещение. Докато тя се навеждаше над нея с лупа в ръка, аз промърморих някакви извинения за състоянието ѝ.

— Хм. Медальонна кройка, добре разположен централен квадрат, нищо особено.

Замръзнали в очакване, ние с Джо наблюдавахме как госпожица Далциъл насочва вниманието си към бродирания централен триъгълник, заобиколен от фини перца. Стенният часовник над главите равнодушно отмерваше минутите.

Най-накрая старшата кураторка се изправи и изпъна рамене.

— Това нещо наистина е изключително интересно — обяви тя. — Какво виждате тук, госпожице Медоус? — Ръката ѝ махна към бродерията.

— Любовен възел?

— Точно така. При това избродиран изключително добре. — Подаде ми лупата и добави: — Но вероятно сте наясно, че най-голямо внимание заслужава кремавата дамаска, която е използвана за подложка. Погледнете сама.

Наведох се над кувертюрата и вдигнах лупата пред очите си.

— Виждате ли розата и тръна? А до тях, в самия край — назъбените ръбове на нещо, което би трябвало да е гирлянд от детелини? — Конското ѝ лице се разтегли в самодоволна усмивка. Оттатък масата Джо ми направи физиономия „нали ти казах“ и едва успя да върне нормалното изражение върху лицето си, преди шефката ѝ да се обърне към нея.

— Джоана, вие положително сте обърнали внимание на крайно интересния факт, че подложките са изработени от изящно съшити тъкани и отделни парчета плат, които са много близки по състав до платовете, изработени от „Уорнър и синове“ по дизайн на „Силвър Студио“ по специална поръчка на херцогинята на Тек, за да бъде ушита не само сватбената рокля на дъщеря ѝ, принцеса Мей, но и още много неща, превърнали се в неразделна част от чеиза ѝ. В част от тези

платове са били втъкани сребърни нишки, които, макар и потъмнели от времето, могат да се видят съвсем ясно и тук, в тази кувертюра. — Проницателните очи на госпожица Далциъл отново се спряха върху мен: — Кажете ми нещо за произхода на това нещо, госпожице Медоус. Джоана спомена, че сте го получила в наследство от баба си...

— Наистина е така. Но според нас покривката не е била ушита от нея, а по-скоро от една жена — очевидно превъзходна шивачка, с която тя се е запознала в психиатрията.

Лицето на госпожица Далциъл възвърна своето осъдително изражение, примесено със скептицизъм.

— Според мен е много малко вероятно някой от пациентите на психиатрична болница, който и да е бил той, да е имал достъп до кралските копирни — поклати глава тя. — Те са били пазени изключително строго. Самата аз не съм виждала дори следа от тях извън нашите колекции и архивите на Уорнър.

След тези думи се наведе още веднъж над ярките апликации на малките фигурки, които аз толкова много харесвах като дете. Няколко минути по-късно се изправи и сгъна лупата.

— Останалото не е толкова интересно, с изключение на две неща: шивачките на кувертюри много рядко използват кадифе, защото върху него се работи трудно. Но още по-необикновеното е, че това тук е било тъкано ръчно, което означава, че датира от осемнадесети или най-късно началото на деветнайсети век. След това започват да ги тъкат на механични станове. Едва шепа хора продължават да ги изработват на ръка, главно за различни реставрационни проекти. След всичко това мога да кажа, че тази кувертюра действително е необикновена, на възраст поне един век — което обаче в никакъв случай не я прави кралска.

— А второто? — нетърпеливо подхвърли Джо.

— Качеството на работата — почти се усмихна госпожица Далциъл.

— То наистина е изключително! — Пръстът ѝ се плъзна по рисунките около външния панел, които аз отдавна бях възприела като описание на изгрев или залез: — Тези са в стил „бабина въртележка“, който се използва дори и до днес. Със сигурност са добавени по-късно, ако съдя по плата — най-вероятно някъде през 70-те години на миналия век. Но шевовете са дело на същата ръка и качеството им е

все така забележително. Аз съм изследвала купища първокласни произведения на шивашкото изкуство и бих си позволила да ви уверя, че тази покривка тук не отстъпва по нищо на най-добрите от тях.

— Това е голям комплимент — промълвих аз.

— Разбира се, че е такъв — отвърна тя и на лицето ѝ най-после изплува истинска усмивка.

— Но каква може да бъде стойността ѝ, след като става въпрос за автентична коприна?

— Във финансово отношение не особена висока, но това зависи и от пазара — отвърна госпожица Далциъл. — Но ако тези коприни са такива, за каквито ги мисля, покривката несъмнено има висока историческа стойност. По тази причина трябва много внимателно да помислите какво ще направите с нея. Междувременно няма да е зле, ако потърсите още доказателства за нейния произход.

След тези думи свали ръкавиците си — сигнал, че аудиенцията приключи.

— Един последен въпрос: мислите ли, че си струва да я дам на химическо чистене?

Джо и госпожица Далциъл зяпнаха от смайване по абсолютно един и същ начин.

— Ако не бъде извършено от квалифициран консерватор на платове, всяко почистване ще бъде пълна катастрофа, госпожице Медоус — рязко отвърна кураторката. — Джоана може да ви предложи списък на най-добрите фирми в тази област, които, освен почистване, могат да ви предложат и тест за здравината на нишките. Само по този начин можете да бъдете стопроцентова сигурна. По личното ми мнение, това произведение напълно заслужава подобна инвестиция. Добре ще се грижите за него, нали?

— Разбира се — кимнах аз. — Благодаря за времето, което ми отделихте.

Докато опаковахме кувертюрата и я прибирахме в сака, часът стана пет и Джо отиде да си вземе палтото.

— Ще изпием ли по нещо, преди да потънеш в мрачния Южен Лондон? — попитах я аз.

— Добре ли си? — загрижено попита Джо, докато носех напитките към масата — червено вино за мен и портокалов сок за нея.

— Мисля, че да — отвърнах. — Защо питаш?

— Не се обиждай, но изглеждаш скапана.

— От уикенда насам се чувствам малко изморена. Май съм пипнала някакъв стомашен вирус, но се надявам да ми мине. — Отпих глътка вино и я погледнах: — А ти как си?

— Току-що си резервирахме едноседмична почивка в Мароко — светна лицето на Джо. — Три дни в Маракеш, а след това катерене на Атласките планини. Това ще бъде първата ни истинска почивка заедно.

— Звучи страхотно! Винаги съм мечтала да посетя Мароко. Кога?

— В края на месеца. Казват, че тогава времето ще е най-хубаво.

— Блазе ви! Само не ми пращайте снимки под топлото слънце, защото ще умра от завист в тая мрачна и скапана зима! — Отпих още една глътка и добавих: — Много ти благодаря за този следобед. Конската физиономия явно е съгласна с теб за коприните.

— Приятна промяна — кимна тя.

— Ама наистина е дракон! — засмях се аз и направих опит да имитирам сочния и същевременно груб глас на госпожица Далциъл: — „Я да видим какво има тук“...

— Но ти все пак успя да я очароваш — отвърна Джо.

— Чувствам се малко странно, сякаш съм омагьосана. Вместо да мисля за новия си бизнес, аз непрекъснато се връщам към тази история с кувертюрата. А това не е на добре.

— Откри ли нещо ново за авторката?

Разказах ѝ за срещата си с Пърл Бейкън и нейната история за пациентката, която твърдяла, че е работила за кралицата.

— Някакъв шанс да е нашият човек?

— Не съм сигурна. Но Пърл явно не мисли така. Тя твърди, че много пациенти са страдали от заблуди, представяйки се за известни исторически фигури или за близки до тях. Но това е малко вероятно и аз започвам да си мисля, че няма за какво да се хвана.

— За мен не е толкова важно коя е авторката, а откъде се е сдобила с тези коприни.

— За мен също — кимнах аз, мислейки си за Пърл и Бен, а също така и за шансовете ми някога да разкрия тази загадка.

После се разделихме. Джо пое към автобусната спирка, а аз към станцията на метрото. Улиците все още бяха оживени, а пероните на метрото — пълни с народ. Успях да се вмъкна в един претъпкан вагон, теглейки количката след себе си. Бях благодарна на късмета си, че не се налага всеки ден да търпя това изтезание.

Докато сменях линиите на Лестър Скуеър, някаква жена се препъна на ескалатора и се просна по очи непосредствено пред мен. Инстинктивно разперих ръце, за да задържа спускащите се хора и се наведох да ѝ помогна. Жената се изправи на крака, обяснявайки със силен чуждестранен акцент, че всичко е наред. Някакъв мъж каза, че работи в бърза помощ и предложи да ѝ помогне, но тя отказа и бързо се отдалечи.

Обърнах се за количката. В първия момент си помислих, че някой я беше издърпал встрани, за да не пречи. После, с болезненото чувство на паника осъзнах, че съм станала жертва на най-старата измама в света.

Сакът на колелца беше изчезнал.

Изругах на глас. Каква съм глупачка, Господи!

Оглеждах тълпата в продължение на няколко френетични секунди, след което се втурнах към някакъв уличен певец и се наведох над болезнено усилената му уредба.

— Да сте виждал някой с черен сак на колелца?

Веднага разбрах, че задавам тъп въпрос — наоколо имаше десетки хора, теглещи куфари на колелца. Онзи само поклати глава, продължавайки да предлага стоката си на равнодушната тълпа.

Проклинайки себе си, аз започнах да си пробивам път към близката платформа, с отчаяната надежда, че ще зърна сака си. Появи се поредната композиция, която спря на перона с пронизително свистене на спирачките. От нея слязоха много хора, стотици други се качваха. Перонът се опразни. Хукнах към насрещната платформа и повторих упражнението. После паниката в душата ми най-последствено отстъпи място на сълзите. Търсенето беше безсмислено. Сакът със скъпоценната кралска кувертюра, наследство от баба ми, беше изчезнал.

В крайна сметка успях да се добера до транспортната полиция и бях поканена да вляза в дежурната стая. Продължавах да се чувствам замаяна от шока. Седнах на един стол и с благодарност приех чашата вода, която ми предложиха.

— Каква според вас е стойността на изгубената ви вещ, госпожо?

— Страхувам се, че е само сантиментална.

Снеха ми показанията и ме увериха, че ще прегледат записите на всички охранителни камери. Добавиха, че ще предупредят и останалите си колеги в подземната железница, но ме предупредиха, че шансовете да видя кувертюрата си са изключително малки. В момента, в който крадците се уверят, че в сака няма нищо ценно, те най-вероятно ще го изхвърлят на боклука заедно със съдържанието му. Проверката на контейнерите за смет в района беше горе-долу всичко, което можеха да ми предложат.

Бях свикнала с ярките цветове на кувертюрата върху облегалката на дивана, въпреки че беше престояла там само няколко дни. Тя беше красивото петно, придаващо топлина на целия, боядисан в кремаво хол. Без нея апартаментът изглеждаше някак гол и безличен. Скандинавският минимализъм, който доскоро харесвах, изведнъж ми се стори блед и безжизнен. Извадих от фризера голяма кутия сладолед — от онези с натрошените бисквити, който унищожих почти напълно, докато гледах някакво тъпо шоу по телевизията, пронизана от дълбоко чувство на самосъжаление. Нямах го Ръсел, нямах работа, а вече нямах и кувертюра. Възбудата от предстоящото навлизане в дебрите на частния бизнес се беше изпарила напълно, заменена от чувството, че тази идея ще бъде твърде трудна за реализация. Или просто неизпълнима.

На другата сутрин се събудих болна. Грипът наистина ме беше повалил, но бях обещала на мама да отида и да подредя кашоните след работата, която бяха свършили хората от „Коузи Хоумс“. По тази причина глътнах няколко парацетамола и потеглих.

Пристигнах късно сутринта, но заварих вратата заключена. Пердетата на прозорците бяха спуснати. Натиснах звънеца и започнах

да чукам. Отвътре долетя някакъв шум, но измина цяла вечност преди резетата да изщракат. Когато вратата най-после се отвори, на прага се изправи тя — толкова променена, че едва я познах. Беше се стопила още повече, с бледо лице, хлътнали бузи и разчорлена сива коса. Раздърпаната ѝ нощница беше покрита с черни петна, а босите ѝ крака бяха посинели от студ.

— Здравей, мила — поздрави ме тя, сякаш нищо не се беше случило. — Изглеждаш така, сякаш си видяла призрак.

Откъм кухнята се носеше силна миризма на изгоряло. През отворената врата на дневната виждах водата, която капеше от лампата на тавана. На килима вече се беше образувала голяма локва. Кухнята беше изпълнена с отровен пушек, а на поставката до печката димеше тава, положена върху влажна кърпа за чай, която очевидно беше използвана за потушаване на пламъците. Други две овъглени кърпи лежаха на пода, а плотът и умивалникът бяха засипани с пепел.

— Бях решила да си направя овесена каша — тихо се обади от прага мама. — Страхувам се, че тиганът няма да може да се почисти, но това е без значение, защото разполагам с купища посуда.

— Тревожа се за теб, а не за проклетия тиган! — извиках аз, обзета от ирационален гняв. — За малко не си подпалила къщата! — Изключих печката от контакта и отворих задната врата, за да направя течение.

После си спомних за капещия таван и изтичах горе. Ваната преливаше, точно според очакванията ми. Крановете бяха отворени и продължаваха да шуртят. Спрях ги, пъхнах ръка в горещата вода да издърпам запушалката, а след това разхвърлих няколко пешкира по пода, за да попият по-голямата част от водата. Накрая грабнах пеньоара и чехлите на мама, прибавих към тях едно одеяло от спалнята и изтичах обратно долу. Увих я като бебе, включих електрическата камина в трапезарията и я настаних срещу нея.

— Извинявай, че ти се развиках, мамо. Стой тук, докато ти направя чай и нещо за ядене. Скоро всичко ще бъде наред.

— Благодаря ти, мила — усмихна се тя и лицето ѝ светна като на малко дете. — Май съм направила беля, а?

Много по-късно, след още почистване, разговори със съседите и жената, която помагаше през деня, аз натоварих мама и един куфар с личните ѝ вещи в колата, седнах зад кормилото и потеглих за Лондон.

Нямаше как да я оставя сама във влажната и опушена къща. Единственото решение беше да я прибера при себе си и да я поохраня малко, за да може да преодолее силния шок, който беше разтърсил и двете ни. Изобщо забравих за кувертюрата.

На другия ден се събудих от стъпки и сподавено мърморене. Мама крачеше напред-назад и се блъскаше в тъмното.

— Мамо? — включих лампата аз. — Още е много рано.

— Часовникът ми показва шест, значи е време за ставане — отвърна тя и объркано се огледа. — Странно. В този хотел май няма тоалетни.

— Това не е хотел, а моят апартамент. Ела да ти го покажа.

Няколко минути по-късно тя вече шляпаше с боси крака из дневната.

— Ще си поръчаме ли чай, мила? — Нямаше смисъл да я слагам обратно в леглото. Денят вече беше започнал. Тя спря пред прозореца и надникна навън. — Защо сме отседнали в този хотел, мила?

— Не е хотел, мамо, а моето жилище — повторих аз, колкото е възможно по-меко.

— Твоето жилище? — спря да обикаля тя. — Къде е Ръсел тогава?

— Дълга история — промърморих. — Той вече не живее тук. — Силно се надявах да не продължи с въпросите.

— Аз харесвам Ръсел — обяви тя. — Той е много по-добър от онези мърлячи, с които се влачеше преди време. — Седна на един стол и добави: — За какво всъщност говорехме?

— Можеш ли да си спомниш какво се случи вчера? — започнах внимателно аз. — Тиганът е пламнал, докато си приготвяла овесена каша...

— Изгорила съм кашата? — погледна ме с недоумение тя.

— Точно така. И си направила малък пожар в кухнята.

— След като казваш, мила — сви рамене тя.

— Работата е там, че оправянето на къщата след пожара ще отнеме известно време — поясних аз. — Затова трябва да решим къде ще живееш, докато я ремонтират.

— Не мога ли да остана тук няколко дни? — попита тя като малко дете. — Моля те! Този хотел ми харесва.

— Разбира се, че можеш. Но ако нещата се проточат, може би ще трябва да ти намерим друго място, където ще се грижат за теб — ще ти готвят и ще ти чистят...

След тези думи затаих дъх и зачаках да осмисли предложението ми.

— Не, мила — отвърна най-сетне тя. — Това не е за мен. Аз обичам да съм сама.

Битката обещавахе да бъде дълга.

— Но все пак ще си помислиш, нали? — погледнах я с надежда аз.

— Разбира се, мила — отвърна тя. — Какво имаме за закуска?

По-късно същата сутрин я накарах да си легне за кратка почивка, а през това време потърсих фирма за почистване, която да сложи къщата в ред. Бях длъжна да го направя, дори и ако мама не се върнеше да живее в нея. Тази мисъл ме накара да се намръщя, но бях достатъчно разумна, за да си дам сметка, че скоро ще ни се наложи да я обявим за продажба.

— Аз доста мислих — обади се мама на другия ден, непосредствено след закуска. — За онези места, където живеят хора като мен... Вече говорихме по този въпрос...

— Домовете за възрастни хора?

— Точно така. Много ми е приятно да живея с теб, мила, но за съжаление няма какво да правя тук. А в днешно време къщата си е доста тежко бреме. Мислиш ли, че ще открием някой такъв дом близо до Ийстчестър, за да ми гостуват приятелките?

— Идеята ти е много добра — отвърнах аз. — Искаш ли да потърсим в интернет?

През следващите дни посетихме два дома за възрастни хора, и двата на половин час път с кола от Роуън Котидж. Първият представляваше сграда с мрачна фасада и нелюбезен персонал, в която миришеше на застояла храна. Но вторият, в Холмфилд, беше далеч по-приемлив. Управителката посрещна мама изключително приветливо, а стаите се оказаха просторни и светли. Най-хубавото беше, че една от

тях се оказа свободна. Тя се намираше на приземния етаж, а от широките френски прозорци се излизаше в нещо като собствен вътрешен двор.

— Какво ще кажеш? Би ли живяла тук?

— Много е хубаво, мила — отвърна мама. През целия следобед беше мълчалива и кротко ме следваше, докато обикалях спални и трапезарии и разговарях с персонала.

Беше уморена и вероятно не си даваше сметка колко важно е решението, което предстоеше да вземем.

— Можете да ни погостувате пробно, госпожо Медоус — каза управителката. — Какво ще кажете за две седмици? Приемете го като една обикновена ваканция и вижте дали ще ви хареса.

Бях готова да я разцелувам.

— Ваканция? — подхвърли по обратния път мама. — Това е добра идея. Хотелът е много приятен, нали?

— Не е хотел, а дом за възрастни хора — поправих я аз. — И наистина ми се струва добър.

— Можем ли да си го позволим, мила?

— Няма проблем — отвърнах аз. По-скоро да окуража себе си, отколкото мама. Седмичната такса беше ужасяващо висока и нямаше как да бъде покрита от нейната пенсия. Но затова щяхме да мислим по-късно. — Ти заслужаваш една малка ваканция.

— В такъв случай да опитам, а?

За пръв път от няколко дни насам усетих как отговорността бавно се откъсва от плещите ми. Може пък всичко да се подреди.

На другия ден отидохме да приберем нещата на мама. Гледката беше доста мрачна. Фирмата за почистване още не беше започнала работа и нашата някога топла и уютна къщичка изглеждаше унила и запусната. Мама се разплака още на прага.

— Искам си у дома — изскимтя тя, а после направи нещо, от което буквално ми спря сърцето. Изправи се в подножието на стълбите и извика високо: — Ричард? Къде си, Ричард?

— Татко почина преди години, мамо — тихо напомних аз и примигнах, за да прогоня собствените си сълзи. — Нали не си

забравила, че цели две седмици ще бъдеш в компанията на онези добри хора от Холмфилд? С тях ще ти бъде добре.

Събитията в старческия дом се развиха нормално — поне докато не наближи времето да си тръгвам. След като настанихме мама в новата ѝ стая, аз храбро започнах да изброявам нейните предимства — частното дворче с масичка за почивка, широките прозорци, позволяващи на утринното слънце да огрява цялата стая, хубавите пердета и покривки за легло. Пропуснах да спомена петната по килима и факта, че непосредствено до дворчето имаше паркинг.

Тя изглеждаше доволна. Или поне не се оплакваше, докато разопаковахме дрехите ѝ и подреждахме снимките и любимите ѝ дреболии върху масата и прозоречния перваз. След като приключихме с това, напуснахме стаята и отидохме да прием кафе във фойето, което си беше просто една преустроена оранжерия. Там се оказа пълно с хора, дошли на посещение при близките си. Говореха на висок глас, вероятно защото повечето от възрастните хора бяха зле със слуха. Изпихме по чаша претоплено кафе. Колкото повече наближаваше ужасния момент на раздялата, толкова по-оживена и разговорлива ставах аз.

— Искаш ли да се върнеш в стаята си за кратка почивка? — попитах.

Тя ме дари с онзи разсеян и малко учуден поглед, който от няколко дни насам бях опознала много добре.

— Добре, мила. Тук е много хубаво, но мисля, че е време да си вървим у дома.

— Сега твойт дом е тук, мамо — отвърнах аз по-ведро, отколкото се чувствах. — Стаята ти е ей там, в дъното на коридора.

— Но аз искам да се върна в къщата, при Ричард — твърдо рече тя.

Поех си дълбоко въздух.

— Татко не е там, мамо. Той почина преди много години. Забрави ли, че трябва да живееш на място, където хората ще се грижат за теб?

Напевният глас, с който изрекох тези думи, прозвуча толкова фалшиво, че се намразих. Все едно че говорех на малко дете.

— Промених решението си — твърдо отвърна тя. — Ако обичаш, закарай ме у дома.

Не мога сама, простенах в себе си аз. Това би било твърде болезнено и за двете ни.

Заварих управителката на телефона, но тя ми кимна да седна. Когато приключи разговора си и попита с какво може да помогне, аз просто избухнах в плач. След известно време успях да ѝ обясня за какво става въпрос и двете заедно се насочихме към оранжерията. Но мама не беше там. Нямаше я и в стаята ѝ. Управителката промърмори нещо в пейджъра си, после ми направи знак да я последвам. Започнахме да обикаляме из коридорите и да надничаме в стаите. Паниката ми бързо нарастваше и скоро стигна до гърлото ми. Излязохме навън да проверим градината. Един случаен поглед към близкия прозорец сложи точка на издирването. Мама седеше на леглото и си бърбеше с възрастния човек, който лежеше в него.

Когато влязохме в стаята, тя ни посрещна с широка усмивка.

— Бедният човечец казва, че не се чувства добре и аз седнах до него да си поговорим — обясни тя.

— Ще повикам някой да се погрижи за Ерик, госпожо Медоус — обяви управителката и хвана ръката ѝ с добре обигран жест. — Ще се видите с него по-късно, но сега е време за вечеря. Елате с нас и покажете на дъщеря си, че можете да намерите стаята си.

После се наведе към мен:

— Сега е моментът да целунете майка си и да тръгвате — прошепна в ухото ми тя. — Не се безпокойте, отгук нататък поемам нещата в свои ръце.

Излязох на паркинга обляна в сълзи. Чувството за вина тежеше като камък в гърдите ми. Нима имам право да отнемам свободата на собствената си майка?! Тя ми беше дала толкова много! Би трябвало да се погрижа за нея сега, когато има нужда от мен!

Но съжителството ни в апартамента щеше да бъде трудно и на практика невъзможно. Другият вариант беше само един — да се прибера в Роуън Котидж. Но това би означавало да полудея в тази дълбока провинция — без приятели и без работа... Всъщност, в Лондон вече не ме задържаше никаква работа, но там бяха всичките

контакти, от които се нуждаех, за да откроя дълго мечтаната фирма за интериорен дизайн. Следователно преместването в провинцията не беше решение. Освен това, макар че много обичах майка си, аз просто не се виждах като нейна целодневна бавачка.

Много възрастни хора живеят щастливо в специализираните домове, направих опит да убедя себе си аз. Трудни за тях са само първите няколко седмици, след което всичко си идва на мястото.

9.

Касета №3, страна „А“

— Пак ли работи това нещо? Спомняш ли си, докъде бяхме стигнали?

— Откривате, че сте бременна и мислите как да се отървете от бебето.

— Какво място за начало, Господи!

(Тя въздъхва и прочиства гърлото си.)

— Бях затънала до гуша. Бременна в трети месец, без брак. А той отново изчезна за Франция, без дори да се обади. Бях сигурна, че ще остана без работа, но нямаше към кого да се обърна. По цяла нощ плачех в леглото си, внимавайки да не събудя Нора или другите две прислужници. Нямах никаква представа как ще продължи животът ми в бъдеще и все по-често си мислех да му сложа край.

Река Темза течеше съвсем наблизо, а във вестниците често излизаха съобщения за нещастници, скочили от някой мост в тъмната студена вода, за да бъдат открити дни по-късно далеч надолу по течението. Аз обаче бях прекалено страхлива за такива драстични действия и просто гонех подобни мисли, потъвайки в своята работа. Когато Нора забеляза състоянието ми, вече бях почти в петия месец.

— Погледни се, за бога! — слисано промълви тя, докато се събличахме за лягане. — Какво си направила?! Двете ни съквартирантки отдавна спяха. Не след дълго се озовахме на пода от другата страна на вратата, където аз безутешно плачех на рамото ѝ.

— Опитвала ли си да го махнеш?

— Опитах всичко, но не се получи — изскимтях аз. — Свършено е с мен, Нора!

— Писа ли му? Кой знае, може пък да поеме някаква отговорност и да ти помогне с нещо.

— Той е на война, Нора. Нищо не може да направи.

— Гадно копеле! — изсъска тя.

Но аз все още го обичах и направих опит да го защитя.

— Написах му писмо, в което му обясних всичко — излъгах аз.
— Но френската поща е адски нередовна.

— Каква си глупачка, Господи! Кога най-после ще поумнееш?

— Какво ще правя сега, Нора? В това състояние едва ли някой ще ме вземе на работа.

— Ето какво ще направиш, мила моя — отсече с твърд глас тя. — Връщаш се в Замъка и молиш сестрите да се грижат за теб, докато родиш бебето. След това ще го дадеш за осиновяване и ще се върнеш на работа.

Още докато слушах тези думи, плодът в утробата ми помръдна и аз вече знаех, че никога няма да го изоставя, независимо какви трудности ще ми се наложи да преодолявам. След малко Нора ме остави на мира. Вече се бях влюбила в бебенцето, което мърдаше в мен. Испитах нещо като радостно облекчение от факта, че опитите ми да се отърва от него бяха завършили неуспешно.

Продължих да шия кувертюрата, представях си как ще завивам с нея едно сладко бебенце, заспало в люлката си. Боже, с каква любов създавах деликатните бродерии и фините апликации! И до ден-дневен съм убедена, че това е най-хубавото нещо, което съм създала.

Междувременно коремът ми продължаваше да расте. Умелите корекции на униформата ми успяха да го прикриват още известно време, но в началото на септември нещата станаха неудържими.

Няколко седмици по-късно госпожа Харди ме повика в кабинета си и насочи пръст в корема ми.

— Вероятно си давате сметка, че в това състояние няма как да продължавате да работите при нас, госпожице Романо — остро каза тя.
— Съберете си багажа и се явете при мен точно след двадесет минути!

— Къде... — започнах аз, но тя вдигна ръка.

— Без въпроси! Идете да се пригответе. Ще се погрижим за вас.

Последните думи накараха сърцето ми да се отпусне. Наивна както винаги, аз си помислих, че ще ме изпратят някъде да родя, а след това ще ме вземат обратно на работа.

Изтичах в шивалнята. Лицето на Нора показваше, че вече знае. Оказа се, че беше подслушала Финч и Харди, които говорели за мен. И двамата били наясно, че принцът е бащата на моето дете, а госпожа Х. съвсем категорично обявила, че трябва да се погрижат за него. Това беше всичко.

— Тя ми каза, че трябва да напусна, но без да уточни къде отивам — просълзах се аз. — Страшно много ще ми липсваш, Нора!

Тя ме прегърна, приведена както винаги, а след това ме погали по косата.

— Всичко ще се оправи — прошепна. — Винаги се оправя. Преживяла си много лоши неща в този живот, ще преживееш и това. Пиши ми, като се настаниш и ще идвам да те видя през почивния си ден. — Кимнах с глава, онемяла от мъка, а след това изтичах горе да си събирам багажа.

Личните ми вещи бяха съвсем малко. Най-ценното сред тях беше кувертюрата, която започнах да шия за принца — разбира се, заедно с малките парченца коприна, които бях намерила в кутията на госпожица Г. Те вече бяха в стария сак, с който бях пристигнала от сиропиталището. Бях ги прибрала в него, за да бъдат на сигурно място. Нахвърлях върху тях малкото чорапи и обувки, които притежавах, а най-отгоре сгънах единствената си празнична рокля. След нея дойде ред на четката ми за коса, скъпото на сърцето ми шишенце одеколон и рядко разгръщаната библия, която ми бяха подарили сестрите в Замъка.

Финч ме чакаше в коридора пред кабинета на госпожа Харди.

— Трябва да дойдете с мен, госпожице Романо — обяви с мрачен глас той.

Стори ми се малко странно, че незначителна шивачка като мен ще бъде придружавана от личния камериер на принца, но в крайна сметка реших, че това става по негово нареждане, тъй като в момента отсъства от страната.

— Къде отиваме, Финч? — попитах.

— Не съм упълномощен да разкривам дестинацията — официално отвърна той. — Но не се безпокойте, там ще бъдете на сигурно място.

Пътувахме в моторизирана карета — един сам по себе си достатъчно обезпокоителен факт, и когато стигнахме на гарата с всичките огромни, пуфтящи като някакви железни чудовища локомотиви, аз наистина бях ужасена. Но страхът ми бързо премина, когато се настанихме в един от вагоните и композицията потегли. Бях толкова впечатлена от къщите, фабриките и просторните поля, които се низеха покрай нас, че забравих дори притесненията си за бъдещето,

Финч мълча през цялото време. Проговори само да ми съобщи, че слизаме на следващата гара, откъдето щяхме да продължим с такси.

Е, вие вече знаете, че цял живот бях живяла в големи сгради, но това, което видях, беше наистина огромно, неவிжданo никъде по света — дори във вестниците и списанията. Когато пристигнахме, аз останах с чувството, че „Хелена Хол“ е просто една голяма и изключително представителна сграда — чисто нова и по-просторна дори от Бъкингамския дворец. Тук имам предвид само основната постройка с висока кула и часовник, но около нея, на огромна площ, бяха разпръснати караулно помещение и много отделни вили, губещи се чак отвъд хоризонта. Навсякъде имаше дървета и ливади, осеяни с цветни лехи, за които се грижеше цяла армия градинари.

Отново извади късмет, рекох си аз. Но изобщо не знаех какво ме чака.

Останах доста шокирана, когато ме посрещна мъж с бяла престилка, който обаче разтърси ръката ми по съвсем цивилизован начин. Представи се като медицински управител на „Хелена Хол“ и побърза да ме увери, че ще получа онези грижи, от които се нуждая. Попитах го за името му — доктор Уолис. От начина, по който гледаше корема ми заключих, че именно към него ще бъдат насочени неговите медицински способности.

Обърнах се към Финч с намерението да поясня, че не се нуждая от болница, тъй като ми предстои раждане и нищо повече, но в същия момент той извади от вътрешния си джоб голям кафяв плик и го връчи на доктора с някакъв особен поглед, чието значение не успях да схвана.

— Както се договорихме, нали? — подхвърли той.

Докторът кимна и докосна устните си с пръст.

— За всичко ще се погрижим, сър — отвърна той. — При това с максимална дискретност.

Смутена и объркана от това поведение, аз обявих, че се чувствам абсолютно здрава и нямам нужда от медицински грижи, за които и без друго не мога да плащам. В отговор докторът ме успокои, че ще получа всички необходими грижи, при това, без да похарча дори пени. Обърнах се към Финч, но той вече затръшваше вратичката на таксито след себе си, гледайки право напред. Колелата заскърцаха по чакъла на

алеята и колата изчезна. Съзнавах, че никога повече няма да видя този човек, но какво от това? Той не ми беше приятел.

— Насам, мила — докосна рамото ми докторът. След това вдигна торбата ми и двамата изкачихме стълбите към главния вход. Озовахме се в широк и прав коридор, който кънтеше под стъпките ни. От двете му страни имаше отвори за прозорци, но без стъкла, позволяващи свободен достъп на чистия въздух. Подът и стените бяха облицовани с лъскави зелени плочки на височината на човешки ръст, а нагоре продължаваше зидария от червени тухли, от които беше построена цялата болница. При един толкова мащабен строеж местните тухларни положително са били заети години наред, помислих си аз. Докато крачехме един до друг, докторът не спираше да говори. Обясняваше ми, че това е най-добрата специализирана болница в света, събрала под покрива си най-добрите лекари и медицински персонал. Накрая започнах да си мисля, че прехвърлянето ми тук е било организирано от принца, за да мога да родя нашето дете при максимално добри условия, а след това и да го отглеждам, докато отново се съберем.

Но съзнанието може да прави всякакви номера, знаеш. Минахме покрай редица метални врати, боядисани в болнично зелено, също като плочките. Иззад тях долитаха ужасяващи звуци, сякаш глутница кучета виеха срещу луната. Кожата ми отново настръхна, но все още не изпитвах никакви подозрения. Реших, че зад железните врати лежат жени, обхванати от родилни болки.

Най-после спряхме пред някаква врата и той извади тежка връзка ключове. Първото нещо, което усетих, беше тежката миризма на урина и карболова киселина, от която веднага ми прилоша. Пред очите ми се разкри голяма правоъгълна стая с десетки легла, подредени край стените. По-късно се оказа, че са тридесет на брой, заети от жени в окаяно състояние, които изобщо не приличаха на хора. Дрехите им отдавна се бяха превърнали в дрипи, омазани от мръсотия. Някои от жените бяха полуголи. Лудостта не уважава благоприличието, каза ми по-късно една от сестрите. И до ден-днешен помня тези думи.

Най-близките до нас пациентки ни гледаха или с ужасяващо празни очи, или с разкривени от агония лица. После част от тях нададоха толкова ужасяващ вой, че буквално замръзнах на място. Сред тях шетаха няколко сестри, опитвайки се да ги успокоят и да ги върнат в леглата, но дори в онзи кратък миг успях да схвана, че това е

безнадеждна работа. Все едно да подкараш пред себе си стадо котки. Това не беше болницата, която очаквах да видя. Обзета от паника, аз се огледах, търсейки начин да изчезна. Но докторът очевидно усети това и стисна ръката ми в желязна хватка.

Вратата звучно се затръшна зад нас. Ще помня този трясък, докато съм жива — звукът, който отне свободата ми.

Към мен се приближи една от сестрите с разкривено в усмивка грозно лице. Вероятно за да ме поздрави с добре дошла. Като всяко възпитано момиче, аз понечих да кажа добър ден, да се представя като госпожица Романо и да обясня, че е станала някаква грешка, тъй като нямам нужда от болница, за да родя детето си. Но още преди да започна видях, че тя изобщо няма намерение да ме изслуша. Обзета от някакъв животински инстинкт за оцеляване, аз хукнах през отделението колкото ме държат краката. Заобикалях жени с бледи лица, греещи като луни насреща ми, пробивах си път между двете редици железни легла и най-после се хвърлих върху вратата в дъното.

Тя беше заключена, разбира се. Миг по-късно сестрите връхлетяха върху мен и ме събориха на пода. Аз крещях и ръмжах като плъх в капан, опитвайки се да ухапя всичко, което се окаже в близост до зъбите ми. В следващия миг ме хвърлиха върху едно от близките легла и усетих как ми вдигат полата. Изкрещях от болка, когато в бута ми потъна най-голямата игла, която бях виждала през живота си.

След това не си спомням нищо.

Дойдох на себе си от силни болки и си дадох сметка, че раждането е започнало.

(Остро поемане на въздух, сякаш отново изживяваше болката и ужаса, следвано от многократно прочистване на гърлото.)

— *Добре ли си? Да ти донеса ли чаша вода?*

— Не, не. Трябват ми няколко секунди да се съвзема. Тези спомени са изключително болезнени.

— Разбира се, починете си.

(Изтичат няколко дълги секунди, след които тя подновява разказа си — вече по-бавно и с по-меланхоличен тон.)

— Знаеш ли, че дори не ми позволиха да го прегърна. А самото раждане беше толкова трудно и агонизиращо дълго, сякаш умирах. Единствената мисъл, която ме крепеше през онази ужасна нощ, беше да взема в прегръдките си моето дете. Нашето дете. Но те ми го взеха

веднага, а малко по-късно обявиха, че е умряло — въпреки че дори днес съм готова да се закълна, че го чух да проплаква. Момче, представяте ли си? Сигурен наследник на трона, защото принцът така и не се сдоби с други деца. Или поне никой не беше чувал обратното. Ако ми бяха дали да го прегърна, положително щях да приема останалото по-леко. Но те не го сториха.

Всичко това се случи в Деня на Примирието — нещо, за което научих по-късно. Но мирът не ми донесе покой...

(Гласът ѝ бавно заглъхва. Следва продължителна пауза, после нова тежка въздишка и разказът продължава.)

— Ти имаш ли деца, мила? Вероятно не, защото си твърде млада. Но ще ти кажа едно — когато носиш бебето си в продължение на девет месеца, ти усещаш всяко негово движение: как се стряска от по-силните шумове, как се върти, преди да заспи, малките издутини по кожата си, оставени от миниатюрните лакътчета и коленца, които я натискат отвътре. И вече си дълбоко влюбена в това миниатюрно човече, въпреки че не си го виждала с очите си, а то дори още не е поело първата си глътка въздух. Това е обич, която не можеш да си представиш, ако не си я изпитала. Тя те изпълва изцяло, изстиска тялото ти като мокра гъба и просто не те оставя да чувстваш нищо друго.

Но в един миг всичко това изчезва. Чувстваш се така, сякаш заедно с бебето са ти изтръгнали и сърцето. И друг път съм изпитвала отчаяние в живота си. Всъщност, много пъти... Но от това по-черно нямаше...

(Поредната дълга пауза е прекъсната от обичайното шумолене на пакетчето цигари, щракането на запалката и въздишката на изпуснатия дим.)

— Като се обърна назад осъзнавам, че всичко това ме превърна в дива котка. Гневът ме правеше безстрашна, полудяла от мъка. Докараха ме в онази болница съвсем нормална жена, но в следващия момент станах точно толкова луда, колкото всички останали — мръсна и парцалива като загубените души, на които се натъкнах в първия ден. През цялото време ме дрогираха, за да не правя опити за бягство и да не нападам сестрите. Прекарах години в мъглата на фенобарбиталите или на техните алтернативи: побой в специално тапицирана за целта стая или стегната в железни дрехи.

— Железни дрехи?

— Извини ме, мила, но това е част от жаргона в лудницата. Така наричаха брезентовите усмирителни ризи с дълги ръкави, които се завързваха отпред на тялото. Никак не са приятни, уверявам те. На няколко пъти бях на крачка от самоубийството — толкова отчаяна се чувствах. И без това нямаше за какво да живея, а и животът на това място не си струваше да бъде живян. Но когато си под денонощно наблюдение и натъпкана с опиати, никак не е лесно да посегнеш на себе си. Това изисква планиране и доста усилия, в противен случай е обречено на провал.

Веднъж успях да се свия на едно легло в ъгъла на отделението, максимално далеч от стаята на сестрите. За да се убия, трябваше да остана будна и да избегна по някакъв начин сънотворното, което насила тикаха в устата ми и чакаха, докато го преглътна. Този път успях да го избутам с език между венците и вътрешната страна на бузата си, недостижимо за водата, която ме накараха да изпия. Изчаках сестрата да се прехвърли на следващото легло и го изплюх под възглавницата си. Това беше първата ми малка победа в усилията да поема в ръце собствената си съдба.

Късно през нощта, когато сестрите отдавна хъркаха оттагък, започнах да късам чаршафите на тънки ивици, за да си направя нещо като въже. Съскането на цепецият се памук отекваше като гръмотевица в притихналото отделение. Имах чувството, че ще събудя цялата болница. Тази дейност ми отне цяла вечност. Най-последно свързах ивиците плат със здрави възли, поставих близкия стол върху леглото и се покатерих върху него, вдигнала ръце към лампата на тавана. Идеята беше да окача импровизираното въже на желязната кука, да стегна другия му край около шията си и просто да скоча от леглото. Така им се пада, рекох си аз, преливаща от забравено щастие. Изобщо не изпитвах страх. Желанието ми да напусна това място беше огромно, много по-силно от жаждата за живот. Или по-скоро от мизерното полусъществуване тук, на земята.

Но не ми било писано, въпреки усилията, които положих. Предполагам, че някой там горе не е бил готов да ме приеме. Куката на тавана беше метална и изглеждаше, че лесно ще издържи тежината на тялото ми, но в момента, в който краката ми се плъзнаха от леглото, нещо пропука и аз се строполих на пода сред купчина мазилка и

счупени летви, а по главата ми се посипаха облаци бял прах, наподобяващи снежинки.

Разбира се, след този инцидент бях поставена в черния списък: железни дрехи, тапицирана килия и нокаутиращи инжекции на всеки дванадесет часа. Те не позволяваха на никой да умре току-така — това би било твърде лесно...

(Поредната дълбока въздишка, последвана от продължителна пауза.)

— Тъжно е да си спомням тези стари истории, миличка. Имам много за разказване. Още не сме стигнали до наистина важните събития. Но вече се уморих и ще те помоля да приключим за днес.

— Разбира се.

(Касетката щракна и се изключи.)

Работният дневник на Патси Мортън, 10 юни 1970 г.

Телефонно обаждане от секретарката на доктор Уотс.

Искал незабавно да ме види.

Взех автобуса. Той ме посрещна намръщен като буреносен облак. По някакъв начин беше разбрал, че интервюирам М., въпреки изричните му препоръки (негови собствени думи), че тя е неподходящ обект за изследване поради трайната си неспособност да приеме, че така наречените „събития от живота ѝ“ са пълна самозаблуда и нямат нищо общо с действителността.

Опитах се да го убедя, че разбирам напълно неговата загриженост, защото психично болните пациенти — дори и онези, които са изолирани от обществото в продължение на години, не могат да бъдат надеждни свидетели и това ще бъде дебело подчертано в моите изследвания. В допълнение му предложих да поговори отново с професора, особено ако има съмнения в ефективността на моята методология. Той изръмжа, че това няма да е необходимо, ако в бъдеще бъде така добра да следвам съветите му.

Тази вечер свалих още малко записи. Гласът на М. отново ме натъжи. Беше почти невъзможно да направя

разлика между истината и фантазиите, защото тя вярваше на всяка своя дума, а аз от своя страна чувствах, че го прави искрено, от дъното на душата си. Емоциите не бях част от моето проучване, но просто не можех да им устоя.

Не мога да очаквам, че синът на нейната приятелка ще я закара отново чак до Ййстчестър, затова уредих следващата седмица да я посетя в Лондон. Да не забравя да предупредя професора, че доктор Уотс може би ще го потърси.

10.

Лондон, 2008 г.

Ако ходех на работа всеки ден както обикновено, положително щях да следя срещите си по-отблизо и щях да имам представа кога съм провела последната. Но напоследък това се случваше толкова рядко, че почти не поглеждах календара в телефона си. А поради лудницата през последните дни, бях пропуснала нещо доста очевидно.

Наложи ми се да хукна към тоалетната посред разговора си с Джо, докато ѝ се оплаквах за своите големи неблагоприятия: кражбата на кувертюрата и тежкото чувство за вина, свързано с мама.

— Какво беше това? — попита тя, когато я набрах отново.

— Стомахът ми продължава да се бунтува. Явно все още не съм се отървала от последния вирус.

— Все още? Значи през цялото това време си била болна?

— Не мисля, че това е най-подходящата тема за разговор в неделя сутрин — отвърнах аз.

— Беше ли болна?

— Да, след като питах толкова любезно.

— Гади ти се още от сутринта? Има ли нещо, което не ми казваш?

— О, боже! — простенах аз и отново хукнах към тоалетната.

Тя беше ужасно права, разбира се. Уверих се в това, след като проверих датите: четири седмици след като двамата с Ръс се озовахме в леглото на Бъдни вечер, пияни до козирката. Шест седмици от последния ми цикъл. Спрях хапчетата веднага след раздялата, за да дам почивка на организма си след ежедневното помпане с хормони. Много се лъже онзи, който твърди, че човек помъдрява с годините. Това със сигурност не важи за мен.

Облях се в сълзи в мига, в който двойната синя линия светна в пластмасовата тръбичка.

— Абсолютна тъпачка! — изкрещях извън себе си аз и захвърлих тръбичката в другия край на банята. — Как успя да объркаш живота си по толкова глупав начин?!

Проснах се на дивана и се разциврих, ама този път здравата: с протяжен вой, разтърсващ раменете ми, с горчиви солени сълзи и изобилие от сополи. После отново отидох да повърна. Измих си лицето и се втренчих в призрака, който ме гледаше от огледалото в банята. Трябваше ми известно време да осъзная, че състарената муцуна с червени очи и разранен нос принадлежи именно на мен.

— Я се стегни! — рекох си аз, долавяйки като ехо гласа на баба. После хапнах една отдавна изсъхнала препечена филийка, пийнах вода и гаденето намаля.

Включих телефона и бързо написах един есемес до Джо: „Уви, ти излезе права, какво ще правя сега?!“.

Отговорът дойде почти веднага: „Стой там и ме чакай. Каквото и да се случи, аз съм до теб. Ще дойда веднага след работа. Обичам те, патка такава!!!“.

В съзнанието ми механично се завъртяха идеи, свързани с клиника за аборт, след което изневиделица се появи и друга алтернатива. На тридесет и осем това може би беше последният ми шанс да бъда майка. Какво ще стане, ако запазя бебето и предлага на Ръсел ролята на баща? Той при всички случаи трябва да получи правото на избор. Огледах жилището си с други очи. Представих си разпръснати по пода играчки, пастелно боядисани стени в неизползваната стая, оборудвана с люлка и маса за преобличане.

Управлението на собствения ми бизнес несъмнено предлагаше достатъчно гъвкавост, за да мога да се грижа и за дъщеря си. Кой знае защо бях убедена, че ще бъде момиче. Гледано през розовите очила, с които току-що се бях сдобила, подобно бъдеще ми се струваше напълно възможно. Тялото ми се отпусна, изведнъж се почувствах спокойна. В днешно време хиляди жени отглеждат децата си сами, рекох си аз и отидох да си припека още една филийка.

Но действителността скоро напомни за себе си. Каква безумна идея, Господи! Това трябва да е от хормоните! Улавях се като удавник за сламка за всичко, което би ми донесло нещо добро. Изпуснах въздишка на разочарование и набрах номера на клиниката за аборти.

Рецепционистката очевидно имаше опит с обажданията на паникьосани и нерешителни бременни жени. Със спокоен и вдъхващ доверие глас тя ми обясни как трябва да постъпя: задължителен предварителен разговор със съветник професионалист, скенер за потвърждение на бременността, плюс още няколко изследвания. Ако продължавам да държа на решението си за аборт, „процедурата“ може да бъде извършена една седмица по-късно.

Зави ми се свят от противоречивите чувства, които ме обзеха. Прекъсването на бременността ми се струваше най-логичният избор. Бързо, клинично, без усложнения. Но какво ще стане, ако оставя природата да влезе в правата си? В съзнанието ми изплува розовата картина — аз в ролята на честита майка, притиснала до гърдите си едно доволно бебенце с румени бузки.

— Реших да задържа детето! — обявих аз в мига, в който се появи Джо.

— Уау! Доста важно решение!

Тази реакция беше достатъчна, за да ме тласне в другата крайност.

— Не зная какво да правя, Господи! — проплаках аз. — Скоро ще навърша четиридесет. Може би никога няма да имам друг шанс!

— Последните седмици бяха доста гадни за теб — подхвърли Джо и ми подаде кутия луксозни белгийски шоколадови бонбони. — Това, което ти трябва в момента, е да си помислиш много добре, преди да вземаш прибързано решение.

— Но аз трябва да реша. Утре имам час в една клиника, след което ще разполагам с една седмица за окончателния си избор.

— Добре, дай да напишем на хартия всички предимства и недостатъци.

Десет минути по-късно разполагахме с две колони, изписани на гърба на някакъв плик:

Предимства	Недостатъци
Искам да имам бебе	Нямам мъж до себе си, нямам работа
Може би няма да имам друг шанс	Животът ми е достатъчно объркан и без този хаос
Искам да обичам някого	Бебето ще ми попречи да си намеря подходящ мъж

Бебето ще наследи здравите гени на Ръс	Ще ме върже завинаги с Ръсел
Мога да работя гъвкаво	Как ще работя с бебе на ръце?
Хммм...	Стълбите са прекалено много за количка и т.н.
	Разходите за бавачка и т.н.
	Неизбежно изтощение на самотна майка

— Значи имаш право — обявих аз. — Доказахме научно и по категоричен начин, че точно в този момент от живота ми раждането на дете ще бъде глупава идея. — Помълчах малко и поклатих глава: — Но това не ми пречи да съм тъжна и потисната...

— Разбира се, че си разстроена и хормоните ти играят — отново ме прегърна тя. — Изчакай да видиш как ще се почувстваш утре, а след това ми звъни. Обещаваш ли?

Сивото и мрачно понеделнишко утро беше в пълен синхрон с настроението ми. Всички, които срещях на път за клиниката — както жени, така и мъже — сякаш се бяха наговорили да тикат бебешка количка пред себе си или да водят някой малчуган за ръка. Имах чувството, че при всяка такава среща получавам тежък удар в корема, като болезнено напомняне за това, което се готвя да пожертвам.

Треперейки от мрачни предчувствия, аз се повъртях известно време пред входа на клиниката, давайки си сметка, че когато изляза от нея, съдбата ми вече ще бъде решена. После ми стана студено. Осъзнала, че започвам да привличам любопитни погледи, аз си поех дълбоко въздух и влязох. Рецепционистката ми подаде тънка книжка със заглавие „Вашият избор при нежелана бременност“, след което ме покани в чакалнята.

Край аранжирани сухи цветя в дъното на помещението седеше момиче в тийнейджърска възраст, което нервно си хапеше ноктите. От другата страна на саксията се беше настанила жена в по-зряла възраст с плътно затворени очи, която сякаш не можеше да повярва, че изобщо е попаднала на подобно място. Разбрах я много добре: самата аз бих желала да съм навсякъде другаде, но не и тук. Дори в този момент мислите ми се люшкаха между розовата представа за щастлива майка и

далеч по-тревожната гледка на лъскави скалпели и болезнено бялата стерилност на операционната зала.

За да се разсея, започнах да прелиствам оръфаните списания, които лежах на масичката пред мен: „Въдичарски свят“, „Вог“, „Истории от реалния живот“, плюс едно медицинско издание, наречено „Новости в гинекологията“. Предпочитах да потъна във всяко едно от тях вместо в брошурата, която държах в ръка, но след известно се стегнах и я разтворих. Точният език и простите диаграми ми подействаха успокоително. Напомних си, че участвам в предварително аранжирана процедура, която предпочитах да наричам фактологическо проучване.

След края на консултацията се почувствах още по-объркана от множеството избори, пред които бях изправена. Слава богу, че разполагах с цяла седмица, а при необходимост и повече, за да взема своето решение.

Дните се точеха бавно. Прекарвах часове наред с телефон в ръка, проглушавайки ушите на Джо. На всеки час променях решението си. Не поемах почти нищо друго, освен някоя препечена филийка, опитвайки се да не изпадам в черната дупка на самосъжалението. В крайна сметка всичко ще се оправи, обичаше да казва баба. Изведнъж се улових, че повтарям тези думи като някаква мантра — най-вече, когато се чувствах сломена. Дори излизах да се срещам с приятели — разбира се, без да споделям тайната си с тях.

През ден звънях в Холмфилд. Управителката ме уверяваше, че мама се справя добре, но още ѝ е рано за телефонни разговори. Продължавала да бъде леко объркана от пожара и преместването. Обещах следващата седмица да отида да я видя, опитвайки да не се тревожа за нея.

Междувременно, макар и неохотно, започнах да пиша бизнес стратегията и на бъдещата си консултантска фирма по интериорен дизайн.

Финансовата страна можех да проуча подробно или просто да поискам съветите на специалист, но най-вече се нуждаех от интересна, необикновена и за предпочитане уникална дизайнерска идея, която ще ми помогне да изпъкна сред тълпата. Но въображението ми сякаш беше в състояние на дълбок сън, преждевременно запратено в гроба от дългите години, които бях прекарала в банката. А в най-тежките

моменти директно се питах дали то изобщо беше съществувало. Като студентка получавах похвали и дори специални награди за оригиналност — факт, който ми осигуряваше не само отличен успех, но и единодушното мнение на преподавателите, че ме чака светло бъдеще. Но сега нямаше дори следа от някогашната ми самоувереност. Разговорите с приятели от бранша ме потискаха още повече: всички бяха единодушни, че бизнесът преживява тежък момент, водейки жестока борба с чуждестранната конкуренция.

В отчаян опит да дам нов старт на въображението си, аз купувах всевъзможни списания по вътрешен дизайн, а едновременно с това ровех из сайтовете на водещите компании в бранша. Снабдих се със скицници, моливи и бои, превръщайки масата за хранене в импровизирано студио. Седях на нея часове наред, зяпах през прозореца и чаках да ми дойде някоя идея. Но всичко, което се появяваше в главата ми, беше някак скучно, наподобявайки лошо копие на чужди идеи. Няма я искрата, мрачно си мислех аз. Отдавна е отминала и никога няма да се върне.

Обади ми се един бивш колега от банката, който се беше преместил на друга работа, а там търсели хора. С натезало сърце обнових автобиографията си и я изпратих на съответния адрес.

Всеки ден се обаждах в полицията. Не защото очаквах добри новини, а просто защото исках да съм сигурна, че правя всичко възможно за намиране на откраднатата кувертюра. Отговаряха любезно, изискваха „номер на инцидента“ и прилежно проверяваха, но без резултат. Но един ден насреща се появи нов глас — може би на човек от друга смяна.

— Съжалявам, нямаме новини по вашата жалба, госпожо — каза той. — Но описанието на откраднатата вещ се изчерпва единствено с термина „цветна кувертюра“. Можете ли да предложите по-подробно описание или да ни изпратите някаква снимка?

В това предложение поне имаше нещо позитивно. Признах, че не разполагам със снимка, но вместо това им предложих да направя подробна скица и да я занеса в участъка още на следващия ден.

Но когато седнах пред скицника с големите кремави листове с изненада открих, че ми е трудно да възстановя в паметта си детайлите и най-вече цветовете на кувертюрата, въпреки убеждението, че я познавам добре. Нямах кой знае какви трудности с размера на

отделните секции — нещо, за което несъмнено ми помогна детайлният анализ на Джо и нейната кураторка. Благодарение на него в паметта ми бяха останали съвсем ясно формата и цветовете на централното каре. Но това не се отнасяше за външните панели, чиито размери и оцветяване упорито ми убягваха. Два часа по-късно масата се оказа покрита с дебел слой графитна прах, но в крайна сметка бях успяла да създам една сравнително точна скица.

Кувертюрата беше уникална не само със своята кройка, но и с яркостта на цветовете и състава на платовете. Осъзнала това, аз започнах да ровя из шкафове и чекмеджета в търсене на старите акрилни бои и палитрата, които не бях докосвала след завършването на колежа. После седнах на масата и се заех да смесвам цветовете, с които трябваше да покрия както триъгълниците и квадратите, така и кръговете и апликациите. Опитвах се да ги докарам максимално близо до това, което беше останало в паметта ми. Разбира се това, което постигнах, не беше нищо повече от обща прилика, а полицията щеше да обърне внимание само на най-отличителните черти. Но за мен всичко беше важно.

Когато спомените ми изгубиха очертания, опитах да си представя кувертюрата в последния ѝ дом, праметната върху облегалката на дивана. Продължавах да смесвам и полагам боите, използвайки сешоар, за да изсъхнат по-бързо. Отново се възхитих на оригиналната конструкция и техниката на свързване между отделните части, които се допълваха или биеха помежду си, а понякога и двете заедно.

В един момент се хванах, че си тананикам докато работя. Започнах да преоткривам нещо отдавна загубено: вълнението от полагането на боите за създаване на драматичен ефект; начинът, по който два цвята, поставени един до друг, могат да се противопоставят толкова яростно, че да предизвикат сърцебиене, или пък да си паснат толкова съвършено, че да се превърнат в прекрасна музика. Когато бях съвсем млада, обръщах внимание единствено на цветовете и тъканите. Всичко, до което се докосвах, се покриваше с ярки цветове и шарки — не само хартия и платно, не само разкроените платове, но и стените на спалнята ми, шкафът с чекмеджетата, пердетата, училищната чанта, ноктите и косата ми.

Довърших цветната скица в далеч по-големи детайли от тези, които биха свършили работа на полицията. Заснех я от различни ъгли,

а после се запитах какво още мога да направя. Работата ми носеше огромно удоволствие, не ми се искаше да спирам. След малко установих, че съм започнала да скицирам дневната около себе си, с акцент върху дивана. Но вместо гълъбовосив велур, под четката ми се появи изящен пачуърк, покриващ не само дивана, но и креслата около него, възглавничките и пердетата на прозорците. Ошарих по същия начин дори абажурите на лампите.

Кремави останаха само килимът и стените. Останалата част от дизайна включваше шокиращи комбинации от яркозелено, сапфиреносиньо и кървавочервено, преплетени в наистина добри комбинации. Отпуснах се върху канапето, страшно доволна от своето постижение. Едва сега разбрах какво ми беше липсвало през всичките тези години: гладът за цветове.

Направих една бърза снимка на новия си дизайн и го изпратих на Джо: „Виж какво се получи, след като малко превъртях! Какво ще кажеш?“.

Охо, страхотно! Смайващи цветове! Това е добро начало. А докъде стигна с решението?

Още доникъде, написах в отговор аз.

На следващия ден се появих в полицейския участък на Мерилбоун с копие от рисунката, със старателно изписан номер на преписката, името си и датата на кражбата. После тръгнах обратно по тесните и мрачни улички към станцията на метрото на Тотнъм Корт Роуд. Прогнозата на синоптиците беше за застудяване, суграшица и дори сняг. Хората напускаха магазините и ярко осветените офиси, бързайки да се приберат преди спускането на нощта.

Бездомниците в Лондон са почти невидими, докато не започнеш да се оглеждаш за тях. Тогава те изпълзават навсякъде — мъже и жени, млади и стари, пияни, дрогирани или просто нещастно трезви. Мнозина от тях водят кучета, които в повечето случаи изглеждат далеч по-добре от своите господари. С приближаването на нощта започват да се навъртат около вентилационните шахти и навесите, готови да ги

обявят за своя собственост в момента, в който офисите затворят, светлините угаснат и охраната благоразумно остане вътре. Изправена наблизо, аз чаках заедно с тях. Исках да видя сложните конструкции от кашони, листове найлон и дрипави одеяла, с чиято помощ се надявах да изкарат поредната нощ на открито.

Докато се промъквах покрай временните им убежища, стараяйки се да не привличам вниманието, изведнъж се запитах какво ще направя, ако си позная кувертюрата. Би трябвало да съм се оборудвала с някое одеяло или покривка, които да предлага в замяна. Разбира се, те с удоволствие биха приели и пари, но алкохолът или дрогата едва ли щяха да ги стоплят през нощта, която обещавах да бъде най-студената за годината.

След известно време предпазливо се приближих към двама мъже, които се въртяха пред близкия вход.

— Мога ли да ви задам един въпрос?

— Зависи за какво — промърмори с шотландски акцент единият от скитниците, приведен над багажа си, разпределен в няколко найлонови торби.

— Изгубих една кувертюра и се питам дали някой не я е намерил.

— Кувертюра ли? Това трябва да са твоите гащи, Джок! — Думите му бяха последвани от задавен смях, превърнал се в силна кашлица.

— Кой е луд да облече подобно нещо в този кучешки студ? — вдигна глава партньорът. — Нали топките му ще замръзнат^[1]?

— Не става въпрос за поличка, а за кувертюра — поясних аз. — Викат ѝ пачуърк и се използва като покривка за легло.

Благодарих на Бога, че не ме пратиха по дяволите.

— Аха, кувертюра значи — промърмори шотландецът. — Не, девойче, от години не съм виждал подобно нещо.

Настъпи неловка пауза.

— Нали ще се обадите в полицейския участък, ако случайно зърнете нещо такова? — Предложението ми беше посрещнато с ледено мълчание. — Извинете... Исках да кажа... — За момент безпомощно замълчах, после добавих: — А може би ще го потърсите?

— Това вече е друга работа — кимна другият. — Ще похарчиш ли една десетачка, мис?

Тотално объркана и съзнавайки, че допускам грешка, аз извадих две десетачки от портмонето си и им ги подадох. По една на всеки. После просто им обърнах гръб и се втурнах към затоплената станция на метрото.

По пътя за дома получих есемес от Джо: „Марк изпрати дизайна ти на Джъстин! Фантастично, нали? Дж.“.

Макар и убедена, че от това няма да излезе нищо, аз все пак се усмихнах. Марк, гаджето на Джо, просто беше решил да направи един мил жест. Той също беше работил интериори, но не като дизайнер. И двамата познавахме Джъстин — бързо изгряваща звезда в бранша, който според медиите беше успял да привлече за клиенти няколко наистина известни имена.

Идеята ми за пачуърк мебели беше забавна, но не съвсем оригинална. Но в преходния свят на интериорния дизайн никой не може да предскаже какво ще стане хит утре. Всичко зависеше от името и контактите. Аз обаче нямах нито едното, нито другото.

През нощта сънувах моята пачуърк стая. На дивана му пораснаха къси крачета и той започна да танцува из стаята като старлетка. Между дебелиите му, подобни на възглавнички устни излитаха думите на някакъв незапомнящ се кръчмарски хит. Едновременно с това пердетата на жълто-бели ивици се дръпнаха встрани, разкривайки цяла тълпа мърляви бездомници, които притискаха носове във витрината, наслаждавайки се на шоуто в кабарето. Диванът запрати една възглавничка към прозореца, промърмори нещо гневно и неразбрано, а аз се втренчих в необичайната публика и с ужас открих, че беззъбите и гримаснически лица всъщност принадлежат на... бебета!

Събудих се от крясъците, с които се опитвах да ги прогоня.

---

[1] Става въпрос за игра на думи: quilt (кувертюра, покривало) и kilt (шотландска поличка) се произнасят по един и същи начин. — Б.пр. ↑

11.

Касета №3, страна „В“

— Ето ни пак заедно, миличка. Жалко, че Нора не може да приема посетители. Много мило от твоя страна, че дойде чак тук, в Бетнал Грийн, за да чуеш моите брътвежи.

— *Радвам се да ви видя отново, Мария.*

— Да ти наля ли?

— *Да, благодаря. Без захар, моля.*

(Чаят плисна в чашите, а те се разсмяха като стари приятелки.)

— Откъде да започна?

— *Откъде желаете. Лентата се върти. Разказвахте ми как сте загубили бебето.*

(Преди да започне, тя изпусна една дълбока въздишка.)

— Бяха адски тежки дни, повярвай ми. Дори днес съм бясна, когато си спомням за тях. Те продължаваха да ни убеждават, че сме на най-доброто възможно място за лечение. По онова време „Хелена Хол“ се считаше за супермодерна психиатрична болница и ние трябваше да им вярваме. Стотиците химици, които бяха разработвали отровни газове и химически снаряди по време на първата война, явно разполагаха с много свободно време, тъй като постоянно ни заливаха с нови терапии, особено през трийсетте. Използваха ни като опитни зайчета. За тях бяхме просто стадо пленени животни, върху които изпробваха всичко, което им хрумне. В общи линии ние нямахме нищо против, тъй като нямахме какво да губим.

Аз бях толкова отчаяна, че бих приела ново лечение дори от Сатаната. Когато обявиха, че са открили лекарство, което ще ме постави в кома в продължение на няколко седмици, а след това ще се събудя здрава, аз без колебание приех да го изпробват върху мен. Наричаха го „терапия чрез наркоза“. Много странна работа — приспиват те в разгара на лялото, а когато се събудиш, листата на дърветата вече са пожълтели. Когато това се случи с мен, бях толкова

объркана, че ми трябваша няколко седмици, за да дойда на себе си. Разбира се, само за да бъда обзета от предишните ужас и отчаяние.

Седмици наред си замаяна и кротка като агне, а после, точно когато започваш да си спомняш забравените неща и се оживяваш, те започваха отново. Направих опит да ги заблудя, че са успели да ме излекуват, като си мълчах и скривах от тях всичко, което ставаше в главата ми. Но не се получи. Един ден, след като бях приела поредната доза лекарство, се събудих лишена от дар слово. Знаех какво искам да кажа, чувах думите в главата си и дори мърдах устни и издавах някакви звуци, но това не бяха разбираеми думи. Буквално полудях от безсилие. Не можех да кажа на хората какво искам, но персоналът очевидно прие това като неочакван бонус. Вече нямаше нужда да ми повтарят да си затварям плювалника. Просто ме дрогираха и си оставах дрогирана в продължение на години. Днес си спомням за тях като за „мъгливите“ години. По онова време над Ийст Енд често се спускаше гъст смог, в който човек не можеше да види дори ръката си, вдигната пред лицето. С тази разлика, че за мен мъглата беше в главата ми.

Като се обръщам назад обаче, си мисля, че така беше по-добре за мен. В противен случай сигурно щях да пукна от скука. Дните ми преминаваха по абсолютно един и същ начин: точно в седем ме вдигаха от леглото, сваляха дрехите ми и ме тикаха под студения душ в компанията на още десетки жени, голи като Ева. Бяхме грозна гледка с тази бледа и отпусната кожа. Понякога сестрите ни обливаха с дезинфектанти, но най-често единствено водата отмиваше мръсотията от телата ни. А това, както можеш да си представиш, изобщо не ни освежаваше, особено по интимните части. После ни подсушаваха с чаршафи и това беше една от най-неприятните процедури, тъй като сестрите бяха раздразнителни и си го изкарваха върху нас, търкайки толкова грубо, че сякаш ни сваляха кожата. Да не говорим за начина, по който ни скубеха косите.

По онова време болничните дрехи бяха задължителни. Бяха нещо като чували, които се навличаха през глава и не се нуждаеха от копчета. Съшити от един особено груб плат, по който лесно разпознаваха пациентките. Без сутиени под тях, за да не се обесиш, с така наречените „отворени чекмеджета“, позволяващи да ходиш по нужда, без да сваляш каквото и да било. В онези години за нас,

бедните и нещастни твари, не важаха понятия като чест и достойнство — въпреки че след втората война нещата малко се подобриха.

Закуската ни беше овесена каша с хляб и маргарин — една и съща през цялата година. След нея ни затваряха в отделението за около час, докато се наканят да ни изритат навън, в така наречения „двор за проветряване“, който представляваше огромно павирано пространство, заградено с бодлива тел. Не зная дали можеш да си представиш стотиците жени, които обикаляха в него като животни в клетка — точно за час и четвърт, независимо дали вали, или грее слънце. Но ние нямахме нищо против дори да вали сняг, стига да сме навън и на чист въздух, далеч от вонята на дезинфектанти и спарени човешки тела. Някои от нас дори изпадаха в делириум, започваха да крещят от радост, опитвайки да късат дрехите си.

Най-хубаво беше през лятото. Аз обичах да стоя край телената ограда и да гледам как растат дърветата и разцъфват цветята. Радвах се дори на маргаритките и глухарчетата в тревата от другата страна на оградата. Мъжете бяха непознати същества за нас, тъй като в болницата нямаше смесени отделения. Но някои по-малко луди имаха разрешение да работят в градината и понякога идваха да разменят две-три думи с нас, преди да бъдат прогонени от сестрите.

След обяда отново ни изкарваха на открито, където оставахме чак до следобедния чай. В този отрязък от време се чувствахме по-нормални, защото лекарствата отслабваха своето действие. Но някъде около седем вечерта количките с хапчета се появяваха отново, за да ни върнат в света на кошмарите за останалата част от нощта. Някой може да твърди пред теб, че е имало прояви на жестокост, насилствени клизми и други подобни неща, но в моето отделение не беше чак толкова зле.

Разбира се, любезното отношение беше нещо непознато. Никой не разговаряше човешки, никой не се обръщаше към нас на малко име. Третираха ни като безчувствени животни или в най-добрия случай — като някакви низши същества. Точно в такова същество се превърнах и аз, след което престана да ми пука. Дори да имах желание да се оплача, не можех да го направя, защото бях изгубила дар слово.

Не съм много сигурна кога нещата започнаха да се променят. Трябва да е било някъде през трийсетте. Кой знае, може би се бяхме сдобили с нов медицински управител? Във всеки случай точно по това

време бях прехвърлена на работа в шивалнята. Без да преувеличавам, мога да кажа, че това ми спаси живота. Бях няма, дрогирана и през голямата част от времето тотално изключена от реалността. Може би точно тогава ръководството беше започнало да си дава сметка, че вършенето на нещо полезно се отразява добре на пациентите.

Шиенето им спестяваше пари, защото ние произвеждахме всичко, от което се нуждаеше болницата: чаршафи, пердета, престилки, дрехи за пациентите, униформи за персонала. И това ни помагаше отново да се чувстваме човешки същества.

Шивалнята се намиреше в централния блок, а това означаваше хубава разходка за мен, при това два пъти дневно. Свежият въздух ми помагаше да си прочистя мозъка. Самото помещение имаше правоъгълна форма, с изцяло остъклени стени. Над работните маси, единадесет на брой, висяха електрически крушки. На тези най-отпред бяха монтирани десет крачни шевни машини, на които работеха по-опитните жени. Масата за разкрояване беше най-отзад. Беше ни забранено да използваме ножици, вероятно за да не убием себе си или някой друг. Нямахме как да не използваме игли и карфици, но тях ни ги отпускаха по бройка, а в края на работното време си ги прибираха обратно.

Сега си спомням, че шиехме дори сценични костюми за пиесите, които се играеха в голямата зала по инициатива на болничната управа. А също така и украса за танцовите забави. Споменах ли ти за танцовите забави? Да, да, в тях участваха и пациентите — едно от нововъведенията, предназначено да ни достави и малко удоволствие.

Когато за пръв път хванах иглата, пръстите ми сякаш знаеха какво да правят дори без участието на мозъка. Минута по-късно от очите ми рукоуха сълзи, които ми пречеха да виждам какво държа в ръце.

Надзирателката ми подаде кърпичка си и изчака да се съвзема, а след това ми показа как се прави широк бод. — Не е трудно, опитай пак — насърчи ме тя.

Горката жена си мислеше, че плача от притеснение, защото не мога да се справя. Но тя нямаше как да знае, че го правя от щастие — просто защото най-естественото нещо за мен беше да бъда с игла в ръка. Нямахме как да ѝ го обясня, тъй като по онова време все още бях няма. След известно време тя оцени качествата ми и започна да ме

товари с все повече и по-трудна работа, с която се справях бързо и без никакви проблеми — илици, кръпки, набори, ширити. Колкото по-сложни бяха задачите, толкова повече ги харесвах. Започнах да се усмихвам, а веднъж дори се разсмях на глас. Трите часа, които прекарвах всекидневно в шивалнята, бяха най-хубавото нещо, което ми си случваше, откакто ме бяха затворили в болницата.

Един ден се появи нова жена, която по думите на надзирателката щяла да ни помага веднъж в седмицата. Тя говореше тихо и възпитано, а не като повечето сестри, които с едно-две изключения си бяха местни момичета от Есекс. Беше висока и добре облечена, със свирепо изражение на лицето, като някоя от старшите сестри в Замъка. От началото реших, че е някаква надута патка и се държах по-далеч от нея, но с течение на времето тя се отпусна и започна да се държи приятелски, особено по отношение на мен. По всичко личеше, че си е поставила задачата да ми върне способността да говоря. Обръщаше се към мен като към жив човек — нещо отдавна забравено, както можеш да си представиш. Опитваше се да получи отговор на въпросите, които ми задаваше — как се казвам, къде съм живяла преди това, как съм се озовала в болницата и т.н. Държеше се толкова мило, че аз взех твърдото решение да проговоря отново, дори само за да ѝ доставя удоволствие. Започнах да тренирам — разбира се, когато оставах сама. Свивах устните си така, сякаш произнасях съответната дума, а после се стараех да я озвуча по най-верния начин.

Първата дума, която произнесох след шест години мълчание, беше „Дейвид“. Тя много се зарадва, вдигна ръка към останалите да пазят тишина и ме помоли да я повторя.

— Дейвид — рекох аз. Всички оставиха работата си и започнаха да ръкопляскат. А аз се почувствах горда.

— Това съпругът ти ли е? — попита тя, но аз поклатих глава.

„Не съпругът, а любовникът — бащата на моето дете“. Това исках да кажа, но тогава още не бях си възвърнала говора.

— Може би синът ти? — продължаваше да любопитства новата ни колежка.

Фактът, че той така и остана некръстен продължаваше да ме вълнува, но обезумяла от скръб и замаяна от лекарствата, изобщо не бях се сетила, че мога да му дам име и след смъртта му. Едва сега осъзнах това.

„Дейвид, моят син. Синът ми Дейвид“. Неуморно си повтарях тези думи. Макар и кратко, той все пак беше живял на този свят. С възвръщането на говора се пробудиха и спомените ми за него. Това направи болката още по-силна, но едновременно с това и по-поносима.

Малко по-късно същия ден тя похвали работата ми. А след това, сякаш от нищото, думата се появи в съзнанието ми и излетя през устните ми: „кувертюра“. Прозвуча завалено и неясно, по-скоро като „поличка“, тъй като устата и езикът ми бяха схванати от дългото мълчание.

— Не разбрах, можеш ли да повториш? — попита ме тя. Но и при втория опит не се получи нищо членоразделно.

— Не бива да се разстройваш — поклати глава тя. — Няма за какво да се чувстваш виновна, но дори и да имаше, Дейвид би те разбрал, сигурна съм в това.

Нейното неразбиране усили желанието ми да обясня. Повторих думата още няколко пъти и тя най-после схвана какво искам да кажа. През следващата седмица се появи с торба, в която имаше различни парчета плат и се зае да ми обяснява как да правя шаблоните и всичко останало. Това беше много мило от нейна страна, но аз повече от всичко на света исках да открия покривката, която започнах в двореца, още преди раждането на детето. Бях сигурна, че я прибрах в раницата с личните си вещи, но не я бях виждала от деня, в който Финч ме заряза тук. Тя беше единствената вещь, която ме свързваше с предишния ми живот, едничката ми връзка с Дейвид. И сега, когато разумът ми започваше да се връща, можех да мисля само как да открия кувертюрата и да уشيا следващото каре, в памет на моя син. Започнах да си я представям като сал, благодарение на който ще се добера до спасителния бряг — разбира се, с помощта на някакво чудо.

И то наистина се случи, колкото и невероятно да ми звучи това сега.

През следващите седмици устните ми се научиха да оформят още думи, които бяха достатъчни да обясня за старата си раница и нейното съдържание. Накрая жената схвана за какво става въпрос и обеща да говори с управата.

Знаменателният ден настъпи много скоро след това! Отговорничката на шивалнята се появи в компанията на Маргарет — казах ли ти, че името ѝ беше Маргарет? — а в ръцете си държеше

моята раница, представяш ли си? Протърканата брезентова торба, която получих от монахините в Замъка може би преди повече от двадесет години! Изглеждаше недокосната, а името ми все още личеше на етикета ѝ.

— Това ли е твоята раница? — попита тя.

Кимнах, а сърцето ми сякаш щеше да се пръсне. После тя развърза брезентовите каишки — направо там, пред всичките онези жени, разтвори раницата и я побутна към мен.

Вътре бяха всичките ми лични вещи, които не бях виждала от деня, в който набързо си събрах багажа и напуснах двореца. Бременна в осмия месец, тотално объркана и отчаяна, зарязана тук от Финч, който изчезна, без дори да се сбогува. Малката розова лентичка, увита около дръжката на огледалото, ми напомни за всичко, което бях изгубила — най-вече за младата жена с пъргави пръсти и смели мечти, каквато бях тогава. Превърнала се днес в развалина, която дори не може да говори и чийто живот несъмнено ще приключи тук, зад стените на лудницата. Звънецът за обяд прозвуча миг, преди да избухна в сълзи за погубения си живот. Инстинктивно грабнах раницата и я притиснах към гърдите си. Бях твърдо решена да не се разделям с нея.

— Не можеш да я внесеш в трапезарията — каза отговорничката и посегна да издърпа раницата от ръцете ми. — Аз ще ти я запазя.

Не ѝ повярвах, разбира се. Притиснах торбата още по-силно към гърдите си и започнах да издавам нечленоразделни звуци. В един момент обаче осъзнах, че крещя „не, не, не!“, при това съвсем ясно. Вече бях открила своят нов свят.

В крайна сметка Маргарет успя да ме убеди, че лично ще се погрижи за раницата ми. Нямах друг избор и я тикнах в ръцете ѝ, а след това отидох да се наредя на опашката.

На следващия ден Маргарет отново се появи, въпреки че обикновено идваше само веднъж в седмицата.

— Дойдох специално, за да ти предам това — кратко поясни тя и тикна раницата в ръцете ми. — Искях да съм сигурна, че никой не е бъркал в нея. Ще разгледаме съдържанието ѝ по време на обедната почивка, става ли?

От няколко седмици ме бяха прехвърлили на шевните машини, но тази работа решително не ми харесваше — беше ми прекалено досадно да подгъвам чаршафи и други големи неща. В това нямаше никакво майсторство. Специално през този ден машината сякаш усети моето неудовлетворение и реши да си го върне — първо блокира совалката, след това се оплетоха конците, а накрая счупих няколко игли.

Най-после дойде и обедната почивка. Обикновено жените я използваха да изпушат по цигара и да си разменят последните клюки от различните отделения. Естествено, аз нямаше как да участвам в тези разговори и оставах малко встрани, приемайки ролята на слушател.

Но този път Маргарет ми направи знак да се отдалечим от останалите. Заедно разтворихме раницата и започнахме да вадим нещата едно по едно: две батистени блузки на цветя, една вълнена пола, чифт солидни кожени обувки, четка за коса и ръчно огледало с гръб от черупка на костенурка. Под тях проблесна пожълтялото от годините шишенце одеколон, подарък от принца, а до него лежеше библията, която получих от монахините, преди да напусна Замъка. Така и не бях я разгърнала нито веднъж.

После, на дъното на раницата се появи малка ленена торбичка — от онези, в които си държахме обувките. Развързах я и извадих недовършения панел на покривката, който бях започнала да работя по време на дългите самотни часове в двореца, след като принцът разби сърцето ми и изчезна. В него, заедно със скицата, която бях нахвърляла на гърба на някакъв формуляр за химическо чистене и книжните шаблони, беше увит някакъв плик. Разкъсах го с треперещи ръце.

Моя мила М., прибавих още няколко парчета плат, за да можеш да довършиш това, което шиеш за детето. Пиши къде си, за да дойда да те видя. Страшно много ще ми липсваш, целувам те, Нора.

Тръшнах се на някакъв стол и започнах да вия като животно. О, да, все още издавах само някакви звуци, но не можех да произнасям отделните думи. Надзирателката и част от пациентките се втурнаха към нас, но Маргарет ги отпрати, придърпа един стол и ме прегърна

през раменете. Понечих да се отдръпна, отдавна забравила какво е физически контакт с друг човек. Не бях усещала нежно докосване от последната прегръдка на Нора в деня, в който напуснах двореца. Къде ли е днес тя, милата ми приятелка от детинство? Какво ѝ бяха донесли дългите години след нашата раздяла? Изведнъж ми се прииска да чуя гласа ѝ, да се смея заедно с нея.

— Нора — изрекох гласно аз. — Искам да видя Нора.

Това беше първото изречение, което произнесох след шест години мълчание.

— Коя е Нора? — тихо попита Маргарет, без да сваля ръка от раменете ми. Топлината ѝ ми помогна да се отпусна и да се концентрирам върху оформянето на отделни думи.

— Беше отдавна — отвърнах, смаяна от свободно излитащите от устата ми звуци. Но това спря толкова бързо, колкото беше започнало. Напрегната до крайност, аз започнах да заеквам, но не успях да оформя нито дума повече. Тя изглежда усети това и направи опит да смени темата, за да насочи вниманието ми в друга посока.

— Каква красива коприна, каква деликатна бродерия — промълви, докато вдигаше парчето плат към очите си. — Никога досега не съм виждала такова нещо. Ти ли го направи? — Изчака ме да кимна и попита: — Вероятно искаш да го довършиш, нали? — Отново кимнах. Идеята да довърша покривката в памет на изгубеното си дете ми се струваше най-естественото нещо на света. Сега, след като му дадох име, вече можех да го почитам и възхвалявам с всеки нов бод върху плата. Взех един молив от масата на надзирателката, пригладих формуляра за химическо чистене и се заех да добавям детайли към скицата на втория панел, започната преди толкова много години.

Стаята сякаш изчезна. Потънала в рисуването на цветя и животни, на форми и сенки, аз продължавах да усещам единствено присъствието на Маргарет, която мълчаливо наблюдаваше работата ми. В един момент вдигнах глава и я погледнах, усещайки как по лицето ми се разлива широка усмивка. Отдавна не се бях чувствала толкова щастлива.

(Продължителна пауза.)

— *Искате ли вече да спра лентата?*

— Да, моля. Бих приела една чаша чай.

— *Чудесно. Да направим почивка.*

— Разбира се, аз трябваше да изпълнявам нормата си за болницата, но използвах всяка свободна минута след смяната, за да чертая, режа и оформям шаблоните. Маргарет седеше до мен и мълчаливо се възхищаваше на деликатните бродерии и съвършенството на апликациите, а след това ме засипваше с въпроси. Отначало само кимах или поклащах глава, но от време навреме от устата ми излиташе и по някоя дума: шаблон, бод маргаритка или недовършени изречения, с чиято помощ се опитвах да изразя обърканите мисли в главата си, например „нарциси за Дейвид“ или „зайчетата имат много сладки муцунки“...

Няколко седмици по-късно вече започвах да ѝ се доверявам като на приятелка. Шефката на шивалнята също ни направи някои отстъпки, позволявайки ни да работим извън смените — разбира се, след като Маргарет обеща да следи дали няма да задигна някоя игла или ножица. Тя дори ми предложи да поеме по-елементарните шевове, но ги правеше толкова непохватно, че се принудих да ги разшивам и да ѝ показвам как трябва да изглеждат. „Пръстите ми са прекалено дълги, за да държат игла — смееше се тя. — Повече ги бива за писалка“.

С течението на времето започвах да говоря все по-добре. Колкото повече въпроси ми задаваше Маргарет, толкова по-лесно намирах думите, с които ѝ описвах детството си и цялата объркана история на моя живот — точно така, както го правя сега пред теб, мила. Тя пожела да узнае защо персоналът и пациентите ме наричаха Куини, а аз ѝ разказах как измежду стотиците сирачета в Замъка, кралица Мери беше избрала мен и Нора за работа в двореца.

Честно казано, не бях много сигурна, че ми вярва. Но приемаше историята ми, както и всички останали. Точно както го правиш и ти, скъпа, Бог да те благослови. Бих казала, че я бяха инструктирали да го прави, просто за да не ме дразни. Това беше новата болнична политика по онова време — престанаха да отричат фантазиите ни, позволявайки ни да се освобождаваме от тях без никакви ограничения. Старата Ада продължаваше да ходи с възглавница под роклята и не преставаше да ни уверява, че бебето Исус ще се появи съвсем скоро на белия свят. Брех, мама му стара! Това със сигурност беше най-дългата бременност

на света! Уини от своя страна не спираше да краде храна, защото искрено вярваше, че това е нейната мисия. Дрън-дрън!

Самата аз не споменавах нито дума за принца — нито пред Маргарет, нито пред когото и да било друг. Не исках да му създавам неприятности и да го въвличам в скандали. Тя ми предложи да издири Нора и дори писа до двореца, но не получи отговор. Аз обаче бях сигурна, че приятелката ми отдавна се е омъжила и е напуснала службата си, следователно нямаше как да бъде открита.

Когато тя пожела да узнае как съм се озовала в „Хелена Хол“, аз просто не успях да открия точните думи. В това нямаше смисъл, разбираш ли? Защо всъщност ме вкараха в лудницата? Защото съм забременяла? На практика полудях само от загубата на бебето си и тяхното „лечение“. В момента се чувствам по-нормална от всякога, но не мога да го докажа. Освен това не съм забравила, че медицинския управител имаше заповед да ме постави в пълна изолация в момента, в който разбере, че искам да разкажа историята си.

В края на краищата нямаше как нещата да останат скрити. Тя помнеше, че първата дума, която произнесох, беше Дейвид и не след дълго разгада значението на сложната бродерия върху централния панел. Умна жена беше тази Маргарет. Не само четеше много книги, но и знаеше какво да търси в тях.

— Това е любовен възел, нали? — попита ме един ден тя. Аз притеснено се изкисках, почервеняла като рак. — Направила си го за Дейвид — твоят приятел, а може би съпруг? — Беше ме притиснала толкова здраво, че нямаше как да не призная.

— Аз го обичах — прошепнах. — Мисля, че и той ме обичаше, някога...

— После, преди да помисля какво говоря, изведнъж добавих: — Но не бях от неговото потекло...

— Горкичката — съчувствено промърмори тя. — Не си единствената, която се е влюбила в неподходящ човек. Но как стана така, че се озова тук?

Бяхме сами в стаята. Птичките пееха навън, приветствайки приближаващата пролет. Бях възстановила говора си почти изцяло, чувствах се напълно нормална. Беше дошло времето да ѝ разкажа и останалата част от историята си.

— Бях просто едно глупаво момиче, което допусна да забременее — тихо започнах аз. — Казаха ми, че ще се погрижат за мен, когато родя и ме изпратиха тук. — Усетих я как застива до мен, очевидно възмутена от морала ми, но когато проговори, гласът ѝ звучеше почти нежно.

— Заклучиха те, защото си забременяла?

Кимнах с глава.

— А какво стана с бебето? — попита съчувствено тя. Тази Маргарет наистина беше много мила жена.

— Раждането беше дълго и трудно. Помислих си, че ще умра... — В главата ми отново изплуваха виковете и стоновете в оная ужасна нощ. — Всъщност, беше по-добре да умра... — Замълчах да си поема дъх и да си възвърна самообладанието: — Бебето умря. Дотогава бях напълно нормална, но след онази нощ полудях.

Тя сякаш беше спряла да диша.

— Колко отдавна се случи това?

— О, много отдавна, много отдавна — преглътнах сълзите си аз. — Коя година сме сега?

— Хиляда деветстотин тридесет и шеста. Знаеш ли, че си имаме нов крал?

Разбира се, че не знаех. Ние не четяхме вестници и не слушахме радио. Предполагам, че ни забраняваха всякакви новини от външния свят, за да не разберем какво изпускаме.

— А предишният крал, Джордж V? Той умря ли? — Сърцето ми пропусна един такт. Знаех, разбира се, какво означава това: че новият крал на Англия е моят Дейвид!

— Да. Сега на трона е крал Едуард.

Този отговор ме обърка за миг, но после си спомних, че той щеше да управлява именно под това име. Всичко това се беше случило толкова отдавна! Дълбоко в себе си бях убедена, че няма да го видя никога повече, но не можех да забравя, че все пак бяхме любовници и аз му родих дете. Давах си ясна сметка, че не съм била нищо повече от временна играчка в ръцете му, но въпреки това не можех да се освободя от глупавите женски фантазии, че един ден той ще си спомни за мен и ще ме потърси. Кое то нямаше как да се случи, особено сега, когато вече беше крал.

В този ден, за пръв път от много години насам, в съзнанието ми изплува прекрасната усмивка на Дейвид — моето свенливо златно момче, станало крал на Англия. Какъв ли щеше да бъде животът ми сега?, запитах се аз. След като нямаше как да го видя, нито пък той мен? Според теб какво можех да направя със себе си, мила?

— *А вие какво бихте желали да направите със себе си?*

— Бих искала да мога да променя света. Да го направя по-добро място, да осигуря равни права на жените. Политик, може би. Или кралица?

(И двете избухваме в смях.)

— Забравих докъде бяхме стигнали, мила...

— *Маргарет ви съобщава, че Дейвид е станал крал и носи името Едуард. Но това не е било задълго, защото той се отказва от трона, за да се ожени за Уолис Симпсън...*

— Да, но това беше по-късно и вече не ме интересуваше. Защото се случи нещо ужасно: само няколко дни след този разговор Маргарет изчезна.

Мислех си, че бяхме станали приятелки. Когато си възвърнах дар слово, тя видимо се радваше на моята компания, но едва ли някога ще разбере защо така и не се върна повече в „Хелена Хол“. Непрекъснато мисля за нея, прехвърлям всичко в съзнанието си. Дали не бях споделила нещо необичайно, дали не бях я обидила? Или пък я беше сполетяла някаква болест, или друго нещастие?

Би могла поне да ми драсне два реда, помислих си аз. Но не получих нищо. Само тишина, която ме доведе до дълбока депресия. Точно преди да изчезне работихме заедно върху покривката ми. Това вече ни беше станало навик — тя поемаше обикновените шевове, а аз се занимавах с оформлението на същинския панел. В един момент вдигна глава, погледна скицата ми и попита какво е това.

— Рождената му дата — отвърнах. Бях решила да я превърна в част от бордюра от диви цветя, като вградя цифрите в стеблата и цветчетата — вероятно защото бяха лесни за изписване.

Тогава тя се наведе да ги разгледа отблизо.

— Единадесет, единадесет, едно осем? — попита, докосвайки си с пръст. — Тоест, рожденият ден на бебето е 11 ноември, 1918 г.? — Гледаше ме така, сякаш бях сбъркала датата. — Сигурна ли си?

— Как мога да го забравя? — вдигнах вежди аз. — То беше толкова голямо, че почти ме уби!

Тя замълча, леко пребледняла. Може би си спомни за свое раждане, може би се беше случила някаква трагедия. После изведнъж си дадох сметка, че никога не бях я питала дали има свои деца.

— Маргарет? — обадох се след известно време аз. — Нещо лошо ли казах?

Тя потръпна и изпусна лека въздишка.

— Няма значение, просто си спомних нещо... А сега ще довърша последния шев и ще си вървя.

Приведе глава над покривката, направи още няколко шева, а след това отново вдигна глава.

— Извинявай, че питам отново, но наистина ли твърдиш, че бебето ти е умряло в онази нощ?

— Така ми казаха — отвърнах. — Дори не ми дадоха да го прегърна. — Наведена над парчетата плат, аз стиснах устни, за да не споделя това, което се опитвах да скрия през всичките тези години. Но въпреки това думите излетяха от устата ми...

(Продължителна пауза).

— *Какви бяха тези думи?*

— Сигурна съм, че го чух да проплаква.

(Ново мълчание, накъсано от подсмърчане и кашляне.)

— *Да ви донеса ли чаша вода?*

— Много мило от твоя страна, благодаря.

Един Господ знае какво означаваха тези думи за Маргарет. Бях убедена, че никога нямаше да разбере. Тя седеше неподвижно, със затаен дъх. Лицето ѝ беше бяло като вар, сякаш току-що беше видяла призрак. После изведнъж скочи на крака, разпилявайки по пода игли, конци и късчета плат. „Извинявай, но трябва да си вървя“, грабна чантата си тя. После бързо се насочи към вратата. Всички в шивалнята останаха да гледат след нея.

— Чао, Маргарет, ще се видим утре — подвикна след нея отговорничката. Тогава я видях за последен път.

(Касетката изщрака, лентата спря.)

Кратък преглед на състоянието на пациентката М. Р., май 1935 г.

Лечение със сомнифин (двуседмична наркоза, прилагана в продължение на шест месеца). Резултат: значително подобрене на психическото състояние. Пациентката все още отказва да говори, но общото ѝ състояние е добро. Вече не изпада в състояние на възбуда или параноя и престана да говори за своите налудности — въпреки че това може да се дължи и на загубата на говора.

Отсъстват изблици на агресия към персонала и другите пациенти, а през последните три години няма опити за самоубийство или самонараняване.

В съответствие с общото подобрене на състоянието ѝ, госпожица Р. беше преместена във вила „Белстед“, където лечението ѝ продължава. Тя работи редовно в шивалнята за дамско облекло, където демонстрира отлични умения с иглата и управата на болницата е много доволна от нея.

12.

Лондон, 2008 г.

Оставах само два дни до посещението ми в клиниката за „процедурата“. Четиридесет и осем часа, през които трябваше да бъда постоянно заета, за да нямам време да се разколебая в решението си.

Тревогата за предстоящия разговор с Ръс кълтеше в главата ми като натрапчив музикален хит. Имах ли моралното право да му съобщавам, че му предстои да става баща? Страхувах се, че ще омекне и ще ми предложи съвместно отглеждане на детето, но това би било само външен израз на лоялността му към мен. Последното нещо на света беше да му се чувствам задължена. Ами ако започне да настоява да задържа детето?

В крайна сметка реших, че все пак става въпрос за моето тяло, а моралният дълг действа само ако човек знае за него. Тъй че най-доброто решение се наложи само — да оставя Ръс в блажено неведение. Джо беше единствената, с която споделих новината, но на нея можеше да ѝ се вярва.

На душата ми тежеше и мисълта за къщата, която заряхах напълно след пожара. Чистачите отдавна си бяха свършили работата, но тя отчаяно се нуждаеше от освежаване на боята — както отвътре, така и отвън. Изпратих имейл на Бен Суитмън с едно любезно „благодаря“, но не пропуснах да го попитам дали може да ми препоръча някоя сериозна фирма за боядисване. До този момент все още не бях получила отговор. Една мъничка частица от съзнанието ми твърдеше, че той ми е ядосан за изгубеното време, но аз направих опит да убедя себе си, че и в двата случая изобщо не ми пука.

Имах страшно много неща за вършене: да включа централното отопление, за да изсуша дневната, да почистя кухнята и да започна да сортирам кашоните, струпани във втората спалня. На път за дома възнамерявах да се отбия в Холмфилд. Мама беше там едва от седмица, директорката на дома ме уверяваше, че всичко върви добре, но въпреки това аз исках да го чуя от собствената ѝ уста.

Потеглих рано на следващата сутрин — мрачна и студена, с ниско надвиснало оловно небе. Прогнозите от предната вечер предвещаваха снеговалежи в Лондон и цяла Източна Англия. Но лошото време не можеше да ме отклони от предстоящата мисия, а освен това се нуждаех от позитивна нагласа, ако не за друго, просто за да не мисля за предстоящата си визита в клиниката.

Пътуването до Северен Есекс премина бързо и спокойно, може би защото трафикът изглеждаше по-слаб от обикновено. Скоро напуснах магистралата и подкарах внимателно по тесните пътища, които щяха да ме отведат в Роуън Котидж. Когато пристигнах, слязох от колата, протегнах се и напълних гърдите си с чистия, но студен въздух. Над главата ми се въртяха малки снежинки, които се стопяваха още преди да паднат на земята.

Къщата приличаше на ледена гробница, а килимът в дневната все още беше влажен. Заех се да разучавам таблото на централното отопление, но без успех. Технологията от шейсетте години продължаваше да бъде загадка за мен. Радиаторите си оставаха абсолютно студени, а когато проверих „чудовището“ — така мама наричаше огромния бойлер, затоплян с газ, в пристройката на двора — не долових абсолютно нищо. Нито успокоителното съскане на горелките, нито леката миризма на затоплено гориво.

Газ? Излязох навън да проверя стрелката на приспособлението, което баща ми наричаше „Горещия Робинзон“ и което беше работило изненадващо добре в продължение на десетилетия. Двойка тежки железни гайки играеха ролята на тежести, прикачени към здрава пружина, която на свой ред беше свързана с малка ролка, плуваща във вътрешността на резервоара. Гайките се оказаха високо — сигурен знак, че нивото на газта е ниско. А когато почуках с юмрук по външната обвивка на бойлера, той кънтеше на празно. Това беше, проклетият газ просто беше свършил. Ругаейки на висок глас, аз наградих връзка подпалки от сандъка в пристройката, прибавих към тях няколко пъна от купчината и се върнах обратно в къщата.

Ритуалът по паленето на камината ме успокои. Винаги ми беше харесвало да правя гнездо от смачкани на топка стари вестници — нито много дебело, нито прекалено тънко, върху което поставях снопче от най-малките, най-тънки и леснозапалими подпалки. Наградата за тази внимателна и деликатна работа идваше с драскането на клечката и

доволното изчакване, докато подпалките се разгаряха, пламъчетата се прехвърляха на по-големите цепеници и в крайна сметка огънят лумваше, превръщайки се в истинска пещ, която затопляше и осветяваше стаята. Изскачащите изпод цепениците розови пламъчета с непрекъснато променящ се цвят и приятната миризма неизменно допринасяха за възвръщане на доброто ми настроение.

Можех цял ден да остана сгушена на дивана с чаша горещ чай в ръка, но бях си поставила задача. Качих се горе и започнах да пренареждам високата пирамида от кутии и кашони, която двете с мама бяхме издигнали в някогашната ми спалня.

Нямаше време за сантименти. Работех бързо и решително, като отварях кашоните и преценявах важността на съдържанието им. Благотворителност, изхвърляне, запазване — това беше редът, към който се придържах. Не след дълго пренесох в гаража най-малко двайсетина кашона и черни найлонови торби, предназначени за изхвърляне. Още толкова струпях край входната врата за пренасяне в склада на местната благотворителна организация. Много се зарадвах на един голям куфар, пълен със стари пердета и дамаски в ярки цветове, които ми приличаха на работата на известни дизайнери от шейсетте като Мариане Щрауб и Еди Скуайърс. Тях решително щях да ги запазя: не само защото можеха да се окажат ценни, но и заради вдъхновението, което със сигурност щяха да ми донесат в бъдещата дизайнерска работа.

Останалото — все още под формата на внушителна купчина, се нуждаеше от по-внимателно проучване.

Дойде време за почивка. Огънят беше успял да прогони студа, но, обзета от желанието за трескава работа, аз го бях пренебрегнала. Налагаше се да пренесе още няколко цепеници от купчината под навеса. Снегът беше спрял, но небето на запад продължаваше да бъде оловносиво. Вятърът беше утихнал, а птиците странно мълчаха — сякаш светът беше затаил дъх. Напълних кошницата догоре, преценила, че доставката на газ ще изисква организация и време, след което понечих да я вдигна. Болката, която ме преряза ниско в корема, беше колкото внезапна, толкова и зашеметяваща. Буквално останах без дъх. Сигурно съм разтегнала мускул, гневно си помислих аз, докато оставях кошницата и започвах да правя разпускащи движения, комбинирани с дълбоко дишане.

Но не се получи. Болката ставаше все по-силна. Идваше на вълни, сякаш коремът ми беше стегнат в огромно менгеме. Дишах разпокъсано, издавайки тихи стенания. Главата ми се замая от усилията да си поема дъх. За момент си помислих, че припадам. Трябваше да вляза вътре, да се стопля и да взема някакви болкоуспокоителни. Направих усилие да раздвижа натежалите си крака и в крайна сметка успях да стигна до дневната.

Усетих влажната топлина между краката си в мига, в който с облекчение се проснах на дивана. Протегнах ръка да проверя какво предизвиква това странно усещане и пръстите ми почервеняха. След което изведнъж ми просветна и душата ми се сви. Успях да стигна до коридора, разкъсах някаква торба и измъкнах от нея купчина стари кърпи. Първата ми мисъл беше да скоча в колата и да потегля към болницата, но пристъпите бяха толкова агонизиращо силни, че едва ли щях да стигна дотам. Набрах 999 и повиках линейка.

Бях чела някъде, че напрежението изостря болката. Затворих очи и направих опит да се отпусна. Телефонът ми извънтя няколко минути по-късно. Слава богу, помислих си аз, докато вдигах, без да погледна дисплея. Вероятно екипът на бърза помощ ми съобщаваше, че вече е на път.

Но не беше екипът.

— Карълайн?

Трябваше ми малко време да си спомня къде бях чувала този глас.

— Здравсти, Бен.

Обаждането му беше последното нещо на света, от което се нуждаех в момента.

— Имам оферти от две фирми за боядисване — гордо обяви той.

— Благодаря ти — отвърнах, опитвайки да си поема дъх между пристъпите. — Слушай, защо не ми пратиш имейл? В момента съм малко заета...

— Какво става? Звучиш ми ужасно!

Присвих се в отчаян опит да предотврати стенанията.

— Карълайн? Добре ли си?

Как да кажа на един почти непознат мъж, че в момента помятам?!

— Добре съм — изломотих, но поредният пристъп беше толкова остър, че прехапах устни, за да не изкрещя.

— Никак не ми звучиш добре! — отсече той. — Каж ми какво става!

— Не се безпокой — опитах да прозвуча смело аз. — Вече повиках линейка.

— Катастрофа ли си направила? Къде си? Има ли някой с теб?

— Всичко е наред, честно... Намирам се в къщата на мама.

— Тя при теб ли е? — настоя той.

— Няма проблем, Бен — промълвих аз, опитвайки да убедя не толкова него, колкото себе си. — Линейката всеки момент ще пристигне и всичко ще бъде наред.

— Преди колко време я повика?

— Двайсетина минути — колебливо отвърнах аз.

— От личен опит знам, че това може да им отнеме часове — каза той, после решително добави: — Тръгвам веднага!

— Не, Бен. Моля те недей...

Но отсреща вече звучеше сигналът за свободно. Набрах един есемес с цената на доста усилия: Моля те, не си прави труда, наистина съм добре.

Странно, но когато той пристигна десет минути по-късно, аз наистина се почувствах по-добре. На влизане удари главата си в рамката на вратата. Съдейки по звука, наистина трябва да го беше заболяло, но въпреки това се разсмях. Просто защото беше много смешен, притиснал длан към челото си и ругаейки като бесен. На всичкото отгоре се спъна в прага и за малко не се просна по очи.

Както и да е. Той успя да се задържи на крака и ме притисна с въпроси. Естествено, аз направих всичко възможно да ги избегна — как да споделя подобно нещо с мъж, когото почти не познавам? Но накрая нямах друг избор. Той реагира спокойно, промърмори едно „бедничката“, а след това попита кога точно съм повикала линейката.

Този път направих справка с часовника си.

— Преди четиридесет и пет минути.

Веждите му загрижено се сбърчиха.

— Ще те закарам в болницата!

— Много мило от твоя страна, но честно казано предпочитам да ги изчакам — отвърнах аз. Дори не можех да си представя как ще изплескам с кръв цялата му кола.

Бен не ме притисна. Вместо това стана да ме завие с едно одеяло, накара ме да изпия таблетка болкоуспокоително, а след това донесе дърва и стъкна огъня. Накрая кипна вода и ми поднесе чаша горещ и сладък чай.

— Сега вече изглеждаш по-добре — седна до мен той. — Преди малко беше бяла като платно. Как се чувстваш?

— Все така ужасно — простенах през стиснати зъби аз. — Нямах представа, че може да бъде толкова зле.

— Бедната. Луиз пометна преди раждането на Том и много добре знам какво преживя.

Нескопосаните му опити да изрази съчувствие отключиха нещо в мен. Очите ми се напълниха с едри сълзи, които покапаха върху одеялото. Той отиде в кухнята и се върна с руло хартия. Подаде ми го и кротко седна на мястото си.

— Най-смешното е, че утре имах час за аборт — разхълцах се аз.

— Не искаш бебето, така ли?

— То е от бившия ми. Наскоро се разделихме, а аз установих, че просто не мога да бъда самотна майка. — Признанието отприщи сълзите ми още повече.

Бен преметна ръка през облегалката на дивана, а след това я премести върху раменете ми. Почувствах се адски благодарна за успокоителния жест и опрях глава в гърдите му. Миришеше на свежо и чисто, като пране, изсушено на слънце. Спазмите бяха все така болезнени, но вече ги понасях по-лесно, вероятно защото бях успяла да се отпусна. Малко по-късно пристигна и линейката.

За мен останалата част от нощта премина в нещо като мъгла от петидин — лекарство, което премахва не толкова болката, колкото теб самата. Сякаш стоях отстрани и наблюдавах агонията на друг човек. Преди да ме преместят в болничната стая прекарах дълги и неприятни часове върху легло на колелца в кабинета по акушерство и гинекология. Чак преди разсъмване утробата ми достигна фазата на окончателното изчистване, след което заспах.

Събудих се слаба и с лек световъртеж, но най-накрая без болки. Батерията на джиесема ми беше почти на нулата, но все пак успях да се свържа с клиниката. Любезната рецепционистка попита как се чувствам. Замайна и объркана, отговорих аз, без изобщо да схвана същността на въпроса. Тя ми напомни да се обърна към службата за консултации, в случай че през следващите няколко седмици имам нужда от психологическа помощ.

С нетърпение очаквах лекарската визитация, надявайки се, че ще ме изпишат час по-скоро, за да мога да се прибера у дома. Но преди нея в стаята се втурна Бен.

— Току-що ти изпратих есемес с благодарности — казах. Главата ми вече се беше прояснила — достатъчно, за да усетя студената светлина на деня и да направя опит да изляза от обърканото си състояние. — Беше страхотен!

Той се изчерви от неудобство, като мъж, който не е свикнал на комплименти.

— Искан да се уверя с очите си, че си добре — промърмори.

— Добре съм, благодарение на теб. Всичко е наред. Обещаха да ме изпишат още тази сутрин. Нямам търпение да се махна оттук.

— Хм. Надникна ли през прозореца? — Той дръпна паравана, за да ми позволи поглед навън. От небето се сипеше сняг на едри парцали и паркингът бързо побеляваше.

— Няма страшно — колебливо промърморих аз. — Предполагам, че такситата не са спрели.

— Нека те закарам. Основните артерии ще бъдат посипани със сол, а старото ми волво е направено за сняг.

Защо беше толкова мил с една почти непозната жена?

— Не трябва ли да си на работа?

— Шегуваш се. Не мога да правя нищо, преди да съм се уверил, че си у дома, на сигурно място.

Усмивката му беше толкова обезоръжаващо мила, че нямаше как да възразявам повече.

Снегът продължаваше да се сипе и полето беше бяло, но главните пътища бяха добре почистени, а голямата кола на Бен действително се справяше много добре на хлъзгавия асфалт.

— Благодаря, че ме докара, Бен. И за всичко, което направи вчера. Връщай се, преди времето да се е влошило още повече.

— Не ставай глупава — отговори той и изключи мотора. — Ще ти помогна да се настаниш и ще запаля камината. Пък и заслужавам една чашка, не мислиш ли?

Къщата беше ледена. Докато той палеше камината, аз се прехвърлих в кухнята да направя кафе. Чувствах се изненадващо нормално, но докато слагах чайника на котлона, стаята изведнъж се завъртя пред очите ми. Осъзнах се на пода, Бен бе приклепнал до мен.

— Какво стана? — попитах.

— Припадна и аз за малко не умрях от страх — отвърна той. — Изправи се бавно, за да те преместя по-близо до огъня.

Скоро се почувствах далеч по-добре, инсталирана на дивана с кафе в ръце, докато цепениците в камината бодро припукваха. Небето навън ставаше все по-мрачно, снегът се усилваше. Но Бен явно не бързаше да си тръгва.

— Хубава къщичка — промърмори той, докато стъкваше огъня.

— Като малка бях влюбена в нея, но когато навлязох в пубертета я намразих, защото беше в дълбоката провинция. А днешният снежен ден ми напомня за коледните празници, които прекарвахме пред камината.

— Къде е майка ти, между другото? — попита той. — Като гледам, доста се е потрудила да почисти...

— О, боже! — възкликнах аз. — Съвсем бях забравила, че вчера трябваше да я посетя. Само секунда, Бен... — Посегнах да извадя телефона, но си спомних, че батерията му беше паднала. — Ще ми послужиш ли с твоя?

— Няма място за тревога, драга — обяви управителката, след като се свързах с нея. — Майка ви се чувства много добре. А и при този сняг изобщо не ви очаквахме...

Разказах на Бен за решението си да преместя мама в Холмфилд, надявайки се да свикне с обстановката там. А след това добавих, че вероятно ще се наложи да продам къщата, за да мога да плащам таксите ѝ.

— Няма ли да ти е мъчно да се разделиш с нея? — изглежда ме той. — Аз бих дал едното си око за подобно място, излъчващо

характер! — Очите му обходиха дневната с дебелите греди на тавана и нестабилните лавици.

— Съжалявам, но нямам избор — отвърнах. — Пенсията на мама не може да покрие разходите, а мен наскоро ме съкратиха. Събитията през последните две седмици бяха толкова неочаквани, че дори не съм започнала да си търся нова работа.

— А каква работа си търсиш?

— Доскоро бях банкова служителка. Заплатата беше отлична, но непрекъснато имах чувството, че това не е работа за мен.

— Хм, разбирам защо — промърмори той и се ухили: — Напоследък bankerите не са сред най-популярните личности, посещаващи светски събития. Но какво всъщност те привлича?

— Учила съм интериорен дизайн и все още ме сърбят ръцете за творческа работа — признах аз. — Много бих искала да имам своя собствена фирма.

— Продължавай.

Извадих снимките, на които дневната ми беше превърната в помещение с пачуърк дизайн. Бен ги разглежда в продължение на няколко безкрайно дълги минути.

— Мислиш ме за луда, нали?

— Аха — кимна с широка усмивка той. — Но луда в добрия смисъл на думата. За пръв път виждам нещо толкова необикновено. Може би те е вдъхновила кувертюрата, която изследваш?

— До известна степен да — признах аз. — Съжалявам, но се случи нещо...

— Какво нещо?

— Трябва да си опустошена — рече с въздишка той, когато накратко му разказах за историята с кражбата. — Звъняла ли си напоследък в полицията?

— Всеки ден им звъня, но резултат няма. Явно имат по-важна работа от това да издирват крадци на покривки.

Той замълча и замислено започна да чупи пръсти.

— Виж какво, вече съм добре — рекох. — Ти сигурно трябва да се върнеш на работа или поне да им се обадиш къде си...

— Предупредил съм ги, че ще работя у дома. Ще изчакам още около час да видя дали този снеговалеж ще спре, или поне да намалее. Ако имат нужда от мен, ще ме потърсят...

— Ами жена ти? Няма ли да се тревожи за теб?

— Ние с Луиз се разделихме — отговори с равен глас Бен, но вратът му започна да почервенява.

— Съжалявам — заекнах аз. — Не исках да бъда нетактична, казах го просто от загриженост... Да разбирам ли, че и синът ти...

— Ще ти спестя досадните подробности — тихо рече той. — Постигнахме приятелско споразумение. Вземам го след съботната тренировка по футбол и го връщам в неделя следобед. Отначало на хлапето му беше трудно, но мисля, че вече започва да се справя.

— Имате ли други деца?

Той сведе поглед към дланите си и поклати глава. За пръв път забелязах, че има много дълги мигли.

— Извинявай — прошепнах аз. Не можех да измисля какво друго да кажа.

— Все някак намираме някакъв начин да оправим нещата, нали? — промърмори той, но потрепването на гласа му доказваше, че все още е в плен на емоциите. — Като те слушам, и на теб ти се е събрало много. Но в подобни ситуации човек трябва да дава всичко от себе си, да се възползва максимално от обстоятелствата...

„Да се възползва максимално от обстоятелствата.“ Още една от любимите фрази на баба Джийн — обикновено в отговор на някое от хлапашките ми стремления. Не му казах нищо, разбира се. Би било странно да сравнявам баба си с него — здрав и прав четиридесетгодишен мъж. Но въпреки това не успях да скрия усмивката си.

Неусетно затворих очи, унесена от припукването на цепениците в камината и монотонното почукване на пръстите му върху клавиатурата на лаптопа. Явно упойката все още не ме беше пуснала напълно, защото когато се събудих, навън вече се смрачаваше.

— Колко време съм спала? — прозях се аз, главно за да прикрия неудобството си. Може би бях хъркала, тъй като се събудих с отворена уста.

— Почти три часа — отвърна Бен. — Как се чувстваш?

Направих бърза проверка на състоянието си и установих, че нищо не ме боли.

— Вече наистина добре — отговорих. — Колко е часът?

— Минава четири.

— Толкова късно? — стреснах се аз. — Но защо още си тук?

— Виж какво става навън.

Светлината от прозореца падаше върху малката ливада пред къщата. Дълги жълтеникави ивици върху синкавобяло платнище. Двете коли бяха малко по-нататък, покрити с двадесетсантиметров сняг.

— Боже! Не съм виждала такъв сняг от години! Как ще се прибера обратно в Лондон?

— Няма как — поклати глава Бен. — Поне не тази вечер. Медиите съобщават, че в района цари истински ад. — Пръстът му се насочи към екрана на компютъра, върху който се сменяха снимки от страхотни задръствания. — Има ли нещо, което изисква присъствието ти там?

Поклатих глава. Единственият ми ангажимент беше свързан с клиниката, но това, слава богу, вече нямаше значение. Нищо друго. Освен това нямах желание да се изправя очи в очи с действителността. Все още не.

— Ами ти?

— По-късно ще помисля и за себе си. Довършвам този материал, а после ще похапнем. Става ли?

— Тук нямам никаква храна, с изключение на няколко консерви с отдавна изтекъл срок.

— Вчера по обед бях излязъл на пазар — усмихна се Бен. — Но после се случи тази криза с теб и съвсем забравих за торбичките в багажника. Спомних си за тях едва днес следобед и отидох да ги сваля от колата. Страхувах се, че храната е замръзнала и няма да става за ядене, но се оказа, че нищо й няма. Не е кой знае какво, но ще свърши работа — малко хляб и масло, нарязана шунка и сирене, ей такива неща. Плюс няколко бутилки бира и вино — вероятно добре изстудени...

— Това ми звучи добре — кимнах аз. — Като истински пикник.

Направихме си сандвичи и се върнахме в затоплената дневна. Известно време дъвчехме в пълно мълчание. Беше ми странно приятно да седя до него, без да говорим.

— Докато ти спеше, аз се замислих за твоята открадната кувертюра — обади се най-сетне той. — Знам, че тя означава много за теб, а от обясненията ти разбрах, че оригиналността я прави отличима, но без никаква стойност за околните. Опитал ли си да обиколиш приютите и другите места, предлагащи подслон за бездомници?

— Не съм, но идеята е добра — отвърнах аз. — Питам се защо не съм се сетила за нея.

— Те могат да пуснат обява в своите бюлетини и да обявят награда, например одеяло или нещо друго — продължи той. — Ако покривката е била използвана от някой бездомник, тя вероятно ще се окаже мокра или повредена, затова е добре да се действа бързо. Аз направих някои проучвания и ти ги изпратих по мейла.

По новините съобщавах за блокирани пътища и преобърнати камиони в цялата югоизточна част на страната. Беше ясно, че няма да ходим никъде. Отворихме бутилка вино и продължихме да си говорим — за работата му, за моето съкращение и амбициите ми да отворя собствена фирма, за детството му в Йоркшир, за моето в Ййстчестър.

— С какво друго се занимаваш, освен да прекарваш времето си с Том и да гледаш футбол? — попитах аз. — Какво те прави щастлив?

— Вероятно ще ме вземеш за смахнат, но баща ми беше художник и постоянно ни мъкнеше по разни изложби, докато бяхме малки — отвърна Бен. — Тогава мразех това, но като зрял човек започнах да преоткривам удоволствието от изкуството. След тая работа с Луиз отново тръгнах по галериите. И дори започнах да рисувам по малко...

О, боже. Мъж, който си пада по изкуството. Небето ли ми го праща?

— Кой е любимият ти художник?

— Бих казал Констабъл, който е местен. Миналата година имаше голяма изложба с негови работи в Кралската академия. — Предвидимо, помислих си аз, но следващите му думи бяха истинска изненада: — Но обичам и абстрактното изкуство. Не го разбирам кой знае колко, но

цветовете и формите ме карат да се чувствам щастлив. А понякога и тъжен.

— По-конкретни предпочитания?

Той се почеса по главата.

— Джаксън Полок? Или може би Хауърд Ходжкин?

— Хауърд Ходжкин е може би най-любимият ми художник на света! — възкликнах аз. — Индийските му неща са страхотни! Как само улавя настроението на дадено място с три цветни черти по платното! Гениално!

Продължихме да си бъбрим за рисуване и цветове и начинът, по който влияят върху настроението. Улових се, че непрекъснато наблюдавам лицето му, осветено странично от огъня в камината. И внезапно установих, че е доста привлекателен, макар и по свой особен начин. Освен това нямаше как да не отбележа щедростта и предвидливостта, които беше проявил през последните двадесет и четири часа.

Озовали се заедно по капризите на съдбата и двамата правехме всичко възможно да се възползваме от предложените ни шансове. Нямаше какво повече да направим, нямаше нужда да вземаме бързи решения. Открих, че отдавна не се бях чувствала толкова щастлива.

Събуждането на другата сутрин в някогашната ми спалня беше свързано с известна доза объркване. Малко неща в нея се бяха променили, ако не броим купчината кашони, която все още заемаше по-голямата част от пространството. Всичко наоколо свидетелстваше за първите ми младежки опити в областта на интериорния дизайн: смешните тапети, издрасканите дървении и една наистина ужасна рисунка зад вратата, на която бях опитала да пресъздам настроението на някаква тясна задна уличка. Огледалото на тоалетката беше украсено с конски пискюли от „Пони Клъб“, на гардероба имаше плакат на една момчешка група, прикован с кабарчета. Имах чувството, че никога не съм напускала тази стая. Всеки миг очаквах да чуя гласа на мама, която съобщава от подножието на стълбите, че закуската е на масата. А след това добавя, че няма никакви намерения да ме закара с колата, в случай че изпусна училищният автобус.

После си спомних кошмарните болки, линейката и болницата, студът и снегът. И приятните мигове пред огъня, разбира се, главна причина, за които беше милото отношение на Бен. Заех се с кратък преглед на състоянието си. Все още се чувствах слаба, но кръвотечението беше почти спряло. Болките бяха изчезнали, чувствах тялото си в отлично състояние. Не изпитвах очакваното чувство на горчива загуба, а по-скоро нещо като благословено облекчение. Бях любопитно безгрижна и дори щастлива.

Светът зад прозорците също беше претърпял промяна. През процепа на пердетата нахлуваха ослепителните лъчи на утринно слънце, а когато надникнах навън, снегът на покрива се топеше бързо и през дупките на старите улуци бликаха малки водопади, образуващи дълбоки локви в основите на къщата. Бен вече беше навън, зает с почистването на колите от сивеещите купчини мокър сняг.

Наблюдавайки широкия му гръб, аз си спомних за неудобството, което изпитахме в края на вечерта. Той настоя да спи на дивана долу и аз свалих някакви одеяла и възглавници от горния етаж. Този човек ме беше видял слаба и беззащитна, а след това бяхме прекарали часове наред в приятен разговор, затоплени от виното и огъня в камината. След всичко това би следвало да завършим деня с една приятелска прегръдка, но нещо все още ни възпираше. Останахме неподвижни един срещу друг в продължение на няколко изпълнени с неудобство секунди, никой от нас не беше готов да направи първата крачка. В крайна сметка аз бях тази, която се повдигна на пръсти и леко го целуна по бузата.

— Лека нощ и още веднъж благодаря.

— За мен беше удоволствие — сковано отвърна той, отново почервенял като малко момче.

Обърнах се и поех по скърцащите стъпала към спалнята.

13.

Когато се прибрах в Лондон, бялата покривка вече я нямаше. Снежният човек в отсрещната градинка бавно се превръщаше в тъжна и безформена купчина киша.

Коремът ме наболяваше, главата ми все още беше замаяна от лекарствата. За съжаление чувството, че съм се освободила от тежко бреме беше изчезнало, заменено от дълбока и тъжна празнота след загубата на малката искрица живот, която, макар и нежелана, беше мъждукала в мен в продължение на близо шест седмици. Бях неподготвена за мрачното чувство на скръб, което ме обзе — не толкова заради малкото вързопче клетки, което щеше да се превърне в дете, а колкото за онази особена душевна нагласа, наречена майчинство, която може би нямаше да изпитам повече. Май наистина пропуснах последният си шанс, мрачно си помислих аз.

Входящите съобщения изпълниха дисплея на телефона ми в момента, в който го включих за зареждане:

Добре ли си? Мисля за теб, кога трябва да си в клиниката? — Дж.

Текущата ви сметка е изчерпана — моля, свържете се незабавно с номер 0800 156748.

Джъстин прояви интерес и настоява за среща. Уау! Звънни ми! — Дж.

Къде си?! Започвам да се тревожа за теб! Моля те, обади се! — Дж.

Надявам се, че пътищата не са толкова зле и вече си се прибрала у дома. Бен.

— Горкичката! — възкликна Джо, когато се свързах с нея. — Трябва да е било кошмар!

— Болките бяха страшни — започнах аз, но след това си напомних, че трябва да внимавам да не я изплаша. Защото рано или късно ѝ предстоеше да изпита родилните болки.

— Как се чувстваш в момента?

— Малко ми е тъжно — отвърнах, борейки се със сълзите. — Вероятно е от хормоните, защото постоянно ми се реве. Имам чувството, че тая година някой ми го връща за всичко...

— Много искам да те прегърна, но обещах на Анабел днес да работя до късно вечерта, за да бъдем готови за проклетата изложба.

— Не се тревожи за мен, ще се оправя — отвърнах аз. — Изпитвам някакво странно облекчение. Все още не бях решила дали да кажа на Ръсел, но това вече не стои на дневен ред.

— Той не беше ли с теб? Защо тогава използва множествено число?

Пипна ме.

— Бях с Бен, местният драскач, с когото се свързахме по въпроса с кувертюрата. Помниш ли?

— Журналистът? Той пък откъде се пръкна?!

— Стана случайно. Обади се, докато чаках линейката. Опитах да го отсвирия, но той настоя да дойде в къщата и да изчака с мен да дойдат парамедиците.

— Какъв джентълмен. Женен ли е?

— Разделен. Има син.

— Разкажи ми повече! — заповяда Джо. — И гледай да не пропуснеш нещо!

Неволно се усмихнах.

— Няма кой знае какво за разказване, честно. Дори да иска, не би могъл да бъде толкова различен от Ръс.

— Как изглежда?

— Висок, прехвърлил четиридесетте. Гъста коса, хубави очи. Носи избелели дънки. Нищо особено.

— Звучи ми добре — проточи Джо. — А ти явно криеш нещо. Какво не ми казваш?

Какво, наистина? Беше малко вероятно, но не и невъзможно. Тук, в Лондон, събитията от последните два дни в къщичката ми се струваха нереални, като някакъв антракт в хода на нормалния живот.

— Той е симпатичен мъж, но не мисля, че между нас може да има нещо — твърдо отсякох аз. — Всичко се случи по едно наистина странно стечение на обстоятелствата, нямах време за разсъждения.

— Сигурна ли си, че си добре?

— О, да. Имам достатъчно задачи, които да ангажират вниманието ми.

— Утре, след като говориш с Джъстин, можеш да ми чукнеш един есемес — обяви Джо. — Много искам да зная какво мисли.

— Дадено.

Уредих си среща в банката, изпратих едно успокоително послание на Бен, свързах се по имейла с посочените от него организации, предлагащи подслон на бездомниците, а след това — изнервена като никога досега, събрах кураж да набера номера на Джъстин. Помнех го съвсем бегло от времето, когато работех в областта на дизайна — един безспорно влиятелен доставчик, предлагащ леко необичайни решения на заможни клиенти — или поне на онези от тях, които са в състояние да си паднат по шантави пачуърк идеи като моите.

Останах доста изненадана от начина, по който вдигна телефона и се впусна в една наистина словоизлиятелна тирада:

— Карълайн, скъпа! Много се радвам, че след толкова години отново излизаш на сцената!

Разбрахме се за среща в началото на следващата седмица. Това щеше да ми осигури целия уикенд за разработка на едно по-широко портфолио с идеи.

Накрая осъществих поредното рутинно обаждане в полицията — не бях ги търсила от няколко дни. Може би най-после щяха да имат някакви новини. Мъжът насреща ми говореше лаконично. Явно не

можеше да разбере защо все още го занимавам с глупавата си покривка.

Заех се за работа. Направих няколко детайлни скици на отделни мебели, тапицирани с пачуърк, а по-късно прибавих към тях и два листа във формат А3 с пълно обзавеждане на дневни в същия стил. Целта ми беше да покажа колко добре си пасват, особено когато са на фона на голи стени и килими в тъмносиньо или светло екрю. Разрових торбичката с парчета дамаски от шейсетте, която си бях прибрала от Роуън Котидж, а след това обиколих магазините за втора употреба с надеждата да открия допълнителен материал за работа. Презентацията ми беше скромна, без излишни финтифлюшки, а моделите ми излъчваха лек ефект на случайно попаднали на едно място вещи. Надеждата ми беше, че Джъстин ще оцени атмосферата на небрежна спонтанност, която се излъчваше от тях.

В събота отново потеглих по А12 за визита при мама, изпитвайки лека тревога как ще реагира, когато ме види. Ами ако започне да плаче и да настоява да я върна у дома? За щастие, страховете ми се оказаха напразни. Заварих я в общия хол с гледка към игрището за голф и езерото. Бузите ѝ бяха придобили здрав цвят и вече не изглеждаха толкова хлътнали. Полето и голите дървета в далечината бяха красиво осветени от ниското зимно слънце. Обзе ме лек оптимизъм, че в крайна сметка е започнала да се адаптира.

Докато пиехме чай, аз направих всичко възможно да я накарам да говори за баба — с надеждата, че може би ще си спомни още нещо за кувертюрата. Но вместо това тя затъна в обичайните си спомени за татко, които отдавна знаех наизуст: колко дълбоко била смаяна от неговия интелект, колко изненадана била, когато той я поканил на кино, какво джентълменство проявил, когато си изгубила чантичката. Спомените ѝ за отдавна отминали събития бяха абсолютно точни и ясни, но когато се прехвърляше в настоящето, видимо се объркваше.

— Как ти харесват нещата тук, в Холмфилд? — попитах.

— Нещата? — повтори тя, поглеждайки ме с разсеян поглед. — Какви неща?

— Добре ли се чувстваш тук? Нали помниш уговорката ни: прекарваш тук една ваканция, а след това решаваеш дали искаш да останеш за по-дълго.

— Хотелът е добър, но на мен ми липсва къщата — отвърна тя.
— Искам да се прибера при Ричард.

Усетих как тези думи пронизват сърцето ми като остър нож.

— Нека първо да ремонтираме къщата, пък после ще видим — рекох аз, опитвайки да звуча позитивно.

— Да я ремонтираме? — изгледа ме тя. — Нима съм поръчала някакви ремонти?

На тръгване се отбих при директорката на дома.

— Майка ви се справя много добре, не мислите ли? — подхвърли тя. — Сприятели се с част от другите жени и вече планират да направят клуб по вист. Вие как я намирате?

— Наистина изглежда по-добре — признах аз. — Но продължава да е объркана и все още настоява да я заведе у дома, при татко, който почина преди повече от тридесет години. Жал ми е да я гледам толкова объркана и неориентирана.

— Това е често срещано явление — отвърна тя. — Когато при нас постъпят наскоро овдовели жени, присъствието на мъже в дома им напомня за изгубените близки. Тя скоро ще свикне. Объркването ѝ също не е изненада. То се получава в резултат на преместването, но с времето отминава.

Приех с облекчение нейното кратко, но смислено обяснение, въпреки че то променяше залозите. Ако мама реши, че не иска да остава, евентуалното ѝ напускане на дома щеше да причини ново влошаване на психическото ѝ състояние.

— От друга страна продължава да твърди, че хотелът е много добър — подхвърлих.

— Това е добър знак — засмя се директорката. — Но за съжаление и тук трябва да се плащат сметки, като във всеки хотел. — В ръката ѝ се появи плик: — Вътре ще намерите фактура, която трябва да се плаща седмично, за предпочитане с карта или чек. В случай че решите да подпишете постоянен договор, трябва да ѝ откриете разплащателна сметка. Разбира се, ние можем да удължим престоя ѝ с още една седмица, за да не ви притесняваме в решението. Фактурата е придружена от още куп информация, която може би ще ви бъде

полезна, а може би не. Става въпрос за финансовото подпомагане и други такива неща.

Пликът натеза в ръцете ми — сигурен знак, че Роуън Котидж ще трябва да бъде обявена за продажба и то по-скоро, отколкото си бях представляла.

Джъстин беше точно такъв, какъвто го помнех: невъзможно тесни дънки в тъмнозелено, които жестоко се биеха с кошмарно налудничавите шарки върху тениската и алените кичури в косата му. В ушните му миди зееха големи дупки, наподобяващи процепи в моряшка мушама, а старателно оформени лицеви косми подчертаваха извивката на брадичката му. Имаше вид на човек, когото мама със сигурност би квалифицирала като „развейпрах“, но в момента, в който отвореше уста ставаше ясно, че под небрежно — папагалската му външност се крие сериозен бизнесмен, който познава пазара като петте пръста на ръката си.

Срещнахме се в един ултрамодерен вино бар, помещаващ се в приземието на някогашна фабрика в Шоърдич, която не изглеждаше кой знае колко променена от времето на своето предишно съществуване като потилия за нещастниците, изкарвали залък хляб между мрачните ѝ стени. Мазилката се белеше и падаше, подът беше от грубо одялани дъски, от стените стърчаха железните чаркове на някакви машини, а персоналът изглеждаше смъртно отегчен.

Поръчах коктейли, които със сигурност струваха колкото седмичната надница на нещастниците, работили някога на това място. След краткия разговор в стил „как вървят нещата“, аз разгърнах скиците и рисунките си върху масата. Говорех малко, оставяйки творбите ми да говорят сами за себе си. Отдавна бях проумяла старата истина, че прекалено много приказки могат да провалят и най-добрата идея.

— Харесва ми как изглежда — обяви Джъстин, след като изследва работите ми в продължение на няколко напрегнати минути. — Явно шикът на хижите се завръща в града. Цветовите комбинации са много жизнерадостни, а това — пръстът му се заби в малко парче плат — със сигурност е работа на Мариане Щрауб. Оригинал ли е?

Кимнах с глава.

— Много добре, скъпа — добави той. — Наистина впечатляващо. А откъде черпиш идеите си?

Въпросът очевидно беше зададен от любезност, защото той почти не обърна внимание на обясненията ми за кувертюрата и всичко останало. Умът му вече бягаше далеч напред.

— Имаш ли нещо завършено или това са само нахвърляни върху хартия идеи?

Очаквах този въпрос.

— Планирам в близките дни да започна работа върху някои неща, а по-късно — след около два месеца да отворя собствено студио. Това беше безсрамна лъжа, разбира се.

Давах си сметка, че серийното производство на тапицерии от този тип ще бъде доста скъпо, но бях убедена, че си струва. Не по-малко скъпо ще бъде и наемането на работилница в Лондон, освен това трябваше да имам поне няколко сигурни поръчки в подкрепа на новия си бизнес план, преди банката изобщо да си помисли, че може да ми отпусне кредит.

Джъстин довърши коктейла си и замислено започна да дъвче пръчицата от маслинката.

— Наистина са оригинални — промълви той. — Може би малко по-домашни за вкуса на клиентите ми, но никога не се знае какво ще ги привлече. Със сигурност ще те имам предвид. Може ли да задържа тези скици?

— Разбира се — отвърнах с жизнерадостна усмивка аз, въпреки опасността това да се окаже елегантен отказ. Бях длъжна да остана реалистка, но в една мъничка част от съзнанието ми потрепна надеждата, че той ще се влюби в скиците ми от раз и това ще даде летящ старт на бъдещата ми фирма. Но това би било прекалено лесно, разбира се. А напоследък в живота ми нищо не се случваше лесно.

— Ще държим връзка — каза той, докато целуваше въздуха около бузите ми. — Обади ми се в момента, в който разполагаш с нещо готово.

Включих телефона си малко след като напуснах бара. Върху дисплея се изписа ново послание: Открих нова улика! Звънни, когато се освободиш. Бен.

Набрах го веднага, но отсреща се включи гласова поща. Телефонът ми иззвъня малко след като се прибрах у дома.

— Как се чувстваш? — попита той.

— О, много по-добре, благодаря. Не зная как щях да се справя без теб.

— Добре, добре. А сега имам нещо, което още повече ще подобри настроението ти. Открих нова следа към твоята шивачка на кувертюри.

— Страхотно! — излъгах аз, опитвайки се да прозвуча ентузиазирано. След кражбата на покривката всичко, свързано с жената, която я беше ушила, мина на втори план, превръщайки се в неприятно напомняне, че благодарение на собствената ми глупост най-вероятно я бях загубила завинаги.

— През цялото време ти беше права — продължаваше той. — Днес Джули, дъщерята на Пърл, която работи във вестника, ми съобщи, че майка ѝ разговаряла със своя стара приятелка и колежка от „Хелена Хол“ и между другото ѝ подхвърлила, че ти проявяваш интерес към онази Куини. А тя веднага си спомнила, че истинското ѝ име било Мария — точно както предполагаше ти.

— Когато Пърл говореше за нея, аз бях обзета от едно много особено чувство, което едва сега придобива истинския си смисъл — отвърнах аз. Мария, пациентката, която Пърл беше запомнила като изключителна шивачка, непрекъснато си беше въобразявала, че работи за кралицата. Дали тя беше приятелката на баба, която беше ушила покривката?

— Тя си спомни и още нещо — добави Бен с глас, който издаваше, че се усмихва.

— Казвай.

— През седемдесетте години в болницата се появила някаква студентка по социология, която трябвало да интервюира служители и пациенти във връзка с предстоящите големи реформи в здравеопазването. Такава била темата на докторския ѝ реферат или нещо подобно. Те са на мнение, че Мария е била сред хората, с които е разговаряла.

— Може би е учила в Университета на Ийстчестър? — попитах аз, ужилена от вероятното съвпадение. — Баща ми е преподавал социология там!

— Скоро ще разберем дали е така. Името ѝ е Патриша Мортън. Задръж така за минутка... — Долових потракването на клавиатурата под пръстите му: — Влез в сайта на „Хелена Хол“ и погледни в раздел „Публикации“. — Изчака ме да го направя и попита: — Влезе ли? Видя ли заглавието?

— „Историята на «Хелена Хол»“ от Патриша Мортън, Ийстчестърски университет? Мили боже, тя със сигурност е познавала баща ми!

— Слушай, сега трябва да вървя, защото ме чакат — добави Бен. — По-късно пак ще ти се обадя, за да разбера дали имаш някакъв напредък.

— Благодаря ти много за „сламката“. Убедена съм, че ще свърши голяма работа.

— Работим, за да доставяме удоволствие.

Набрах заглавието, но ударих на камък. Тиражът се оказа отдавна изчерпан, а отделните бройки на старо вървяха по петдесет паунда. В кварталната библиотека не разполагаха с копия от нея. Налагаше се да потърся помощта на Британската библиотека. После клигнах на Патриша Мортън и открих, че след близо четиридесет години, вече професор, тя продължава да работи в същия университет. Почти сигурно е познавала баща ми.

Драга професор Мортън,

Аз изследвам живота на една бивша пациентка, която може би е била сред хората, интервюирани от Вас в болницата „Хелена Хол“ през 70-те години на миналия век. Казва се Мария, известна още като Куини. Освен това се опитвам да открия екземпляр от Вашата книга Историята на „Хелен Хол“, но засега без успех. Ще бъда много благодарна за помощ от Ваша страна.

С най-добри пожелания,

Карълайн Медоус

Отговорът пристигна малко по-късния същия следобед.

Драга госпожице Медоус,
Благодаря, че се обадохте. Не преставам да се учудвам, че изследването, което направих преди толкова години (за моята докторска дисертация), продължава да се чете и до днес. Разбира се, интервютата ми бяха анонимни, а в момента едва ли ще си спомня имената на всички, с които съм разговаряла. Оттогава изтече много време. Все пак ще помоля моята асистентка Сара да прегледа архивите. Както вече сте се уверили, моята книга е отдавна изчерпана, но в Британската библиотека или в библиотеката на нашия университет положително разполагат с екземпляри. Ако се нуждаете от допълнителна информация, не се колебайте да се свържете с мен.

Професор Патриша Мортън,
Факултет по социология

На другата сутрин включих компютъра си и открих, че там вече ме чака нов имейл.

Драга госпожице Медоус,
Професор Мортън ме помоли да се разровя в архивите, където открих списък на хората, която е интервюирала за своето проучване. Между тях фигурира името Мария Романо. Това ли е жената, която търсите?

Сара Бъкъл,
Асистент на професор Патриша Мортън,
Факултет по социология

— Мили боже, какъв резултат! — изкрещях извън себе си аз и започнах да танцувам около масата. Мария наистина е съществувала, а сега бях открила и човек, който беше разговарял лично с нея! Ако тя се окаже създателката на моята кувертюра, може би — само може би! — ще успея да разкрия тайната на онова кратко стихче, а също така и начина, по който моята баба се беше сближила с нея. Кой знае, може

би дори ще успее да разкрие как се е сдобила с всичките онези кралски коприни?

Драга Сара,
Много Ви благодаря, че осъществихте връзка с мен.
Разполагате ли с интервютата на професор Мортън и ако да, ще бъде ли възможно да ми изпратите копие от разговорите ѝ с Мария?

Отговорът дойде почти незабавно:

Драга Карълайн,
За съжаление свалените записи са изгубени, но в замяна на това разполагаме с оригиналните касетки. Ако сте готова да платите за свалянето на записите, можем да уредим това тук, в университета. Можете да ги прослушате тук, на място. Мисля, че все още разполагаме с един стар касетофон, който бихте могла да използвате.

Разбрахме се да я посетя след три дни. Университетът се намираше само на няколко километра от Холмфилд, тъй че можех да го комбинирам и с посещение при мама.

Набрах един благодарствен есемес до Бен, отговорът, на който гласеше: Страхотна новина. Ще имаш ли време за едно питие след това?

Грубата бетонна архитектура на университетския кампус, която през 60-те години на миналия век със сигурност е била считана за авангардна, днес изглеждаше отегчителна и подгизнала от дъждовете. Арктическият вятър нахлуваше безпрепятствено през Северно море и виеше с пълна мощ между сградите. Докато прекосявах паркинга, станах вир-вода от почти хоризонталните водни струи. В центъра на всяко от свързаните площадчета бяха поставили огромни бетонни

кашпи с дръвчета и храсти, вероятно за да смекчат острите ръбове на всичко наоколо, но по това време на годината растенията бяха голи и се бореха да оцелеят сред боклуците около тях. По площадчетата се виждаха малки групички студенти, почти всички облечени в еднакви черни дрехи, които бързаха да се спасят от поривите на вятъра, разнасящ найлонови торбички и пластмасови чаши.

Започнах да си пробивам път през дълги коридори, покрити с линолеум. Във въздуха се долавяше носталгичната миризма на полиращи препарати и престоляло кафе. Най-последно се добрах до вратата, на която имаше табела с надпис „Факултет по социология. Администрация“.

— Карълайн? — надигна се от мястото си едра и усмихната жена. — Аз съм Сара. В момента професорът има часове, но скоро ще се освободи. Идвате за записите от „Хелена Хол“, нали?

Стиснах ръката ѝ.

— Много ви благодаря за отзивчивостта — рекох.

— Няма проблем — отвърна Сара и почука слепоочието си с перфектно лакирания си показалец. — Мисля, че бяха тук... — Отвори големия метален шкаф за документи до себе си, от който се търкулна тежка ролка чертожна хартия, плъзна се покрай главата ѝ и тупна на пода.

— Добре ли сте? — попитах аз.

— О, нищо ми няма — засмя се тя. — Засега ще я оставя там, за по-сигурно.

След известно ровене във вътрешността на шкафа, тя измъкна един голям кашон с надпис „Хелена Хол“ и го тръшна на близкото бюро.

— Трябва ви Мария Романо, нали? — Пръстите ѝ започнаха да прехвърлят пластмасовите кутийки с касетки. — Трябва да е някъде тук. — Вадеше касетките една по една и ги подреждаше на бюрото, но никоя от тях не съдържаеше това, което ми трябваше. Започнах да се страхувам, че напразно съм се разкарала, но в същия момент тя надникна във вътрешността на кашона и измъкна някакъв етикет, който явно се беше залепил за дъното.

— Ура, ето я! Мария Романо. Сега остава да открием и пакета, от който е паднало това нещо...

Сред купчината върху бюрото имаше четири номерирани касетки, пристегнати със стар ластик.

— Трябва да са тези. Патси каза, че са четири. Сега ни остава да открием и касетофона... — Жената отново се гмурна в огромния шкаф, но без успех. Това я принуди да придърпа един стол на колелца и предпазливо да се покатери върху него.

— Разумно ли е това? — попитах аз и отидох да хвана въртящата се седалка. Без да показва никакъв страх, тя се повдигна на пръсти и надникна към най-горните рафтове.

— Ето го!

В ръцете ѝ се появи черна пластмасова кутия с прозрачен панел и дебел кабел, увиснал отзад.

— Модерна технология в стил 70-те — промърморих аз, докато ѝ помагах да слезе от стола. — Прадядото на уокмена, който толкова много обичах като тийнейджърка. Мислите ли, че все още работи?

— Трябва да го изпробваме — сви рамене Сара. — Запазих една класна стая, където можете да слушате на спокойствие. Там има и кафе машина, но лично аз бих ви препоръчала барчето на площада.

Излязохме в коридора. Насреща ни се появи стройна жена с атлетична фигура, облечена с плътно прилепнал към тялото пуловер от тъмночервен кашмир и гердан от лъскави мъниста, боядисани в абстрактни цветове. На лицето ѝ грееше широка усмивка.

— Вие трябва да сте Карълайн Медоус — разтърси ръката ми тя. — Патси Мортън.

По моя преценка със сигурност беше прехвърлила шейсетте, но изглеждаше поне с десет години по-млада. Единствено посивялата, стегната на тила коса, издаваше възрастта ѝ. Тя нямаше нищо общо с предварителните ми представи: лаконична, късо подстригана, обувки с плоски подметки и сухото поведение на жените — учени, които бях срещала в миналото.

— Много ви благодаря за помощта, професор Мортън — рекох.

— Наричайте ме Патси — отвърна тя, докато очите ѝ одобрително ме разглеждаха. — Виждам, че Сара е открила както записите, така и стария ми верен касетофон. Имате ли време да разменим няколко, думи, преди да започнете?

Кабинетът ѝ се оказа изключително тесен, вероятно поради високите до тавана и отрупани с книги рафтове. В него имаше място

само за бюрото и самотен стол за посетители, застлан с красива, ръчно плетена покривка. Лъчите на слънцето падаха върху няколко прашни саксии с цветя. Гледката от прозореца беше наистина панорамна, обхващаща не само площадите и бетонните сгради, но и далечните очертания на Ийстчестър с часовниковата кула над сградата на кметството. На дъската над бюрото й бяха забодени няколко снимки: добре изглеждащ мъж на плажа, качил малко дете на раменете си; самата Патси в компанията на други деца — вероятно внуците й — всички широко усмихнати пред обектива.

Седнахме и тя ме погледна право в очите.

— Извинете, че ще ви попитам направо, госпожице Медоус, но имате ли някаква роднинска връзка с покойния професор Ричард Медоус?

Сърцето ми пропусна един такт.

— Той ми беше баща — отвърнах. — Познавахте ли го? Всъщност, мислех си, че това е напълно възможно. Щях да ви попитам, но...

— Да, наистина съм толкова стара — засмя се тя. — Имах щастието да участвам в един негов семинар, когато бях във втори курс. По онова време университетът беше съвсем нов и всички бяха много щастливи да привлекат човек от неговия калибър. Благоговеехме пред репутацията му на човек с гениален ум и безспорен авторитет в своята област. В същото време той непрекъснато беше на наше разположение, щедър и любезен към все още начинаещите студенти. Лично аз съм убедена, че именно под негово влияние се насочих към проблемите на душевното здраве.

Приятно ми беше да чуя, че баща ми е бил толкова обичан и уважаван, но едновременно с това и малко тъжно.

— Била съм едва тригодишна, когато почина — промълвих аз. — Много бих искала да го опозная по-отблизо.

— Знаете ли, че сте негово копие? — меко подхвърли тя. — Почти се стреснах, когато ви видях.

— Рядко съм срещала хора, които са го познавали приживе, ако не броим мама и баба — отвърнах аз, леко смутена от начина, по който ме гледаше.

— Майка ви жива ли е?

— О, да. Тя е само на седемдесет и три, но за съжаление има проблеми с паметта. Разбира се, беше много по-млада от него. Запознали са се в Калифорнийския университет, където му е била студентка, а след известно време са се преместили тук.

— Не съм изненадана. Според мен всички момичета бяха влюбени в него, включително и аз. Красив, с руса коса дори и след като беше прехвърлил петдесетте, с прекрасни сини очи, които явно сте наследила от него. — Тя ми се усмихна през бюрото: — В негово присъствие всички сякаш израствахме в собствените си очи, толкова беше специален...

— Благодаря за топлите думи — тихо отвърнах аз, обзета от чувството за огромна загуба, примесено с нещо като завист, че жената насреща ми не само беше достатъчно възрастна, за да го познава, а дори е била негова студентка.

В стаята се възцари тишина.

— А сега ми разкажете защо проявявате интерес към моето изследване — подхвърли след известно време тя.

Започнах с наследената от баба кувертюра, за кралските коприни и за жената на име Мария, която най-вероятно я беше ушила — същата, която професор Мортън беше интервюирала.

— Беше избродирала едно малко стихче на гърба на покривката — добавих аз, а след това го изрецитирах по памет.

— Хм — промърмори тя. — Прекалено сантиментално, но не нетипично за онова време.

— Спомняте ли си Мария?

Тя поклати глава, но устните ѝ се разтеглиха в дяволита усмивка.

— Всичко ми е като в мъгла, но след вашето обаждане се опитвам да си я спомня. Мога да кажа, че макар и дребна, тя демонстрираше силен характер. Малък човек, но голяма личност. Управителят на болницата се опита да ме убеди, че не бива да вярвам на нито една нейна дума.

— Защото е била ненормална?

— Така твърдеше той, а мнението му се потвърждаваше от болничните документи. Но когато се срещнах с нея, не открих нищо ненормално. По това време вече я бяха изписали и тя живееше в Лондон при някаква стара приятелка. Животът ѝ е бил невероятно тежък, а начинът, по който го описваше, беше труден за слушане.

Очите ѝ за миг се вдигнаха към стенния часовник.

— Съжалявам, но имам лекции. Нали мога да ви оставя на грижите на Сара?

Насочихме се към вратата, после тя изведнъж спря и се обърна.

— Щях да забравя да ви предам това — промърмори и тикна в ръцете ми някаква стара тетрадка с издраскани твърди корици. — Работният ми дневник от онова време. В него ще откриете някои бележки за срещите ми с Мария, които може би ще ви помогнат да си съставите по-точно мнение за нея. Маркирала съм съответните страници. Ще ви помоля да го оставите на бюрото на Сара, заедно с касетките. Сама разбирате, че са доста ценни. Поверявам ви ги само защото сте дъщеря на професора, а това означава, че мога да ви имам доверие.

Класната стая миришеше на прах и мазни сандвичи — обичайната студентска храна. Затворих след себе си и седнах зад близката маса, маркирана със следи от чаши и разни драсканици с флумастер.

Разлистих дневника на професор Мортън, изчетох отбелязаните страници, а после ги заснех с телефона си за по-късна употреба. Опрях снимката на баба и Мария на чашата си с кафе, а след това пяхнах първата касета в древната звукозаписна машина, поех си дълбоко дъх и натиснах клавиша за възпроизвеждане.

Сърцето ми почти спря, когато съскането на лентата отстъпи място на дрезгавия глас, буквално вибриращ от интелигентност и скрита самоирония. Голата стая и гледката навън постепенно се стопиха и изчезнаха. С напрегнато внимание слушах лекото поскърцване на касетата и невероятната история, записана върху нея преди повече от четиридесет години, превръщайки я в някаква капсула на времето.

Жената на снимката сякаш оживя — мимолетно, но пълноценно, като на блуждаеща нощна пеперуда. Жизнеността ѝ се потвърждаваше от гласа: смел, бунтовен и жизнен — дори мъничко игрив, въпреки всичко, с което се беше сблъскала. Изведнъж ми се прииска да я познавам.

След три часа и още няколко чаши кафе, плюс един сандвич със сирене на почетна възраст, аз вкарах четвъртата касета и за последен път натиснах бутона за възпроизвеждане.

14.

Касета №4, страна „А“

— *Как се чувствате, когато след толкова години говорите за престоя си в „Хелена Хол“?*

— Странно, мила, много странно. Все едно че говоря за друг живот, но всъщност е точно така. Към края обаче това не ми правеше кой знае какво впечатление. Имах приятелки, разполагах с достатъчно цигари, а и шиенето ми помагаше. През по-голямата част от времето храната беше достатъчна. Големият ми проблем беше, че никой не вярваше на това, което казвах. По тази причина престанах да говоря за миналото си, заключвайки го дълбоко в себе си. А когато въпреки волята си споменавах за него, всички бяха единомислени, че отново чувам гласове.

Но историята на живота ти е това, което представляваш, нали? А след всичките хапчета и терапии бях започнала да се чувствам като никой. Всички, включително персонала, продължаваха да ме наричат Куини. Не е учудващо, че накрая почти бях забравила коя съм. Те ми откриднаха истинската Мария. Едва когато излязох навън — някъде около 50-те, отново започнах да възвръщам самоличността си. Освен това ми беше много приятно да разговарям с теб, мила.

— *На мен също.*

— Само като си помисли човек, че оттогава изтекоха повече от двадесет години!

(Тежка въздишка.)

— Двадесет години свобода, която всеки ден приемах като Божия благословия. Напускането на болницата ми върна миналото. Оттогава насам не съм преставала с опитите да го сглобя отново. За известно време изпитвах силен гняв за живота, който ми бяха отнели, но когато човек непрекъснато се гневи на себе си, той не може да стигне далеч. По тази причина реших да обърна гръб на миналото и да се радвам на годините, които все още бяха пред мен. Има ли някаква истина в слуховете, че това място ще бъде затворено завинаги?

— Така се говори. Голяма част от пациентите вече са се върнали в обществото, също като вас.

(Остър смях, разкъсан от бронхиални пристъпи.)

— Ха! Така ли го наричат сега? Вече съм виждала някои от тях да се мотаят по улиците, натоварени с кашони и вързопи.

— Да. Страхувам се, че някои от тях направиха именно този избор.

— Защото не са имали друг, нали?

(Тя пали цигара, поема дима с познатото хриптене и бавно го изпуска, преди да заговори отново.)

— Аз обаче извадих късмет, че имаше при кого да отида. Според мен ми се полагаше и малко късмет, защото никога преди това не бях имала такъв.

Но да не забравяме, че в началото никак не ми беше лесно. Страхувах се от всичко, което виждах: коли, автобуси, тълпи от хора, щъкащи във всички посоки, като мравки. Най-труден ми беше изборът: бял или черен хляб, масло или маргарин, конфитюр или мармалад, чай или кафе? Вътре никога няхмахме подобен избор — ядеш каквото ти сипят, а ако то се окаже недостатъчно или някоя като Уини ти отмъкне чинията, просто оставаш гладна.

Най-много гладувахме по време на втората война, знаеш. Това бях шест много трудни години. Повечето мъже от персонала заминаха на фронта, а жените работеха в тила. Почти нямаше кой да се грижи за нас. Наложих им се да затворят няколко отделения, а нас ни натикаха в онези, които останаха отворени. Май ти споменах, че мен ме бяха преместили в една от вилите, разпръснати из комплекса. Тогава вече бях достатъчно благоразумна, за да не им създавам проблеми. Бях готова на всичко, за да се озова на новото място. Там беше много хубаво. Пълно спокойствие сред красиви градини, цивилизовано отношение. Почти като в нормалния живот.

Но когато войната избухна, те затвориха вилите и ни върнаха в основната сграда с ужасните коридори, кънтящи от виковете и стенанията на луди хора. На всичкото отгоре почти не ни пускаха навън, тъй като нямаше кой да ни извежда.

Храната ставаше все по-лоша. Почти всичко изчезна — кондензирано мляко, банани, лимони, шоколад. Само от време на време получавахме по мъничко масло, сирене или месо — разбира се,

разделени на нищожни порции. Чувахме как готвачите мърморят, докато хвърляха в чиниите ни поредното си изобретение — някаква мътнокафява каша, забъркана предимно от ряпа и моркови. И така всеки Божи ден.

Мъжете започнаха да прекопават градините и да сеят нещо, с което да ни хранят — най-често моркови. Но семената, които посадиха, пипнаха бялата муха, черната муха, а след това и всички видове мухи, бъдещи се на територията на кралството. Това беше така, защото мъжете нямаха понятие от селско стопанство, а и липсваха химикали за борба с вредителите. Вероятно ги пазеха за пациентите. Растенията изсъхваха до корен, а стомасите ни се свиваха от глад с всеки изминал ден.

Слава богу, че шивалнята продължаваше да работи. Ако бяха затворили и нея, аз със сигурност щях да се побъркам отново. Цял ден без почивка шиехме униформи от тежък шевиот в защитен цвят — това беше нашият принос за родината. Но тази материя е направо ужасна, особено за допотопните машини, с които разполагахме. Иглите се чупеха, совалките блокираха през няколко минути, а пръстите и гърбовете ни се сковаваха от болка, тъй като се налагаше да притискаме плата с цялата си тежест.

Въпреки всичко това, аз успях да открадна по няколко минути на ден — обикновено по време на обедната почивка, за да работя върху покривката си. Вече ми поверяваха ножици и игли, а това означаваше, че необходимостта да ме наблюдават непрекъснато, беше отпаднала. Двете централни карета — едното за принца, а другото за бебето, вече бяха готови и аз започнах да работя по третото.

Надзирателката ми достави някакви изрезки: главно памучни парчета на лилави ивици, от които изработвахме униформите на младшите сестри, сив плат за ризи, предназначени за пациентите от мъжки пол, а също така и малко кремав поплин за униформите на администрацията, които си оставаха непроменени. Цветовете си хармонизираха достатъчно добре, но тъканта изглеждаше плоска и обикновена — особено на фона на брокатите и сложните форми, които бях създавала върху вътрешните карета. По тази причина реших, че това каре трябва да бъде коренно различно и помолих да разгледам няколко стари списания, за да си създам определени идеи. Чувала ли си за кубизма, мила?

— *Не беше ли някакво артистично течение?*

— Да, нещо такава. В едно от списанията прочетох за начина, по който кубистите превръщат картините си в блок от цветове — включително портрети и пейзажи, и това ме накара да потърся начин да използвам гладките си парчета плат на блокове. Те се подчиняваха много по-лесно на извивките.

Идеята ми хрумна, докато тананиках името си: М като Мария. А също така и като Маргарет. Трябваше само да намеря начин да направя една редица главни букви М върху контрастиращо парче плат, която със сигурност би оформила интересни шарки. След като известно време си поиграх с няколко други идеи, стигнах до решението за кройка от редица букви М, но свързани помежду си на зигзаг във формата на стълбица. Това ми се стори справедливо заради годините, прекарани в огромни палати със стръмни стълбища, които горките ми крака бяха принудени да катерят.

Да знаеш, че все пак извадих голям късмет в ужасната нощ на 1942-а, когато проклетите германци бомбардираха болницата и улучиха женското отделение отгатък коридора, буквално на няколко крачки от леглото ми. Така и не стана ясно защо бяха решили да хвърлят бомбите си над място, в което бяха затворени луди хора. Предполагам, че са го взели за фабрика или болница, още повече че отвъд пътя, съвсем близо до нас, бяха разположени военни поделения. Но както и да е. Настъпи истински хаос. Наистина, ние успяхме да измъкнем няколко души живи, но броят на убитите достигна тридесет и шест души, между които и две сестри.

— *Помагала сте при спасението на хора? Значи ви позволиха да излезете навън?*

— Една от бомбите падна толкова наблизко, че изкърти вратата на нашето отделение. Ако не бяхме се скрили под леглата, сигурно щяхме да се разлетим из стаята. Когато бомбардировката свърши, отвън долетяха писъци и стенания. Сестрите от нощната смяна хукнаха да помагат, а аз ги последвах. Никой не ме спря. Бомбата беше отнесла целия ъгъл на сградата заедно с отделението. Сякаш беше отчупен от гигантска ръка. Тухлите и покривът бяха образували огромна купчина

на земята, от която стърчаха части от човешки тела и се разнасяха викове за помощ... Дори и в момента цялата настръхвам...

Никой не пое нещата в свои ръце. Аз просто се втурнах към купчината и започнах да разчиствам тухлите и мазилката, крещейки с пълен глас, че помощта идва. Ръцете ми веднага се разкървавиха, но това нямаше значение. Забелязах това доста по-късно, когато бях оплескала с кръвта си всичко наоколо. След известно време се появиха надзиратели и пожарникари, които се заеха да ни показват как да изравяме пострадалите, без да им причиняваме допълнителни страдания. Вече бяхме измъкнали неколцина, но в тежко състояние — със счупени ръце и крака и други сериозни наранявания. Товарехме ги в линейките, за да бъдат откарани в болница. Не съм сигурна колко от тях изобщо се върнаха обратно.

На разсъмване пред очите ни се разкри страшна гледка. Напомням ти, че беше август и слънцето изгряваше доста рано. По предварителни изчисления, доколкото имаше такива, бяха изчезнали около четиридесет души. Натикаха ни обратно в болничните отделения, а после им се наложи да гонят няколко луди, които се бяха пръснали из района. Двадесет и четири часа по-късно се разнесе слух, че бяха изровили живи още двама пациенти — основно благодарение на острия слух на някакво местно ченге, което беше доловило скимтенето им изпод руините.

Вероятно съм била в шок, защото ми сложиха инжекция и спах в продължение на часове. Но дори лекарствата не бяха в състояние да прогонят от съзнанието ми писъците, кръвта и разкъсаните тела. Кошмарът на тази нощ не изчезва дори днес, когато съм вече възрастна жена.

(Продължителна пауза.)

— *Добре ли си, Мария?*

(Звук от бълбукане на течност, вероятно вода.)

— Така вече е по-добре, благодаря. Да продължавам ли?

— *Да, моля. Стига да се чувстваш по-добре...*

— Мисля, че скоро ще свършим. Не остана много за разказване, защото големият ден настъпи няколко години след края на войната. Най-хубавият ден в живота ми.

Ние не получавахме писма, знаеш. Или получавахме, но много рядко. В онази сутрин, малко след закуска, аз се подготвих за обичайния работен ден в шивалнята. Почти не обърнах внимание на старшата сестра, която се появи в отделението с плик в ръка. Но тя спря точно пред моето легло и ми го подаде.

— Имаш писмо, Куини. Трябва ли ти помощ, за да го прочетеш?

Разбира се, жената каза това с най-добри намерения, но аз ѝ се озъбих, объркана от необичайността на ситуацията:

— Не, благодаря, ще се справя и сама!

Грабнах плика и го пъгнах под блузата си. Личеше ѝ, че изгаря от любопитство да разбере какво пише вътре, но писмото беше предназначено за мен, така че „не, мерси много“. Сърцето блъскаше в гърдите ми с такава сила, че направо се чудех дали няма да се срина на пода. Все пак успях да стигна до тоалетната и да заключа след себе си.

Надписът върху плика беше кратък и ясен: „За Мария Романо, болница «Хелена Хол», Ийстчестър“. Всички тук ме знаят като Куини и по тази причина веднага реших, че писмото е от Маргарет, въпреки че не познавах почерка ѝ. Нямаше от кого друг да бъде. Тя беше единствената, която ме попита имам ли нещо против прякора си, а след като отговорих, че предпочитам истинското си име, винаги ме наричаше Мария.

Този път успях да запазя писмото и го донесох да го видиш.

— *Ще ми го прочетеш ли?*

— Добре, мила. Само да си намеря очилата. Аха, ето ги...

(Тя прочиства гърлото си и започва да чете.)

Драга Мария,

Надявам се, че това писмо ще те заvari в добро здраве. Помниш ли старата си приятелка Нора? От Замъка и от двореца?

Бях ти обещала да те намеря, но след като замина, никой не пожела да ми каже къде си. През всичките тези години не съм преставала да те търся. По някое време получих писмо от двореца, което явно бяха забравили да ми изпратят. Аз напуснах работата си там преди много

години. В момента съм вдовица, но Господ ме дари със син и снаха, които живеят наблизко.

Съдейки по адреса, ти вероятно си зле. А може би отдавна си напуснала това място и вече си по-добре? Ако е така, много се надявам да ти препратят писмото. Страшно много искам да те видя и да разбера какво се случи с теб и твоето бебе.

Пиши ми веднага и ми кажи къде си, за да дойда да те видя.

С обич,

Нора (вече не Федърстоун, а Ковалски)

— *Какво мило писмо. Сигурно си била много развълнувана, когато си го получила.*

— И още как, мила. Отначало си помислих, че сънувам и дори се оципах, за да съм сигурна, че всичко това е истина. Нора! Жива и здрава, готова да дойде да ме види? Момичето, което винаги бях приемала като родна сестра? Последното нещо на света, което очаквах, беше да получа вест от приятелката си от детинство след цели тридесет години, прекарани на онова място.

Мислех си, че отдавна ме е забравила или погълната от собствения си живот, просто беше престанала да ме търси. По едно време дори ми мина през ума, че може да е загинала по време на войната. Писмото ѝ беше пълна изненада за мен — като сбор от всички коледи и рождени дни в живота ми — не, че тези празници са били нещо особено, но ти разбираш какво искам да кажа. Сърцето ми сякаш се изду, беше ми трудно да дишам. Главата ми буквално щеше да се пръсне от щастие. Наложих се бързо да пхна писмото под блузата си, за да предпазя вълшебните думи от сълзите, които рукописаха от очите ми.

Постепенно се успокоих и се прибрах в отделението. Старшата сестра надникна от дежурната стая с въпросително вдигнати вежди. Широката ми усмивка беше доказателство, че имам добри новини, но в онзи момент няхах никакво намерение да ги споделям с нея.

Времето в шивалнята се точеше бавно. Налагаше се да почакам до следобедния чай, за да стигна до стаята за почивка на пациентите,

където, в едно от чекмеджетата, имаше хартия, пликове и писалки. Разбира се, ние можехме да ги използваме само с предварителното разрешение на някой от персонала, но общо взето болницата вече се беше превърнала в едно доста по-цивилизовано място. Ще опитам да си припомня какво ѝ написах в отговор: *Мила Нора, страшно се зарадвах на писмото ти. Да, аз все още съм тук и едва ли скоро ще бъда някъде другаде. Ела да ме видиш при първа възможност. А отдолу се подписах така: Твоята малка сестричка Мария.*

Стори ми се, че изминаха месеци, преди да получа второто ѝ писмо, но най-вероятно е пристигнало само след няколко дни. В него Нора ме уведомяваше, че ще дойде следващата събота, с автобуса. Едва тогава повярвах, че нещо ще се случи и изпаднах в паника. Тя ме беше виждала за последен път като младо, току-що навършило двадесет и една година момиче — закръглено в талията, но със сладко и невинно лице. Годиците на лудост, шокова терапия и злоупотреба с цигари ме караха изобщо да не се поглеждам в огледалото. А след като аз не мога да се понасям, какво би си помислила Нора?! Като нищо можеше да побегне, ужасена от старата вещица, в която се беше превърнала приятелката ѝ от детинство. Все пак разполагах с пълни четири дни, за да се постегна и да заприличам на нещо, но това нямаше как да стане без помощта на старшата сестра.

За късмет, дъртият дракон прие молбата ми благосклонно, Бог да благослови памучните ѝ чорапи. Когато разбра, че ще имам посещение за пръв път от трийсет години насам, очите ѝ омекнаха, а устата ѝ се разтвори в широка беззъба усмивка.

— В такъв случай да се залавяме за работа, хубавице — обяви тя. — Ще трябва доста да те постегнем...

Обикновено посещенията ни при болничната фризьорка продължаваха броени секунди — колкото да подрежат косите ни във формата на пудинг, но този път старшата ѝ намигна и аз останах на стола повече от час. След подстригването бях намазана с малко боя — колкото да покрие сивите косми, а после бях накъдрена и намазана с някаква гадно миришеща субстанция, която трябваше да задържи къдриците на мястото им.

Когато приключиха с мен единодушно обявиха, че приличам на Рита Хейуърт.

— Ама в ковчега — добавих аз. — Я не се занасяйте! — Те се разсмяха, а аз бях толкова доволна, че усмивката просто не слизаше от лицето ми. Когато се прибрах в отделението, колежките ми трудно ме познаха, но това не им попречи да ме вземат на подбив.

— Яя, каква дама! Да не си завъртяла някое гадже?

— Не едно, а няколко — я вижте как изглежда!

— Откъде взе пари да си платиш фризура, Куини?

— Явно е направила услуга на някого...

Изобщо не ми пукаше. Може би защото нямах намерение да споделям с тях каквото и да било.

Старшата ме дръпна настрани и ми показа две рокли и три чифта обувки, които беше открила в склада. Към тях прибави чисто нов сутиен и колан за чорапи, в комплект с найлонови чорапи в кутийка — все още рядкост в следвоенните години и под пълна забрана в психиатричните болници, тъй като бяха много подходящи за човек, който е решил да се обеси.

— Иди да ги пробваш — рече ми тя. — Но не казвай на другите, защото и те ще поискат да имат такива.

Най-любопитното беше, че в момента, в който си сложих сутиена и облякох по-хубавата от роклите — още я помня: памучна горна част на ярки щампи — изведнъж се почувствах като нормално човешко същество. За това допринесе и новата ми прическа, фигурата ми все още беше добре. Макар че тънката ми талия издаваше дългите години на недояждане, тя съвсем точно рисуваше портрета на жената, която бих могла да бъда, ако не бях толкова наивна да се влюбя в сините очи и топлия глас на едно хубаво момче.

И тъй, вместо да съм щастлива, аз изпаднах в нещо като депресия. Когато старшата дойде да видим как се справям, аз я посрещнах ревяща, седнала на тоалетната чиния.

— Това е шок, мила — каза ми тя. — Но кой знае, може и да излезе нещо. Например нов живот за теб, защото правилата вече са променени.

Правилата са променени? Какво означава това?

— Зависи от твоята приятелка — продължи тя. — Как ще се почувства, как ние ще я приемем. Може би ще получиш правото да излизаш всеки ден, дори и с преспиване. Така ще усетиш външния свят и ще се подготвиш за него...

Да напусна болницата?! Сигурно няма да ми повярваш, мила, но мисълта да напусна болницата след всичките тези години ми се стори ужасяваща!

— Не! — изкрещях аз. — Не искам да напускам! Ами приятелките ми? — След тези думи отново избухнах в плач, а тя ме прегърна през раменете. За пръв път в живота си усетих проявата на някакви чувства от страна на персонала. Единствено Маргарет ме беше прегръщала.

— Не се безпокой, Куини — прошепна тя. — Нищо няма да се случи против волята ти. А сега съблечи тези дрехи и ги сложи в торбата. Аз лично ще ги съхранявам до събота.

От този момент нататък не можех да мисля за нищо друго, освен за предстоящото посещение на Нора. Дали изобщо ще ме познае след трийсет години? Дали аз ще я позная? За себе си знаех колко много съм се променила — въпреки прическата и дрехите. Но тя? Дали няма да се страхува, както много хора, че лудостта е заразителна? Ами ако се въртне и си тръгне още преди да съм ѝ доказала, че не съм луда?

После в съзнанието ми изплува образът на някогашната Нора — твърда, непокорна и едновременно с това смешна, особено когато раменете ѝ започваха да се тресат от нерви... Момичето, което през всичките тези години остана неотклонно до мен, включително и когато беше убедена, че съм поела по погрешния път.

Не, тя никога нямаше да се уплаши!

Денят на посещението настъпи. Аз седях в чакалнята за пациенти и изгарях от нетърпение, примесено с мъничко страх. Но когато тя се появи и се хвърли в обятията ми, всичките ми притеснения се стопиха. Сякаш бяхме близки роднини, разделени твърде дълго време. Говорехме една през друга, викахме и се смеехме, докато прегракнахме. И двете не можехме да повярваме, че сме били разделени толкова години. Тя си беше все същата — цяла глава над мен, с прекомерни дълги крайници, големи длани, чипо носле и остри черти, но със светнало от радост лице под сплъстените кичури посивяла коса. Закле се, че и аз не съм се променила, но очите ни издаваха: бяхме остарели едновременно, неспособни да преценим колко много ни е променило времето.

Докато аз стоях заключена в „Хелена Хол“, Нора беше водила един наистина бурен живот. След първата война, преодолела скръбта си по бедния Чарли, тя се запознала с един дворцов кочияш на име Сам Ковалски — поляк, който избягал в Лондон от погромите в родината си заедно със своите родители. Та този Сам участвал във войната, но щастливо се измъкнал от окопите без дори драскотина. По-късно, когато връзката им се задълбочила, тя трябвало да напусне двореца, защото там е забранено да работят семейни двойки. Когато се оженили, тя вече била бременна, а второто дете се появило две години по-късно.

Сам не получавал повишения. Неговата служба предвиждала такива само при смърт на някой предшественик, но онези типове просто отказвали да умират, смееше се от сърце Нора. Малко по-късно кралското семейство преминало на моторни коли, което означавало допълнителни съкращения. Сам си намерил работа като кочияш на някакъв търговец на коли от Ийст Енд. Няколко години били много добре, но после избухнала втората война.

Бизнесът на работодателя на Сам процъфтявал на черния пазар, но въпреки това Сам решил да напусне. Вече бил стар за армията, но постъпил доброволец като нощен наблюдател на брега на Есекс, със задачата да засича отрано появата на германски бомбардировачи. Но станало така, че една нощ бомбардировачите засекли него и той не се прибрал у дома, оставяйки Нора сама с двете момчета, които вече подлежали на военна повинност.

Историята ѝ в резюме е, че едното от тях било убито в окопите, а другото — Сам Младши, когото познаваш — се завръща от Северна Африка и се жени за гаджето си. И тъй, Нора остава сама, но синът и снахата живеят на две крачки от дома ѝ и в момента чакат внуचे.

— И двамата ми липсват страшно много — призна тя. — Но благодаря на небето, че малкият Сам се прибра жив и здрав, а зрението ми е достатъчно силно, за да продължавам да шия и да си докарвам нещо допълнително към вдовишката пенсия. — Отмести снимките на Сам и момчетата и поклати глава: — Това ми стига. А ти? Какво ли не направих да те откроя, но никой не ми каза къде са те настанили. Сякаш се бяха наговорили да мълчат.

— А как все пак ме откри? — попитах аз, изгаряща от любопитство.

— По възможно най-странния начин, чрез пощата — отвърна тя и отново бръкна в чантата си. Оригиналният адрес върху плика, който ми подаде, беше този на двореца, но след това го бяха препратили в дома ѝ на Бетнал Грийн. Вътре имаше малък къс хартия, изписан със същия наклонен почерк, който фигурираше и върху плика: *Куини Романо*, „Хелена Хол“, *Ийстчестър*. Само пет думи, нищо друго.

Кратък размисъл и нещата започнаха да се проясняват. Единствените хора, пред които бях споменавала за Нора, бяха психиатрите и... Маргарет. Така и не разбрах защо избяга, без да ми каже нито дума, но листчето в ръцете ми доказваше, че вероятно се е чувствала виновна за това и по тази причина е искала да установи връзка между мен и Нора.

Опитах да обясня това на приятелката си, но тя само поклати глава:

— Какво ли не правят хората. Но след като съм тук, значи съм била права. А защо те нарича Куини?

— Това е прякорът ми тук. Когато ме докараха, опитах да им обясня откъде идвам, но никой не ми повярва. Казаха, че това са фантазии, защото никой като мен не би могъл да работи за кралицата. Някой ме нарече Куини и този прякор ми се лепна.

— И за принца ли им разказа?

— Споменах го само в началото, при разговорите с психиатрите — поклатих глава аз. — Но скоро престанах, тъй като и това се приемаше като доказателство, че съм се побъркала.

Тя вдигна глава да ме погледне, очевидно колебаеща се дали да ми зададе следващия въпрос.

— Беше момче — изпреварих я аз. — Дори не ми дадох да го прегърна. Чух го да плаче, но после ми казаха, че е умряло.

Нора се премести до мен на дивана и отново ме прегърна.

— Какъв мръсник! — промълви тя.

Отдавна бях стигнала до това заключение, но ми беше неудобно да го призная пред най-добрата си приятелка. Затворена между стените на психиатрията, някак бях успяла да прогоня онези ужасни мигове от съзнанието си. Но при появата на Нора всичко се върна обратно — болката от измамата, начинът, по който животът ми се промени за броени часове. И всичко това заради наивността ми да повярвам на

думите му: че ме обича и че ще ме пази от всичко лошо, което може да ми се случи.

После изведнъж ме обзе бясна ярост.

— Да, той наистина беше мръсник! — изсъсках, достатъчно тихо, за да не привличам вниманието на останалите пациенти. — Омая ме с красивите си очи, Нора! Омая ме до степен да се почувствам много специална и да тичам при него само като щракне с пръсти. Но тогава бях твърде млада и глупава, за да осъзная какво се случва.

Чупех пръсти толкова силно, че чак кокалчетата ме заболяха. Нора ги притисна с длан, опитвайки се да ме успокои. После рукнаха сълзите. Гневни, горчиви сълзи, които ме разтърсваха толкова силно, че ми беше трудно да дишам. Като буйна река, задържана дълги години в някакво подземно езеро, която най-сетне се беше отприщила.

Истерията ми беше толкова силна, че няколко сестри се втурнаха към мен с намерението да ми дадат успокоително. Но Нора ги отпрати, а след това ми предложи да се поразходим в парка. Излязохме на слънце. Птичките пееха, розите червенееха в лехите, някъде далеч бръмчеше косачка. Тя ми каза да не говоря и да дишам дълбоко чистия въздух. След известно време риданията утихнаха и отново си възвърнах дар слово.

Разказах ѝ за всичко, което ми се беше наложило да преживея в „Хелена Хол“ — за наркозите и загубата на говор, за Маргарет и за войната, за бомбардировката и разкъсаните тела. Всичките ужаси, които пазех в съзнанието си, изведнъж се разпукаха като гниещ плод, заливайки ни с отровните си газове. Съвсем ясно личеше, че приятелката ми е ужасена, но въпреки това продължаваше да ме слуша мълчаливо. Нито тя, нито някой друг, можеше да поправи бедите, които бях преживяла.

— Той ми отне живота, Нора — промълвих. — Ако не бях се влюбила в него, нямаше да преживея нищо от ужасните неща, за които ти разказах. Би трябвало да изпитвам гняв, но тогава и двамата бяхме още деца. Дори до ден-дневен съм убедена, че макар и за кратко, той наистина ме беше обичал.

Беше ми толкова хубаво, че можех да разговарям с човек, който ме разбира и — най-вече! — ми вярва. Направихме няколко обиколки на парка, а аз продължавах да изливам душата си. По едно време заваля дъжд, но ние не му обърнахме внимание и продължихме да се

разхождаме, макар и мокри до кости. Имах чувството, че дъждът отмива преживяното и в душата ми потрепна надеждата за по-добро бъдеще. Когато стигнахме до портала за четвърти път, Нора се обърна да ме погледне. Косата ѝ беше подгизнала, дъждовните капки се стичаха по лицето ѝ и дрехите ѝ, обувките ѝ жвакаха. В момента, в който осъзнах, че и аз изглеждам като нея, тя изведнъж започна да се смее — с онзи гърлен и заразителен смях, който толкова добре познавах. Не след дълго и двете се кискахме така, че трудно си поемахме дъх. В един момент дори се наложи да седнем на мокрите стъпала, за да се успокоим.

— Все едно че пак сме момичета — рекох. — Сякаш всичките тези години изобщо не са съществували.

Тя престана да се смее, погледна ме и отново ме взе в подгизналата си прегръдка.

— Може би това е начинът — прошепна. — Да оставиш всичко зад гърба си и да гледаш напред.

— Но какво ме чака напред? — попитах аз, усещайки как доброто настроение ме напуска. — По-вероятно е да остана тук до края на дните си.

— Сама каза, че нещата се променят. Нека да видим какво ще стане, а? — подхвърли тайнствено тя. — Слушай, вече е крайно време да си тръгвам, но обещавам, че скоро пак ще дойда. Може би след седмица-две. Дотогава просто се дръж. Все ще измислим нещо.

Нямах никаква представа за какво говори, но тя държеше на думата си. Няколко дни по-късно получих писмо от нея, а по-късно отново дойде да ме види. Не след дълго визитите ѝ станаха всичко за мен. Имах чувството, че сме се върнали назад във времето и отново сме близки като сестри, споделящи абсолютно всичко помежду си. Въпреки помраченото настроение, което увисваше над главите ни като буреносен облак, когато се връщахме към трудните времена, ние винаги успявахме да прогоним мрачните спомени със смях и закачки. По принцип бяхме устроени така, че да не очакваме нищо, и вероятно бяхме доволни от факта, че все още сме живи.

Но имаше и един облак, който дори смехът на Нора не можеше да прогони. Затворени в помещението за посетители, ние се чувствахме тотално откъснати от външния свят и нито виждахме деца, нито разговаряхме за тях. Синовеите ѝ бяха всичко за Нора. Тя

постоянно ми показваше снимки и ми разказваше случки от детството им. За онзи, когото беше загубила и за другия, на когото възлагаше всичките си надежди. Приемах тези неща с натежало сърце. Трудно ми беше дори да дишам. Правех всичко възможно да проявя интерес, но просто не можех да споделя радостта ѝ.

Можеш да ми повярваш, че годините на продължителни терапии се отразяват по странен начин на паметта ми. Но едно събитие, което помня сякаш се беше случило вчера, е нощта на неговото раждане. Ужасът и болката, тромавите опити на персонала да ми помогне, радостта от проплакването му и непрогледният мрак при вестта за смъртта му. Веднъж, когато Нора се оплакваше, че синът ѝ е забравил за рождения ѝ ден, аз не успях да се сдържа.

— Престани с тези глупости! Трябва да си адски доволна, че изобщо имаш син!

Тези думи прозвучаха точно толкова горчиво, колкото се чувствах. Тя изненадано ме погледна, после очите ѝ потъмняха от мъка.

— Миличката ми! — прошепна. — Ужасно съжалявам, че нямаш деца!

— Напротив, имах! — натъртено отвърнах аз. — Имах дете, което ми отнеха! — Изкрещях тези думи толкова силно, че част от пациентите и техните посетители се обърнаха да ни погледнат.

— Нали каза, че бебето е умряло?

— Така казаха на мен. Но аз го чух да проплаква, Нора, чух го! — Гласът ми се понижи до разпокъсан шепот: — Ами ако не е умряло? Ами ако... — Не смеех дори да си представя това, което ми минаваше през главата. — Ами ако просто са го взели, за да го дадат на някой друг?

— За това трябва да има документи — отсече Нора, изпъвайки гръб.

— Ако бебето е починало, те пак трябва да го регистрират, макар и като мъртвородено. Но ако е живо, трябва има документ за осиновяване. Ще поискам да ми покажат архивите от съответната година — беше деветстотин и осемнадесета, нали?

— 11 ноември, 1918-а — отвърнах аз. — Няма как да забравя, защото на този ден беше сключено Примирието. Кое то лично на мен не ми донесе облекчение.

— Ще се почувстваш ли по-добре, ако разберем със сигурност какво се е случило? — попита Нора. — Остави това на мен. Обещавам ти, че ще се справя.

На следващото си посещение Нора се появи с доста голямо закъснение, но на лицето ѝ грейше широка усмивка.

— Извинявай, че се забавих, но имах среща с медицинския управител, който също закъсня — задъхано обяви тя.

Зяпнах от изненада. Бях буквално зашеметена. Медицинският управител?! За мен той беше само име, нещо като Господ — невидим, но пълновластен господар на живота ми. После си спомних за обещанието ѝ.

— Да не си открила нещо за...

Усмивката ѝ помръкна за момент. Тя съблече палтото си и седна до мен.

— Опитах се. За съжаление архивите им не стигаха толкова назад във времето, просто защото мястото, където са ги пазили, било ударено от бомба. Но това не означава, че съм се отказала. Всяко населено място разполага с така наречения „Регистър на новородените и покойниците“, където се съхраняват подобни документи. Следващия път ще отида именно там.

Новината не беше кой знае какъв удар за мен, тъй като не бях се надявала на нищо.

— Но аз исках да го попитам нещо друго — добави тя и леко ми намигна, сякаш се готвеше да ми направи подарък.

— Добре, казвай.

В живота ми имаше толкова провали, че един повече едва ли щеше да ме разстрои.

— Официалното становище на твоя психиатър е, че няма причини повече да те държат тук. Според него си готова да се върнеш в обществото, но ще ти трябва спонсор.

— Спонсор ли? — Повредено или не, съзнанието ми се бореше да обхване неочакваният развой на събитията. — Какво означава това? Пари?

— Не, детенце. Означава някой, при когото можеш да живееш. Който да се грижи за теб и да те наглежда... — Лицето ѝ отново светна

в усмивка: — Е? Досещаш ли се кой може да бъде този човек?

Огледах я внимателно. Исках да се уверя, че не беше пила. Само се хилеше и говореше неща, които не можех да схвана.

— Аз, глупачке! Не разбираш ли?

Поклатих глава.

— Предложих им да стана твой спонсор. Искам да дойдеш да живееш при мен. Надявам се, че когато се приспособиш към живота навън, изобщо няма да имаш нужда от някакви грижи. Всъщност, ще се грижим една за друга. Аз имам пенсия, а те ме увериха, че и ти ще получиш някакви пари за издръжка. Сам предложи да ти подготви втората спалня. Тя не е много голяма, но със сигурност ще свикнеш. Какво ще кажеш?

Какво да кажа ли?! Имах чувството, че някой внезапно е отворил вратата на тъмна стая и изведнъж ме облива прекрасна, ослепително ярка светлина, която не само ми пречи да виждам, но и блокира мисловните ми способности. Проникваща в съзнанието ми така, както белината попива в чаршафите. Отвъд тази врата се намираше непознат свят, който ме плашеше въпреки присъствието на Нора. Чувала съм, че в днешно време болницата предлага консултации и полезни съвети в стил „практически умения“ на всеки пациент, на когото предстои изписване. Но в онези следвоенни години, когато купонната система все още беше в сила и всеки се оправяше както може, явно са търсили начин да се отърват от нас.

Нора чакаше отговор. Но в онзи момент просто бях онемяла от щастие и единственото, което успях да изкрякам с пресипнал глас, бяха няколко детински тъпи въпроса: „Наистина ли мога да живея при теб? Наистина ли ще си тръгна оттук? Сериозно ли говориш?“.

— Наистина — отвърна тя.

(Нова продължителна пауза, увенчана с шумно издихване на носа...)

— Така се върнах в този свят, мила. Не преждевременно, а със сигурност късно, тъй като вече бях на петдесет и една. Но по-добре късно, отколкото никога, нали? Предстоеше ми да наваксам всичко, което бях изгубила през тези години. И, повярвай ми, мила, наистина преживяхме прекрасни мигове заедно. Пътувахме навсякъде, разглеждахме непознати места. Нямахме много пари, но това не ни пречеше да се забавляваме. Признавам си честно, че дори не бях

подозирала колко прекрасни места има на този свят. И всичко това дължах на моята мила Нора. Горката стара Нора...

(Кашлица, последвана от сподавена въздишка.)

— *Ти спомена, че не е била добре. Как е сега?*

— Все още е в болница. Правят ѝ изследвания, но аз имам лоши предчувствия.

— *Съжалявам да го чуя, Мария.*

— Мисля, че за днес ми е достатъчно, мила. Ще изключиш ли това нещо?

(Последната касетка изщрака и спря.)

Работният дневник на Патси Мортън, ноември 1952 г.

Приключих с интервюта на Куини/Мария и дойде време да се сбогуваме. Стана ми малко тъжно, тъй като нямаше причини да се видим отново. Все пак успях да остана емоционално съдържана и да запазя „обективна дистанция“ — както би казал професорът. Освен това трябва да завърша и останалите интервюта, преди да ги систематизирам по някакъв начин и да му ги представя. Въпросът ставаше спешен, тъй като имах предчувствието, че моето изследване ще остарее още в рамките на текущата година.

За щастие доктор Уотс не се оплака повече. Изглеждаше доволен от срещите ми с останалите пациенти и персонал от списъка, но едва ли щеше да бъде щастлив от моите заключения. Толкова по-зле за него. Аз съм длъжна да опиша това, което чух и видях. Разбира се, с академично безпристрастие и всичко останало.

Освен това, миналото си е минало. Това място скоро ще бъде закрито. Защо му е да защитава нещата, които се бяха случвали тук?

Извадка от медицинското досие на пациент М. Р., ноември 1952 г.

Госпожица М. Р. беше изписана от болницата и предадена на грижите на госпожа Нора Ковалски от Бетнал Грийн, Лондон. Четири седмици по-късно тя беше посетена от местния консултант психиатър, който констатира, че състоянието ѝ е добро, дори и без да използва лекарства. Ние уведомихме психиатъра към местната здравна служба, че повече посещения няма да бъдат необходими.

15.

Касетофонът щракна и утихна, вече наистина за последен път. В продължение на няколко минути останах със затворени очи, опитвайки се да съхраним още малко образа на Мария в съзнанието си. След почти двучасовото прослушване имах чувството, че я познавам лично, сякаш е член на семейството ми. А мисълта, че няма какво повече да прослушвам, ме караше да изпитвам усещането за тежка загуба.

След първоначалното вълнение, че чувам гласа ѝ, постепенно ме обзе дълбоко чувство на тъга. Разказвайки за живота си, тя звучеше безкрайно убедително, но медицинският ѝ картон съдържаше по-други факти: че страда от заблуди, че чува гласове и живее в свой собствен свят на романтика и интриги. Макар и без образование в техническия смисъл на думата, Мария беше притежавала достатъчно природна интелигентност, за да изгради една абсолютно достоверна история на своите преживелици. Отделянето на истината от измислиците беше почти невъзможно.

Несъмнено е била шивачка в някое голямо имение — може би дори в Бъкингамския дворец. Това беше възможното обяснение за достъпа ѝ до кралските коприни. Но твърденията ѝ, че е била прельстена от Уелския принц, звучаха повече като романтични фантазии на едно младо и чувствително момиче. От това, което прочетох тук-там, останах с впечатлението, че принцът си е падал по дами от висшето общество. Защо мъж с неговото положение би прельстил една обикновена прислужница?

Но от друга страна, защо тя е толкова непоколебима в твърденията си, че е била съблазнена от принца? За да признаят детето ѝ като кралски наследник? Нима не си е давала сметка, че една толкова погрешна преценка ще има сериозни последици?

Е, в крайна сметка успях да открия моята Мария, но тя продължаваше да е загадка за мен.

Професорът беше прав, когато ме предупреди, че записите са тежки за слушане. При описанията на раждането, аз неволно

притиснах корема си с длани. Не по-малко убедителни бяха думите, с които описваше любовта си и болката от загубата: „Подобна любов те изпълва изцяло, изстисквайки тялото ти като мокра гъба. У теб просто не остава място за нищо друго“. Думи, без никакво съмнение изречени от сърце, но никъде в медицинския картон не се споменаваха за бременност и раждане. И това ли е било само фантазия? Според мен по-голямата част от историята е истинска, може би леко разкрасена — като елегантните шевове на Мария.

Но независимо каква е истината, аз много харесвам описанията ѝ, свързани с работата по кувертюрата. Най-вече начинът, по който е проектирала отделните рамки. Всяка концентрична част напомня за хората, които някога е познавала — любовникът, който и да е бил той, изгубеното дете и жената, с която се е сближила в болницата и която ѝ беше помогнала да си възвърна говора. Цялата история на живота ѝ беше превъплътена в използваните тъкани, в цялостния дизайн и апликираните фигурки. Това беше пачуърк на един цял живот (каква метафора, а?). Всъщност, той ми помогна да вникна в част от смисъла на малкото стихче, избродирано на гърба. Тя беше ушила тази покривка за едно малко бебе и беше добавила стихчето, в случай че някой ден детето се появи с желанието да я получи.

Вниквайки в смисъла на всичко това и разкривайки ценността му — особено за нея, аз почувствах с нова сила липсата на красивата кувертюра. Остра болка пронизваше гърдите ми всеки път, когато си помислех за нея. Изведнъж намирането ѝ придоби нов, далеч по-неотложен смисъл.

Минаваше пет следобед и повечето офиси вече бяха затворени. Това ме принуди да оставя касетките и дневника на професор Мортън върху бюрото на Сара с бележка „благодаря“ най-отгоре. След това поех през еднакво скучните малки площици на кампуса към ветровития паркинг, а в главата ми продължаваше да звучи гласът на Мария.

От колата звъннах на Джо. Насреща се включи гласова поща, която ме подсети, че тя и Марк все още не са се върнали от Мароко. В главата ми се блъскаха стотици въпроси и имах нужда да поговоря с някого. Отговорът на Бен дойде почти веднага: Няма проблем.

Намирам се на Бъртън кроуз 24, на около десет минути с кола от университета.

— Това е само временен подслон — обясни той, след като ме покани да вляза. — Но толкова мога да си позволя след провала на брака си. Има още една малка спалня за Томас, освен това е близо до училището му.

Наистина не личеше, че има намерение да пуска корени тук: дневната с кухненски бокс на долния етаж беше оскъдно обзаведена с евтини мебели, украшения и други декорации почти липсваха. По стените нямаше аплици, осветлението идваше от една увиснала от тавана гола крушка. Нямаше възглавници и орнаменти, ако не се брояха два плаката на галерия „Тейт Модърн“ — една великолепна цветна спирала на Джаксън Полок и изумруден калифорнийски басейн.

— Харесвам избора ти — подхвърлих и наистина беше така.

— Би трябвало да им намеря подходящи рамки, но все нямам време. Вероятно си мислиш, че живея като студент, обграден от плакати — Засмя се с онзи дълбок и топъл смях, който ме караше да се чувствам сигурна. — Но както и да е. Какво те води в Ийстчестър? Приличаш ми на котка, докопала млякото.

— Проведох една среща с професор Мортън — онази, която е написала книгата. И открих жената, ушила моята кувертюра.

— Лично ли? — ухили се Бен. — Най-старата жена в света, която все още шие покривки?

— Наистина имам такова чувство. Може би защото слушах гласа й в продължение на повече от два часа.

— Това вече е нещо. Влизай и започвай да разказваш. Вино?

— Може, но само една чаша.

Подхванах историята си след парче претоплена пица и няколко чаши изненадващо хубаво вино. Разказах всичко, което си спомнях от записите с гласа на Мария, бележките на Патси в дневника и отметките в медицинския картон. На практика преразказът ми прозвуча още по-неубедително от самата история, но Бен слушаше, без да ме прекъсва.

Изражението му беше съчувствено, но не и съсредоточено, а когато споменах за двореца и принца, изобщо не му мигна окото.

— А ти какво мислиш? — попита той, когато най-после млъкнах.

— Все още съм объркана. Тя звучеше адски убедително, но картината изглежда по-различна от гледната точка на психиатрите и медицинския картон.

— Това не се ли отнася и за фантазьорите? Те са най-убедителните лъжци на света.

Тръснах глава, сякаш за да поставя нещата по местата им.

— За съжаление всичко това няма никакво значение, защото кувертиурата все още липсва.

— Влезе ли във връзка с онези места, които ти препоръчах?

— Разпратих им имейли заедно с подробни скици, но отговор все още няма.

Бен преплете пръсти в характерната си поза, докосвайки устните си с връхчетата им. Позата му за размисъл беше колкото непринудена, толкова и човешка. Несъзнателно потърках долната си устна и изведнъж изпитах стряскащо силно желание да отместя пръстите му и да го целуна. Но се осъзнах почти веднага. По всичко личеше, че един следобед прослушване на старите записи е бил напълно достатъчен, за да се побъркам.

Той се наведе да отвори лаптопа си и това ме извади от унеса.

— Ще проверим някои факти, за да видим колко достоверна е историята на Мария. Като начало нека погледнем дали датите на Уелския принц съвпадат...

Не след дълго научихме, че Едуард VIII е роден през юни 1894 г. — тоест, с няколко години по-възрастен от Мария. В същия уебсайт се споменава за образованието, получено във Военноморското училище, а също така и за краткия му престой в Оксфорд — събития, за които говореше и Мария. Не беше пропусната и славата му на женкар допреди срещата му с Уолис Симпсън, положила начало на една пламенна връзка, завършила с абдикацията му от трона.

— Предполагам, че няма начин да проверим дали жена на име Мария Романо действително е работила в Бъкингамския дворец — подхвърлих аз.

— Малко вероятно — поклати глава той. — Дворцовите архиви са строго секретни.

— А дали е имала дете? Не мога да повярвам, че би говорила с такава тъга, в случай че бременността ѝ е била само измислица. Можем ли да проверим в Гражданския регистър?

— Добра идея. В понеделник мога да мина да те взема — стига да искаш, разбира се.

— Няма проблем. Така или иначе ще получим някаква информация. — Няколко седмици по-рано вероятно бих се поколебала, опасявайки се, че той може би търси вестникарска сензация. Но сега виждах, че любопитството му към тази загадка беше не по-малко от моето. Също както и решимостта му да стигне до истината. — Така ще докажем истинността на твърденията ѝ, че изработва кувертюрата за изгубеното си дете, а също така и присъствието на малкото стихче на обратната страна. Не виждам за какво друго би го избродирала там.

— Как се казваше приятелката ѝ?

— Маргарет?

— Не. Другата, която я е спасила.

— Нора Ковалски. Защо питаш?

— Не е зле да проверим избирателните списъци в района на Бетнал Грийн.

Замълчах за момент, опитвайки да си спомня какво беше казала Мария за сина на Нора и нейното внуче. Бен любопитно ме погледна, а след това се намръщи. После шумно въздъхна, поклати глава и затръшна капака на компютъра. Ръцете му легнаха върху него с дланите нагоре.

— Какво има? — попитах аз и се усмихнах на киселата му физиономия, която всъщност беше много мила.

— Колко време ще ти трябва да включиш? — внезапно избухна той. — Не правя това за проклетия вестник, а защото те харесвам! Това не ти ли стига? Или може би си пъхам носа твърде много? Искаш ли просто да се оттегля?

— Изобщо не става въпрос за подобно нещо — отвърнах аз, успяла в последния момент да скрия усмивката си. Този човек тотално се беше объркал. — По-скоро става въпрос за...

— Ти все още ми нямаш доверие!

— Не, Бен. На практика е точно обратното... — Това беше всичко, което успях да промърморя, преди да дам воля на инстинктите

си. Наведох се, хванах го за тила и притеглих лицето му към себе си. Зърнах за миг изненадата в очите му, но съпротива липсваше.

На сутринта изпаднах в паника. Какво бях сторила? Мъжът, когото почти не познавах, спеше кротко до мен с детинска усмивка на лицето. Но сексът никак не беше лош, замаяно си помислих аз, отчитайки и няколкократните му извинения, че бил излязъл от форма.

Направихме си ергенска закуска от препечен бял хляб, евтин конфитюр и разтворимо кафе, поддържайки някакъв скован разговор, в който изобщо не засягахме въпроса как се бяхме озовали в едно легло. Аз разчистих масата и пренесох чиниите в умивалника.

— Трябва ли да си ходиш? — прегърна ме изотзад той.

— Е, все някога трябва да си тръгна — отвърнах и механично се притиснах в него, наслаждавайки се на топлината на тялото му. — И двамата си имаме задължения в този живот: аз да посетя майка си, ти да видиш сина си, да гледаш футбол и всичко останало. — Прозорецът отразяваше фигурите ни — неговата огромна и надвесена над мен, гъстата му коса, падаща над очите му, докато ме целуваше по главата.

— Искаш ли да видим какво е останало от „Хелена Хол“, преди да си тръгнеш? — попита той. — Няма да ни отнеме много време, а на теб ще ти бъде интересно. Намира се буквално на две крачки оттук.

Десет минути по-късно изскочихме от бездушния лабиринт на новопостроените къщи в един общо взето зелен квартал и се озовахме в някакъв занемарен парк с високи борове и разклонени дъбови и букови дървета — очевидно засадени преди доста време като част от някакво голямо имение.

Минахме между високите колони от червени тухли на портала и останките от къщичката на пазача, а след това поехме по асфалтирана алея без маркировка, виеща се между избуяли лаврови и рододендроновы храсти. Не след дълго стигнахме няколко хубави къщи в едуардиански стил със свои собствени градини, сред които се открояваше една наистина внушителна постройка, която по думите на Бен била резиденцията на медицинския управител. Нищо чудно, че Мария е била толкова впечатлена от срещата на Нора с този човек, който бил „нещо като Бог“.

Къщите бяха добре поддържани и очевидно все още населени, но пространствата около тях бяха напълно занемарени. Малката дървена хижа с олющена бяла боя вероятно е била павилион за крикет, а някогашният добре поддържан терен беше обрасъл с висока трева. Зад съборената ограда в съседство се виждаха няколко стари тенис корта с провиснали мрежи, окачени на ръждясали колчета. Те ми напомниха за онези „дворове за проветряване“, в които Мария се беше чувствала като животно в клетка. Всяка извивка на пътя разкриваше нови и нови останки от това, което някога е било процъфтяваща общност, а днес — само забравено от Бога място, оставено на милостта на природата.

След поредния завой изведнъж се оказахме пред огромна и лъскава метална ограда. Беше висока поне три метра, а от горната ѝ част стърчаха опасни на вид шишове, губещи се чак до хоризонта. Затвореният портал беше окичен с набор строги предупреждения: „ОПАСНО! ВЛИЗАНЕТО ЗАБРАНЕНО! 24-ЧАСОВО НАБЛЮДЕНИЕ С ОХРАНИТЕЛНИ КАМЕРИ!“. И прочие, и прочие.

— Добре са се подсигурили — промърморих аз.

— Дечурлигата влизат вътре и палят огънове — поясни Бен. — Почакай и ще видиш.

Пробихме си път сред храсталаците и се изправихме пред металната ограда. Отвъд нея се простираше широко затревено пространство, очевидно някога добре поддържана морава. Покрита с чакъл и бурени алея описваше широк завой и свършваше пред огромна сграда: истинска резиденция от червени тухли и боядисани в бяло колони от двете страни на внушително стълбище. Над входа се извисяваше квадратна часовникова кула.

— Главният вход на болницата — поясни Бен.

— Точно както го описва Мария! — възкликнах аз. — Сега разбирам защо си е помислила, че става въпрос за дворец. Някога тази сграда сигурно е била много красива.

От двете страни на парадния вход се простираха дълги триетажни постройки, облицовани със същите червени тухли и дълги редици прозорци с бели рамки.

— Това трябва да са били болничните отделения, нали?

Бен кимна. Всеки прозорец беше оборудван с дебели метални пръти. Мисълта, че зад тях са били затворени Мария и милата ми баба, ме накара да потръпна.

Той ме прегърна през раменете.

— Оттук се вижда, че не е било чак толкова идилично, нали?

— Горките хора! — прошепнах. — Затворени завинаги сред тези красиви градини само защото са били различни!

— Аз мисля, че повечето от тях наистина са били болни и са се нуждаели от някакви предпазни мерки, за да не наранят себе си или околните. Но въпреки това съм доволен, че това заведение е закрито, а с него са били прекратени и всичките им брутални терапии.

— А какво ще стане с него сега?

— Все още няма окончателно приет план за строителство, но най-вероятно ще го превърнат в затворен комплекс от малки къщички, подобен на Бъртън Клоуз.

— И не след дълго никой няма да си спомня какво се е случвало тук.

— Съществува една доста внушителна група от бивши служители, които са прекарвали на това място дълги години и които непрекъснато ме притискат да организирам кампания срещу разрушаването му — отвърна с лека въздишка Бен. — Но според мен ще можем да прогоним спомените за него само ако го изтрием от лицето на земята, веднъж и завинаги.

Останахме още известно време сред студената тишина на гората. Не пееха птички, не шумоляха листа. Не се чуваше дори далечният грохот на магистралата. Въпреки великолепната архитектура и красивия парк, не можех да се отърва от чувството, че стоя пред затвора, в който Мария беше прекарала най-хубавите години от живота си.

— Да си вървим, Бен — дръпнах го за ръката аз. — Това място ме потиска.

Прибрахме се в Бъртън Клоуз. Бен направи още сандвичи и кафе, а аз използвах времето, за да проверя телефона си.

— Мили боже, мили боже! — изписах миг по-късно и започнах да танцувам из кухнята. — Имам съобщение от Джъстин, прочутият дизайнер! — Вдигнах телефона пред очите си и го прочетох на глас: Обади се веднага!!! Имам клиент за твоя дизайн. Джъстин.

— Знаех си аз! — възкликна с широка усмивка Бен, сграбчи ме в прегръдката си и ме завъртя във въздуха. — Имам око за такива неща и веднага разбрах, че в твоите скици има нещо специално!

Но първоначалната еуфория бързо отстъпи място на паниката.

— Ами ако получа поръчка? Как ще я изпълня?

— Ще ти трябва някой адски печен тапицер, който да осъществи идеите ти — отсече Бен. — Познаваш ли такива?

— Мислех, че мога да го направя сама — несигурно отговорих аз. Не бях пипала такава работа от петнадесет години насам. Дори не се бях пробвала.

— Между другото, къде мислиш да работиш?

Добър въпрос. Апартаментът не ставаше. Явно не бях обмислила нещата достатъчно добре.

— Може би трябва да наема работилница...

— А защо не използваш къщата на майка ти? Гаражът ще се превърне в страхотна работилница. Трябват му само прозорци и някакво отопление.

— Не става, Бен — поклатих глава. — Нали знаеш, че се налага да продам къщата? Това е единственият начин да покривам разноските на мама в старческия дом.

— Вместо нея би могла да продадеш апартамента си — отвърна с равен глас той, сякаш това беше най-естественото нещо на света.

— Ти луд ли си?! Никога няма да го продам! В Лондон са всичките ми приятели и познати, там е работата ми... — Осъзнах се навреме и побързах да добавя: — Знаеш какво имам предвид. Но първо трябва да разбере какво точно ще иска Джъстин. Може би ще се окаже, че работата не е толкова сериозна...

— Просто ми мина през главата — отвърна той и ми направи мила муцунка. Беше толкова сладък и секси, че отново ме обзе изкушението.

— Трябва да тръгвам, преди да е станало късно за старческия дом — прегърнах го аз. — Благодаря ти за всичко.

Явно ми е било писано да се събера с Бен. Приех това като знак за хубавите неща, които ми предстоят. А денят ми се оказа от добър добър.

Мама директно заяви, че „този хотел“ ѝ харесва. Вече била говорила с директорката за удължаване на престоя си. Напуснах Холмфилд с чувството, че са ми пораснали криле. Сякаш тежък камък

беше паднал от плещите ми. За разходите щях да мисля по-късно. Директорката ме насочи към някакъв финансов съветник, който би могъл да предложи различни варианти за ипотека или продажба на къщата.

А когато се прибрах у дома и звъннах на Джъстин се оказа, че не един, а цели двама солидни клиенти са проявили интерес към идеите ми.

— Колко време ще ти трябва за изработването на мостри? — попита той. — Нещо не много сложно, например кресло или столче за крака?

— Няма проблем — отвърнах, преглъщайки тържествуващото ЙЕС!, което ме накара да скоча и размахам ръце. — Ще го имаш до края на месеца, става ли?

Това означаваше, че със сигурност щеше да се наложи да работя денонощно, но не исках да изпускам шанса си. Животът внезапно ми поднесе цяла кошница добри неща: открих кой беше ушил моята кувертюра, намерих си страхотен секспартньор, настаних мама и накрая — получих цели две поръчки, които имаха всички шансове да се превърнат в летящ старт към мечтаната собствена фирма.

На следващия ден, все още в приповдигнато настроение, претършувах цели два битака и в резултат се сдобих (разбира се, на прекомерно висока цена) с едно разнебитено викторианско кресло с извита под формата на лъжица облегалка и пълнеж от конски косми, парчета плат и топки памук, провиснали от продънената му седалка. В допълнение открих и табуретка за крака в горе-долу същия стил, която, след тапицирането, щеше да допълни комплекта. И двете се нуждаеха от твърде много поправки, за да се надявам, че ще покрийт разходите ми, но в крайна сметка щяха да се превърнат в мои „официални“ мостри и, както се надявах, в добра бъдеща инвестиция.

Докато мъкнех покупките си до третия етаж, рискувайки да събера пълен комплект пътни ченгета заради неправилно паркираната си кола, аз започнах да си давам сметка, че идеята на Бен за гаража на Роуън Котидж съвсем не е лишена логика. Ако не за друго, то със сигурност заради мръсната работа по свалянето на старата тапицерия, която никак не беше подходяща за апартамент. А за да си свърша работата както трябва, задължително трябваше да инвестирам в

комплект специални инструменти като пневматичен стаплър, комплект за нанасяне на нагорещено лепило и други такива неща.

В продължение на няколко безплодни часа въртях телефоните на всички професионални тапицери в Северен Лондон, но никой от тях не беше готов да поеме ангажимент преди края на февруари. Освен това техните цени бяха абсолютно непосилни за крехкия ми бюджет. От което следваше, че трябва да забравя идеята за поръчка на професионалист. Налагаше се да направя всичко с двете си ръце, което означаваше да превърна апартамента си в работилница.

За целта избрах резервната спалня. Изтиках леглото до стената и покрих със стари чаршафи килима и мебелите. После, убедила се, че всичко е консервирано както трябва, започнах да свалям старата тапицерия и пълнежите. Беше ми приятно отново да използвам ръцете си, да преоткривам забравени практически умения и — най-важното, да виждам реалните резултати от своята работа. Пуснах си любимите дискове и пеех заедно с тях — високо, фалшиво и безгрижно.

Когато ноктите ми се разкървавиха от изваждането на кабарите, реших, че е време да нахвърлям няколко скици на тапицерията, използвайки парчета плат, хартия и боя с амбицията да създам един смайващ с уникалността си пачуърк, който да втрещи клиентите на Джъстин. В колежа получавах само отлични бележки по рисуване. Разбира се, това беше много отдавна и се страхувах, че съм изгубила уменията си, но едновременно с това бях убедена, че с времето и практиката ще съумея да ги възстановя. Същевременно си давах сметка, че трябва да овладеея и програмите за компютърен дизайн. Но за момента се задоволих с ръчно скициране и приложението му върху хартия.

После дойде време да издърпам от килера отдавна пренебрегваната си шевна машина, с чиято помощ уших няколко проби, прибъгвайки до колаж от тъкани и ширити. Изпитвах огромно удоволствие да гледам как скицираните творения — изцяло плод на фантазията ми, постепенно се материализират.

Някъде в средата на седмицата получих есемес от Бен: „Късмет в работата хх“. Двойният хикс беше нещо ново, но след няколкодневната раздяла не бях много сигурна какво точно изпитвам към него. Вярно, беше ни добре заедно и изпитвахме удоволствие от компанията си, но

той беше много различен от представите ми за мъж, с когото бих могла да живея постоянно.

След което ми звънна.

— О, значи си *реално* съществуваща личност, а не плод на зловещите ми кошмари?

— Извинявай, Бен, но буквално съм потънала в това претапициране.

— Как върви?

— Бавно и разхвърляно.

— Ходих в службата за гражданската регистрация, както ти бях обещал — добави след неловко мълчание той. — Съжалявам, но там няма следа от бебе, родено от някоя си Мария Романо в „Хелена Хол“. Всъщност, няма никакви регистрации на новородени деца през 1918 г. — Нито пък на умрели. Започвам да се питам дали цялата работа не е плод на болната ѝ фантазия.

— Предполагам, че болницата не би могла да се отърве от детето без никой да разбере, нали?

— Това би било незаконно, дори и в онези години. Мисля, че е малко вероятно, но не го изключвам. — Той помълча малко. — В замяна на това имам добри новини от другия фронт. В избирателните списъци на Бетнал Грийн фигурират трима с фамилията Ковалски, регистрирани на един и същ адрес.

Сърцето ми прескочи един такт. Това би трябвало да е семейството на Нора.

— Уау! Малките им имена?

— Задръж така. — В мембраната прозвуча шумолене на прелистени страници, вероятно от бележник. — Самюел, Андрю и Трейси.

Изтече цяла секунда преди да осъзная очевидното.

— Баща и син? Може би синът и внукът на Нора, а жената е съпругата на внука? Ще им звънна още тази вечер. — Мислите ми бяха надалеч и вече си представях как ще си поговорим за жената, която тяхната баба е спасила от психиатричната болница. Мария не ми излизаше от главата дори за миг, особено когато рисувах скиците с нейната кувертюра. „Как ТЯ би направила това?, често се питах аз. — Дали би противопоставила точно ТЕЗИ цветове?“ Тези хора със сигурност са били най-близките ѝ на света, но дали ще бъдат в

състояние да потвърдят поне част от нейната история? Дали знаят какво се е случило с нея?

— Проверих, но не открих телефон на посочения адрес — обади се Бен. — Ще се наложи да им пишеш, или просто да им почукаш на вратата.

— Да не си полудял? Това е Лондон. Хората тук не отварят на непознати.

— Е, в такъв случай просто ще те отпратят. Тогава вече можеш да им пишеш. Но от опит знам, че когато хората няма какво да крият, обикновено те посрещат добре. Кой знае, може пък да те поканят да влезеш...

— Не съм сигурна... — заекнах аз.

— Искаш ли да дойда с теб? — усети колебанието ми той. — Двама пред вратата не изглеждат толкова заплашително като сам човек. А така ще бъде по-безопасно и за теб — в случай че се окажат убийци, използващи брадви. — Смехът му изпълни мембраната, а аз изведнъж си дадох сметка, че в думите му има логика. — В събота съм свободен.

— Ами тренировката на Том?

— Този уикенд съм освободен от родителски задължения, защото класът им е на екскурзия — поясни Бен. — Може да посетим и майка ти.

— Няма нужда. Мога да отида и в понеделник, тъй като вече сама съм си началничка. — Опиянена от звученето на това словосъчетание, аз механично го повторих наум: *Сама съм си началничка*. Можех да правя каквото пожелаея. Отдавна ми беше писнало да бъда предпазлива. — Ела в петък вечер — бързо добавих аз, лишавайки се от възможността да променя решението си. — Ще направя нещо за хапване, което е доста по-приятно от ваденето на кабари. — Перфектно.

На даден етап стана ясно, че тапицерията на креслото е в окаяно състояние и ще се наложи, преди да бъде възстановена, да бъде изцяло свалена от дървената рамка. В четвъртък старата мебел беше вече само гол скелет, почистен и освободен от криви кабари и ръждясали пирончета. В замяна на това резервната спалня изглеждала като след циклон. Подът беше засипан с конски косми и нарязан на ивици плат, служил като допълнителен пълнеж. Преди години в колежа посещавах

вечерен курс по тапициране, където обстановката беше подобна. Но там работехме по двама, в напълно оборудвана работилница и с опитен ръководител изцяло на наше разположение. Сегашната ми задача беше далеч по-трудна.

Заех се да изготвя списък на нещата, които щяха да ми бъдат необходими:

помощна маса
ножици
длета (2 бр.)
дървен чук + магнитна отвертка
пистолет — нитачка
приспособление за вадене на кабари
рамка за опъване на ширитите
регулатор
материали: ширити, конски косми, памучна вата,
хесенско зебло, кордаж, изрезки.

Всичко това щеше да ми струва доста над хиляда паунда, плюс сумата, която вече бях платила за креслото и столчето. По всичко личеше, че първата поръчка нямаше да ми донесе никаква печалба. Все пак направих опит да се убедя, че всеки нов бизнес е губещ. Освен това моите скици явно имаха някаква стойност, за да привлекат вниманието на Джъстин и неговите клиенти.

В петък сутринта се изправих пред огледалото и веднага установих, че трябва да инвестирам не само в бизнеса, но и в самата себе си. Най-напред отскочих до фризьорския салон да ми боядисат корените на косата, а след това и мъничко да я подстрижат. Гледах доволно как опитните пръсти на фризьорката приглаждат току-що отрязаните краища. Лицето ми изглеждаше подмладено. После се прехвърлих на маникюристката, която ми оправи ноктите и се зае с веждите и миглите, придавайки им по-плътен кафеникав цвят.

Прекарах един благословен следобед над печката, приготвяйки печени ядки за себе си и агнешко бутче за Бен — беше ми споделил, че това е любимото му ядене. Отдавна не се бях занимавала със сериозно готвене и бях забравила каква наслада ми доставя то. Но въпреки това

самият факт, че се докосвам до парче сурово месо, беше демонстрация на истинско приятелство от моя страна. Надявах се, че той ще го оцени.

— Ммм, мирише великолепно — обяви той. — Кара ме да примирам от глад! — Отдръпна се крачка назад и ме огледа: — Харесвам новия ти външен вид.

— Благодаря.

И той се беше погрижил за себе си. Коженото яке и протърканите джинси бяха изчезнали, заменени от черен панталон и тъмночервен пуловер с V-образна яка, който го правеше доста по-слаб. Кой ли го беше посъветвал да смени стила? Може би бившата му съпруга? Не, по-вероятно беше да е някоя позната или колежка от редакцията. Но, която и да е, беше свършила добра работа.

— Вечерята е почти готова. Защо не си сипеш чаша вино, докато аз запаля свещите? — Свалих наченатата бутилка бургундско от перваза на камината и му я подадох.

В същия момент телефонът ми иззвъня.

— Госпожица Медоус?

— На телефона. Кой се обажда, моля?

— Казвам се Арън, управител на нощния приют на Кингс Крос. Изпратила сте ни имейл за откраднатата кувертюра, нали? Мисля, че я намерихме.

— От нощния приют — прошепнах на Бен аз.

— Открили са я? — беззвучно раздвижи устни той.

— Така изглежда.

— Там ли сте, госпожице Медоус?

— Извинете, аз... Аз просто останах без дъх — избъбрих. — Страшно много ви благодаря! Кога мога да дойда да си я взема? Трябва ли да донеса нещо в замяна?

— Страхувам се, че не е толкова просто — отговори мъжът. — Нека ви обясня. Тази сутрин споменах за молбата на вашия приятел по време на събрание с доброволците ни. Една от тях си спомни, че е разговаряла с човек от редовните ни клиенти на име Денис, който имал странна пачуърк завивка.

Едва ли в централната част на Лондон има чак толкова много пачуърк завивки, помислих си аз, а на глас попитах:

— Той при вас ли е в момента?

— Извинете, но не ви обясних за нашите правила. Те идват при нас само да прекарат нощта, а след това трябва да си тръгнат. Но ако желаете, мога да ви свържа с нашата доброволка. Задръжте така... — Човекът изкрещя нещо и до слуха ми достигна ехото на гласа му — сякаш се намираше в много голямо помещение. — Лейла? Ела на телефона, ако обичаш. Обажда се госпожица Медоус, иска да ѝ обясниш за кувертюрата на Денис...

В мембраната прозвуча глас със силен ямайски акцент.

— Ало, с какво мога да ви помогна?

— Разбрах, че сте разпознали кувертюрата и много ви благодаря.

— Не я разгледах както трябва. Предложих му да я дадем на пералня, но той ми каза да се разкарам. — Дрезгавият ѝ смях ми напомни за смеха на Мария.

— Бихте ли ми описали цветовете?

— Ами, имаше много синьо, на цветя... И нещо, което наподобяваше изгрев. Трудно беше да различа всичко, защото беше много мръсна, знаете...

Спомних си за ветрилото на баба и сърцето ми се разтуптя.

— Звучи като моята — рекох. — Много ви благодаря. Между другото, не я давайте за пране, в случай че той все пак реши да се раздели с нея.

— Няма проблем.

Слушалката отново премина в ръцете на Арън.

— Мисля, че това е моята кувертюра — уверих го аз. — Случайно да знаете къде я е намерил?

Долових някакъв приглушен разговор, после той отново се върна на телефона.

— Денис се кълне, че не я е откраднал. Казва, че я е намерил на някакво запустяло място.

— Как мислите, дали ще пожелае да се раздели с нея? Мога да му предложа нещо в замяна — например ново одеяло, или пък зимно палто...

— Ще го попитаме, когато се върне, госпожице — обеща Арън.

— Всяка нощ ли спи при вас? — Въображението ми вече си представяше щастливият миг на размяната: скитникът доволно изпробва новото си палто, а аз се прибирам у дома със скъпоценната кувертюра. Но още в следващия миг представите ми бяха разбити на пух и прах.

— Страхувам се, че той не е от редовните. Изчезва за седмици, а понякога и за месеци. Но аз ви обещавам да се обадим в момента, в който се появи.

— Колко разочароващо! — проплаках аз в момента, в който връзката прекъсна. — За миг си представих, че кувертюрата е вече в ръцете ми, но в следващия тя отново изчезна!

— Денис все някъде ще се появи — успокоително рече Бен. — Ако не на Кингс Крос, някъде другаде...

Нямахме друг избор, освен да чакаме.

16.

На другата сутрин по време на закуската (разбира се, кроасани и истинско кафе) ние разговаряхме непринудено, планирайки пътуването до Ийст Енд. Вечерята се оказа пълен успех, а предишното ни неудобство сякаш се беше изпарило. Докато Бен проверяваше маршрута ни върху дисплея на телефона си, приведеният му врат изглеждаше толкова беззащитен, че изведнъж ми се прииска да го погая. Или да притисна лице в него, а защо не и да го замъкна в леглото?

Но ни предстоеше изпълнението на важна задача.

Заварихме Бетнал Грийн в процес на усилено и малко хаотично облагородяване. На много места се виждаха строителни скелета, по тесните улички фучаха аудита последен модел, разминаващи се на косъм със стари астри и отдавна зарязани мотоциклети. Наред с нескопосано ремонтираните и боядисани врати и прозорци блестяха и някои модерни, отлично реставрирани фасади в стил Едуард със скъпа мазилка от „Фароу & Бол“ и лъскави бронзови фитинги. Голяма част от малките предни дворчета бяха превърнати в сметища за строителни отпадъци, но други бяха аранжирани с пътечки от йоркстоунски камък, стилно подрязани храсти и всякаква друга украса.

Къщата на Ковалски беше триетажна, с остъклена тераса, а състоянието ѝ беше някъде по средата между двете крайности. Изглеждаше удобна и пълна с живот, в никакъв случай баровска, но претърпяла сериозен ремонт. Мазилката беше нова, а от сандъчетата на прозорците стърчаха замръзналите стебла на цветя, които през лятото със сигурност щяха да се превърнат в ярки мушката. За разлика от повечето къщи в района, тази не беше превърната в малък блок с апартаменти. До входната врата имаше само един звънец, чийто звън отекна глухо някъде във вътрешността. След малко забавяне

дантелените пердета помръднаха и между тях надникна мършавото лице на жена на средна възраст.

Помахах ѝ с ръка, надявайки се жестът ми да бъде възприет като непринуден и приятелски. Лицето изчезна, а миг по-късно до слуха ни долетя вик:

— Анди! Очакваш ли някого?

Нова пауза, последвана от тропот на слизащи крака. Вратата се отвори и на прага се появи висок кокалест мъж, приближаващ петдесетте. Косата му беше разрошена, а страните му бяха покрити с двудневна четина.

— Да? — подозрително подхвърли той и фигурата му запълни рамката.

— Извинете за безпокойството. Вие ли сте господин Ковалски?

— Кой пита? — отвърна той с подчертан лондонски диалект.

— Казвам се Карълайн Медоус, а това е приятелят ми Бен. Мисля, че нашите баби са имали обща приятелка. Вашата се е казвала Нора, нали? Нора Ковалски?

— Възможно е — отвърна мъжът и очите му недоверчиво се присвиха.

— А нейната най-близка приятелка се е казвала Мария Романо?

Върху мрачното му лице се появи нащърбена усмивка.

— Шантавата Мария? — Главата му се извъртя към вътрешността на къщата: — Трейс? Тези хора са познавали Нора и Мария! — На прага до него се появи жената, която беше надникнала през прозореца — също така кокалеста и жилава, и тя около петдесетте. На кръста ѝ имаше престилка на цветя, а в ръцете си държеше кърпа.

Отново обясних, че моята баба е познавала Мария, която според нас е била приятелка на Нора.

— Опитвам се да науча повече за нея. Ще ни отделите ли малко време?

— Много съжалявам, хора — отвърна тя. — Бих ви поканила, но в момента имаме известни проблеми с таткото на Анди, който е сакат и ни създава доста неприятности.

— Може би да дойдем по-късно, в удобно за вас време? — подхвърли Бен.

Двамата на прага се спогледаха, после жената решително побутна небръснатия до себе си.

— Върви с тях, Анди. Заведи ги в Куинс. Аз ще оправя Сам и ще ви последваме.

— Сигурна ли си, Трейс?

— Хайде, тръгвай — отсече тя. — Удари едно и заради мен.

По начина, по който се представи, стана ясно, че той, внукът на Нора Анди Ковалски, ийстендър до мозъка на костите си и отворен на всякакви номера, беше прекарал живота си на ръба на закона, докато съпругата му Трейси била от „редовните“ и работела като чистачка в близката болница „Роял Лондон“. След което най-после призна, че баба му действително се е казвала Нора Ковалски, с моминска фамилия Федърстоун. Почти не помнел дядо си Самюел Ковалски, който починал много по-рано от Нора. А баща му, когото объркващо наричал стария Сам, Сам — младши, а понякога и Сами, бил оцелелият от двамата синове на Нора. Другият бил убит във войната. Анди и Трейс поелите грижите за него, когато жена му починала.

Да, разбира се, че им е трудно да се грижат за старото момче с неговите претенции по отношение на храната и настояванията дрехите му да бъдат прани с точно определен прах. Но какъв избор имат? Той не бил в състояние да живее сам, особено след като изгубил краката си и всичко останало...

Аз съчувствено кимнах с глава и отпих глътка вино, опитвайки да прогоня чувството си за вина по отношение на мама. Тези добри хора бяха приели като нещо съвсем естествено да поемат грижите за овдовелия си баща, може би защото не са имали друга алтернатива, но въпреки това се справяха забележително добре.

— Какво всъщност искате да знаете? — попита Анди.

Разказах му за „Хелена Хол“, за записите и за твърденията на Мария, че двете с Нора са работили в Бъкингамския дворец.

— Нора споменавала ли е пред вас за тези неща?

— Всички знаехме, че Мария е малко лудичка, но това за Бъкингамския дворец е абсолютно вярно — отвърна той.

— Значи наистина е работила там? — ахнах аз и потърсих погледа на Бен през масата, но само за да срещна широката му

усмивка.

Очевидно стреснат от моята реакция, Анди бързо даде на заден.

— Поне така сме чували — промърмори той. — Баба рядко говореше на тази тема. Предполагам, че са ги накарали да подпишат нещо. Но всички в семейството знаехме, че тя и дядо са работили там преди много години. За известно време Мария също е работила в двореца. Доколкото си спомням, тя и баба са били шивачки. Баба ми много я биваше с иглата...

— Невероятно! — прошепнах аз. — Всички в болницата твърдяха, че горката жена просто е фантазирала. — Приех обясненията на Анди като Божи дар. Ако беше сред нас, Мария със сигурност би се радвала да чуе потвърждение за истинността на своята история.

— А споменавали ли са някога Уелския принц?

— Нашият Чарли? Че какво общо може да е имала с него?

— Не, имам предвид великият чичо на Чарли — онзи, който през тридесетте се отказва от трона, за да се ожени за госпожа Симпсън. Той трябва да е бил горе-долу на възрастта на Мария и на вашата баба. Мария твърди, че го е познавала, хм... доста интимно...

— Не си спомням да съм чул подобно нещо — поклати глава Анди. — Но можем да попитаме татко, когато дойде... Напоследък хич го няма с паметта, но кой знае... Баба твърдеше, че на млади години тази Мария е била истинска красавица, но лично аз не виждам как би могла да омае цял принц.

— Вие лично какво си спомняте за Мария? — обади се Бен.

— Бил съм твърде млад, за да я опозная добре — отвърна Анди и продължи историята си: — Когато тя си тръгна, ние бяхме все още деца. Ако трябва да бъда откровен, мама и татко непрекъснато се питаха какво да правят с нея. Когато тя дойде да живее при нас, те вече бяха женени, а Нани — тоест, баба, обясни, че Мария е „просто приятелка, която няма къде другаде да отиде“. Старата Нора беше много самотна след смъртта на съпруга си. Затова се радваше, че ще си има компания, двете ще си шият заедно и други такива неща...

— А случайно да знаете дали Мария е шиела пачуърк? Моята баба ми остави една кувертюра, изработена от нея.

Очите му изведнъж светнаха, ярко като на малко дете.

— Гръм и мълнии! Това е нещо, което наистина си спомням! Бях все още хлапе, но страшно харесвах онези малки патенца и цветенца.

— В гласа му прозвуча замечтана нотка. — Ами онзи дракон, който бълваше пламъци? Помня как спорех с Мария за него, твърдейки, че това не дракон, а динозавър. Нани казваше, че бяха работили заедно върху част от покривката — онази с цветчетата — защото като момичета и двете много обичали цветята. Значи сте я запазила, така ли?

— Нещо такова — импровизирах аз. — Дадохме я назаем на един приятел, но се надяваме скоро да си я получим обратно.

— Да не повярва човек — промърмори Анди и опразни чашата си. — След толкова много години! Когато Нора умря, за тази кувертюра не се чу нищо повече.

— В какъв смисъл?

— Наложих се да върнат апартамента на Нани, тъй като жилището беше общинско. А Мария не можеше да остане в него, просто защото не се беше регистрирала като наемателка.

— Какво се е случило с нея? Всъщност, точно това искам да разбера — как Мария се е преместила да живее при моята баба.

— Честно казано, не съм се интересувал — сбърчи вежди Анди.

— А мислите ли, че баща ви ще си спомни нещо? — притисна го Бен.

— Съмнявам се. Паметта му е толкова зле, че не може да запомни дори колко е часът. Но може би ще успеете да измъкнете нещо, защото той обича да говори за миналото си. Но ще се наложи да крещите, защото е глух и упорито отказва да носи слухов апарат. Чакайте да видим дали Трејси е успяла да го вдигне от леглото... — След тези думи пресуши чашата си и стана на крака. Ние сторихме същото.

В същия момент вратата се отвори и на прага се появи Трејси. Обърната с гръб към нас, тя се опитваше да управлява инвалидната количка, в която седеше крехкото старо момче със сноп бяла коса на темето. Бен се втурна да ѝ помогне да прекара количката през прага, а ние с Анди побързахме да ѝ отворим място край масата. Трејси я нагласи редом с моя стол и натисна спирачката, а старецът се оглеждаше със смаяно изражение на лицето.

— Това е Сам, бащата на Анди — представи го тя. — А аз съм Трејси.

Бен стисна изсъхналата ръчичка на стареца.

— Какво ще желаете за пиене, сър? — почтително попита той.

— Радлер с лайм за мен, халба мека бира за Сам, благодаря много — отвърна вместо възрастния човек Трейси.

Анди се наведе над ухото на баща си.

— Тази дама се интересува от Мария — жената, която преди години дойде да живее с Нани. Помниш ли я?

Старото момче бавно се извърна да ме погледне с воднистите си очички.

— Ти ли си Мария? — попита с треперещ глас той.

— Не, татко — повиши глас Анди. — Тя иска да научи нещо за Мария.

— Недей да крещиш, момче — тръсна глава старият Сам. — За Мария значи?

— Която е живяла с Нора, вашата майка...

В настъпилата пауза се появи Бен с халбите. Старецът отпи няколко шумни глътки.

— За какво говореше преди малко? — попита той, обръщайки се към сина си.

— За МАРИЯ! — прогърмя Анди. — Жената, която е работила с баба и дядо в Бъкинггамския дворец.

— Аха, Мария — Лицето на Сам светна. — Странната стара мишка, която работеше в двореца заедно с мама, нали?

— ТАЗИ ЖЕНА ПИТА ДАЛИ МАРИЯ Е ИМАЛА ВРЪЗКА С УЕЛСКИЯ ПРИНЦ!

С глух човек няма как да се води дискретен разговор. Барманът любопитно погледна към нас, а Бен се правеше, че изследва нещо много важно на пода, но раменете му издайнически потръпваха — сякаш всеки миг щеше да избухне в смях.

Старият Сам изглеждаше по-объркан от всякога.

— Не съм чувал нищо за никакъв принц — обяви той.

— Те са били шивачки на кралицата — намеси се Трейси. — У дома все още пазим някои неща, ушити от Нора.

— Виждали ли сте Мария да работи върху някаква кувертюра? — извиках в ухото на стареца аз.

Той поклати глава.

— КУВЕРТЮРА! — отново изкрещях аз, опитвайки се да игнорирам земетресението, което вече разтърсваше раменете на Бен.

— Покривка за легло!

— Те винаги шиеха нещо — промърмори старецът. — Правеха си компания, знаеш...

— Тя беше много мило същество, тази Мария — отново се обади Трейси. — Гледаше Нора, докато е болна, и правеше всичко за нея, преди да я вкарат в болницата за последен път. Много ѝ беше полезна.

— Какво стана след смъртта на Нора? — попита Бен.

— Стана една срамна работа след всичко, което беше правила за нас — въздъхна Трейси. — Каза, че имала приятелка някъде в Есекс, спомена нещо и за син...

Син?! За малко не паднах от стола.

— Продължавайте, моля.

— Когато Нора вече беше много зле, Мария получи писмо...

— После?

— Въпросната приятелка ѝ предлагаше да живее при нея — намеси се Анди. — Честно казано, това беше облекчение за нас. В къщата ни вече нямаше никакво място — с мама, татко и ние — три вече пораснали деца.

— А знаете ли името на приятелката, при която е отишла да живее?

— ТАТКО, ПРИ КОГО ОТИДЕ ДА ЖИВЕЕ МАРИЯ?

— Беше много отдавна — поклати глава старецът. — Забравил съм ѝ името.

— Не беше ли Джийн? Джийн Медоус?

— Не знам.

— А СРЕЩАЛ ЛИ СИ МАРИЯ ПО-КЪСНО, СЛЕД КАТО НАПУСНА КЪЩАТА? — изрева Анди.

— И косъм не съм виждал от нея — обяви стария Сам, вече доста по-жизнено. — И по-добре, защото тя постоянно бърбореше... — Пресуши чашата си с една шумна глътка и с надежда попита: — Някой няма ли да ми поръча още едно питие?

Обзета от добро настроение, аз предложих вечеря в италианския ресторант на съседния ъгъл, на две крачки от апартамента ми.

— Наздраве за невероятната фамилия Ковалски — рече Бен и чашата му звънна в моята.

— Ти ги накара да се чувстват като циркаджии — засмях се аз.

— А какво ще кажеш за онзи син, за когото спомена Трейси? Явно Мария го е открила.

— Ако същият, когото е родила през 1918-а, сега би трябвало да бъде на... — Забавих се само за миг, колкото да пресметна: — На деветдесет. Мили боже, може би все още е жив!

— Незаконният син на Уелския принц? — пожела да се увери Бен.

— Жив и здрав, някъде в Есекс? Наистина ли допускаш подобно нещо? Дали можем да го открием?

— Ако са го осиновили, няма да носи фамилията Романо — въздъхна Бен, докато бъркаше спагетите си.

— Но Трейси подхвърли, че Мария го е открила. Въпросът е как?

— Вероятно е проверила в съответните архиви.

— Не можем ли и ние да го направим?

— Едва ли ще ни кажат нещо, без да сме близки роднини.

— Засега единственото сигурно нещо, което научихме, е, че е отишла да живее при баба. Бих могла да прегледам още веднъж албумите със снимки на мама, с надеждата, че от тях ще изскочи нещо.

Към края на вечерята се споразумяхме Бен да направи предварителни проучвания в службите за социално подпомагане, а след това да пусне малка обява в рубриката „Да погледнем назад“ на седмичното издание „Ийстчестър Стар“. В нея ще търсим мъж, осиновен някъде около 1918 г., който има някаква връзка с Мария Романо — въпреки че шансовете ни за успех бяха изключително малки. Аз от своя страна щях да прегледам старите фотоалбуми, притискайки мама да си спомни дали Мария е имала син, или как се е запознала с баба. Тя беше последната ни надежда, но аз си давах ясна сметка, че от това най-вероятно няма да излезе нищо.

В понеделник сутринта се събудих от жуженето на телефона.

— Госпожица Медоус? Обажда се Джил Луис, заместник-директор на Холмфилд.

— Какво се е случило? — панически попитах аз, все още замаяна от рязкото събуждане. — Мама добре ли е?

— Нищо сериозно — отвърна жената. — Но ние сме длъжни да ви уведоим, че снощи майка ви преживя леко падане. Беше доста уплашена, но по всичко личи, че няма нищо счупено. Спа спокойно, но тази сутрин ни се стори малко умърлушена и затова решихме да я прегледа лекар.

— Идвам веднага! Но ще ми трябва поне един час.

Докато натисках газта по А12, безпокойството ми нарастваше. В главата ми отново изплува вече познатият въпрос: дали Холмфилд е подходящото място за мама? Сега, когато вече не работех в офис, със сигурност би трябвало сама да се погрижа за нея — така, както семейство Ковалски се грижеше за стария Сам...

Отидох направо при заместник-директорката, която ми даде повече подробности за падането. Беше се случило в трапезарията, малко след вечеря. Докторът вече я беше прегледал. Заключениеето му беше, че има само синини и охлузвания, но нищо счупено.

— Може би ще ви се стори малко объркана — предупреди ме жената. — Това състояние е нормално за дементни пациенти, които лесно изпадат в шок. Да се надяваме, че след няколко дни всичко ще бъде наред.

Очаквах да я намеря в леглото, но с изненада установих, че ме водят към някогашната оранжерия. Мама беше там, спокойна и напълно облечена. Седеше на един стол до прозореца. Отдалеч ми се стори в отлично състояние — много по-добре, откогато и да било. Розови страни, елегантно стегната на тила коса, блестящи и будни очи.

Но когато се изправихме пред нея, тя не ни посрещна с обичайната си гостоприемна усмивка. Лицето ѝ остана спокойно и някак странно гладко, придавайки ѝ почти младежки вид.

Обърна се да ме погледне едва когато седнах до нея и взех ръката ѝ между дланите си. Между очите ѝ се появи малка недоумяваща бръчица.

— Мамо? — прошепнах. — Това съм аз, Карълайн.

Бръчицата стана по-дълбока и тя примигна няколко пъти, сякаш за да прогони объркването си.

— Дъщеря ти Карълайн...

Ако мама не ме познае, това със сигурност е началото на края, помислих си аз. Тези неща се развиват с ужасяваща бързина. Загубата

на памет безмилостно напредваше, а падането би могло само да я влоши. И ето че тя беше забравила дори името ми!

— А, Карълайн — тихо прошепна тя, бръчката между веждите ѝ бавно се стопи. Нервните окончания някъде в главата ѝ правеха връзка помежду си, но не в обичайния ред. — Миличката ми внучка!

— Аз съм твоята дъщеря — отвърнах аз. — Внучка съм на Джийн.

Очите ѝ пробягаха наоколо.

— Тук ли е Джийн?

Гласът ѝ прозвуча някак напрегнато.

— Не е тук — отвърнах аз и погалих ръката ѝ, за да ме погледне отново. — Баба Джийн умря преди много години.

Мама затвори очи и се отпусна в стола, раменете ѝ увиснаха.

— О, боже — въздъхна тя. — Всички започнаха да умират.

— Да ти взема ли чаша чай и малко бисквити? — попитах.

— Да, мила, моля те — прошепна тя, без да отваря очи. Сякаш усилието да си спомни коя съм беше изсмукало цялата ѝ енергия. — Казаха ли ти, че преживях едно малко падане?

— Да, мамо. Но докторът каза, че си добре.

— Че съм добре — повтори като дете тя.

Когато се върнах с подноса, лицето на мама беше възвърнало обичайното си енергично изражение.

— Благодаря ти, мила. Вие, момичета, се държите много добре с мен.

— Аз съм Карълайн — отново ѝ напомних аз, напълних чашите с чай, като в нейната сложих лъжичка захар повече. — Твоята дъщеря. Не работя тук, а съм дошла да те видя.

— Карълайн? — прошепна след поредната продължителна пауза тя. Най-после ме беше познала.

— Да, мамо, дъщеря ти Карълайн. Ето ти чаят.

Тя пое чашата и чинийката с изненадващо стабилна ръка и отпи една глътка.

— Възхитително — прошепна. — Миличката ми Карълайн, толкова се радвам да те видя. За какво говорехме?

— Имам вълнуващи новини, мамо. Помниш ли онази стара кувертюра, която намерихме на тавана? Кувертюрата на Джийн?

Открих доста неща за нейната създателка. Ти беше права: била е ушита от Мария — жената, която е живяла при баба.

Тя ме погледна с празни очи.

— Ще ми подадеш ли една бисквита, мила?

— Помниш ли Мария? — настоях аз. Мама поклати глава.

— Кувертюрата на Джийн — повтори като папагал тя. — Ушита от Мария? — Понечих да се откажа и да сменя темата, но в същия момент тя добави с шокираща нелогичност: — Джийн каза ли ти... — Млъкна, без да довърши въпроса и посегна към чашата си.

— Какво да ми каже, мамо? — заекнах аз, докато ѝ подавах чая.

— Че иска да знаеш, когато нас вече няма да ни има.

Ледената тръпка, която усетих, обхвана цялото ми тяло. В каква черна дупка е попаднала мама, за да получава послания от отвъдното?

— Какво е искала да ми каже баба? — попитах, опитвайки се да прозвуча спокойно.

— Преди да умре, мила — меко промълви мама и посегна за нова бисквита. — Много, много отдавна...

Мъничко се отпуснах. Чувството ѝ за време се беше върнало. Вече бяхме на по-нормална територия.

— Нещо важно ли беше? — пробвах още веднъж аз. — Нещо, което е трябвало да ми предадеш?

— За Ричард — отвърна мама с обърнат към миналото поглед. — За милия ми Ричард. Той ме чака, знаеш ли?

— Сигурно, мамо — успокоително прошепнах аз, опитвайки да си представя как го вижда. Може би седнал на някой облак, или в райската градина?

— Той ми е приготвил вечерята и чака да се прибера.

Направих опит да вляза в нейния свят, проследявайки мислите ѝ.

— А ще ти каже ли нещо за тайната на Джийн, мамо? За онова нещо, което тя е искала да зная?

Тя извърна милото си лице към мен и сложи пръст на устните си.

— Шшът, тихо! Артър не бива да знае!

Отново потръпнах, въпреки потискащата топлина в помещението.

— Какво не бива да знае дядо?

Тя погледна навън. Изражението ѝ беше плашещо празно. Ефектът беше странен: бръчките се изгладиха и изчезнаха, лицето ѝ

отново стана почти младежко.

— Какво не бива да знаем? — настоях аз, навеждайки се така, че да вижда лицето ми. — Можеш да го споделиш с мен. Обещавам, че няма да му кажа. — Стомахът ми се сви от притеснение. Не бяха ли това обърканите приказки на една потънала в деменция възрастна жена? Или пък баба наистина е искала да скрие нещо от дядо ми?

Точно в този момент отнякъде се появи старец в инвалидна количка, спря на няколко метра от нас и силно простена. Като животно, изпитващо силни болки.

— *Ааааа! Аааа! Помощ!* — Лицето му беше разкрито до неузнаваемост.

Скочих и изтичах при него.

— Какво има?

Но той само затвори очи и отново изрева.

Към нас се насочи млада служителка, говорейки тихо в пейджъра си. Секунди по-късно се появиха три сестри, които заобиколиха количката на стареца. Аз с облекчение го оставих в ръцете им и се върнах при мама. Но се оказа, че тя беше заспала, въпреки целия този шум наоколо. Поседях до нея в продължение на десетина минути, но тя продължаваше да дреме. Изправих се и тръгнах да търся заместник-директорката.

— Заспа — обях, когато жената се надигна насреща ми. — Да я оставя ли на стола?

— Може би така ще е най-добре. Сънят лекува. Моля ви да не се притеснявате, госпожице Медоус. Звъннете утре сутринта. Сигурна съм, че тя ще бъде много по-добре.

Изпълнена с противоречиви емоции — любопитство и нетърпение, облекчение и чувства за вина, — аз поех обратно по коридора към входа, разминавайки се с двойка обитатели на дома. На масичката във фойето лежаха купчина вестници и списания. Погледът ми беше привлечен от последния брой на „Ийстчестър Стар“.

Водещата новина на първа страница гласеше: **ДВОРЕЦЪТ МЪЛЧИ ПО ЖАЛБАТА ОТНОСНО ХЕЛЕНА ХОЛ** — стр. 5.

Не! Това не може да бъде! Грабнах вестника и с треперещи ръце го разтворих. Материалът не беше на очи, може би заради нормалния

шрифт. Но когато започнах да чета, разбрах, че най-лошите ми страхове са се сбъднали.

Днес официални представители на кралското семейство отказаха да коментират твърденията, че бивша служителка в Бъкингамския дворец е била вкарана насила в психиатричната болница „Хелена Хол“, където е прекарала няколко десетилетия, преди да бъде освободена през 50-те.

Пенсионираната медицинска сестра от Ййстчестър 86-годишната г-жа Пърл Бейкън, която е познавала пациентката само по прякора й „Куини“, твърди, че жената се е представяла като бивша шивачка на кралското семейство, но психиатрите са отхвърляли думите й като плод на болна фантазия. След освобождаването й от болницата обаче се оказва, че историята й е съвсем истинска, добавя г-жа Бейкън.

„Куини“ отива да живее при своя близка приятелка, която призна пред сътрудници на изданието, че двете наистина са работили в Бъкингамския дворец. Госпожа Бейкън отказа да коментира причините, поради които пациентката е била затворена в психиатричната болница по силата на Закона за психическото здраве. „Това се е случило далеч преди моето време“, обяви тя.

Тези разкрития кореспондират с наскоро постъпилата информация за случая с две кралски братовчедки — Нериса и Катрин Бо-Лион, които са били затворени до живот в психиатрична клиника поради ограничените си възможности за опознаване на света.

Асоциацията за психическо здраве в Ййстчестър обяви, че те не обсъждат отделни случаи заради конфиденциалността между лекар и пациент, а Бъкингамският дворец добави, че те нямат практиката да коментират в медиите.

Напразно се опитвах да вникна в смисъла на думите, които танцуваха пред очите ми. Защо Пърл е разказала историята си пред вестника? Защо точно сега, след всичките тези години?

Само един човек би могъл да е автор на този материал.

Тръшнах се на близкия стол, болна и замаяна от мащабите на това предателство. Вече бях успяла да убедя себе си, че най-хубавите качества на Бен са неговата откритост и честност. Едва ли беше планирал всичко това. Не вярвах, че се е сближил с мен единствено защото е искал да разкрие тайнствената история, свързана с кувертюрата. Нима се е стремял да спечели доверието ми (и да се пъкне в леглото ми) само заради тези патетични няколко реда на пета страница, базиращи се само на слухове за отдавна мъртви хора?

Пред очите ми се появи една неприятна картина: едрата фигура на Бен върху тесния стол в малкото салонче на Пърл; с бележник в ръка и предизвикващата доверие усмивка, ловко измъкващ от безпомощната възрастна жена информацията, която потвърждава всичко, което научихме от семейство Ковалски. Толкова ловко, че получава факти, които тя беше скрила (а може би забравила) по време на първата ни визита.

Тръпки разтърсиха тялото ми. Чувствайки се използвана и омърсена, аз натиснах бутона за бързо набиране на Бен, но насреща се включи гласова поща. Изпратих му едно гневно послание, захвърлих вестника и хукнах към колата си. Когато направих нов опит да го набера, на дисплея се изписа току-що получен есемес: Звънни ми веднага, имам важни новини. Бен.

И аз имам важни новини за теб, да те вземат мътните! Но не са за телефон. Запалих мотора и започнах ненужно да го форсирам. Възнамерявах да отида директно в редакцията и да го направя на нищо още там, направо пред колегите му. Открито и без никаква милост. Докато карах напред, прекалено бързо и почти заслепена от гняв, започнах да репетирам обвинителната си реч, съдържаща думички като „непочтеност“ и „коварно предателство“. Плюс куп цветисти ругатни. Сигналът за получен есемес не спираше да дразни слуха ми. В крайна сметка грабнах телефона и го изключих.

Разбира се, междувременно беше настъпил час пик и колите по А12 се движеха със скоростта на пешеходец. След още купища ругатни, аз включих местната радиостанция на BBC с надеждата да

разбера дали става въпрос за катастрофа, или за онова, което вбесяващо наричаха „обикновено нарастване на трафика“. Водещият остроумничеше на различни теми, след което най-после се появи нов глас, който започна да чете новините, съдържащи главно истории за корумпирани местни съветници и „сръчни“ манипулации на градоустройствените планове.

— И накрая — обяви с жизнерадостен глас говорителката, — официални представители на кралския двор отказаха коментар на твърденията, че бивша прислужница в Бъкингамския дворец е била затворена против волята си във вече закритата психиатрична болница „Хелена Хол“ в Ийстчестър в продължение на десетилетия. Бивша медицинска сестра в споменатото заведение отхвърля твърденията на лекарите, че става въпрос за пациентка с болна фантазия и потвърждава истинността на повдигнатите обвинения.

После в ефира прозвуча треперещият глас на Пърл:

— Преди всичко ние нямаме представа как тази жена е попаднала там — това се е случило далеч преди моето време, знаете. Но когато най-после я освобождават и тя отива да живее при своя стара приятелка става ясно, че историята на горката жена напълно отговаря на истината. Това категорично потвърждава приятелката ѝ, с която заедно са работили в двореца.

После отново дойде ред на говорителката:

— Тази история идва след разкритията за двете кралски братовчедки с проблеми на възприятията, които са били затворени в лудница до края на живота си. Коментари за тях ни бяха отказани както от Асоциацията за психическо здраве в Ийстчестър, така и от официални лица в Бъкингамския дворец.

— Мамка му, мамка му! — заблъсках по кормилото, докато ръцете ме заболяха, а след това изключих радиото. Бях наясно, че местните средства за масова информация най-безсрамно крадат една от друга, повтаряйки новините с леки изменения, докато накрая втръснат на всички. Или пък стигнат до националните медии. При тази мисъл изведнъж ми стана горещо. Моля те, Господи, направи така, че тази новина да не се окаже достатъчно важна за националните медии! Със сигурност няма да ти е трудно, защото тя се подкрепя само от твърденията на една възрастна жена!

Продължавах да пълзя напред заедно с трафика, а в главата ми се блъскаха гневни мисли. Проклинах Бен и скапания му вестник, проклинах паразитния начин за разпространяване на новините. После най-накрая се добрах до изхода за Ийстчестър.

На влизане в града минах покрай поне шест вестникарски сергии, над които бяха окачени големи плакати с надпис:

СКАНДАЛ В ДВОРЕЦА ЗА „ХЕЛЕНА ХОЛ“

Оказа се, че пред офисите на „Ийстчестър Стар“ липсва обществен паркинг и това ме принуди да зарежа колата пред някаква товарна рампа. Пред рецепцията се беше изправил един дебел старец, който се колебаеше в избора си на фотография.

— Мислите ли, че тази ще ѝ хареса? Или тази е по-добра?... Коя е най-подходяща според вас?

Беше ми невъзможно да си изчакам реда, особено с огромния гняв, който кипеше в гърдите ми. След минута рецепционистката, очевидно забелязала нетърпеливото ми пуфтене, надникна зад масивния гръб на клиента си и обеща скоро да ми обърне внимание.

— Трябва да говоря с Бен Суитмън! — изляях аз. — Спешно е!

— Дайте ми само минутка, моля — отвърна тя с добре тренирано търпение. — Мисля, че в момента е в заседание.

— Не ми пука за шибаните му заседания! — отсякох извън себе си аз. — Оставила съм колата си пред товарната рампа и трябва да говоря с него. Веднага!

Усмивката ѝ се изпари, лицето ѝ се разкриви от раздражение.

— А за кого да му докладвам, моля?

— За жената, която съвсем наскоро е предал. Няма начин да не се досети. — Ако бях в настроение, сигурно щях да възприема нещата откъм смешната им страна. Старецът се обърна и закова любопитен поглед в лицето ми.

— Ще дойда някой друг път, мила — кротко промълви той, дари рецепционистката със състрадателен поглед и се измъкна през вратата.

Надвесих се над горкото момиче, което набра някакъв номер.

— Търсят Бен Суитмън на рецепцията — обяви в слушалката тя. — Бихте ли го извикали, моля? Мисля, че е спешно... — От другата

страна явно усетиха притеснението ѝ и я попитаха дали се нуждае от помощ. — Не, не, мисля, че ще се оправя — колебливо отвърна тя. — Но все пак благодаря. Изпратете го долу по най-бързия начин, моля ви!

Понечих да се извиня за грубостта си, но в същия момент двойната врата се отвори и в рецепцията връхлетя Бен — без сако, с разкопчана риза и разрошена коса.

Когато ме видя, бузите му поруменяха. От чувство за вина, разбира се.

— Карълайн? Опитвам да вляза във връзка с теб, но телефонът ти е изключен.

Грабнах от масичката един брой от вестника и го насочих в гърдите му като щик.

— Какво, по дяволите, си мислиш, че правиш?! Как си позволяваш да пишеш тези глупости, предавайки мен, семейство Ковалски и всички останали? Да не говорим за начина, по който се промъкна в живота ми, за да ме използваш... за това? — Ударих го с вестника през лицето. Рецепционистката скочи на крака, готова да повика помощ.

— Исках да ти обясня — отвърна той. Лицето му вече беше истински червено, но тялото му дори не помръдна.

— Нямам нужда от обяснения, Бен! — прекъснах го аз. — Нещата са ясни. Ти си един обикновен провинциален измамник, който търси разни дребни истории с надеждата, че някоя от тях случайно ще попадне и в централния печат.

Червенината напусна бузите му, които придобиха цвета на сиво вестникарско заглавие.

— Нещо си се объркала. Нещата съвсем не са такива...

— Не си хаби думите, Бен! — изкрещях извън себе си аз. — Няма да повярвам на нито една твоя дума! Освен това не искам да те виждам повече!

За част от секундата си помислих, че мога да го фрасна с вестника по главата, но вместо това го захвърлих в краката му и хукнах към изхода. На улицата видях как някакъв контрольор от пътна полиция се протяга, за да залепи квитанция на челното ми стъкло.

— О, не, моля ви — простенах аз. — Спрях тук само за да си разтоваря багажа.

— Съжалявам, госпожице — отвърна той. — Нямате съответния знак на стъклото, а и аз не мога да анулирам вече написаната глоба. Такива са правилата.

— Върви по дяволите с тъпите си правила! — окончателно побеснях аз, отлепих бележката от стъклото и я захвърлих в канавката. После скочих в колата и се сгуших на седалката.

Ченгето почука на стъклото. Наложих му се да повтори упражнението още два пъти, преди да го сваля.

— По-добре го вземете, госпожице — рече той и ми подаде смачканата лепенка. — Това само ще повиши размера на глобата ви. Освен това няма да ви е приятно, ако подам оплакване за грубо отношение, нали? — След тези думи пусна глобата на пътническата седалка и се отдръпна назад, но в същия миг в процепа се появи главата на Бен, който изглеждаше като грешник на изповед.

— Карълайн, моля те! Дай ми възможност да ти обясня...

Но аз натиснах бутона за вдигане на стъклото и той отскочи назад миг, преди главата му да се окаже заклещена. После запалих мотора и започнах да ръчкам скоростите, за да включа на заден. Потеглих толкова рязко, че колелата изсвириха. Съвсем искрено се надявах, че съм минала през пръстите му или че поне съм го задавила в облаците пушек от ауспуха.

Когато пристигнах в Лондон, вече се бях поуспокоила. Гневът отстъпи място на нещо като гадене, хранено от чувство на дълбоко унижение.

Сипах си чаша вино и се строполих на дивана, готова да ревна. Зад бясната ми ярост започна да прозира чувство на празнота и отчаяние. Как допуснах глупостта да се доверя на друг човек толкова безрезервно? Все пак ставаше въпрос за една патетична, но маловажна местна трагедия. Вероятно щеше да изчезне без следа, но не в това беше въпросът, а в предателството на Бен. Познавахме се сравнително отскоро, но той беше успял да спечели доверието ми.

Прекарахме заедно един страхотен уикенд, а след това, когато дойде време да се прибира в Ййстчестър, просто не можехме да се разделим. Боже, та това се беше случило едва снощи! Аз много го

харесвах. И много му се възхищавах. Дори започвах да мечтая, че ни предстои нещо по-сериозно. Тоест, бях малко влюбена в него.

Как така се оказа, че съм сбъркала тотално?

Сипах си още една чаша, но гневните мисли отказаха да напуснат главата ми. Реших да изляза на малка разходка, за да се успокоя. Леденият вятър подмяташе във въздуха употребявани найлонови торбички, а паркът насреща — обикновено пълен с деца и кучета през деня, беше пуст и доста страшен на мътната оранжева светлина на уличните лампи.

Върнах се обратно, налях си трета голяма чаша с вино и пуснах телевизора, по който течеше някакво безумно риалити шоу. Звънецът на входа изжува, но аз не му обърнах внимание. Но той продължаваше да звъни, все по-настойтелно.

— Добре де, чувам, спри да натискаш проклетото копче! — изкрещях в домофона аз. — Кой е? Ако си някой скитник или религиозен фанатик, можеш да вървиш по дяволите!

— Аз съм — отвърна далечен и някак хрускащ глас. Бен? На входната ми врата? Не можех да повярвам на ушите си! Тоя тип наистина имаше железни нерви! Беше изминал цялото това разстояние вероятно за доста повече от час, само за да оправдае предателството си и, разбира се, да направи нов опит да стопли отношенията си с мен.

— Няма ли най-последно да престанеш да ме дебнеш, по дяволите? — изкрещях аз. — Махай се!

— Ако не дойдеш с мен, ще се наложи да отида сам.

— Върви, където щеш! — окончателно побеснях аз, без изобщо да схвана какво ми казва. — И изобщо не се връщай!

— Добре. Ще се върна само в случай че Денис се съгласи да ми предаде кувертюрата.

— Какви ги дрънкаш, по дяволите? — извиках извън себе си аз.

— Обади се Арън от нощния приют. Търсил те е няколко пъти, но телефонът ти се включвал на гласова поща. Затова позвънил на мен. В момента Денис е там! Утре щял отново да изчезне и Арън решил да те потърси. А аз се качих в колата и дойдох дотук, защото продължаваш да не си вдигааш телефона.

Пуснах копчето на домофона, опрях чело в хладната стена и направих няколко дълбоки вдишвания и издишвания. Моят телефон никога не е изключен. Никога! С изключение на тази нощ. А Бен —

човекът, който ме беше предал по най-гадния начин, беше шофирал по целия път от Ийстчестър дотук, за да ми съобщи новината за Денис. Нещо не се връзваше. Решително не се връзваше.

Звънецът отново издрънча, този път още по-настойтелно.

Натиснах копчето.

— Качи се горе, за бога!

Когато отворих вратата, той вече беше там — блед, раздърпан и очевидно изтощен.

— Ако пак си тръгнал подир някоя патетична история за проклетия си вестник...

— Ще ходиш ли в нощния приют или да отида сам? — безцеремонно ме прекъсна той и отстъпи крачка назад. — Колата ми е в жълтата зона. Нищо не ми коства да обърна и да потегля за дома.

— Чакай малко. Казваш, че Денис е в приюта, така ли?

— Да. Това е причината да бия целия този път — уморено отвърна Бен и се облегна на рамката. — Затова те е търсил и Арън.

Понечих да кажа, че ще отида сама, благодаря, но после се сетих за трите големи чаши вино, които бях изпила.

— Ще ме закараш ли дотам?

Бен едва-едва кимна с глава.

— Само да си взема нещата.

Докато той въртеше кормилото по тесните улички към Тотнъм Корт Роуд, аз нямах друг избор, освен да го слушам: какво се опитал да ми обясни там, в редакцията, когато, меко казано, бях яхнала метлата.

Оказа се, че през уикенда Пърл Бейкън и дъщеря ѝ Джули били на погребението на старата ѝ приятелка — бившата медицинска сестра в „Хелена Хол“. По време на опелото си припомнили случки от живота ѝ в компанията на сина ѝ. Пърл споменала за разговора си с нас относно Куини, проведен наскоро.

— Синът помнел много добре кралската връзка — добави Бен, намалявайки скоростта, за да пропусне една линейка. — Явно майка му е намеквала, че твърденията на Мария за работата ѝ в двореца са чистата истина, въпреки че десетилетия наред всички я мислели за лъжкия.

Същата тази сутрин Джули, която работела в рекламния отдел на вестника, най-невинно си бърбела на тази тема с някаква колежка, но разговорът им бил подслушан от редактора по новините. Той веднага я притиснал и тя му разказала цялата история, без да подозира за последиците. Редакторът изпратил някакъв младши репортер при Пърл, за да запише историята ѝ от първа ръка, а след това да се свърже със здравната администрация и двореца.

— Аз бях следобедна смяна — добави Бен. — Когато се появих в редакцията някъде по обед, материалът вече беше качен на пета страница. Направих всичко възможно да го спра. На практика се направих на идиот пред подчинените си и един от тях се обади на редактора. Онзи побесня и ме предупреди да не се бъркам. В крайна сметка не успях да направя нищо повече и материалът излезе. Знаех, че в момента, в който научиш, ще побеснееш. Опитах да ти пратя един есемес, но ти не отговори. Когато се появи в редакцията, онзи тъкмо ме сапунисваше, че съм опитал да отменя редакторското му решение.

Колата навлезе в едно заплетено кръстовище и Бен млъкна.

— Карълайн? — стрелна ме странично той. Лицето му беше като нарязано от жълтите ивици на уличното осветление.

— Продължавам да те слушам. — Главата ми все още беше замаяна от виното, но все пак си давах сметка, че той няма как да е измислил толкова сложна история, за да си прикрие следите. — Знаеш ли, че местната радиостанция също излъчи материала? Включително интервюто с Пърл.

— Боже! Бедната жена! Но не съм изненадан. Страхувам се, че точно така тръгват новините. Излязат ли веднъж, няма спиране. Ще трябва да отида да ѝ се извиня за всичко това и да я предупредя да отказва всякакви по-нататъшни контакти с пресата.

Известно време пътувахме в мълчание.

— Виж какво — обади се той. — Обясних ти всичко, без да скривам каквото и да било. Съжалявам за цялата проклета бъркотия, но просто така се случи. Вярваш ли ми?

— Не съм сигурна — признах аз. По принцип трудно ми минаваше, но този път направо се бях оляла. Появата ми във вестника, скандалът, който вдигнах пред колегите му, обидите, невъздържаният ми език — всичко това нямаше как да преглътна лесно.

— Имаме избор — добави с някаква нова решителност той. — Или приемаш това, което ти казах, в комплект с най-искрените ми извинения, за да продължим напред, или не го приемаш. Във втория случай просто те оставям пред приюта и изчезвам. Обещавам, че пътищата ни няма да се пресекат никога повече. Ако това искаш.

— Нямах предвид това. Аз искам да ти вярвам, разбира се. Но съвпаденията ми дойдоха много — все пак материалът излиза във вестника само два дни след срещата ни с фамилията Ковалски, от която става ясно, че Мария съвсем не си е измисляла.

— Знам, знам — отвърна малко по-търпеливо той. — Но какво повече да направя, за да те убедя?

Поех си дълбоко въздух, опитвайки се да прочистя главата си от емоциите и драмите и да мисля в перспектива. Бен беше тук, до мен. Беше ми поднесъл извиненията си, плюс едни доста логични обяснения. Сега ми оставаше да приема, че вината не е била негова. Все още се чувствах объркана и наранена, но той заслужаваше втори шанс — ако не за друго, то поне за това, че беше бил толкова път до Лондон, за да ми съобщи за появата на Денис в приюта.

— Можеш да ми помогнеш да си върна кувертюрата — рекох. — А след това ще си поговорим и ще решим какво да правим.

— Става — кратко отвърна Бен.

17.

Когато най-после се добрахме до приюта, аз вече бях успяла да се стегна. Наложих да си пробиваме път сред цяла тълпа дрипльовци, които се бяха струпали пред вратата, зъзнеци от кучешкия студ. Отвори ни спретнат оплешивяващ мъж, който би изглеждал по на място в някоя библиотека. Той бързо ни дръпна вътре и затръшна вратата под носа на бездомниците.

— Здравейте, аз съм Арън — представи се той и стисна ръцете ни. — Радвам се, че успяхте. Денис още е тук, но в момента се къпе. — В зле осветения бетонен коридор вонеше на прегоряло зеле и застоял цигарен дим.

— Нямате ли място за онези хора отвън? — попита Бен.

— Не е това — поклати глава Арън. — Просто не приемаме хора, които са употребили алкохол или наркотици. Те отлично го знаят, но въпреки това се опитват...

— Какво се случва с тях? — попитах аз, спомнила си за двамата скитници, с които бях разговаряла само преди няколко седмици. Но оттогава насам се бяха случили толкова много неща, че почти ги бях забравила.

— Някои ще си изпият пиенето и ще ги пуснем — жизнерадостно отвърна човекът. — Но повечето ще прекарат трудна нощ...

Прекосихме столовата — просторно и ярко осветено помещение с кухня от неръждаема стомана в ъгъла. На пейките около сгъваемите дървени маси седяха петнадесетина мъже и жени, приведени над чинии с месо и зеленчуци. Лапаха здраво, като хора, гладували седмици наред. Между тях щъкаха доброволци със зелени престилки, предлагащи допълнителна храна и напитки. Други просто седяха по ъглите и разговаряха. По стените висяха плакати, предупреждаващи за опасността от използване на общи спринцовки или подканващи към редовни медицински прегледи, вредата от алкохола и други подобни неща.

— За изтрезняване им предлагаме вечеря, а след това, ако желаят, баня и чисти дрехи, преди да ги разпределим по спалните — поясни Арън. Аз вече започвах да свиквам с миризмата, но гледката на толкова много гладни хора беше покъртителна.

— Свиква се — подхвърли Арън, доловил погледа ми. — Между тях има невероятни типове, които ни карат да се смеем до припадък. Някои са наши стари познати, което означава, че не може да им се вярва. Най-голямата ни награда е да не ги виждаме повече. Това означава, че са си намерили подслон. Виждам, че носите нещо за замяна — махна към раницата ми той. — Да видим дали ще открием Денис...

Тръгнахме между масите, насочвайки се към някаква врата в дъното. После прекосихме още един бетонен коридор и се озовахме в нещо като хол. Пет-шест мъже и жени се бяха изтегнали по стари дивани и кресла с цигари в уста, извърнали очи към телевизора в ъгъла. Някои все още бяха в уличните си дрехи, а други — с мокри от душа коси, се бяха пременили с дълги халати.

Край една от стените имаше редица кабинки с пердета, а срещу тях се виждаха квадратни дървени шкафчета. Арън ни поведе към един жилив на вид старец с рошава сива брада, който хъркаше на близкия диван. Беше облечен в червена хавлия, изпод която стърчаха големите му стъпала — обезцветени, с възлести пръсти и пожълтели нокти.

Арън леко разтърси рамото му, опитвайки се да го събуди. Старото момче отвори очи и започна да ругае на висок глас, очевидно вземайки го за крадец. После утихна и объркано се огледа.

— Мисля, че Лейла вече е говорила с теб за завивките — седна до него Арън и ни направи знак да сторим същото.

— Че к'во им е на завивките? — завалено отвърна Денис.

— Навън става доста студено и ние решихме да ти предложим нещо по-топличко — обясни Арън и махна към сака ми. Аз извадих топлото вълнено одеяло и едно някога скъпо палто от камилска вълна, които бях открила в някакъв благотворителен център.

— Хвърли едно око — рече Арън и допря пръст до устните си — знак да не казваме нищо. Денис взе одеялото и започна да опипва дебелината му. После го вдигна пред носа си, помириша го и го пусна в краката си. Дойде ред на палтото, което беше подложено на още по-обстояен преглед: отвътре и отвън, джобовете, шевовете. Сякаш беше

капризен клиент, попаднал в магазин за мъжко облекло. После, с едно внезапно движение, той съблече хавлията и остана чисто гол, излагайки на показ изненадващо бялото си тяло. Пъхна ръцете си в ръкавите и се зае да закопчава копчетата — от най-горното до най-долното.

Забравили за телевизията, всички в стаята се обърнаха да наблюдават модното шоу.

— Какво ще кажете, момчета? — подхвърли с широка усмивка Денис и направи няколко наперени крачки по килима, кършейки рамене като манекен за голямо удоволствие на публиката. Вече разбирах какво е имал предвид Арън като каза, че между клошарите има страхотни типове.

— Стои ти добре, приятел — отвърна един човек, а останалите започнаха да ръкопляскаат.

— Вземам ги — простичко обяви Денис, а аз изпуснах въздишка на облекчение. Без да се усетя, бях чакала този миг със затаен дъх.

— Много добре — кимна Арън. — Ще ти ги запазя до сутринта, а сега ми дай старите си дрехи, за да ги изперем.

Денис пристъпи към едно от шкафчетата и извади някаква безформена купчина дрипи, сред която разпознах кувертюрата с известна доза закъснение. Той я подаде на Арън, а аз я поех от неговите ръце. Беше обърната наопаки. Първата ми работа беше да отметна крайчето ѝ, за да видя лицето ѝ. Там, под пластове кал и още куп петна с неустановен произход, зърнах шарката с изгрева, която нямаше как да сбъркам.

— Тя ли е? — попита той.

Кимнах с глава, неспособна да говоря.

— Благодаря ти много, Денис — започнах аз, но Арън бързо ни побутна към вратата.

— Като нищо може да си промени мнението — прошепна той.

По обратния път, обзета от радостна възбуда, аз продължавах да бърбуря за Арън и Денис, пропускайки да отбележа, че Бен през цялото време мълчеше.

Обади се едва когато спряхме пред дома ми.

— Утре съм първа смяна, а вече минава единайсет. Най-добре е да се прибирам у дома.

— Няма ли да се качиш за едно кафе или нещо за хапване? — попитах. — Така и не ми даде възможност да ти благодаря за кувертюрата. Освен това ти дължа извинения за това, което се случи във вестника...

— Оценявам жеста ти, но нека не бъде тази вечер — твърдо отвърна той. — Ще ти се обадя.

Направих крачка напред, за да го целуна. Той прие целувката, но не ѝ отвърна. Нито пък посегна да ме прегърне.

— Ти беше звездата тази вечер — промълвих аз, опитвайки да не звуча извинително. — Не заслужавах това, което направи за мен — особено след нещата, които ти наговорих. Заключениеята ми бяха погрешни, за която дълбоко съжалявам, повярвай ми.

— Всичко е наред — отвърна той. — Мисля, че и двамата се нуждаем от малко време. — Запали двигателя и добави: — Желая ти успех с покривката.

Покрих масата в трапезарията със стар чаршаф и внимателно извадих кувертюрата от цилиндричната кутия. Когато развързах връзките ѝ и я разстлах върху масата, в ноздрите ме блъсна миризмата на мухъл и застояла урина.

Покривката беше в ужасно състояние: избелели цветове, различни петна, кал и — най-лошото — няколко разпрани места покрай деликатните шевове на Мария. Тук нямаше да ми се размине без помощта на специалист. Толкова често си я бях представяла, докато опитвах да я пресъздам в своите скици и рисунки, че в съзнанието ми се беше изградила една точно определена картина: наситена интензивност, ярки цветове, вдъхновяващи окото шарки. Но мръсният парцал пред очите ми сякаш се подиграваше с тази идеализирана представа.

Навих я на руло и я прибрах обратно в кутията, за да не ми мирише. Чувствах се изтощена, близо до сълзите. Все пак набрах едно текстовото съобщение до Джо: *Надявам се, че сте прекарвали страхотно! С нетърпение очаквам да ми разкажеш всичко, освен*

това имам нужда от помощта ти за кувертюрата. Моля те, звънни, когато се прибереш. Хх.

Събудих се рано, с главоболие и силна жажда. Тръгнах към кухнята да пия вода. В един момент между пердетата проникна жълтеникав лъч от уличните лампи, който падна върху нещо черно и голямо на масата, наподобяващо приклеknала фигура. Понечих да изкрещя, но в последния момент съобразих, че това е кувертюрата в голямата си цилиндрична кутия — там, където я бях оставила.

— Вземи се в ръце, тъпа краво! — изръмжах, докато пусках водата, и глътнах две таблетки парацетамол. Шмугнах се обратно под завивките, но сънят отказа да ме споходи, прогонен от виденията с Денис и палтото му от камилска вълна, смехът на бездомниците, миризмата на кувертюрата и отчаянието, което ме обзе, когато я разгърнах. След това започнах да се тревожа за Бен. Дали ще ми прости? Ще го видя ли някога?

Нямах отговор на тези въпроси. Облякох си пенъора, направих си чай и отново разстлах кувертюрата върху масата. Този път миризмата не ми се стори толкова силна. Беше просто кисела и някак тъжна. Взех една голяма четка за рисуване с меки косми и започнах внимателно да почиствам обсипаните с лекета ръбове на кувертюрата, опитвайки да сваля най-горния слой мръсотия, без да натискам прекалено силно плата. След няколко минути вече бях в състояние да видя разликата. Може би повредите подлежаха на отстраняване и не всичко беше загубено.

Докато работех в сънната тишина на апартаментата си, в главата ми отново се появи гласът на Мария — дрезгав и груб, с типичния за Ийст Енд носов изказ, описвайки как беше започнала да шие кувертюрата през самотните часове, след като Нора я беше отблъснала. Как беше избродирала сложния любовен възел върху парчетата коприна, останали от любимата ѝ принцеса Мей. Бедничката, жадна за обич Мария. Изпитах странното чувство, че тя е някъде наблизо — някакво странно, родено във въображението ми присъствие, което ме караше да потръпвам.

Границата на централното каре, състояща се от редици издължени шестоъгълници, които госпожица Далциъл нарече

„ромбчета“, очертана от малки късчета гладка или щампована коприна, беше изключителна кална, а на места и скъсана. Почистих ги с четката — всяко едно поотделно, страхувайки се да не сваля боята или да ги повредя по някакъв друг начин. Няколкото пробойни в плата покрай шевовете със сигурност се нуждаеха от професионално внимание.

Следващото каре — онова с малките апликирани фигурки, които аз и Анди Ковалски бяхме харесвали толкова много като деца, беше оцеляло почти без повреди. Спомних си думите на Мария: Моето и неговото име са скрити в тези фигурки, а след това изведнъж си дадох сметка, че това не е просто сбор от някакви образи. Патето, ябълката, цигулката, любопитното триъгълно листо — може би бръшлян, и свирепия на вид дракон, всъщност бяха комбинация от букви, съставляващи името Д.Е.Й.В.И.Д. А по-надолу бяха мишката, дъбовото листо, жълдът, някакво цвете с пурпурни цветове — може би лилия, може би ирис — и накрая котвата, образуваха М.А.Р.И.Я. Имената на майката и детето, вградени в малък и тъжен мемориал.

Това със сигурност беше още едно доказателство, че Мария е казвала истината. Защо би ушила това каре за някакво въображаемо бебе? Проверих крайчето на подплатата и пришитите стихчета. Част от конците вече липсваха, но то все още можеше да се прочете. Вече бях сигурна, че Мария е посветила това каре на собственото си дете, което брутално ѝ бяха отнели. Години по-късно, когато завършва работата си, тя добавя тези сантиментални думи, които ще бъдат разбрани от всички, включително и след смъртта ѝ. Заля ме вълна от меланхолия за тази бедна жена, останала неразбрана.

Сега, след като вече бях чула историята на Мария със собствените си уши, аз гледах с нови очи на цветовете и шарките ѝ. Ако централните карета са били посветени на нейния любим и детето, вероятно и крайните имат някакъв скрит смисъл.

В сравнение с предишните две, третото каре изглеждаше доста по-семпло: лилави и сиви памучни парчета плат, старателно подредени в редици и ъгли, които наподобяваха стълбище или серия от блокчета, създаващи почти триизмерен ефект. Краищата на фигурите бяха назъбени на зигзаг, а правите линии върху тях стигаха чак до центъра.

Беше малко вероятно тези строги геометрични линии да носят някакво скрито послание, но в един момент забелязах, че тя беше направила верига от миниатюрни шевове само на сантиметър от

подшитите ръбове на всяко парче плат. Това ме накара да си спомня описанията ѝ. На практика миниатюрните шевове представляваха верига от главни букви М — вероятно, за да обозначат Мария, или пък външната посетителка Маргарет, която я беше напуснала без никакви обяснения. Тя е била важна за Мария, не само като случаен посетител. Коя е била, възможно ли е да е все още жива?

Попаднали в краищата на завивката на Денис, двете най-външни карета бяха силно зацапани. Триъгълниците от фин ленен плат на деликатни цветчета и други традиционни шарки бяха умно противопоставени един на друг в светлите и тъмните секции, образувайки нова комбинация — по-голяма и по-дръзка.

Платът ми напомни за една блузка, която мама много обичаше да носи — мека, фина, деликатна. „Най-хубавият лен, марка «Либърти» — прозвуча гласът ѝ в главата ми. — На света няма друг като него“. После изведнъж ми просветна. Разбира се! Това бяха платовете „Либърти“, произвеждани специално за прочутия магазин със същото име, който и до ден-днешен беше отворен на Риджънт стрийт. Как не бях забелязала това по-рано? Беше ясно, че по този начин Мария се е отблагодарила на Нора за свободата си — най-големият подарък, който би могла да ѝ направи. Колко ли е била доволна да работи върху това каре в компанията на приятелката си! А после, в последните ѝ дни, беше останала да се грижи за нея.

Всичко ми стана кристално ясно. Тези комбинации бяха създадени в чест или в памет на отделен човек. Централното каре за нейния любим, апликираните фигурки за бебето ѝ, подредените стъпаловидно букви М за Маргарет и платовете „Либърти“ за Нора. Оставаше да разбере на кого са посветена най-външната обшивка.

Докато почиствах калните петна върху шарките, не спирах да се питам кога и за кого ги беше шила Мария. Може би за Нора, когато е станала баба? Или са били предназначени за собствената ми баба Джийн? Ненаправно мама твърдеше, че кувертюрата е означавала много за нея.

Внезапно се почувствах тотално изтощена. От неспокойната нощ и от последните няколко дни. Беше време да си дам почивка. Най-добре беше да изчакам Джо да се прибере, преди да се занимавам повече с кувертюрата.

Преметнах я да съхне върху облегалката на дивана и в същия миг забелязах нещо необичайно. Покрай редицата издължени шестоъгълници на вътрешното каре се виждаше продълговат процеп, излагащ на показ вътрешността на пачуърка. Отдолу белееше още един слой плат — или може би хартия?

Взех отново четката за рисуване и внимателно разширих процепа, използвайки дръжката ѝ. Това отдолу действително се оказа малък къс хартия, защит в тъканта. По протежение на карето имаше още няколко цепнатини, които разтворих, но в тях нямаше нищо. Телефонът ми издаде мелодичен сигнал в момента, в който започнах да се оглеждам за ножиците.

Страхотна ваканция, благодаря. Много е хубаво да се попечеш на слънце, нямам търпение да те видя! Свободна ли си утре вечер?

— Каква е тази отвратителна миризма? — попита Джо и сбърчи чипото си носле, започнало да се бели след прекараната на слънце седмица.

— Кувертюрата. През последните седмици е попътувала доста, главно върху гърба на един скитник. Дълга история...

— А това какво е? — надникна през отворената врата на стаята тя. Там, забравен върху масата, стърчеше скелетът на недовършеното кресло. — Господи, нима си стартирала световноизвестната фирма за интериорен дизайн? Колко вълнуващо!

— Това е мостра за клиентите на Джъстин — поясних аз. — Но нещо закъсах, защото проектът се оказа много по-сложен, отколкото предполагах. Много се радвам, че се върна, защото имам да ти разказвам куп неща!

След това ѝ описах срещата си с Джъстин и ѝ показах скиците си.

— Страхотни са! — извика тя, разглеждайки различните модели. — Абсолютно оригинални, най-вече с неповторимата си ретро линия. Откъде намери тези страхотни тъкани от шейсетте?

— Открих ги на тавана на мама, натъпкани в някакъв куфар. Със сигурност са престояли там в продължение на години. Според мен са оригинален дизайн на „Уорнър и синове“. Просто не можех да повярвам на късмета си!

— Виж какво, познавам един добър тапицер в Южен Лондон — в случай че имаш нужда от такъв. Но да знаеш, че струва скъпо.

— Не мислиш ли, че този път инвестицията си заслужава? — подхвърлих аз. — Разбира се, в дългосрочен план ще ми трябва истинска работилница.

— Сецам се за къщата на майка ти. Доколкото си спомням, към нея има и гараж...

— Ще се наложи да я продам, за да плащам таксите й в старческия дом — въздъгнах аз. — Освен това, не мога да пътувам всеки ден дотам и обратно.

— Ще можеш, но ако продадеш този апартамент. За него със сигурност ще получиш цяло състояние.

— Странно — промълвих. После, без да се усетя, добавих: — И Бен ми каза същото.

Тя засече целта като ракета с топлинно насочване.

— Бен?

— Суитмън. Онзи журналист от Ийстчестър.

— Аха, *този Бен*, значи! — Джо ми хвърли кос поглед и леко вдигна вежди: — И как е той?

— Не съм сигурна — промърморих. — Май провалих нещата.

— Как?

— Дълга история. Извиних му се, но той сякаш потъна в земята.

— Пука ли ти?

— Не знам, Джо. Мисля, че да, но...

— Имам време — отвърна тя, седна на дивана и потупа мястото до себе си. — Сядай и започвай. Искам да зная всичко за Бен и за другите неща, които се случват. До последната подробност. Приеми го като цената на експертното ми мнение относно мръсната ти кувертюра.

— Имаш ли нещо против, ако си наляя чаша вино? — попитах. — Ти искаш ли?

Тя се изчерви и отмести поглед.

— Има ли нещо, което *ти не ми казваш*?!

Тя свенливо кимна.

— Мили боже, Джо! — извиках аз и я прегърнах през раменете: — Бременна ли си? Това е страхотна новина! Кога е терминът?

— Още съм едва във втория месец. Извинявай, не исках да го споделям веднага, като знам какво ти се случи неотдавна...

— О, не се безпокой за мен. Аз съм окей. А напоследък съм толкова заета, че изобщо не мисля за това. Но за теб *наистина* се радвам!

Господи, колко бързо се развиват нещата! Кога трябва да родиш? Момче или момиче? Какво казва Марк?

— Първият ми скенер е след една седмица — леко се усмихна тя. — Марк е тотално шашнат, но се прави, че всичко е окей. Според мен обаче изпитва истински ужас, защото ще се наложи да продаде мотора си и да изхвърли от резервната стая купищата стари албуми.

Докато си сипвах вино и включвах чайника да й направя чай, Джо продължаваше да чурулика: как сутрин не й ставало лошо, но непрекъснато се чувствала уморена, как спорели за името на детето, какъв ужас изпитвала от огромната отговорност да даде нов живот.

— Достатъчно сме си говорили за бебета — отсече по някое време тя. — Искам да ми разкажеш за Бен.

Направих опит да обобщя щурите събития, случили се през последните десетина дни: осъзнаването на Пърл, че Куини всъщност е Мария, прослушването на записите, преспиването в дома на Бен и опасенията ми, че вероятно ще съжалявам, материалът във вестника, последван от скандала между нас, посещението в нощния приют и срещата с Денис.

— Предполагам, че този пример за добродетелност е смайващо красив и отвратително богат? — подхвърли Джо.

— Изобщо не е богат, а дори не е особено красив. Честно казано е сладък и мекичък, просто ти се иска да го гушнеш. Но е от онези хора, на които им трябва време за сближаване. Иначе е висок, с гъста коса, кафяви очи и най-дългите мигли, които си виждала.

— Звучи ми добре.

— Освен това харесва Хауард Ходжкин.

— Все по-добре. Но след скандала не си се чувала с него, така ли?

— Цели два дни — поклатих глава аз. — Много ми се иска да получа поне един есемес, в който да каже, че ми е простил.

— Не се безпокой, трябва му време — каза Джо. — Изобщо не разбирам как може да устои на разкошната и талантлива Карълайн Медоус? Ти също можеш да му изпратиш послание, но изчакай малко, за да не те помисли за прекалено отчаяна.

Може би беше права. За всичко се изисква време.

— Разкажи ми за онези хора от Бетнал Грийн — съобразително смени темата приятелката ми.

Описах ѝ как успяхме да открием семейство Ковалски, от които получихме потвърждението, че Мария и Нора действително са работили в двореца.

— Знаеш ли какво означава това? Отговор на загадката откъде се е сдобила с кралските коприни. Допускаш ли, че може да ги е откраднала?

— Не. Според мен не е била крадла. В записите споменава, че е открила парчетата плат в кутията на своята предшественица, оставена в някакъв шкаф. И ги е използвала за първото каре на кувертюрата. Но според мен изобщо не е подозирала истинската им стойност.

— Както и да е. Важното е, че ги е използвала. Много обичам, когато историята доказва правотата ми! — На лицето ѝ се появи дяволита усмивка: — Нямам търпение да докладвам на Анабел. Тя положително ще опита да си припише цялата слава, но няма как да забрави, че аз първа им обърнах внимание.

Когато разстлахме кувертюрата върху масата, Джо започна да ахка и охка.

— Боже, каква бъркотия! Със сигурност ще се нуждае от професионално почистване и поправки.

— На мен ли го казваш? По-добре виж това... — Посочих с пръст дупката на ръба на шестоъгълника, под който беше скрито листчето хартия.

Тя извади лупата си и внимателно повдигна ръба.

— Права си. Тук има нещо странно. Прилича ми на нарочно оставен шаблон. Странно е да откриеш подобно нещо в една напълно завършена кувертюра.

— Как можем да разберем?

— Опитаме ли оттук, има опасност да разкъсаме плата още повече. Затова трябва да свалим подплатата, да извадим евентуалния пълнеж и да стигнем до тази зона от обратната страна. — След тези думи Джо разрови чантичката си и измъкна изящна миниатюрна ножичка. — Аз ще използвам това. Ако имаш някаква гладка ножица, бихме могли да опитаме от двете страни едновременно.

— Искаш да кажеш *още сега*?! — смаяно промълвих аз. — Не е ли рисковано?

— Имай доверие в мен, аз съм професионалист — засмя се тя. — Все някога трябва да го направиш. Ако го занесеш на поправка, там ще подходят по абсолютно същия начин, а след това ще върнат подплатата на мястото ѝ. Освен това аз съм адски любопитна да видя какво представлява този шаблон. А ти?

— Струва ми се малко драстично — признах аз. — Няма ли да повредим кръстосания бод на поемата върху хастара?

Тя се наведе да я огледа.

— Той не минава през цялата тъкан, значи няма проблем.

— Ами да го направим тогава! — внезапно взех решение аз. — Независимо, че става въпрос за кралски коприни, те все пак не са скъпоценните камъни на Короната.

Нагласих лампите така, че да хвърлят допълнителна светлина, а след това — шегувайки се, че отново сме като студентки над дипломната си работа, заехме позиции в срещуположните краища на масата и започнахме внимателно да обработваме ръбовете на кувертюрата, разделяйки подплатата от краищата на пачуърка. Тя се отделяше лесно, но под нея се разкриваха и доста по-трудни зони. Мария беше използвала тънко вълнено одеяло като пълнеж между кувертюрата и вътрешната част на подплатата. Този пълнеж беше пришит към пачуърка с фини широки бодове, по границите на всяка концентрична рамка. Това със сигурност ѝ беше отнело часове, а разшиването се оказа бавна и изключително трудна работа. Нейните шевове бяха толкова съвършени, че плъзгането на връхчето на ножицата под тях изискваше много точна ръка, за да не се разкъса или повреди деликатната материя.

Докато работехме, аз ѝ разказах с повече подробности за срещата си с професор Мортън и за онзи необикновен следобед, през който прослушах записите на Мария. Докато говорех и пръстите ми продължаваха да разхлабват прецизния шев на шивачката, аз отново изпитах странното чувство, че тя е някъде наблизо, слуша и наблюдава как се отнасяме към любимото ѝ творение, отнело по-голямата част от съзнателния ѝ живот.

Направихме си още напитки и продължихме да отделяме вълненото одеяло. Говорехме си за ваканцията на Джо. Аз ѝ разказах за

срещата с Денис и за начина, по който беше смъкнал одеждите си на дядо Коледа пред цялата компания, без дори да му мигне окото. Обсъдихме битката ми с креслото и табуретката за крака и какво трябва да се направи, за да я довърша навреме.

След час и нещо стигнахме до ръба с удължените шестоъгълници, а след това заобиколихме вътрешното каре на мястото, където бях открила скицата.

— Ела да видиш това — прошепна тя.

— Какво? — извиках аз и тръгнах към нея.

— Само секунда, да го почистя както трябва — спря ме Джо, докато аз нетърпеливо надничах иззад рамото ѝ.

След още три разхлабени бода одеялото падна. Отдолу се показва обратната част на едно ромбче с внимателно увито около него листче пожълтяла хартия. Джо внимателно повдигна подгъва, докато пред очите ни се появиха някакви думи, изписани със старо и доста избеляло мастило.

— Използвала е хартията за шаблон. Погледни дали е същото и от твоята страна! — Гласът ѝ беше изтънял от вълнение. — Това е невероятно! Чела съм за нещо подобно в една стара книга, в която се разказваше за някаква недовършена кувертюра. Но имам чувството, че тези листчета са пъхнати тук нарочно...

Отново стиснах ножицата с нестабилните си пръсти, разших още няколко бода и пред очите ми се появиха дъната на ромбчетата от моята страна на карето. И тук, както отсреща, платът беше подгънат върху книжния шаблон, прикован на място с няколко едри бода. Отдолу се виждаха още гъсто изписани листове. Имах чувството, че изравям някакво древно съкровище.

— Виждам още текст, но шевовете ми пречат — промърморих.

— Разший ги, нищо няма да стане — отвърна Джо. — Ей така... Със страхопочитание наблюдавах точните движения, с които тя разши шевовете откъм своята страна и внимателно нагъна широкото парче плат, под което се появи целият шаблон. Успях да разчета само думите *Моя мила...*

— Писмо! — извикахме в един глас ние.

— О, боже! — прошепнах аз. — Дали е от нейния любим? От принца? Само си представи, че...

— Скоро ще разберем.

Думите и изреченията се оказаха нарязани, просто защото хартията беше изрязана на отделни шаблони. За наше огромно разочарование, част от тях бяха празни. Продължихме да разшиваме бодовете от двете страни на карето, крещейки от възбуда при всяка нова дума или сричка:

... и това, че...
... да уредим...
... моят контро...
... защото войната е...
...ция, май 1915...

— Деветстотин и петнадесета — това трябва да е Първата световна. А това окончание тук трябва да е на думата Франция. Знаеш ли какво е това? — Ухилена до уши, Джо ме гледаше от другия край на масата: — Писмо от фронта! — последните думи ги изкрещяхме почти едновременно.

— Дяволска работа! — промърморих аз, опитвайки да овладее вълнението си, а след това насочих вниманието си към следващия шестоъгълник.

... *че отивам на...* — прочете Джо.
... *всяка нощ продължавам да съ...*
... *държи ме...*

— Това е писмо до Мария! — изкрещях от радост. — Чуй какво пише по-нататък: ... *ладка усмивка... ария...*

— *Любовно писмо!* — извика Джо. — Ела да видиш това! Масилото беше избеляло и покрито с мръсни петна, но думите се виждаха съвсем ясно: ... *пази се... Аз те оби...*

Малките срички ни потопиха в смаяно мълчание.

— Боже мой! — промълвих най-сетне аз. — Ти разбираш ли, че ако това писмо е от Уелския принц, то по безспорен начин потвърждава истинността на цялата ѝ история? Тя твърди, че принцът ѝ е писал, но на мен дори не ми е минало през ума, че може да скрие писмото в кувертюрата!

— Стегни се, ако обичаш! Все още не знаем от кого е писмото.

— Трябва да има и други следи. Предлагам да свалим всичките парчета и да прочетем за какво всъщност става въпрос.

— Не бих искала да го направим точно сега — колебливо отвърна Джо. — Това е като археологическите разкопки — трябва много да внимаваме да не унищожим някое доказателство по погрешка.

Седнах обратно, борейки се да победея нетърпението си. Мълчанието си проточи.

— Имам една идея — обади се най-сетне тя. — Вместо да вадим парчетата, можем да ги фотографираме. После ще подредим снимките на екрана и ще се опитаем да разчетем писмото. Какво ще кажеш?

Планът беше брилянтен. Два часа по-късно, след като разгънахме всички листчета и ги номерирахме (бяха общо двадесет), започнахме внимателно да ги фотографираме едно по едно. Когато приключихме, ги качихме на моя лаптоп и започнахме да ги въртим — като в онази стара компютърна игра. Когато най-после ги подредихме горе-долу правилно, се получи следното:

...ция, май 1915....Мила моя...да си мисля
...теб...без...зная... какво...и че... нещата....отвъд...
моя конт....
...зи война е... сна...и аз може...връщане...за мес...
еци. Но аз искам да... зн... оя...ария... че продължавам
да... съ... всяка нощ твоята сладка усмивка...и...за теб...
Пази се, обичам те...

— За съжаление няма подпис — отбелязах аз. — Мислиш ли, че сме пропуснали нещо?

— Само празни шаблони — поклати глава Джо. — Без никакъв текст.

— Какво хубаво писмо — въздъгнах аз и отново заковах поглед в екрана, опитвайки да открия нещо пропуснато. — Очевидно написано от ерудиран човек, а не от някакъв обикновен войник.

— Дори и да е така, това все още не означава, че този ерудиран човек е принц — отвърна Джо, сложи ръце на тила си и изпъна гръб.

— Освен това на него не му е било позволено да се сражава, нали?

— Заминал е за Франция, но не е стигнал до бойната линия. — Замълчах за момент, после поклатих глава: — Ох, не знам. Тази жена е такава загадка! Вече знаем, че е работила в Бъкингхамския дворец, а аз предчувствам с цялата си душа, че историята с бебето също е вярна. Защо биха я затворили в лудница, ако не са искали да прикрият някаква тайна?

— Това, което открихме тази вечер, наистина е изключително — проточи Джо и се облегна в стола си. — Дори да се окаже, че писмото не е писано от Уелския принц, то представлява един забележителен документ. Ами ако тези коприни... — Гласът ѝ бавно заглъхна.

— Какво имаш предвид?

— Струва ми се, че е много важно това нещо да бъде почистено и консервирано както трябва. А след това да потърсим доказателства, че тези коприни са това, за което ги мислим. Аз познавам подходящия човек. Тя е специалист по консервация на копринените тъкани. Преди време работеше в архива на „Уорнър“, доколкото си спомням, беше написала реферат за „Мей Силкс“.

— Страхотно! В Лондон ли живее?

— Мисля, че се е преселила в някакво забутано селце в Есекс, но мога да я откроя.

18.

Ентузиазмът на Ели Биван се лееше като пълноводна река.

— Уау! След като Анабел и Джо мислят, че става въпрос за коприни „Мей“, най-вероятно е така — обяви тя с напевно уелско наречие. — Ако ми донесете вашата кувертюра, аз ще направя всичко възможно да ги идентифицирам, а после ще помислим и как да я почистим и консервираме по най-добрия начин.

— Кога ще ви бъде удобно?

— Какво ще кажете за следващата седмица? — В слушалката се долови шумоленето на хартия, вероятно от прелистването на календар. — А, момент моля! Виждам, че имам два свободни часа и утре сутринта. Ако това не е прекалено скоро за вас...

— Перфектно е — уверих я аз. Ателието ѝ се намирало близо до Холмфилд, така че след това можех да отскоча до мама и до къщата, за да приключа с подреждането на кашоните.

От Бен все още нямаше новини. След няколко дни в очакване да се обади, вече бях сигурна, че ми липсва. Имах чувството, че между нас остана нещо недовършено и се надявах, че ще получа шанс да му се извиня както трябва, а след това да продължим напред.

Изпратих му един кратък есемес:

Свободен ли си довечера? Ще бъда в къщата, мога да ти обещаю хубав огън в камината и бутилка отлично вино.

Ателието на Ели Биван се намирало в покрайнините на някакво затънтено градче в Есекс. Представлявало някогашен промишлен цех, част от прозорците бяха заковани с дъски, липсвало табела над вратата. Това беше умишлено, за да не привлича внимание, тъй като вътре имаше много редки и ценни платове. Спазвайки инструкциите, аз паркирах до някаква погребална агенция и ѝ звъннах по телефона.

Малко по-късно на вратата се появи ниска жена на средна възраст с тъмна коса и дънки. На лицето ѝ грееше топла усмивка.

Със своите снежнобели стени, под и тавани, ателието излъчваше интензивната атмосфера на операционна, подсилена от ярките осветителни тела.

В центъра на помещението доминираше огромна работна маса, на която две млади момичета обработваха три дълги парчета избеляла розова дамаска, използвайки специалните си инструменти с хирургическа точност. Ели обясни, че възстановяват части от тъканта на коприна, престояла дълго време на слънце, която след това ще бъде подплатена с фина материя за усилване на здравината. Голяма част от поръчките идвала от обществени организации като „Английско наследство“ и „Национален тръст“, поясни тя, но понякога работели и за частни клиенти.

Прехвърлихме се в съседната стая, където имаше друга голяма маса.

— Дайте да видим какво ми носите — подхвърли тя, отмествайки встрани топове текстил и купчина книжни шаблони.

Лишена от подплата и пълнеж, кувертюрата изглеждаше някак крехка и чуплива. Въпреки опитите ми да я почистя, тя продължаваше да има вид на мръсен парцал, но опитното око на Ели не можеше да бъде заблудено.

Отстъпила на крачка от масата, тя внимателно огледа покривката.

— Доста лошо състояние, но несъмнено великолепна изработка — беше краткото ѝ заключение.

— Джо и Анабел бяха особено впечатлени от коприните на централното каре — казах аз.

— В такъв случай да започваме — кимна Ели, нахлузи чифт бели памучни ръкавици и насочи лупата си към кремавата дамаска. — Ммм... Пресвети боже! Каква красота! Това наистина е нещо изключително! — Няколко секунди по-късно вдигна глава: — Колежките са прави, знаете... Това тук наистина прилича на „Мей Силкс“. — Приблужи се към една разхвърляна маса в ъгъла и се върна с купчина бели листове и тънка книжка: — Това е брошурата за изложбата на архивите на „Уорнър“ от осемдесетте, при подготовката, на която съм участвала лично — подаде ми я тя. — За съжаление

снимките са черно-бели и бях принудена да освежа паметта си онлайн, откъдето свалях тези распечатки.

— Това е тя! — възкликнах аз в момента, в който положи една от снимките редом с карето. — Абсолютно същата шарка! — Нямах как да сбъркам розичката, детелината, магарешкия бодил и гирляндите от лентички по ръбовете. — Според мен е достатъчно убедителна, не мислите ли?

Тя отвори брошурата и започна да чете:

През 1891 г. херцогинята на Тек обявява, че за сватбата на дъщеря си принцеса Мей роклите на булката и шаферките ще бъдат изработени от английски коприни поръчани от студио „Силвър“ и произведени от „Уорнър Брадърс“. За съжаление младоженецът — херцогът на Кларънс, умира само две седмици преди сватбата. По-късно принцеса Мей се сгодява за Джордж — по-малкия брат на херцога, и се стига до решението да използват готовите „Мей Силкс“ за сватбата им на 6 юли 1893 г. Роклята на младоженката е изработена от фина бяла коприна със сребърни апликации, изобразяващи роза, детелина и магарешки трън, плюс майски цветя и истински любовен възел.

— Каква трагична история — въздъхнах аз. — Но едновременно с това и триумф на кралския прагматизъм.

Тя посочи триъгълните секции в ъглите на централното каре.

— Това обаче е друг плат. Не разполагам с негови снимки, но съм сигурна, че и той е от колекцията „Мей Силкс“. — После отново се наведе над брошурата: *Други модели на „Артър Силвър“, много от които изобразяват така наречения дизайн „Лилията на долината“, са били изтъкани специално за чеиза на булката.*

От устата ѝ излетя въздишка на възхищение.

— Фактът, че вие разполагате с два модела е показателен. Това превръща деня ми в празник. За тридесет години работа в консервацията на тъканите за пръв път срещам такова нещо.

— Нуждаем ли се от по-нататъшна идентификация? — попитах аз. — Госпожица Смит-Далциъл спомена за проучване на тъканната структура и тест за здравина.

— Тя е права, разбира се. А ние можем да изпълним това за вас. Освен това бих искала да проследя моделите и да ги сравня с цялостното повторение на дизайна, което е дълго приблизително толкова — тя разпери ръцете си на около половин метър една от друга, — но от това, което виждам, мога да кажа още сега, че в коприната наистина са вплетени сребърни нишки — разбира се, доста зацапани, но несъмнено сребърни. Тези три неща са достатъчни, за да ме убедят... — Приличаше на хипнотизирана, неспособна да отмести очи от тъканите.

След продължителната пауза се обърна към мен и добави:

— Сега ще ви направя кафе или чай, а вие ще ви разкажете как се сдобихте с това изключително произведение.

Докато чайникът завираше в съседната малка кухничка, аз се опитах да изпълня желанието ѝ с възможно най-малко думи.

— Наследих покривката от баба си, а тя я е получила от жена на име Мария, за която вече знаем, че е работила като шивачка в Бъкингамския дворец. По-късно са я затворили в психиатричната болница „Хелена Хол“, може би сте чувала за нея, откъдето е била освободена чак в края на петдесетте.

Ели се замисли.

— Коприните „Мей“ са били тъкани много по-рано, някъде в края на XVIII век. По кое време е работила в двореца тази жена?

— Когато е постъпила, е била на около четиринадесет — тоест, някъде около 1910-а — бързо пресметнах аз. — Малко по-късно старшата шивачка се разболява и Мария заема нейното място. Тя твърди, че е открила тъканите в някаква кошница в стаята на старшата, което означава, че предшественичката ѝ вероятно се е сдобила с тях няколко години по-рано.

— Откъде знаете всичко това? — учудено вдигна вежди Ели.

— Открихме, че Мария е била интервюирана от една студентка по социология в Есекския университет някъде през 70-те, за нейната докторска дисертация. А аз извадих късмет и прослушах архивните записи на тези разговори. В тях тя описва почти целия си живот, но

никой не ѝ е повярвал. Диагнозата в болничния ѝ картон е „хронична мания с параноидни налудности“.

— Колко интересно! А наистина ли е била луда според вас?

— На записите ми звучеше абсолютно нормално. Освен това ние открихме внука на приятелката ѝ, при която е живяла след освобождаването ѝ от болницата. Той потвърди, че поне част от историята ѝ е истинска. Мария и баба му са били колежки в Бъкингамския дворец. Но все още нямаме потвърждение за други периоди от нея.

— За кои например? — вдигна вежди Ели.

— Мария твърди, че е била затворена в лудница, след като забременяла от Уелския принц. Зная, че това наистина звучи като бълнуванията на ненормална жена, но искам да погледнете това...

Обърнахме кувертюрата и аз повдигнах подгъва върху обратната част на един шестоъгълник.

— Открихме двадесет такива парченца и решихме да ги фотографираме, вместо да ги сваляме — добавих аз и ѝ подадох „писмото“, което бяхме изградили. — Според нас то е изпратено от Франция по време на Първата световна война и нарочно е зашито в подплатата.

Ели внимателно го прочете.

— Пфу — обяви тя. — Предполагам, че се питате дали е писано от принца?

Кимнах с глава.

— Жалко, че няма подпис.

— Така е. Направо побъркващо. Вероятно Мария го е изрязала, за да скрие самоличността на подателя.

— *Всички* шаблони ли заснехте? — попита тя.

— Всички, върху които имаше текст.

— А останалите?

Странен въпрос.

— Не — свих рамене аз. — Защо да снимаме празни листчета?

Ели отново започна да рови в бюрото си. След известно време измъкна дълъг нож с плоско острие и малко фенерче. Започна на свой ред да изследва всички шестоъгълници, повдигайки подгъвите с върха на острието, докато се покаже хартията отдолу. След това внимателно я разглеждаше през лупата си, осветявайки я от различни ъгли. Изтекоха

пет минути, после десет. Аз търпеливо чаках, без да разбирам напълно какво търси.

Изведнъж тя изкрещя толкова силно, че буквално подскочих от стола си.

— *Еврика!* Я виж това!

Прибягвайки до помощта на чифт много дълги и много тънки карфици, с които да придържа подгъва, тя разкри шаблона отдолу. Отначало видях само голо парче кремава хартия, но когато Ели промени ъгъла на електрическия лъч, успях да зърна откритието й: щампован в хартията воден знак, почти невидим поради влагата и износването.

— Фамилен герб — простичко рече тя.

— Господи! — изпищях аз. — Това е гербът на Уелския принц, които няма как да сбъркам! Значи Мария *беше* казала истината! Това, което открихме, *действително* се оказа любовно писмо от Уелския принц! Но откъде знаеше какво да търсиш?

— Един стар професионален трик. Използваме го за изследване на триизмерната плетка на някои тъкани, а аз изведнъж се запитах дали няма да действа и върху хартия. Наречи го шесто чувство — засмя се тя.

Значението на това откритие се стовари върху мен с такава сила, че се наложи да седна. Пред очите ми отново изплуваха фино избродираните думи: *В тази покривка заших своята любов — нежно, прецизно и гордо.* Оказа се, че Мария беше зашила писмото му в буквалния смисъл на думата — просто, за да бъде близо до нея завинаги.

И още нещо: *абсолютно всичко*, което беше разказала на Патси Мортън, отговаряше на истината, въпреки категоричното мнение на психиатрите. Скрита в кувертюрата лежеше пълната реабилитация на една жена, страдала от недоверието и презрението на околните през почти целия си съзнателен живот. Бяха я затворили в лудницата, за да покрият поредния скандал в кралското семейство, а персоналът със сигурност е бил подкупен, за да мълчи! За външните хора положението беше още по-просто — всеки, който случайно е дочул тази история, я намира за толкова абсурдна, че просто я отхвърля като измислица.

Но тази жена беше казвала истината. През цялото време.

— Постъпили сте абсолютно правилно, като не сте пипали шаблоните — прекъсна мислите ми Ели. — Това писмо превръща кувертюрата във важен и потенциално ценен исторически артефакт. Това трябва да се вземе под внимание преди всякакви опити за консервация.

Успяла да събера мислите си, аз унило отвърнах, че точно в този момент не мога да си позволя никакви реставрации.

— Тогава как мислите да процедираме? — попита тя. — Бих могла да изчисля първоначалните разходи, до сумата, която можете да си позволите.

— Звучи ми добре — кимнах аз.

Оказа се, че поради неотложни ангажименти тя не може да започне работа следващите няколко месеца. Предложи ми да съхранявам покривката у себе си. Това ме устройваше. И без това никак не ми се искаше да я оставям на чужди хора, след като едва бях успяла да си я върна. А умирах да я покажа на Джо, тъй като присъствието на кралския фамилен герб върху хартията, я правеше още по-ценна.

Внимателно сгънахме кувертюрата и я върнахме в кутията. Сбогувах се с Ели и си тръгнах. Главата ми все още беше замаяна от новите разкрития. Докато карах към Холмфилд открих, че отново мисля за Мария. Бях твърдо решена да направя всичко по силите си за нейната реабилитация. Ако успеех да реставрирам и изложа кувертюрата на публично място, бъдещите поколения няма да имат друг избор, освен да чуят и повярват на трогателната ѝ история.

После в главата ми се появи една тъжна мисъл: тя няма наследници. Следователно бъдещите поколения нямаше да чуят историята ѝ. Така и не открихме човек с името Романо в списъците на службите за осиновяване, никой не отговори и на обявата на Бен, публикувана във вестника. Дори и да е жив, синът на Мария щеше да бъде грохнал старец. Да не говорим, че по принцип беше изчезнал без следа.

Пристигнала в Холмфилд, аз останах приятно изненадана от мама, която веднага ме позна. Изглеждаше напълно възстановена от падането и двете прекарахме един час, разговаряйки на различни теми.

В един момент я попитах знае ли, че Мария е имала син, но тя отговори, че не знае коя е Мария. Трябваше да се примиря, че тази следа отдавна беше изстинала.

На излизане погледът ми попадна върху купчината вестници във фоайето и те ми напомниха за отвратителното ми поведение към Бен. Той все още не беше отговорил на посланието ми. На няколко пъти посягах към телефона с намерението да му се обадя, но благоразумието ми вземаше връх. Беше по-добре да оставя сам да реши дали връзката ни е достатъчно важна, за да ми прости. Ако всичко друго пропадне, щях да му изпратя една картичка с написано на ръка „съжалявам“. Винаги съм поддържала мнението, че изписаните върху хартия думи означават много повече от имейлите и текстовите съобщения.

Прибрах се в къщата, запалих огъня в камината и се качих в някогашната си спалня да подредя свалените от тавана кашони. Бен не се обаждаше, а аз разполагах с всичкото време на света. Започнах да ги отварям един по един и да сортирам съдържанието им: стари дрехи, керамична посуда, книги, някакви обувки за кънки от едно време, отделени за благотворителност, платове и парчета мокет, маркирани „за изхвърляне“, тапети и стари столове, които ставаха за подпалки. Разрових съдържанието на куфар с играчки, отделяйки само едно плюшено зайче, което някога бях обичала, а останалото отиде в купчината за благотворителност.

Накрая отворих тежък сандък, който съдържаше научните документи на баща ми, повечето от тях с дата от 60-те. Дали представляваха интерес за Патси Мортън и нейния отдел?

Спуснах се на долния етаж, отново запалих камината, отворих бутилка вино и започнах да ги преглеждам, седнала на чергата пред огъня. Повечето от тях бяха написани на машина бележки, есета и сухи академични трактати, които върнах обратно в сандъка с намерението да ги закарам в университета при следващото си идване тук. Имаше и известно количество лични писма и бележки, изписани с почерка на татко, които струпах на отделна купчина с намерението да ги прочета по-късно.

В дъното на сандъка се появи някакъв плик с размер А4. Механично го разкъсах и извадих стара счетоводна книга с протъркани картонени корици, които някога трябва да са били червени. Помислих

си, че е била използвана за сметките на домакинството или пък има нещо общо с бюджета на неговия факултет. Понечих да я върна обратно, но вниманието ми беше привлечено от пожълтения етикет с надпис: НА МИЛИЯ МИ РИЧАРД.

Прелистих страниците и бавно започнах да проумявам, че те бяха запълнени от кора до кора с акуратния почерк на баба Джийн. Коремът ми се сви, сякаш за да прогони пеперудите, които пърхаха в него. На първата страница имаше няколко реда, изписани като стихотворение.

ИЙСТЧЕСТЪР, ЮНИ 1970 Г.

Годините ни вече са над шестдесет; но ако някога станат повече, те ще бъдат изпълнени с мъка и тъга; защото много скоро ще свършат и ние ще отлетим някъде надалеч.

Псалм 90

Скъпи Ричард,

Вчера направихме пикник по повод моята седемдесетгодишнина. Артър и аз седяхме на слънце с теб и Елеонор, наблюдавайки как скъпата ни новородена внучка сладко спи в своята люлка. И тогава изведнъж разбрах, че всеки момент мога „да отлетя“, но преди това искам да узнаеш за нещо, което не трябва да отлита с мен и което може би ще пожелаеш да предадеш на своята малка дъщеря.

Много ми е тъжно, че не можем да проведем този разговор очи в очи, но баща ти ми забрани, а аз трябва да уважавам желанията му. Той даде много от себе си за спасението на нашата родина по време на Голямата война, а освен това е прекрасен съпруг и баща. Това е единственото нещо, за което остана непреклонен, и аз не мога да не изпълня желанието му. Но ти никога не му казвай, че знаеш всичко.

Аз обаче вярвам, че децата трябва да знаят всичко за своя произход, особено в днешно време, когато толкова много се говори за генетиката. По тази причина няма да умра спокойно, ако не ти кажа истината. Моля се шокът да не бъде твърде силен за теб и че ще съумееш да ни простиш, че толкова дълго време сме крили истината.

Преди да продължа искам да подчертая, веднъж и завинаги, че ти си всичко, което сме желали да видим у своя син, че те обичаме повече, отколкото можеш да си представиш, че сме много горди с кариерата ти, красивата ти съпруга и прекрасното ти дете.

Прости ми тези излияния, но искам да ти разкажа тази история бавно, за да я разбереш добре.

Ще започна от самото начало. Ние с баща ти се влюбихме от пръв поглед.

Той беше най-красивият, мил и духовит човек, когато бях срещала. За мен никога нямаше да има друг. Убедена съм, че и аз съм единствената за него. Никой от нас не подозираше какви ужаси ще ни донесе войната. По тази причина той веднага се записа доброволец, готов да защитава родината си. Аз го подкрепих, въпреки че по онова време се познавахме едва от няколко месеца. Оженихме се през октомври 1914 г., само няколко седмици, преди да замине за Франция.

Баща ти се сражава храбро, но по някое време го раниха сериозно и трябваше да се прибере у дома. По онова време ние благодарихме на Бога, че ни го върна жив, защото мнозина останаха на бойното поле. Но когато го изписаха от болницата стана ясно, че раняването му има много сериозни последици. Няма подходящ начин да ти го кажа, мили Ричард, затова ще бъда откровена — той вече не беше в състояние да участва пълноценно в интимната част на семейния ни живот.

Отначало ме уверяваше, че скоро ще се оправи и аз се надявах отново да се превърна в най-любящата и привлекателна съпруга на света. Той беше много упорит в опитите си да ме задоволи, но нищо не помагаше. Една година по-късно той ми заповяда да се разведе с него и да си намеря — по собствените му думи — един „пълноценен“ мъж. Успях да го убедя, че дори за миг не съм се съмнявала, че ще прекарам остатък от живота си с него и съм готова да го сторя дори без физическата близост между нас.

Но имаше и нещо, което не бях очаквала, независимо как ще го възприеме твой рационален ум — чисто женското желание да бъда майка. Едно адски силно желание, което повлия на целия ми живот — окупиращо мислите ми ден и нощ, превръщайки се в обсебя и почти мания, която не бях в състояние да контролирам. Минавах на

отсрещния тротоар, за да не гледам бебешките колички, престанах да ходя в парка, за да не чувам щастливите гласове на играещите там деца. Когато двете ми най-близки приятелки забременяха и родиха, аз престанах да се срещам с тях, тъй като завиждах на щастливия им живот. Завистта ме превърна в жалка и зла жена, която съвсем естествено загуби приятелките си.

Нощем сънувах, че държа в ръцете си малкото, сладко миришецо вързопче, а когато се събуждах, сълзите ми мокреха възглавницата. Артър знаеше какво се случва, но мълчеше. Когато най-после се престраших и споменах за осиновяване, той буквално побесня. Никога не го бях виждала такъв.

— Може да съм половин мъж, но жестоко се заблуждаваш, ако си мислиш, че ще отида да призная това пред някоя състрадателна глупачка от социалните служби! — изкреся извън себе си той. — Ако не можеш да понесеш мисълта, че и в бъдеще ще живееш с мен, просто си събирай багажа!

След тези думи грабна палтото си и излезе. Върна се няколко часа по-късно, пиян до козирката. Говореше завалено и се блъскаше в мебелите. Никога до този момент не го бях виждала такъв. По принцип не беше кой знае какъв пияч и аз започнах да се проклинам, че съм го довела до това състояние. Никога повече не посмях да повдигна този въпрос, но бракът ни вече не беше същият. Започнахме да се караме, а той продължаваше да пие.

Един ден не издържах и избягах при майка ми. Но тя непрекъснато ме питаше кога най-после ще чуят „тупкането на малки крачета“, а на мен ми беше толкова мъчно за Артър, че една вечер се прибрах обратно. Той ме прегърна, каза едно „добре дошла у дома“ и никога повече не отвори дума по въпроса.

Някъде по това време той започна да посещава сбирките, които наричаше „събрания“. Не ми казваше нещо за тях, но аз все пак успях да науча, че някакъв негов приятел го предупредил, че ако не стане масон, никога няма да направи кариера в полицията. Няколко месеца след като се прибрах от къщата на мама, Артър се върна от поредното събрание и ми съобщи, че научил за малко дете, което ще бъде предложено за осиновяване. Не го попитах как така е променил мнението си.

— Няма ли първо да ни проучат? — беше всичко, което казах.

— Не се безпокой, любов моя — отвърна той. — Всичко съм уредил. Но засега не казвай на никого.

Няколко дни по-късно, навръх Деня на примирието, той се появи у дома с малък вързоп, увит в болнично одеяло. В него лежеше новородено бебе с набръчкано лице. Влюбих се в него в мига, в който го взех в прегръдките си. Няма друга дума, с която да изразя чувствата, които изпитах тогава. Ти беше перфектен, с гъста руса коса и тъмни очи (все още не бяха станали сини), които бяха заковани в моите с огромно смайване — сякаш се чудеше коя съм.

— Откъде го взе? — попитах аз. Сърцето ми блъскаше толкова лудо, че ми беше трудно да дишам. Но Артър само поклати глава и опря пръст в устните си.

— Ако не си подписал съответните документи, не можем да го вземем! — Паниката заплашваше да ме вцепени. — Това е кражба, за бога! Рискуваш работата си, Артър! Иди да го върнеш обратно! — Направих опит да тикна малкия вързоп обратно в ръцете му.

Стреснат от шумотевицата, ти започна да плачеш. Аз също се разридах от острата болка, която ме пронизваше. Знаех, че не си мой и можеха да те вземат всеки момент.

— Седни, а аз ще направя по чаша хубав чай — заповяда той.

Подчиних се. Започнах да те люлея в ръцете си, а ти спря да плачеш, затвори очи и започна да смучеш кутрето ми. Артър се върна с чая и със спокоен глас започна да ме убеждава, че всичко ще бъде наред и можем да те задържим като свое дете. След това извади малко детски дрешки, пелени и карфици, към които прибави две стъклени бутилки с гумени крайници и пакетче бебешко мляко на прах.

Не пожела да ми каже откъде те е взел, но ме увери, че всичко е законно. Бог да ми прости, но в онзи момент единственото ми желание беше да му повярвам. Престанах да протестирам и прекратих въпросите си. Ако се стигне до обяснения, трябваше да кажем, че си дете на наш роднина, загинал по време на войната, както много други, започна да ме инструктира той. Съгласих се на тази измама. Макар че бях те държала в прегръдките си съвсем за малко, вече не можех да си представя, че мога да те загубя.

Поговорихме за името ти и още на следващия ден — 12 ноември 1918 г., Артър се прибра с акт за раждане на името Ричард Джеймс

— комбинация между имената на неговия и моя баща. Оттогава насам не пропускахме да отпразнуваме тази дата като твоя рожден ден.

Моля те, синко, не ни съди прекалено строго. Като гледам как гушкаш малката си дъщеричка, по очите ти познавам, че си открил най-важното нещо на света: няма по-силно чувство от обичта, която човек изпитва към своето дете. Баща ти направи всичко възможно да ме направи щастлива, а оттам и бракът ни да оцелее. А волята ми беше твърде слаба, за да отхвърля благословията, която бях сънувала. По тази причина приех лъжата и продължихме напред. Това беше твърде малка цена за изключителната радост да те обичам.

Когато ти навърши четиринадесет, баща ти получи ново повишение и стана детектив в полицейския участък на Ййстчестър. Това наложи да си сменим къщата. Докато разопаковах дрехите в гардероба, внезапно се натъкнах на малко черно куфарче. Знаех какво има в него, тъй като баща ти вече ми го беше показал: неговите масонски регалии, които винаги трябваше да бъдат под ключ и можеха да бъдат показвани единствено на членовете на ложата.

Наведох се да го вдигна и ключалката се отвори сама — вероятно не е било затворено както трябва. Това беше покана да надникна вътре. Дълбоко в сърцето си разбирах, че не е редно, но тайнствеността на неговите масонски дела ме правеше неудържимо любопитна. Вдигнах златната значка и някакъв медал на дълъг шнур, а под него се появи нещо като яка от синя коприна и квадратна торбичка, покрита с изящно избродирани символи и букви в червено и златно. Отдолу имаше някакви документи, които се опитах да прочета, но те се оказаха пълни с дълги и почти неразбираеми религиозни слова, изписани с архаичен почерк — толкова нечетлив, че бързо се отказах.

Приготвих се да върна всичко обратно, когато забелязах един малък, но издут плик. Оказа се отворен, но с нож за хартия — както го правеше Артър. Вътре имаше нещо, което приличаше на фактура. Любопитна да разбере колко беше платил, за да стане масон, аз издърпах плътният единичен лист в кремав цвят и бавно го разгърнах.

Драги братко,

във връзка с нашия снощен разговор много те моля да дойдеш в „Хелена Хол“ довечера, точно в девет, за да получиш това, за което говорихме. На пропуска попитай за мен и пазачите ще те упътят към кабинета ми. Роджър.

Отначало бележката не ми направи впечатление — взех я за обикновено послание между приятели. Прибрах документите и върнах нещата по местата им. После затворих куфарчето и го прибрах обратно в бюфета.

Както вероятно си спомняш (това все пак беше домът на твоето детство), ние живеехме на малка задънена уличка, където децата можеха да играят на воля по тревата пред къщите, без да се страхуват. Бяхме ти купили велосипед и ти въртеше педалите до мръкване, заедно с другите деца от квартала.

Една вечер излязох да те повикам и срещнах една жена, която също чакаше децата си. Тя ми се усмихна и любезно ме поздрави, после започнахме да си бърбим. Името ѝ беше Мери, работела като медицинска сестра. Беше много възбудена, тъй като в същия ден била одобрена за нова работа. „В «Хелена Хол», психиатричната болница, нали я знаете? Намира се малко по-нагоре по пътя“. Мистерията беше разгадана — един от братята — масони на Артър работеше в болница.

Двете с Мери станахме добри приятелки. Тя много обичаше да се отбива след работа и да споделя клюките от болницата. Един ден, поверително понижшила глас, ми разказа за последния скандал:

— Оказа се, че лорд Б. има любовница, но лейди Б. научила и го заплашила, че ще се обърне към вестниците. Той обаче я завел на лекар, когото подкупил, за да я освидетелства.

— Искаш да кажеш, че са я затворили в лудница въпреки че е напълно нормална? — шокирано я изгледах аз.

Мери кимна с глава.

— Настанили са я в специална вила. По този начин той лекува гузната си съвест. И тя съвсем не е единствената.

— Значи има и други жени, които затварят, защото мъжете им имат любовници?

— Просто не искат да им се пречат. Има две млади жени, които твърдят, че са ги затворили заради нежелана бременност, а семействата им не искали това да се разчува.

— Какво значи „твърдят“?

— Ами така казват те, но няма никакви доказателства, а освен това са ги обявили за ненормални, тоест — чуват гласове и си въобразяват разни неща. А подобни твърдения трябва да се доказват и с бебета, нали?

Сърцето ми се сви.

— А ако казват истината? Къде са отишли бебетата? — Едва успях да прошепна тези въпроси поради голямата буца, надигнала се в гърлото ми.

— Предполагам, че ги дават за осиновяване или нещо подобно — отвърна тя, погледна часовника си и скочи: — Божже, кога стана толкова късно? Питър всеки момент ще се прибере за вечеря, а аз дори не съм обелила картофите! Поздрави Артър, пак ще се видим.

Думите ѝ продължаваха да кънтят в главата ми. Дават ги за осиновяване или нещо подобно. Ами ако?... — Устата ми изведнъж пресъхна. — Ами ако и ти си едно от бебетата, родени в „Хелена Хол“? Това ли означаваше онази бележка до Артър? Нима родната майка на детето ми е била заключена в килия само защото е имала неблагоприятното да забременее? Бях като парализирана от мисълта, че може би ще се окажеш син на някое нещастно момиче, което и днес, четиринадесет години по-късно, продължава да оплаква изгубената си рожба? Бях ужасена. Страшно много исках подозренията ми да бъдат опровергани, но нямаше как да попитам Артър, защото той или щеше да отрече, или просто нямаше да ми отговори.

Един ден Мери ми съобщи, че в болницата са открили шивалня, в която пациентките трябвало да получат нова професия.

— Нуждаят се от помощта на доброволки — каза тя. — А ти си идеалната кандидатка.

Идеята беше тревожна, но само така можех да видя мястото отвътре, а може би и да разбере дали слуховете за жени, затворени заради „нежелана бременност“ почиват върху някакви факти. Във всеки случай историите на Мери ме заинтригуваха, а и сега, когато ти вече ходиш на училище, аз имах нужда да правя нещо.

— Трябва да попитам Артър — отвърнах нерешително аз.

— О, недей! — уплашено извика тя, но после се овладя: — Искан да кажа, не го питай директно. Помисли си ден-два, пък ако идеята ти харесва — тогава го попитай. Кажу му, че искаш да помагаш в обществената работа или нещо подобно...

Разбрах накъде бие. Първата реакция на баща ти щеше да бъде отказ, разбира се. И тогава какво щях да правя?

Намерих решението сравнително лесно. Ти по цял ден си на училище, а баща ти — на работа. Тоест, спокойно можеш да ходя и да се връщам без никой да разбере. Реших да опитам.

Първия ден ме посрещна една жена в хубава тъмносиня униформа, която се представи като началник на женското отделение и пожела да ми зададе няколко въпроса, преди да ме отведе в шивалнята. Още първият от тях ме хвърли в паника: попита ме как се казвам. Ако братът — масон научи, че жената на Артър е постъпила като доброволка в болницата, без да го попита? Мъжът ми със сигурност щеше да побеснее. По тази причина изрекох първото име, което се появи в главата ми — Маргарет. Така се казваше второто дете на кралицата. Над главата на униформената жена имаше табела със списък на всички, които работеха в отделението, заедно с вътрешните им номера.

— Лангъм — добавих аз, избрала първото име, което попадна пред очите ми. След това продиктувах някакъв несъществуващ адрес и с облекчение установих, че нямаше повече въпроси.

Шивалнята се оказа едно съвсем нормално работно помещение: просторна правоъгълна зала с широки прозорци и електрически крушки, увиснали ниско над масите — общо единадесет, подредени в две редици. Най-отпред имаше десет крачни шевни машини, а в дъното се виждаше голяма маса за кроене.

За нула време се оказах седнала до група жени, които шиеха на ръка — най-вече кърпежи. Работата ми беше да помагам при нужда, да следя ножиците и да броя иглите и карфиците в началото и в края на работния ден. Дейността в шивалнята се оказа доста впечатляваща: жените до мен се занимаваха главно с изкърпване, а онези на машините изработваха чисто нови униформи за персонала и пациентите. От време на време правеха дори сценични костюми, които се използваша за театрални представления в голямата зала, а

също така и при танцовите вечеринки — обикновено свързани с официалните празници.

Общо взето жените ми се струваха спокойни и напълно нормални, но всички бяха преждевременно остарели, нездраво бледи, с несресани коси и зле скроени дрехи. Когато се опитвах да завържа разговор, те отговаряха едносрично, гледаха встрани или отвърщаха на погледа ми с празни очи под натежалите клепачи. Началничката обясни, че повече от тях са на лекарствена терапия, предназначена да контролира настроенята им. Все пак, от време на време получавах по някоя срамежлива усмивка и това ми беше достатъчно. Трите часа отлетяха неусетно, а аз с учудване установих, че вече съм нетърпелива за следващото си посещение другата седмица.

Една от пациентките привличаше вниманието ми повече от останалите. Може би защото беше горе-долу на моята възраст. Беше дребна като малко момиченце, със сигурност хубава преди време благодарение на черната къдрава коса и тъмни очи. Тя не отронваше нито дума, но в очите ѝ винаги проблясваше интерес. Ако искаше да каже нещо, използваше молив и лист, които държеше видимо непохватно. От другите научих, че името ѝ е Куини.

— Тъпачка — категорично отсече шефката. — Едно време говореше толкова много, че едва ѝ затваряхме устата. Престана след продължителна наркотична терапия. Понякога го правят с единствената цел да ни дразнят.

Един ден, докато подшивахме някакви дрехи, Куини присви устни — сякаш да оформи някаква дума, която ми заприлича на кувертюра. Повторих я на глас и тя усмихнато кимна с глава. Може би има желание да шие пачуърк, помислих си аз и отидох в града да купя една торба изрезки от манифактурата. Но тя не прояви интерес към тях и на следващата седмица написа: изгубена кувертюра.

Предприех известни проучвания и стигнах дори до шефката, но не открих нищо. След което реших да пиша на медицинския управител. Ще прескоча подробностите, но в крайна сметка все пак открихме недовършената ѝ покривка в някаква стара чанта, захвърлена в мазето още в деня на пристигането ѝ.

Тя се залови за работа с желанието да довърши това, което беше започнала преди много години. Докато шиеше, постепенно си

възвръщаше говора. Това много я промени — стана приятелски настроена, смееше се и клюкарстваше с мен и с останалите шивачки. Наблюдавайки бързо нарастващото ѝ самочувствие, аз отново се запитах защо изобщо е попаднала на това място.

Един ден обяви, че възнамерява да добави на кувертюрата специално каре, посветено на бебето ѝ, а после гордо ми показа скиците, които съдържаха цяла редица фигурки: патица, ябълка, цигулка, бръшлянови листа и един дракон. Началните букви на тези фигурки образуваха думата Д.Е.Й.В.И.Д. Така се казва, поясни тя. Попитах я къде е сега Дейвид, предполагайки, че е оставен на грижите на някой член на семейството.

— Почина — отвърна тя. — В нощта на раждането си.

Казах, че много съжалявам и това беше всичко. Бързо забравих за този инцидент, но няколко месеца по-късно карето с апликациите на името започна да се оформя, а тя се зае с бродирането на странни фигурки по периферията.

— Какво означават? — невинно попитах аз.

— Рожденият ден на бебето ми.

Сърцето ми изстина. Едва сега осъзнах, че фигурките, които възприех като някаква абстракция, на практика изобразяваха цифри: 11.11. От другата страна имаше още една единица, комбинирана с деветка, до която беше започнала да се оформя и една осмица. Тази жена изписваше твоята рождена дата! 11.11.1918.

Зави ми се свят при мисълта, че случайно — само случайно! — нейното бебе е моето мило малко момче. После си казах да не бъда глупава и да мисля рационално. Нейното бебе беше умряло. Освен това всички медицински лица бяха единомислени, че тя страда от болни фантазии и всичко, което казва, трябва да се приема с подозрение. Но аз вече си бях изградила чувство на лоялност към това място и към тази жена. Бяхме станали приятелки — тя ми се доверяваше, а аз изпитвах удоволствие от компанията ѝ.

И тъй, следващата седмица отново я притиснах да ми разкаже нещо повече за детето си, сигурна, че отново ще чуя за смъртта му. Това щеше да бъде достатъчно, за да се отърся от чувството на вина, което изпитвах при всеки контакт с нея.

— Това е чудесен начин да си спомняш за него — подхвърлих аз, докато тя апликираше поредния ред малки фигурки. Първата от тях

беше мишка, която прикриваше истинското ѝ име: Мария.

Тя спря да шие, вдигна глава и ме погледна право в очите.

— Ще ти кажа нещо, което не споделям с много хора, Маргарет — промълви тя, след което понижи глас и добави: — Те казват, че е умрял, но аз съм сигурна, че го чух да проплаква.

От този момент нататък започна агонията ми, мило мое момче. Изведнъж осъзнах, че именно ти си бил онова бебе и изпитах парализиращ ужас, че могат да те отнемат от мен. Можеш ли да си представиш!? Бяха откраднали бебето на жената, затворена в лудница от някакъв безсърдечен мъж! Детето, за което продължава да страда четиринадесет години по-късно!

Срамувам се да призная, че в онзи ден просто се обърнах и избягах. Никога повече не се върнах там, защото просто не бих могла да я погледна в очите. Измислих някакво неубедително обяснение за болницата, въпреки че Мери охладня към мен. Та явно усещаше, че я лъжа, но никога нямаше да разбере защо.

Първоначалният ужас, че ще ме хванат и ще те отнемат от мен, постепенно започна да се стопява. Но на негово място се настани чувството за вина, което разяждаше мозъка ми като силна киселина. Изгубих съня си, а след редките моменти на дрямка се събуждах обзета от безпочвен оптимизъм, който бързо отстъпваше място на гузната съвест, която пронизваше сърцето ми като ноктите на диво животно. Вероятно така се чувстваше всяка сутрин и онази бедна жена, осъзнавайки отново и отново огромната бездна на своята загуба.

Приплакваше ми се само като те докосвах, обзета от желанието да те хвана за ръката или да те погоя по главата. Някога пълна и безусловна, обичта ми към теб започна да ми се струва срамна и неморална, тъй като те бяха откраднали от друга жена. Ти вече не беше мой и не можех да се отърва от чувството, че трябва да те върна на истинската ти майка.

Хиляди пъти прехвърлях в главата си нашия последен разговор. Дали пък това не беше плод на моето въображение? Дали не бях стигнала до прибързани и абсурдни заключения? Но убеждението ми, че наистина си нейният син, нарастваше с всяка изминала минута. Въпреки че изобщо не си приличахте — тя беше ниска, с маслинена кожа и тъмна коса, а твоята коса беше руса, а кожата ти толкова

светла, че дори през лятото получаваше съвсем лек загар. Тя беше дребна, а твоят ръст беше съвсем нормален за възрастта ти. Освен това продължаваше да растеш. Откъде си взел този външен вид?

С болка в сърцето трябва да ти призная, мило мое момче, че най-вероятно никога няма да разберем кой е бил или все още е твоят баща. Как бих могла да тръгна да разпитвам, без да предизвикам подозрения? Не можех да споделя с никого, следователно нямаше как да получа и помощ. Постоянно бях изнервена. Толкова много, че чак кожата ме сърбеше. Затворих се в себе си, готова да се разрева и при най-малкия повод, бях неспособна да се концентрирам дори при изпълнението на най-простите си всекидневни задачи като изпълнението на рецепта в аптеката или плетене. Улових се, че съм започнала да се занемарявам, въпреки че доскоро най-редовно използвах лосиони за кожа и мъничко грим.

Сега, обръщайки се назад, осъзнавам с болезнена яснота колко много се бях отчуждила от най-любимите си хора — от теб и от баща ти.

Артър, горкичкият ми съпруг, така и не успя да разбере защо жена му — толкова мила и внимателна довчера, изведнъж, буквално за една нощ, е охладняла към него.

Разбира се, ти продължаваше да растеш и да се отдалечаваш от нас, зает със своите приятели и учене — винаги си бил много интелигентно момче. Когато се прибираше с поредната отлична оценка, аз си спомнях острия ум на Куини, който се проявяваше, въпреки че почти не беше ходила на училище.

Седмиците и месеците бавно се точеха, а аз постепенно губех връзка с действителността. Един ден, по думите на Артър, той се прибрал от работа и заварил лекар край леглото ми. Ти си бил този, който ме открил отчаяно да плача и повикал помощ. Сърцето ми биеше лудо, треперех цялата, неспособна да отида дори до тоалетната. Докторът го обяви за „пристъп на нервно изтощение“, но аз си знаех, че беше дълбоко психическо разстройство.

И кошмарът продължи: те ми дадоха успокоително и ме откараха в „Хелена Хол“. Каква ужасна ирония! Чувството за вина ме беше побъркало. Перфектното наказание за моите грехове.

Слава богу, че не ме сложиха в отделението на Мария, въпреки че в продължение на няколко дни бях убедена, че тя е до леглото ми и

настоява да ѝ обясня защо съм откраднала бебето ѝ. Няколко седмици подред ме тѣпчеха със силни лекарства, след което постепенно започнаха да намаляват дозите, но светът около мен си остана приглушен — сякаш покрит с плътно одеяло.

След известно време ме изписаха, заредена с хапчета, които трябваше да вземам всеки ден. Те ме караха да се чувствам разчленена, далеч от реалността. Цветовете ми се струваха избелели, звуците — монотонни, а храната безвкусна. Но хапчетата притѣпяваха болката и чувството за вина. Сделката беше справедлива: аз бях откраднала един живот, а сега откраднах моя. Споразумение с дявола.

Всичко това се промени с избухването на Втората световна война, мило мое момче. Ти постѣпи във Флота, а аз се побърках от тревогата, която не ме напускаше ден и нощ. Когато войната свърши, облекчението, че си се върнал жив и здрав изглеждаше далеч по-важно от старите ми грижи и животът ми започна да се нормализира. Ти намери мястото си в академичния свят и се ожени за своята прекрасна Елеонор.

Новата работа те приближи обратно към нас, което е огромна утеха за старите ни души. После се появи хубавата ти дѣщеричка Карълайн, моята внучка — най-прекрасният подарѣк, на който бих могла да се надявам.

Сега трябва да вземаме всичко възможно от това, което ни предлага живота — както добро, така и лошо. Ти беше прекрасен син, когото и двамата обичахме с цялото си сърце. Моля те, не казвай нито дума на баща си за това писмо, но най-вече те моля да ми простиш.

Твоят любяща майка,

Джийн

19.

Още на трета страница очите ми плувнаха в сълзи. Нямах друг избор, освен да прекъсна четенето и да грабна рулото с домакинска хартия, за да попреча на сълзите да покапят по страниците, изписани с прецизния почерк на баба ми.

Накрая, когато прочетох милите прощални думи, аз се сгуших на дивана и затворих очи, изтощена от емоционалната въртележка, на която се люшках през последните часове. За пръв път се разплаках, когато прочетох за мъката на баба, останала бездетна: „Мъка, която ме обземаше ден и нощ“. В моите очи тя винаги е била една силна и позитивна личност. Просто не разбирах как е страдала в мълчание, водена от елементарна лоялност към съпруга си. А после, когато разказва за срещата си с Мария, аз инстинктивно усетих какво ще последва и изведнъж ми стана трудно да продължавам с четенето. Идваше ми малко прекалено.

Нещата започнаха да се изясняват и по отношение на всичко, което бях изчала през последните няколко седмици: баба Джийн се оказва „Маргарет“, за която Мария споменава в записите и която е избягала, тъй като съвпаденията са станали твърде много; рожденият ден на баща ми празнувахме винаги на 12 ноември, но фактически той беше попаднал в прегръдките ѝ ден по-рано, на 11 ноември 1918 г., в Деня на примирието — когато Мария беше родила детето си.

Какво ли е преживяла баба, познаваща бездетието с цялата му безкрайна тъга, когато изведнъж се изправя лице в лице с жената, чието дете беше приела отначало несъзнателно, дори против волята си? След което е потънала в срам и чувство за вина, от които не се е освободила до края на живота си — едно тежко бреме, което става направо непоносимо от невъзможността да го сподели, с когото и било? Каква горчива ирония е бил фактът, че се е озовала в същата болница със силно нервно разстройство!

Все още чувам гласа на Мария, описващ пристигането ѝ в болницата, а след това и раждането на детето, по време на което почти

умира в ръцете на некомпетентни или небрежни сестри. Цялото тяло ме заболя за нея — за детето, което ѝ отнемат, за лъжите, които са ѝ наговорили. Но въпреки всичко, някъде дълбоко в себе си, тя е убедена, че го е чула да проплаква и това ѝ дава надежда, че то все още е живо. Много добре разбирам, че именно това я довежда до лудост.

Лабиринтът от мъка и вина, в който се оказват преплетени тези две непознати жени, е нещо почти невъзможен за разбиране.

В първия момент почти не обърнах внимание на необикновените последици от тази плетеница, вероятно поради бурята от емоции, която предизвика у мен този дневник. Но после те се стовариха върху мен с цялата си болезнена сила и стомахът ми се сви. Първо, защото собственият ми баща вероятно, или не — по-скоро сигурно — е бил бебето на Мария; второ: водният знак на писмото реално потвърждава твърденията на Мария, че е имала връзка с принца; трето: че детето действително е от него и четвърто: че баща ми на практика е незаконен син на Уелския принц!

Мили боже! Това беше лудост! Странна, глупава, абсолютно невъзможна лудост! Която се случва точно на мен — заклетата републиканка, която не дава пет пари за кралското семейство, която дори не беше гледала сватбата на Даяна по телевизията и изобщо не си направи труда да приветства кралицата, появила се в Ийстчестър за откриване на новото училище!

Представата за дядо с кралска кръв, особено когато става въпрос за един долнопробен женкар на млади години и привърженик на нацистите на средна възраст — беше достатъчно противна, но в главата ми се появиха и други, още по-тревожни видения: как историята стига до медиите, как репортерите се тълпят пред вратата ми и ме преследват дори в супермаркета — разбира се, придружени от категорично отричане от страна на двореца, които ме карат да изглеждам като някакъв идиот, който търси внимание.

Не. Никога няма да позволя това. Заклех се, че няма да спомена пред никого тази доказана част от живота на Мария. Нито на мама, нито на Бен, нито на приятел или бъдещ съпруг.

За водния знак върху писмото знаеше единствено Ели Биван.

Още утре щях да ѝ се обадя и да я помоля за професионална конфиденциалност. В писмото и дневника на баба не се споменаваше нищо за Уелския принц. Патси Мортън действително беше прослужала записите, но тя не е имала основания да вярва на историята, разказана от Мария. Мама вероятно изобщо не беше чувала за нея, но дори да беше обратното, тя едва ли щеше я разкаже на някого. Не и в сегашното си състояние. Някой ден може би ще прошепна нещичко в ухото на Джо, но само така — от приятелство и лоялност. Сигурна съм, че тя веднага ще разбере защо това не бива да стига до чужди уши.

Реших, че тайната ще остана скрита в кувертюрата. Така, както е престояла там в продължение на почти сто години.

Налях си още една чаша вино и направих опит да подредя емоциите си. От момента, в който измъкнах кувертюрата от куфара — едва преди няколко седмици — и прочетох стихчето в подгъва, аз усещах, че в нея има нещо специално. А сега вече знаех какво е то.

Извадих снимката. Баба, седнала на дивана. Мария зад нея, извърнала рамо така, сякаш си тръгва. Или може би пристига. Но в нея имаше и още нещо познато, което не бях забелязала досега. Шарките на роклята ѝ. Дали същият плат не беше използван и за пачуърка? Извадих кувертюрата от багажника на колата, разстлах я върху масата в трапезарията и започнах да сравнявам шарките ѝ с тези на снимката.

Съвпадения обаче липсваха. Но тогава къде бях виждала тази тъкан? Прозрението дойде внезапно. Скочих на крака и се втурнах към лавиците с книги. Измъкнах албума и го отворих на последната страница, където бях намерила снимката. Там имаше и още една — аз, седнала на коляното на Мария, а не на баба. Тя ме придържаше с една ръка и ми четеше нещо. Отлепих прозрачното фолио и измъкнах фотографията. На гърба ѝ имаше надпис с молив: Мария и Карълайн, февруари 1972 г.

Спомените нахлуха в съзнанието ми с почти болезнена яснота, дишането ми спря. Бях останала да спя у баба и точно тогава тя ми разказа за кувертюрата, добавяйки, че на следващия ден ще ни гостува една „важна особа“. Вероятно е имала предвид Мария — моята кръвна баба. Жената, чиято най-голяма ценност в живота е било шишенце одеколон. Стори ми се, че отново вдъхвам лекия аромат на лавандула.

Вероятно това е била първата ни среща.

Представих си как се е чувствала Мария и очите ми отново се насълзиха. Тя не беше открила момчето, което считаше за свой син, но в замяна на това беше разбрала, че синът ѝ има щастлив живот, че е бил обичан и почитан, станал е уважаван учен, създал е семейство и има дъщеря.

По трагично стечение на обстоятелствата тя така и не се среща с него, но сега, благодарение на приятелката си, най-после се беше запознала със своята внучка.

Спомних си, че гласът ѝ ми се стори странно познат още в мига, в който започнах да прослушвам записите. Не само познат, но и някак необяснимо близък. Тембърът и дяволитият смях, които може би бяха заложени и в собствените ми гени? Решително ми допаднаше твърдата ѝ решимост да постигне нещо в живота и да се бори с несправедливостите в него. Точно като баба, мама и, надявам се, като самата мен.

След цял живот работа Мария най-после беше завършила своята кувертюра, украсявайки ръбовете ѝ със скицираните от баба лъчи, които най-вероятно са били посветени на мен, нейната внучка. А после с посредничеството на баба я беше завещала на мен. Това беше историята на живота ѝ, украсена със спомените за хората, които беше обичала. Спомени, съшити в уникалния пачуърк.

Фактът, че любимата ми баба Джийн не беше от моята кръв, нямаше абсолютно никакво значение за мен. Тя завинаги щеше да си остане най-важният член на семейството ми и усещането ми за принадлежност. Имах чувството, че вместо да загубя своята баба, изведнъж се бяха сдобила с две.

В крайна сметка, след всичките години на мъки и страдания, историята имаше щастлив край. Или почти. Мария беше намерила покой и подкрепа в приятелството си с Нора, а в последните години от живота си беше успяла да осъществи контакт и с внучката си. Най-после се беше върнала у дома.

„У дома“. Това бяха думите, които отекнаха в съзнанието ми. За мен завръщането у дома винаги беше означавало да дойда тук, в тази малка къща. Защо се бях противопоставяла на това чувство досега?

От финансова гледна точка всичко изглеждаше перфектно: продажбата на апартамента щеше да ми помогне да се разплатя с Ръсел и да ми останат малко пари като начален капитал за новото начинание — най-вече, за да превърна гаража в тапицерска работилница. Пак с тези пари щях да покривам разноските на мама в Холмфилд — в случай че тя реши да остане там. А ако предпочете да се върне — и разходите за гледачки тук, в нейния дом.

Обмисляйки тези възможности, изведнъж бях обзета от главозамайващото чувство на завърналата се сигурност. Сърцето ми отново се изпълни с оптимизъм. През последните няколко седмици животът ми беше претърпял такива промени, че вече почти не познавах предишната си същност — същност на амбициозен, високоплатен роб с осемнадесетчасов работен ден. В момента тези ценности ми се струаха тривиални и излишни. Имах чувството, че дори визуалните ми възприятия бяха претърпели радикална промяна. Изчистените минималистични цветове в апартамента, които някога обичах толкова много, изведнъж започнаха да ми се струват студени и лишени от характер, особено в контраст с ярките тъкани на новата тапицерия, върху която работех.

Представих си голите скелети на креслото и табуретката за крака, бъркотията от пълнежи и парчета плат, които бях оставила след себе си. Решението изглеждаше просто и ясно. За да довърша работата по креслото и столчето, ще ползвам услугите на професионален тапицер. Независимо от цената. Ако клиентите на Джъстин ги харесат (както се надявах), поръчките им ще бъдат изпълнени в съответствие с най-високите стандарти. От това зависеше репутацията ми на млад и утвърждаващ се дизайнер в бранша.

Разбира се, превръщането на тази занемарена къща в истински дом щеше да изисква много работа — от подмяна на дограмата на прозорците и вратите до тотална промяна на вътрешното пространство. Приоритетите бяха очевидни — ново централно отопление като за начало, а с течение на времето и вътрешно и външно боядисване.

Но вместо да се умърлуша, идеята ми вдъхна нови сили: представих си, че освен да преустроя гаража в работилница, бих могла да превърна стаите на долния етаж в нещо като изложба на своите идеи за интериорен дизайн. Никакви кремави килими и дивани с мека

кожа. Това трябва да бъде един топъл и гостоприемнен семеен дом. Останах опиянена от точността на това определение.

А след като кувертюрата бъде реставрирана, тя ще се превърне в гордостта на този семеен дом и винаги ще ми напомня за моите две забележителни баби.

Миг по-късно телефонът ми издаде мелодичен сигнал за получено съобщение.

Ще бъде при теб в десет. Бен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.